

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Forsyth_Frederik-Ikona.pdb

PDB Name: Forsyth Frederik - Ikona
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 29.1.2004
Modification Date: 29.1.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Frederick Forsyth

Ikona

Rusko na prahu nového tisícročia,
Rusko na križovatke.
Nebezpečný fanatik sa derie k moci
a Západ oficiálne nemôže nič robiť.
Do samého stredu pekla však
potajomky vyšlú bývalého agenta CIA.

ČASŤ PRVÁ

Prvá kapitola

TOHO LETA stál malý bochník chleba vyše milión rubľov. Toho leta sa už tretí rok za sebou neurodilo obilie a druhý rok vládla hyperinflácia.

Toho leta začali v zapadnutých uličkách ďalekých provinčných miest umierať prví Rusi na podvýživu.

Toho leta prezident odpadol v služobnej limuzíne, ďaleko od pomoci, ktorá by ho mohla zachrániť, a starý upratovač ukradol istý dokument.

Od tej chvíle už nič nebolo ako predtým. Bolo to leto roku 1999.

DLHÝ ČIERNY Mercedes pomaly prešiel popod klenutú bránu a pokračoval na Starú ploščad'. Na zadnom sedadle limuzíny sedel osamote Josif Čerkasov, ruský prezident, pohrúžený do myšlienok.

Keď posledné sivo monotónne predmestia Moskvy vystriedala otvorená krajina, Čerkasova sa zmocnila hlboká depresia, a nie bezdôvodne. Bol v úrade tri roky - a boli to tri najbiednejšie roky jeho života.

Vtedy v zime v deväťdesiatom piatom, keď bol ministerským predsedom, ktorého Boris Jeľcin dosadil, aby postavil hospodárstvo na nohy, obyvatelia Ruska išli k urnám, lebo sa volil nový parlament, čiže дума. Tie voľby ukázali, kam smeruje vývoj.

Irónia spočívala v tom, že novou silou na politickom horizonte boli v tú zimu postkomunisti. Pod vedením svojho predsedu Gennadija Žuganova maľovali ružový obraz starých zlatých časov: zaručená práca, lacné potraviny, zákon a poriadok. Ani slovom sa nespomínal despotizmus KGB, Súostrovie Gulag či pracovné tábory.

Keď sa zrátali hlasy v parlamentných voľbách, postkomunisti získali zo všetkých strán najväčší počet poslancov. Na druhom konci spektra bol ich zdanlivo diametrálny protiklad, novofašisti Vladimíra Žirinovského, ktorý stál na čele ironicky nazvanej Liberálne demokratickej strany. Vo voľbách roku 1991 hviezda tohto primitívneho demagóga upadala, ale nepadla tak hlboko, aby mu zabránila stát' na čele strany, ktorá získala druhý najväčší počet poslancov. Medzi nimi boli strany politického stredu - Demokratická únia - stojace za hospodárskymi a spoločenskými reformami, ktoré zaviedli. Skončili na treťom mieste.

Najzávažnejším výsledkom týchto volieb však bolo, že pripravili pôdu pre prezidentské voľby roku 1996, a kľúčová otázka celej jari toho roku znela, či Boris Jeľcin bude taký zdravý, aby mohol nastúpiť do prezidentskej kampane a vyhrať ju.

Neskorší historici vysvetľovali jeho pád jediným slovom - Čečňa. Koncom roku 1994 vrhol Jeľcin plnú silu ruského pozemného vojska i letectva proti malému bojovnému horskému kmeňu, ktorého hlava nástojila na tom, že chce nezávislosť od Moskvy. Na čečenskom odpore nebolo nič nové. Čečenci prežili pogromy, ktoré proti nim zorganizovalo niekoľko cárov a neskôr najväčší zo všetkých tyranov, Josif Stalin. Ako áno, ako nie, ale prežili a naďalej sa bránili.

Ak Boris Jeľcin začal čečenskú kampaň preto, aby dokázal, že vládne silnou rukou v tradičnom ruskom štýle, tak to gesto vypáľilo zle. Víťazstva sa nedočkal, a keď Rusi videli, že ich synovia sa vracajú domov v rakvách, zmocnila sa ich

nenávisť voči Čečencom. A okrem toho sa ich zmocnila aj nenávisť voči človeku, ktorý im nevedel zaručiť víťazstvo. Po nesmierne namáhavom osobnom vypätí Jel'cin dosiahol, že ho zvolili na druhé obdobie, aj keď len v druhom kole a o chlp. Ale pokiaľ po voľbách ho už nebolo a na jeho miesto nastúpil Josif Čerkasov.

Zdalo sa, že Čerkasov začína dobre. V súlade s radami, ktoré dostal zo Západu, dohodol mier s Čečenskom a priviedol vojakov domov.

Lenže po poldruhu roku sa všetko začalo kaziť. Sibír - územie, odkiaľ pochádza deväťdesiat percent ruského nerastného bohatstva - hrozila koncom roku 1997, že sa odtrhne, a Čerkasov, akoby zabúdajúc na chyby, ktoré jeho predchodca narobil v Čečensku, poslal armádu zakročiť. To vyvolalo dvojnásobnú katastrofu. Po dvanástich mesiacoch musel v rokovaniach pristáť na riešení, ktoré dalo Sibířčanom oveľa väčšiu mieru samostatnosti ako kedykoľvek predtým. A navyše toto dobrodružstvo vyústilo do hyperinflácie.

Vláda sa pokúšala dostať z problémov tým, že tlačila peniaze. Ceny chleba v mestách začali závažne stúpať. Na vidieku, kde by sa dalo čakať, že si dopestujú aspoň toľko potravín, aby boli sebestační, bola situácia najhoršia. Poľnohospodárske podniky bez kapitálu, bez pracovných síl zaháľali a na ich žirnej pôde rástla burina.

Začiatkom jari 1999 Západ konečne prestal sypať subvencie do bezodnej jamy. Zahraniční investori odišli, ruské národné hospodárstvo sa položilo a zomrelo zo zúfalstva.

A o týchto chmúrnych vyhlídkach uvažoval prezident Čerkasov, keď sa v onen horúci deň viedol do víkendovej dače na brehu rieky Moskvy.

Z ničoho nič, a napriek tomu, že klimatizácia pracovala na plné obrátky, Čerkasov cítil, že lapá po dychu. Stlačil gombík, ktorým sa otváral zadný oblok, a dal si ovievať tvár obyčajným vzduchom zvonka. Bol teplejší, a tak sa mu dýchalo o čosi lepšie. Vodič i telesný strážca boli od neho oddelení sklenou stenou, nič teda nezbadali. Keď prechádzali popri odbočke na Peredelkino, ruský prezident sa naklonil naľavo a zvalil sa bokom na sedadlo.

Ako prvé vodič zbadal, že zo spätného zrkadla sa mu stratila prezidentova hlava. Ticho čosi povedal telesnému strážcovi, ktorý sa obrátil celým telom, aby lepšie videl. Prezident ležal napoly na chrbte, napoly na boku, oboma rukami si zvieral prsia, oči mal zavreté a dýchal krátkymi chrapľavými stonmi.

Desať minút po štvrtej toho popoludnia skonštatovali v Prvej štátnej nemocnici na Vrabčích horách, na severovýchode Moskvy, že prezident zomrel na infarkt.

VLETE ROKU 1999 bol nespomým vodcom krajnej pravice istý Igor Komarov. Zlepil dovedna alianciu všetkých pravicových živlov v Rusku a nazval ju Únia vlasteneckých síl, v skratke ÚVS.

Igor Komarov, vzdelaním strojný inžinier, sa rozhodol vstúpiť do politiky v polčase Jel'cinovho volebného obdobia a vynikol ako vášnivý a charismatický rečník. Tému mal vždy tú istú, a vždy populárnu - Rusko, Rusko a ešte raz Rusko.

Útočil na cudzincov. Volal po vyhodení všetkých "čiernych" - čo je populárne ruské označenie pre Arméncov, Gruzíncov, Azerov a iné národy z juhu. Volal po spravodlivosti pre úbohý utláčaný ruský ľud.

Sľuboval všetkým všetko. Nezamestnaným prácu. Tým, čo infláciou prišli o celoživotné úspory, pevnú menu. Tým, čo nosia uniformy vlasti, znova ich hrdosť.

Ľud Ruska ho počúval. A keď sľúbil, že medzi zločincov a mafiánskych gangstrov, ktorí znásilňujú matičku Rus, pošle anjela smrti, ľud si ho zamiloval.

Na jar roku 1999 poslúchol návrh svojho poradcu pre styk s verejnosťou, šikovného mladého muža, ktorý absolvoval jednu z najprestížnejších amerických univerzít, a prijal rad osobností na dôverné rozhovory. Mladý Boris Kuznecov dobre vyberal kandidátov, prevažne konzervatívnych poslancov a novinárov z Ameriky a západnej Európy. Účelom rozhovorov bolo rozptýliť ich obavy.

Kampaň mala skvelý úspech. Väčšina návštevníkov očakávala besniaceho ultrapravicového demagóga; zistili, že sa zhovárajú s inteligentným, uhladeným človekom v klasicistickom obleku. Keďže Komarov nevedel po anglicky, sedel mu po boku poradca pre styk s verejnosťou a tlmočil. Kedykoľvek jeho milovaný vodca povedal čosi, o čom vedel, že by si to na Západe mohli zle vysvetľovať, Kuznecov to jednoducho preložil oveľa priateľnejšou formou. Nik na to neprišiel, pretože Kuznecov dbal o to, aby nik z jeho návštevníkov nevedel po rusky.

Tak Komarov mohol vysvetľovať, že návrat k pevnej mene jednoducho nemožno dosiahnuť bez istých krátkodobých drakonických opatrení proti zločinu a úplatkárstvu. Poslanci s porozumením prikyvovali a novinári písali, že Igor Komarov je človek prístupný rozumným argumentom v hospodárskej a politickej oblasti, napríklad pokiaľ ide o spoluprácu so Západom. So svojimi krajne pravicovými názormi je pre európsku či americkú demokraciu možno neprijateľný, ale pre Rusko je v terajšej neprijemnej situácii pravdepodobne tým pravým človekom. Tak či onak, prieskumy verejnej mienky ukazujú, že takmer určite vyhrá prezidentské voľby roku 2000.

V SEVERNOM SEKTORE moskovského centra, v polovici Kiseľného bulváru, je bočná ulička. Približne v jej strede leží na západnej strane uličky malý parčík, takých dvadsať árov. Z troch strán ho obklopujú domy bez oblokov a spredu ho chránia trojmetrové oceľové plechy natreté na zeleno. V tejto oceľovej stene je dvojité brána, takisto oceľová.

Parčík je fakticky záhradou prepychového predrevolučného paláca. Klasicistická fasáda je natretá pastelovými farbami a štukové ozdoby nad dverami a oblokmi sú zdôraznené bielou farbou. Tento palác bol sídlom Igora Komarova.

Z oboch strán budovy sa tiahol k okraju areálu drôtený plot, pripevnený svorníkmi k okolitým múrom. Za plotom boli psi. Večer, keď politický personál odišiel, psi voľne pobehovali po pozemku a vnútri ostávali dvaja príslušníci bezpečnostnej služby. Lenže prach a pavučiny nemajú rešpekt pred vysokým postavením, a tak každý večer okrem nedele stráž vpustila upratovača.

V Moskve človek stretne zväčša upratovačky, ale Komarov mal rád okolo seba čisto mužskú spoločnosť, vrátane upratovača, neškodného starého vojaka, ktorý sa volal Leonid Zajcev. Pretože vyzeral bezmocný, nosil ošúchaný

vojenský kabát a vpredu sa mu v ústach leskli tri zuby z nehrdzavejúcej ocele - vojenský zubári sa s vojakmi Sovietskej armády veľmi nemaznali - strážcovia ho volali jednoducho Zajac. V ten večer, keď zomrel prezident, ho o desiatej vpustili dnu ako obvyčajne.

O jednej ráno došiel Zajac s kýbľom a handrou do kancelárie Komarovovho osobného tajomníka N. I. Akopova. Stretol ho iba raz, pred rokom, keď otvoril dvere a našiel vedúcich úradníkov pracovať veľmi neskoro. Akopov sa k nemu správal neobvyčajne hrubo a vyhodil ho so strašnými nadávkami. Zajac mu to odvtedy niekoľkokrát vrátil, keď si pohovel v Akopovom pohodlnom otáčavom kresle.

Zajac vedel, že stráže sú dolu, a tak si sadol do kresla a kochal sa prepychovou útulnosťou kože. Na stole ležal dokument, asi štyridsať strán strojopisu, zviazaných na chrbte špirálou a pokrytých spredu i zozadu hrubým čiernym kartónom. Čudoval sa, že ho nechali vonku. Normálne Akopov odkladal všetko do vstavaného trezoru. Zajac odkryl čierny obal a pozrel na titul. Potom len tak naverímboha otvoril spis.

Nečítal ktovieako, ale čítať vedel. Naučila ho to nevlastná matka pred dávnymi rokmi. Ale to, čo uvidel, ho znepokojilo. Prečo by mal pán Komarov hovoriť niečo také? A k tomu o ľuďoch ako jeho nevlastná matka, ktorú mal veľmi rád.

Niektoré slová boli dlhé a zložité a Zajac čítal tie pasáže znova a znova, kým nepochopil ich význam. Nechápal však význam skrytý za významom. Pán Komarov je veľký človek. Vari sa nemá stať novým prezidentom Ruska? Tak potom prečo hovorí také voľačo? Zajacovi sa to nepáčilo. Že by sa spýtal strážcov na prízemí? Ale tí mu len dajú po hlavu a povedia mu, aby sa staral o svoju robotu.

O druhej ráno vopchal spis za košeľu, dokončil robotu a povedal, aby ho pustili von. Skončil o čosi skôr ako inokedy, ale strážcom to bolo jedno.

Zajcev chcel ísť domov, ale rozmyslel si to. Bolo ešte zavčasu. Ak sa vráti teraz, zobudí dcéru a jej dve deti. To by sa jej nepáčilo. Tak chodil po uliciach a rozmýšľal, čo spraviť.

O pol štvrté sa ocitol na Kremľskom nábreží, pod južnými múrmi Kremľa. Našiel si lavičku, kde bolo trochu miesta, a pozeral ponad rieku.

FOXY LADY, ďaleko od pevniny na zvlnenej hladine Karibského mora, sa obrátila a zamierila domov. Lodník Július dolu na zadnej palube vyťahoval laná s návnadami. Ich loď si najali na celodenný lov, a stálo to za to.

Americký kapitán na hornom mostíku skontroloval kurz na ostrovy a pomaly pridával plyn z rýchlosti pre rybolov na rýchlu plavbu. Odhadoval, že do Korytnačej zátoky prídu tak asi o hodinu. Sprava ich predbiehal Arthur Dean na Silver Deep a zakýval im na pozdrav.

Kapitán miloval svoj čln. Foxy Lady mu bola zároveň živobytím i milenkou. Bola to desaťročná deväťapolmetrová jachta, a hoci nebola najväčšou ani najprepychovejšou nájomnou rybárskou loďou v Korytnačej zátok, trúfal si s ňou na hocikaké more a hocikaké ryby. Kúpil si ju pred piatimi rokmi, keď prišiel na ostrovy Turks a Caicos, a neľutoval jediný dolár, ktorý za ňu dal, hoci ešte vždy splácal pôžičku.

Foxy Lady akoby vedela, že prácu má už takmer za sebou a čaká na ňu kotvište v chránenom prístave kus od reštaurácie Tiki Hut. Ponorila chvost, zdvihla nos a veľké V jej trupu začalo rezať modrú vodu.

ANI PO DVOJHODINOVOM sedení na lavičke nad riekou Leonid Zajcev svoj problém nerozriešil. Už ľutoval, že spis zobral. Ak na to prídu, trestu neujde. Ale veď jeho život odjakživa trestal.

Zajac sa narodil roku 1936 v chudobnej dedine na západ od Smolenska. Jeho otec pracoval na stalinskom kolchoze a bývali v chatrči hneď pri hradskej. Jedného dňa koncom júla 1941 prišla do dediny smrť. Malý Leonid počul hrmot a vrčanie a vybehol zo stodoly. Dolu hradskou sa valili obrovské železné obludy. Prvá zastala rovno naprostred dediny. Sunula sa na pásoch a vpredu z nej trčal dlhý kanón. Na samom vrchu, nad kanónom, stál chlap a horná polovica tela mu vytŕčala von. Mal plavé, skoro biele vlasy a modré oči, také bledé, akoby mu zozadu cez lebku žiarila letná obloha. Oči nevyjadrovali nič, ani lásku, ani nenávisť, iba akúsi bezmyšlienkovitú otrávenosť. Muž celkom pomaly siahol k boku a z plátenného vrečka vytiahol pištoľu.

Čosi dieťaťu hovorilo, že to nie je dobre. Chlapec sa obrátil a rozbehol sa preč. Voľačo buchlo a čosi mu rozčuchralo vlasy, ale on len utekal ďalej. Za ním sa ozývalo neprestajné kľopotanie a niesol sa odtiaľ pach horiaceho dreva. Videl pred sebou les a utekal k nemu.

V lese nevedel, čo ďalej. Plakal a volal na mamu a otca. Ale neprišli. Už nikdy neprišli.

Naďabil na ženu, ktorá s krikom zhládúvala muža a dcéry, a spoznal v nej pekárovu ženu, pani Davidovovú. Otec mu vrazil, že sa má rodiny strániť, lebo sú to jevreji, ale chlapec nevedel, čo to znamená. Žena ho objala a pritisla si ho na prsia.

Dedina zmizla z povrchu zemskeho a jednotka SS Panzer sa obrátila a odišla. V lese bolo zopár ďalších zachránených. Neskôr stretli partizánov - tvrdých, bradatých mužov s puškami, ktorí v ňom žili. Zástup s partizánskym vodcom na čele sa pustil na východ, stále na východ.

Keď ustal, pani Davidovová ho niesla, až napokon po dlhých týždňoch došli do Moskvy. Podľa všetkého tam mala nejakých známych, a tí ich prichýlili. Boli k nemu milí a vyzerali ako pani Davidovová, mali kučery vlasov od slúch až po bradu a klobúky so širokou strechou. Leonid nebol jevрей, ale pani Davidovová ho adoptovala a roky sa oňho starala.

Po vojne úrady zistili, že Zajac nie je jej skutočným synom, a tak ich rozdelili a poslali ho do sirotinca. Keď sa lúčili, plakal a ona plakala tiež, ale už ju nikdy neuvidel. V sirotinci ho naučili, že jevрей znamená Žid.

Zajac sedel na lavičke a rozmýšľal o spise pod košeľou. Celkom síce nerozumel, čo znamená "totálna likvidácia" alebo "absolútna eliminácia", ale nezdalo sa mu, že sú to pekné slová. Nechápal, prečo by pán Komarov chcel také čosi spraviť ľuďom ako pani Davidovová.

Na východe sa objavil prvý náznak ružovej. Vo veľkom paláci na druhom brehu rieky na Sofiinom nábřeží príslušník Kráľovského námorníctva vzal vlajku a pustil sa hore schodmi na strechu.

KAPITÁN SI VZAL daiquiri, vstal od stola a pomaly šiel k drevenému zábradliu Tiki Hut. Pozrel ponad prístav, na ktorý sa stlala temnota. Štyridsaťdeväť rokov, pomyslel si. Jason Monk, starneš a už sa pomaly na nič nehodíš. Odpil si a cítil, že limeta s rumom sadli presne, kam mali.

No a čo, bol to dobrý život. Ak nič iné, tak rušný.

Ale začínal sa celkom ináč. Začal sa v skromnom hrazdenom dome v malom mestečku Crozet na juhu strednej Virginie, osemkilometrov od hradskej z Waynesboro do Charlottesville.

Otec Jasona Monka bol lesným strážcom v Národnom parku Shenandoah. Nikto sa ešte nestal miliónárom tým, že bol zamestnaný v Lesnej správe, ale pre chlapca to bol dobrý život. Otec ho bral do Blue Ridge Mountains a naučil ho rozoznávať smrek, brezu, jedľu, dub a sosnu. Naučil sa strieľať s neomylnou presnosťou, sledovať stopu, postaviť tábor a ráno po sebe skryť všetky známky.

Krátko po trinástych narodeninách sa zapísal na okresné gymnázium v Charlottesville a každý deň vstával pred úsvitom a cestoval z Crozetu do mesta. A práve na gymnáziu sa mu stalo čosi, čo malo zmeniť celý jeho život.

Roku 1944, kdesi neďaleko St. Lô, nemecký ostreľovač zranil amerického seržanta. Ten sa odplazil do blízkeho sedliackeho domu, a tam ho rodina skryla. Keď mu šestnásťročná dcéra pána domu priložila na ranu studený obväz a on jej pozrel do očí, uvedomil si, že ho zasiahlo čosi oveľa silnejšie ako nemecká guľka. O rok sa vrátil z Berlína a oženil sa s ňou. Potom si nevestu odviezol do Virginie.

O dvadsať rokov bol zástupcom riaditeľa na okresnom gymnáziu v Charlottesville a jeho žena sa stala na tej istej škole učiteľkou francúzštiny. Francúzština sa na škole vyučovala aj predtým, ale pani učiteľka Bradyová bola nielen rodená Francúzka, ale aj pekná a príťažlivá. O jej hodiny bol čoskoro veľký záujem.

Na jeseň roku 1965 mala v triede nového žiaka, plachého mládenca s neporiadnou šticou plavých vlasov a sympatickým úsmevom. Volal sa Jason Monk. Do roka pani Bradyová tvrdila, že v živote nepočula cudzinca rozprávať po francúzsky tak ako Jason. Taký talent musí byť vrozený; tu nešlo len o majstrovské zvládnutie gramatiky a syntaxe, ale aj o schopnosť dokonale napodobniť prízvuk.

V poslednom roku na gymnáziu ju navštevoval doma a čítali Rimbauda a Verlaina. Nemali to v úmysle, ale stalo sa. Možno boli na vine básnici, no napriek vekovému rozdielu, ktorý ani jedného z nich netrápil, prežili krátky ľubostný román.

Keď Jason zmaturoval a vstúpil do armády, vedel rozprávať po francúzsky a milovať; oboje pomerne dokonale.

V roku 1968 zúrila vietnamská vojna naplno. Väčšina dospelých v tejto bývalej francúzskej kolónii vedela okrem vietnamčiny aj po francúzsky. Po základnom výcviku posadili Monka na lietadlo a poslali do Saigonu. Ostal tam dva turnusy. V deň, keď ho mali prepustiť z armády, prikázal mu veliteľ, aby sa hlásil uňho v kancelárii. Boli tam už dvaja civilisti. Veliteľ odišiel.

"Nech sa páči, seržant, sadnite si," povedal starší a žovtiaknejší z tých dvoch. Pohrával sa s fajkou bruyérkou, a medzitým ten druhý spustil na Jasona príval francúzštiny. Monk odpovedal rovnako.

Po desiatich minútach sa ten, čo hovoril po francúzsky, obrátil ku kolegovi. "Je dobrý, Carey. Fantasticky dobrý." A potom odišiel aj on.

"Tak, a čo chcete teraz robiť?" spýtal sa ten, čo zostal. Mal asi tak štyridsať rokov a zbrázdenú tvár s pobaveným výrazom. Písal sa rok 1971.

"Ešte som sa nerozhodol."

"No, ja sa za vás rozhodnúť nemôžem. Ale máte talent. Strýko Sam si myslí, že ste si zaslúžili vysokoškolské vzdelanie. Ak vyštudujete ruštinu, tak by sa možno pre vás niečo našlo vo firme, kde pracujem."

"To by mohlo trvať štyri roky."

"U nás sme tpežliví."

"U vás, to je v Langley, pravda? Vy ste CIA."

"Nie celá. Len také malé koliesko."

Pravdu povediac, Carey Jordan bol oveľa viac ako malé koliesko. Napredoval, až sa z neho stal námestník riaditeľa pre operácie - čiže hlava celého spravodajského úseku.

Monk poslúchol radu a zapísal sa na Virgínsku univerzitu. Promoval z ruštiny a jeho vedomosti boli také, že ho študijný vedúci, sám rodený Rus, označil za bilingvistu. Promoval roku 1975 vo veku dvadsiatich piatich rokov a krátko po najbližších narodeninách ho prijali do agentúry.

O päť rokov ho vyslali na prvý zahraničný post, do Nairobi v Keni.

DESIATNIK Kráľovského námorníctva Meadows si ráno toho 16. júla 1999 plnil svoju povinnosť. Prichytkou zacvakol spevnený okraj vlajky k šnúre a vytiahol ju na vrch vlajkovej žrde. Roztvorila sa v rannom vetríku a ohlasovala celému svetu, kto pod ňou sídli.

Tesne pred revolúciou kúpila britská vláda od bývalého majiteľa, cukrovarníckeho magnáta, pekné staré panské sídlo na Sofiinom nábřeží, prestavala ho na veľvyslanectvo a odvtedy sa ho držala v dobrom i v zlom.

Josif Stalin, posledný diktátor, ktorý býval v apartmánoch Kremľa, každé ráno vstal, rozhrnul záclony a uvidel, ako na druhom brehu veje britská vlajka. Nesmierne ho to hnevalo. Opakovane vyvíjali na Britov nátlak, aby sa presťahovali. Tí odmietali.

V priebehu rokov začalo byť sídlo primalé a nezmestili sa doň všetky oddelenia, ktoré si misia v Moskve vyžadovala, takže mali filiálky roztrúsené po celom meste. Opakovane im ponúkali, že im dajú k dispozícii celý areál, ale Londýn len

zdvorilo odpovedal, že radšej zostanú na Sofiinom nábreží. A keďže budova bola suverénnym britským územím, veľvyslanectvo v nej aj zostalo.

Keď sa prvé ranné lúče dotkli vrcholkov kopcov na východe, Leonid Zajcev sedel na druhej strane rieky a pozeral, ako sa vlajka roztvára a veje. Ten pohľad v ňom zobudil dávnu spomienku.

Keď mal Zajac osemnásť rokov, povolali ho do Červenej armády a po bežnom základnom výcviku ho poslali do Východného Nemecka. Jedného dňa roku 1955 sa na pochode neďaleko Postupimu stratil svojej rote. Blúdiaci a vyplašený naslepo kráčal hustým lesom, kým nenatrafil na piesočnatý chodník. Tam zastal, zmeravený od strachu. Desať metrov od neho bol nekrytý džíp so štyrmi vojakmi.

Dvaja boli ešte v aute; dvaja stáli pri ňom a v ruke mali fľaše s pivom. Hneď vedel, že sú to cudzinci zo Spojeneckej misie v Postupime - nepriateľ, ktorý prišiel zničiť socializmus a ktorý ho, ak bude môcť, zabije.

Jeden z vojakov lenivo podišiel k nemu. Bol mladý, mal ryšavé vlasy a pehavú tvár. Uškrnul sa a ponúkol mu fľašu. "Na, kamoš. Daj si pivo."

Leonid cítil, ako ho chladí v ruke studené sklo. Priložil hrdlo fľaše k ústam a naklonil ju. Chladná tekutina bola silná, lepšia ako ruské pivo, a dobrá, aj keď asi otrávená. A tak sa napil.

Po desiatich minútach dvaja vojaci na zemi nastúpili dozadu do auta. Ryšavý sa obrátil a zakýval.

Kým vozidlo zmizlo, Zajcev si všimol, že malo na anténe vlajku. Boli na nej kríže: jeden zvislý červený a dva uhlopriečne, červený a biely. Všetko na modrom podklade. Čudná zástava.

O štyridsaťštyri rokov ju videl zas, ako veje na budove za riekou. Zajac vedel, že nemal spis ukradnúť, ale teraz ho už nemohol zaniest nazad. Tak ho dá tým ľuďom s tou čudnou zástavou, čo mu dali pivo. Oni už budú vedieť, čo s ním. Vstal z lavičky a pustil sa ku Kamennému mostu cez Moskvu a k britskému veľvyslanectvu na Sofiinom nábreží.

NAIROBI, 1983

Chlapcova matka si najprv myslela, že to je letná chrípka, ale večer už päťročný Jurij kričal, že ho bolí hlava, a nedal rodičom celú noc spať. Ich susedia v sovietskom diplomatickom areáli sa tiež ktovieako nevyspali, lebo steny boli tenké a v horúčave mali otvorené obloky.

Ráno vzala matka chlapca do nairobskej Všeobecnej nemocnice. Pretože Ľudmila nevedela po anglicky ani slovo, šiel s ňou jej manžel, druhý obchodný tajomník Nikolaj Il'jič Turkin.

Lekár, dobrý odborník, ktorý sa vyznal v tropických chorobách, povedal: "Plasmodium falciparum. Je to druh malárie." Dal chlapcovi vnútrožilovú injekciu silného širokospektrálneho antibiotika a zdalo sa, že zabralo. Načas. Ale po týždni sa choroba vrátila. To už matka dostávala hysterické záchvaty. Nástojila na tom, aby ju aj so synom dopravili do Moskvy.

Len čo sa tam dostali, chlapca prijali do exkluzívnej nemocnice KGB. To bolo možné preto, lebo druhý obchodný tajomník Nikolaj Turkin bol v skutočnosti majorom Turkinom z KGB.

Pretože choroba neustupovala, prípad sa dostal rovno k šéfovi oddelenia tropického lekárstva. Spravili celý rad vyšetrení počítačovým tomografom i ultrazvukom, a výsledky lekára znepokojili.

Keď si zavolať pani Turkinovú do kancelárie, tváril sa vážne. "Je to zriedkavá choroba. Volá sa melioidóza a je neliečiteľná. Váš chlapec vyžije možno mesiac. Viac sotva. Veľmi je mi ľúto."

Uplakanú matku vyviedli von.

Američania identifikovali chorobu cez vietnamskú vojnu, keď sa u pilotov vrtuľníkov ako u prvých objavili symptómy novej a spravidla smrteľnej choroby. Výskum ukázal, že rotory vrtuľníkov, vznášajúcich sa nad ryžovými poliami, zvířili jemnú spŕšku aerosólu z vody, ktorá pokrývala polia, a niektorí piloti ju vdýchli. Bacil, odolný voči všetkým známym antibiotikám, sa nachádzal vo vode. Rusi to vedeli, lebo sami sa vtedy síce s nikým o svoje objavy nedelili, ale keď bolo treba vstrebávať západné poznatky, boli ako špongie.

V dlhom telefonickom rozhovore prerušovanom vzlykmi oznámila pani Turkinová manželovi, že ich syn zomrie. Na čosi, čo sa volá melioidóza. Major Turkin si to zapísal. Potom išiel za svojím nadriadeným, šéfom pobočky KGB v Nairobi.

Plukovník bol súcitný, ale neoblomný. "Intervenovať u Američanov? Zošalel si sa?"

"Súduh plukovník, ak to Amíci identifikovali, a navyše pred siedmimi rokmi, možno proti tomu voľačo majú."

"Lenže my ich nemôžeme prosieť," protestoval plukovník. "Ide o národnú prestíž."

"Ide o život môjho syna," kričal major.

"Stačilo. Odpoveď je nie." Plukovník KGB nebol ukrutný človek, ale pohnúť sa ním nedalo.

Keď Turkin odchádzal, trpko si pomyslel, že prvého tajomníka Jurija Andropova udržuju pri živote liekmi, ktoré letecky dopravujú z Londýna. A potom sa išiel opit'.

DOSTAŤ SA NA PRÍSNE strážené britské veľvyslanectvo nebolo ľahké. Bolo sedem hodín ráno a milicionári pri prednom vchode si Zajceva dlho a dôkladne prezerali. Vyplašene sa odšuchtal po nábreží a čakal, kým budú na veľvyslanectve úradné hodiny a začnú prichádzať diplomati.

Krátko pred desiatou sa začali trúsiť prví Briti. Chodili autami. Zajcev sledoval nábrežie a chcel najprv prísť k niektorému autu, ale všetky mali zavreté obloky a milicionári boli iba pár metrov odtiaľ.

Zajac nebol zvyknutý na zložité problémy, ale mal svoju dávku tvrdohlavosti. Chcel dať tie papiere ľuďom s čudnou vlajkou. A tak celé to dlhé, horúce predpoludnie pozoroval a čakal.

NAIROBI, 1983

Nikolaj Turkin si sadol za stôl v záhrade kaviarne U hlohu. Objednal si vodku a sedel pohrúžený do zúfalstva. O pol hodiny sa odlepil od stoličky pri barovom pulte muž v jeho veku a podišiel k nemu.

Turkin počul, že akýsi hlas hovorí po anglicky: "No tak, neberte to tak vážne, kamarát. Nič sa neje až také horúce." Rus zdvihol zrak. Nejasne sa na Američana rozepamätal. Ktosi od nich z ambasády. Turkin mal podozrenie, že asi bude z CIA, ale koniec koncov ho učili, že všetci americkí diplomati sú pravdepodobne z CIA. Američan si prisadol a vystrel ruku. "Jason Monk. Vy ste Nik Turkin, pravda? Videl som vás minulý týždeň na garden party u Britov. Tvárite sa, akoby vás práve preložili do Grónska." Turkin si obzeral Američana. Do čela mu padala hustá štica farby pšenice. Zdalo sa, že v tej tvári nie je nič prefikvané; možno predsa len nebude z CIA. Inokedy by bol Nikolaj Turkin ostal zdvorilý, ale odmeraný. Lenže dnes nebolo inokedy. Dnes sa potreboval vyzprávať. Začal, a vylial si srdce. Američan s ním spolucítil. Napísal si slovo melioidóza na podložku od piva. Rozlúčili sa až dlho po zotmení.

CELIA STONOVÁ mala dvadsaťšesť rokov - a bola štíhla, tmavovlasá a pekná. Bola zástupkyňou tlačového pridelenca na britskom veľvyslanectve v Moskve, na prvom výjazde za hranicami, a užívala si život. Toho 16. júla vyšla z veľkej brány veľvyslanectva a zbehla dolu piatimi schodmi na parkovisko. Čelia kývla vrátnikovi, nasadla do malého jasne červeného Rovera a naštartovala. Došla na Sofiino nábrežie a zahla doľava ku Kamennému mostu. Bola dohovorená na obed s reportérom zo Segodňa. Nevšimla si otrhaného starca, ktorý sa zúfalo šúchtal za ňou. A neuvedomila si ani to, že bola prvá, kto v ten deň odchádzal autom z veľvyslanectva. Kamenný most je najstarším pevným mostom cez Moskvu. Klenie sa nielen ponad rieku, no preskakuje i Sofiino nábrežie. Kto sa chce naň dostať z nábrežia, musí zahnúť do protismeru a vyviezť sa hore rampou na most. Chodec môže vybehnúť schodmi priamo z nábrežia. A práve tak to spravil Zajac. Bol na chodníku Kamenného mosta, keď okolo neho prechádzal červený Rover. Zakýval rukami. Žena v aute naňho zarazene pozrela a pokračovala v ceste. Ale Zajcev si zapamätal ruskú poznávaciu značku a videl, že na severnej strane mosta zahlo auto doľava. Celia Stonová mala namierené do Rosy O'Grady's Pub. Za rohom našla bez problémov miesto na zaparkovanie a pustila sa nazad. Ako vždy, keď sa k reštaurácii blížil očividný cudzinec, spod brán sa vytiahli žobráci a pýtali jedlo. Vrátnik z O'Grady's ju zbadal z niekoľkých metrov a rozbehol sa dopredu, pričom odhodil z cesty niekoľkých žobrátok, aby dôležitému valutovému zákazníkovi zaistil nerušený prístup. Zajac Zajcev sa ešte vždy vliekol za svojím cieľom a prehládaval ulicu, aby našiel červený Rover. Nakoniec ho na veľké prekvapenie a radosť uvidel hneď za rohom reštaurácie. Zajcev, na nerozoznanie podobný číhajúcim žobrátom, zaujal postavenie neďaleko Roveru a zase začal čakať.

NAIROBI, 1983

Uplynulo desať rokov, čo bol Jason Monk druhoročiacom na Virgínskej univerzite, a s mnohými bývalými kolegami stratil kontakt. Ale ešte vždy sa pamätal na Normana Steina. Bolo to čudné priateľstvo - futbalista z farmárskeho vidieka a nešportový syn židovského lekára z Fredericksburgu. Spájal ich spoločný a posmievačský zmysel pre humor. Ak Monk mal nadanie na jazyky, Stein bol hotovým géniom v biológii. Promoval summa cum laude rok pred Monkom a išiel rovno na medicínu. Špecializoval sa na tropické lekárstvo a dostal miesto vo výskumnom oddelení pri armádnej nemocnici Waltera Reeda. Monk si skontroloval adresár a vzal do ruky telefón.

Na desiate zvonenie sa ozval zastretý hlas. "Haló."

"Norm, tu je Jason Monk. V Nairobi."

"Ohromné. Nairobi. Tu je päť hodín ráno a ja mám na siedmu nastavený budík. Ďakujem, kamoš."

"Nevyskakuj, Norm. Povedz mi, počul si o melioidóze?"

Z hlasu sa vytratila aj posledná stopa spánku. "Prečo sa pýtaš?"

Monk ho počastoval rozprávku o chorom dieťati, synovi jedného známeho. Nejasne čosi počul, že Strýko Sam má nejaké skúsenosti s touto chorobou.

"Daj mi svoje číslo," povedal Stein. "Musím vybaviť pár telefonátov. Zavolám ti."

Bolo päť hodín večer, kým u Monka zazvonil telefón.

"Niečo tu je - mohlo by tu byť," povedal Stein. "Je to absolútne prevratná vec, v štádiu prototypu. Ešte to ani nepredložili Federálnej farmaceutickej agentúre."

"Ak to decko zomiera, čo sa už môže stať?"

Stein si zhlboka vzdychol. "Je to proti všetkým predpisom."

"Nik sa o tom nedozvie, prisahám."

O štyridsaťosem hodín doručila medzinárodná expresná zásielková spoločnosť Monkovi balík. Bola v ňom termoska naplnená suchým ľadom. Krátky listok bez podpisu mu oznamoval, že v ňade sú dve skúmavky. Monk zavolať na sovietske veľvyslanectvo a nechal Turkinovi odkaz. Nezabudnite, že o šiestej sa máme stretnúť na pive.

V kaviarni U hlohu balíček odovzdal.

Turkin sa zatváril neisto. "Čo to je?" spýtal sa.

Monk mu povedal. "Možno to nezaberie, ale viac nemáme."

Rus stuhol a v očiach sa mu zjavil chlad. "A čo chcete za tento ... dar?"

Podľa pravidiel by Monk mal z tohto človeka niečo vyžmýkať, nejaké tajomstvo. Ale tentoraz nie.

"Vezmite si to, kamarát. Dúfam, že to zaberie. Zadarmo."

Odchádzal. Keď bol na polceste ku dverám, ozval sa hlas. "Pán Monk, rozumiete po rusky?"

Monk prikývol. "Trocha."

"Tak potom budete poznať slovo spasibo."

VYŠLA Z ROSY O'GRADY'S krátko po druhej a blížila sa k Roveru. Mala už založený bezpečnostný pás, motor naštartovaný a bola pripravená odísť, keď tu sa otvorili dvere na strane spolujazdca. Prekvapene zdvihla zrak. Stál tam a skláňal sa k otvoreným dverám. Ošúchaný starý vojenský kabát, štyri špinavé medaily prilepené na chlopňu, na brade strnisko. Keď otvoril ústa, vpredu sa zaligotali tri oceľové zuby. Hodil jej do lona akýsi spis. Rozumela natoľko po rusky, že neskôr mohla zopakovať, čo povedal.
"Prosím, dajte to pánu veľvyslancovi. Za to pivo."
Pohľad naňho ju vydesil. Zrejme šialenec. Celia Stonová celá bledá hodila tú smiešnu žiadosť, či čo to bolo, na podlahu a zamierila nazad na veľvyslanectvo.

Druhá kapitola

KRÁTKO pred poludním toho istého dňa, 16. júla 1999, Igor Komarov sedel vo svojej kancelárii v paláci kúsok od Kiseľného bulváru a zavolať interkomom svojho osobného tajomníka.
"Ten spis, čo som vám včera požičal, mali ste čas si ho prečítať?" spýtal sa.
"Prečítal som ho, pán prezident. Vynikajúci, ak sa smiem vyjadriť," odpovedal Akopov. Všetok personál tituloval Komarova pán prezident, pretože bol prezidentom Únie vlasteneckých síl. Tak či onak boli presvedčení, že i po roku bude ešte pánom prezidentom, aj keď z iného titulu.
"Ďakujem," povedal Komarov. "Tak mi ho zase doneste, prosím vás."
Interkom stíchol. Akopov vstal a išiel k vstavanému trezoru. Kombináciu poznal naspamäť, a tak potrebných šesť ráz pokrútil centrálnym ciferníkom. Keď sa dvere otvorili, pozrel dovnútra, kde je spis viazaný v čiernom. Nebol tam. Nechápavo vyprázdnil trezor, papier po papieri, spis po spise. Čierny spis nikde. Zmocnil sa ho mrazivý strach. Ovládol sa, prehľadal zásuvky v písacom stole a potom všetky skrine a registračky. Tesne pred jednou zaklepal Igorovi Komarovovi na dvere, a keď sa dostal dnu, priznal sa, že spis nevie nájsť.
Igor Komarov bol človek stredného veku i telesnej stavby, vyholený, s úhladne pristrihnutými oceľovosivými vlasmi. Jeho dvoma najnápadnejšími vlastnosťami boli posadnutosť osobnou čistotou a hlboký odpor k telesnému kontaktu. Na rozdiel od väčšiny ruských politikov s ich žoviálnosťou založenou na vodke a potľapkávaní po chrbte, Komarov nástojil na tom, že jeho osobné okolie sa musí obliekať formálne. Obyčajne nosil sivý dvojradový oblek s košeľou a kravatou.
Ale ako všetci úspešní politici vedel byť chameleónom, ak bolo treba. Na masových zhromaždeniach sa celý zmenil. Precízny bývalý inžinier na tribúne mizol, akoby nikdy ani neexistoval. Namiesto neho sa zjavil orátor, stelesnená vášeň, mág slova, človek ľudu, ktorý s neomylnou vernosťou vyjadroval nádeje ľudu, jeho obavy a túžby, jeho hnev a jeho bigotnosť.
Pod oboma verejnými postavami sa však skrývala tretia, a tá Nikitu Ivanoviča Akopova desila. Dvakrát za desať rokov Akopov videl, ako sa človek, ktorý mu dával príkazy, človek, ktorého nasledoval a zbožňoval, prestal ovládať a zmenil sa na revúceho, besniaceho démona.
Komarov hádzal telefóny a vazy. Chrlil nadávky také strašné, že ich Akopov ešte nepočul, lámal nábytok a raz ho museli fyzicky držať, aby svoju obeť doslova nezabil.
Akopov spoznal príznaky, ktoré prezrádzali, že sa blíži jeden z týchto záchvatov. Komarovova tvár ostala smrteľne bledá, začal sa správať ešte formálnejšie a zdvorilejšie a vysoko na lícných kostiach sa mu rozohoreli dve jasne červené škvrny.
"Chcete povedať, že ste ho stratili, Nikita Ivanovič?"
"Nestratil, pán prezident. Založil. Prechodne založil."
"Existujú iba tri exempláre toho spisu. Dva mám v trezore ja. Napísal som ho sám, a ešte aj prepísal som si ho sám, aby som ho nemusel zveriť sekretárovi. Taký je dôverný."
"Je založený, prechodne založený, ubezpečujem vás, pán prezident."
Komarov sa naňho uprene zahľadel. "Kedy ste ho videli naposledy?"
"Včera večer, pán prezident. Ostal som dlhšie v robote, aby som si ho mohol prečítať osamote. Keď som odchádzal, zamkol som ho do trezoru."
"Vlámal sa niekto do trezoru?"
"Zdá sa, že nie, pán prezident."
Komarov sa na niekoľko minút zamyslel. Jeho tvár nič neprezrádzala, ale cítil, že sa ho zmocňuje panika. Nakoniec zavolať bezpečnostnú kanceláriu na prízemí. "Uzavrieť budovu. Nik nesmie dnu; nik nesmie von."
Roztraseného asistenta poslal preč. "Chodte nazad do kancelárie. S nikým nekomunikujte. Čakajte na ďalšie príkazy."

O ŠTVRTEJ POPOLUDNÍ mal už plukovník Anatolij Grišin, šéf osobnej bezpečnosti Igora Komarova, istotu, že hľadaný spis sa v budove nenachádza. Sedel v Komarovovej kancelárii a oznámil mu to.
Grišin odišiel z KGB roku 1994 v hodnosti plukovníka. Odvtedy sa s Komarovom stali od seba vzájomne závislými; spoločne siahali po moci. Grišin vytvoril Komarovovi vlastný a bezhranične oddaný útvar osobnej ochrany, trojtisícovú Čiernu gardu, ktorej osobne velil. Garda sa mohla oprieť o Zväz mladých bojovníkov, dvadsaťtisícové mládežnícke krídlo UVS, predchnuté správnu ideológiou a fanaticky lojálne.
"Ste si istý, že spis už nie je v budove?" spýtal sa Komarov.
"Vylúčené," povedal Grišin. "Všetko sme obrátili hore nohami. Neexistuje skriňa, neexistuje zásuvka, ktorú by sme

neprezreli. Včerajší obsah odpadkových košov sme zabavili a prezreli. Nič."

"A vaša teória, Anatolij?" spýtal sa Komarov. "Akopov?"

"Akopov je prvý podozrivý, to je nesporné. Jeho súkromný byt sme vybielili. V jeho prítomnosti. Nič. Možno ho budem potrebovať ... ééé... dôkladnejšie vypočítať."

"Máte moje dovolenie."

"A potom?" spýtal sa Grišin.

Igor Komarov sa obrátil v otáčavom kresle k obloku. Chvilu dumať. "Akopov bol veľmi dobrým osobným tajomníkom," povedal nakoniec. "Ale po tomto ho budeme musieť vystriedať. Problém je v tom, že videl spis. Ak ho prepustíme, mohol by cítiť istú zatrpknutosť, možno až pokušenie vyzradiť, čo vie. To by bola škoda, veľká škoda."

"Absolútne rozumiem," odpovedal plukovník Grišin.

V tej chvíli sa dostavili dvaja zmätení noční strážcovia a Grišin ich šiel dolu vypočúvať. Očividne boli vystrašení, a právom. Grišinovu povest' každý poznal.

O ôsmej mal už Grišin dokonalý obraz o tom, čo sa stalo predchádzajúcej noci. Vedel, že strážcovia chodili na obchádzky nepravidelne, lebo sedeli pred televízorom a sledovali podrobnosti o smrti prezidenta Čerkasova. A prvý raz sa dozvedel o existencii upratovača.

PODĽA OSOBNÝCH materiálov Leonid Zajcev, vek šesťdesiattri rokov, býval u dcéry a jej manžela, vodiča diaľkovej nákladnej dopravy. Byt mali kúsok od kuriózne pomenovaného Bulváru entuziastov, čo bola pravdepodobne najošarpanejšia a najbiednejšia štvrť celej Moskvy. V rámci triumfu socialistického plánovania postavili bulvár v smere prevládajúcich vetrov od výskumného ústavu chemických bojových látok a ak nejakí z jeho obyvateľov prejavili nadšený entuziazmus, tak určite len takí, čo sa mohli odsťahovať.

O pol jednej, ešte vždy v teplej letnej noci, zastala pred domom elegantná čierna Čajka. Výťah nikde. Štyria chlapi s dupotom vyšli hore štyrmi poschodiami a zabúchali na dvere, z ktorých opadávala farba.

Žena, ktorá im otvorila, rozospatá a karpavá, musela mať niečo medzi tridsiatkou a štyridsiatkou, ale vyzerala o desať rokov staršia. Grišin bol zdvorilý, ale neodbytný. Jeho ľudia sa pretlačili okolo nich, rozbehli sa po celom byte a začali ho prehľadávať. Nebolo veľmi kde hľadať - dve izby, páchnuci záchod a kuchynský kút oddelený závesom.

Zajcevova dcéra vysvetľovala, že jej muž je ďaleko odtiaľ na ceste do Minska a prisahala, že jej otec sa predchádzajúce ráno nevrátil domov. Bála sa oňho.

O desať minút mali Čierne gardy istotu, že v byte nie je nikto ukrytý, a Grišin bol presvedčený, že žena je priveľmi vystrašená na to, aby klamala. O pol hodiny sa pobrali.

Grišin nasmeroval Čajku nie nazad do centra Moskvy, ale do šesťdesiat kilometrov vzdialeného tábora, kde držali Akopova. Po zvyšok noci Grišin osobne vypočúval nešťastného osobného tajomníka. Na úsvite vzlykajúci muž priznal, že asi nechal ten dôležitý spis ležať na stole. Nikdy sa mu ešte také čosi nestalo. Prosil o odpustenie. Grišin prikývol a potľapkal ho po chrbte.

Pred barakom zavolať jedného zo zástupcov. "Bude strašne sparný deň. Náš priateľ tamdu je celý nešťastný. Možno by nezaškodilo, keby si šiel na úsvite zaplávať."

Odviezol sa nazad do mesta. Ak ten dôležitý spis ostal ležať na Akopovovom stole, uvažoval Grišin, musel ho zobrať upratovač. Prečo by pogramotný starec robil niečo také, to Grišin nechápal. To mohol vysvetliť iba starec. A veru to aj vysvetlí.

Ešte pred hodinou, keď obyčajní ľudia raňajkujú, poslal do ulíc Moskvy dvetisíc čiernogardistov hľadať starého chlapa v ošúchanom vojenskom kabáte. V bočných uličkách a parkoch sa hmýril desaťnásobný počet bezdomovcov, ale iba jeden z nich bude mať tri oceľové zuby a spis viazaný v čiernych doskách. Grišin ich chcel spolu, a to hneď.

LANGLEY, december 1983

Jason Monk vstal spoza písacieho stola, pretiahol sa a rozhodol sa zísť do bufetu. Pred mesiacom sa vrátil z Nairobi a dozvedel sa, že má dobré hodnotenia. Čakalo ho povýšenie a preloženie do odboru pre Latinskú Ameriku. KGB malo na juh od Rio Grande rozbehnutú veľkú operáciu a CIA bola rozhodnutá prekaziť ju. Pre Monka, ktorý mal vtedy tridsaťtri rokov, bola Južná Amerika pekným krokom na rebríčku kariéry.

Miešal si kávu, keď si uvedomil, že pred jeho stolíkom ktosi zastal. "Tak treba byť opálený," povedal hlas.

Monk zdvihol zrak. Spoznal muža, ktorý sa naňho usmieval - novovymenovaný šéf Sovietskeho oddelenia, kontrašpionážnej skupiny odboru SVE. Monka prekvapilo, ako nenápadne ten človek vyzerá. Boli zhruba rovnako vysokí - takmer meter osemdesiat - ale jeho kolegovi, hoci bol iba o deväť rokov starší, očividne chýbala kondička. Monk si všimol masťné vlasy začesané z čela rovno dozadu, hrubé fúzy skrývajúce hornú časť slabošských a márnivých úst, krátkozraké sovie oči.

"Tri roky v Keni," povedal, aby vysvetlil, prečo je opálený.

"A teraz nazad v uzimenom Washingtone, čo?"

"Áno, pán vedúci," odpovedal Monk.

Vystrela sa k nemu ruka s nikotínovými škvrnami. Monkovi neušla sieť drobných kapilár okolo základne nosa, ktorá často prezrádza ťažkého alkoholika. Vstal a usmial sa.

"A vy ste...?" spýtal sa muž.

"Monk. Jason Monk." Potriasli si ruky.

"Teší ma, Jason. Ja som Aldrich Ames."

KEBY BOLO Hugovi Grayovi v ten deň naštartovalo auto, svet by sa bol uberal iným smerom. Ale zapal'ovacie cievky

sú si samy zákonom. Gray, mladý príslušník moskovskej pobočky britskej tajnej spravodajskej služby, čiže SIS, čo je skratka pre Secret Intelligence Service, sa najprv zúfalo usiloval dostať zo svojho auta nejakú reakciu, potom sa rozbehol za červeným Roverom, ktorý odchádzal z obytného areálu, a zaklopal na oblok. Kolegyňa Čelia Slonová bola ochotná odviezť ho na veľvyslanectvo.

Sedel vedľa nej, keď zahla na Kutuzovský prospekt. Opäť sa mu zviezol po čomsi na dlážke. Zohol sa a zdvihol to. "Váš privatizačný projekt na Izvestija?" spýtal sa.

Vrhla pohľad bokom a spoznala spis, ktorý mal v rukách. "Božemôj. Chcela som to včera zošrotovať. Nejaký starý šialenec mi to hodil do auta. Na smrť ma vyľakal."

"Ďalšia žiadosť o víza," poznamenal Gray. Otvoril čierny kartón a pozrel na titulnú stranu. "Nie. Je tam viac politiky." Prevrátil niekoľko ďalších strán a stíchol.

"Ak chcete, tak si to nechajte," povedala Celia. Prešli popri Alexandrovskom parku a zamierili ku Kamennému mostu.

HUGO GRAY chcel nevyžiadaný dar napochytr prelistovať a potom ho hodiť do odpadkového koša. Ale keď si prečítal desať strán požiadal o rozhovor so šéfom moskovskej pobočky, bystrým Škótom, ktorý sa volal Jock Macdonald.

"Áno, chlapče?" spýtal sa šéf.

"Počujte, Jock, včera sa stalo niečo čudné. Nejaký starý chlap hodil toto Celii Stonovej do auta. Možno to nič nie je..."

Macdonald sa načiahol po spise v čiernom obale. "Nejaká žiadosť?"

"To si myslela aj ona, ale ide skôr o politiku. Na titulnej strane je znak ÚVS. Á číta sa to, akoby to písal Igor Komarov."

"Náš budúci prezident. Čudné. Dobré, chlapče, nechajte mi to tu."

"Ďakujem, Jock," povedal Gray. Vstal a odišiel.

Šéf pobočky odložil čierny spis nabok. Čakal ho rušný deň, a tak si až neskoro večer, nadsľuhujúc v kancelárii dlho po pracovnom čase, prečítal spis, ktorý sa neskôr stal známy ako Čierny manifest.

MADRID, august 1984

Ako býva zvykom, na Deň nezávislosti svojej vlasti usporiadal indický veľvyslanec v Madride veľkú recepciu pre špičky španielskej vlády a diplomatický zbor. Ako vždy, konala sa 15. augusta. Američanov zastupoval ich chargé d'affaires, ktorý si vzal so sebou druhého obchodného tajomníka, istého Jasona Monka.

Monk mal za sebou dobrý rok. S výborným prospechom absolvoval šesťmesačný kurz španielčiny a vyslúžil si povýšenie. Čo bolo ešte významnejšie, direktor CIA William Casey práve vymenoval nového námestníka riaditeľa pre operácie. NRO je v agentúre šéfom celého úseku, ktorý sa zaoberá zhromažďovaním spravodajských údajov, a preto má na starosti každého agenta v poli. Novým človekom bol Carey Jordan, ktorý kedysi Monka naverboval.

Keď Monk absolvoval kurz španielčiny, nepodelili ho do Latinskoamerického odboru, ale do Západoeurópskeho, a poslali ho do Španielska. Romanticky atraktívnemu hlavnému mestu Španielska sa slobodný tridsaťštyriročný dôstojník CIA vždy poteší o čosi viac ako nejakej Tegucigalpe.

Na recepcii bolo horúco a vyzeralo to tam ako vždy - skupinky ľudí popíjali šampanské, ktoré zaplatila indická vláda a ktoré im za desať sekúnd oteplelo v rukách, a zdvorilo sa zhovárali.

Monk sa už zberal na odchod, keď zbadal známou tvár. Počkal, kým s chlapom ostali sami, a potom povedal po rusky:

"Tak čo, kamarát, ako sa to skončilo s vašim synom?"

Chlap zmeravel. Potom sa usmial. "Jurij vyzdravel," povedal Nikolaj Turkin. "Je zdravý a má sa dobre. Ďakujem."

"Poďme niekedy na večeru," navrhol Monk. Turkin sa zatváril zarazene. Monk zdvihol ruky v ironickom geste človeka, ktorý sa vzdáva. "Nijaká verbovka, sľubujem."

Turkin sa uvoľnil. Obaja vedeli, čo ten druhý robí. Ak Monk rozprával tak dokonale po rusky, bolo jednoducho vylúčené, aby pracoval na obchodnom oddelení amerického veľvyslanectva. Monk vedel, že Turkin musí byť v KGB, lebo sa nebál ukazovať, ako sa rozpráva s Američanmi. Aj slovo, ktoré Monk použil, prezrádzalo celé tajomstvo. Termín verbovka sa používa, keď spravodajský dôstojník navrhne niekomu z druhej strany, aby prestúpil do iného mužstva.

Na tretí večer prišli, každý osve, do malej suterénnej reštaurácie v starej štvrti Madridu. Jedlo bolo dobré. Monk objednal fľašu Marques de Riscal. Zo zdvorilosti sa vyhýbali rozhovoru o práci a zhovárali sa o ženách a deťoch - Monk sa priznal, že ešte nemá ani jedno, ani druhé. Malý Jurij bol na prázdninách u starých rodičov. Víno tieklo; prišla druhá fľaša.

Monk si sprvu ani neuvedomil, že za Turkinovou uhladenou fasádou sa skrýva prekypujúci hnev, nie na Američanov, ale na systém, ktorý mu len-len že nezabil syna.

Už skoro vypili aj druhú fľašu vína, keď sa Turkin zničoho nič spýtal: "Ste spokojný, že pracujete pre CIA?"

Že by verbovka? - začudoval sa Monk. Vari sa len ten idiot nepokúša naverbovať mňa? "Celkom aj áno," odvetil nezáväzne. "Naši ľudia vás nikdy nenechajú v štiche, keď človek potrebuje pomoc. To patrí k našim zásadám."

"Musí byť dobre pracovať pre ľudí, čo žijú tak slobodne," povedal Turkin. Monk sľúbil, že verbovka nebude, ale vyrukoval s ňou sám major z KGB - na seba samého.

Monk sa pozrel ponad stôl. "Pozrite, kamarát, systém, pre ktorý pracujete, sa zmení. A čoskoro. Mohli by sme pomôcť, aby sa menil rýchlejšie. Keď Jurij vyrastie, bude žiť ako slobodný človek."

Kým priniesli kávu, Turkin bol naverbovaný; ostane "na mieste" v srdci KGB, ale bude pracovať pre CIA.

Monk mal šťastie, že šéf pobočky bol na dovolenke. Keby bol býval v Madride, Monk by bol musel Turkina odovzdať iným. Takto mu samému pripadla úloha zašifrovať prísne tajný telegram do Langley, v ktorom sa opisovalo naverbovanie Turkina.

Samozrejme, sprvu sa dostal k slovu skepticizmus, ale v októbri Turkin doručil CIA prvú zásielku. Monk ju osobne

dopravil do Langley. Ukázalo sa, že to je bomba. Turkin prezradil celú operáciu KGB v Španielsku. Američania museli chrániť svoj prameň, a preto budú Španielom iba po troške prezrádzať, čo vedia, a postarajú sa, aby každé zatknutie Španiela pracujúceho pre Moskvu vyzeralo ako šťastná náhoda alebo výsledok dobrej detektívnej práce zo strany Španielov. Po každom prípade sa KGB dozvie - cez Turkina - že agent sám spravil hlúpu chybu, ktorá viedla k jeho odhaleniu.

Moskva nič netušila. Za tri roky v Madride sa Turkin vypracoval až na zástupcu rezidenta, takže mal prístup prakticky ku všetkému. V roku 1987 ho preložili nazad do Moskvy. Potom od roku 1988 do 1990 bol hlavou celého Direktorátu K v obrovskom aparáte KGB vo Východnom Nemecku. Za celý ten čas, hoci poslal stovky spravodajských zásielok cez mŕtve schránky, nástojil na tom, že ho musí riadiť iba jediný človek, Jason Monk. Bol to nezvyčajný postup. Väčšina špiónov má niekoľkých riadiacich dôstojníkov, ale Turkin nedal ináč a Langley sa muselo podrobiť.

Keď sa Monk v onom októbri 1984 vrátil do Langley, zavolať si ho Carey Jordan do kancelárie.

"Videl som ten materiál," povedal nový NRO. "Dobrý. Váš človek hrá na rovinu. Gratulujem."

Monk prikývol, že oceňuje pochvalu.

"Je tu len jedna vec," pokračoval Jordan. "Budeme ho musieť preložiť do odboru SVE."

Na čele CIA je vždy riaditeľ. Pod ním sú dva hlavné direktoráty, spravodajský a operačný. Námetník riaditeľa pre spravodajstvo, čiže NRS, má za úlohu analyzovať obrovskú masu surových informácií, ktorá prichádza do centrality. Samotné zbieranie informácií vykonáva operatíva na čele s NRO. A po štyridsať rokov studenej vojny, od roku 1950 do 1990, kľúčovým operačným odborom bol Sovietsky a východoeurópsky, známy ako Odbor SVE.

Dôstojníci v iných odboroch sa často hnevali, že aj keď naverbovali cenného sovietskeho agenta, vždy ho nakoniec preložili pod riadenie Odboru SVE. Bolo to logické vzhľadom na to, že jedného dňa agenta pravdepodobne preložia nazad do ZSSR.

Pretože Sovietsky zväz bol hlavným nepriateľom, o miesta v Odbore SVE bol veľký záujem. Aj keď Monk vyštudoval ruštinu, musel si odkrútiť jedno vyslanie v Africkom odbore, a ešte aj potom ho prideliť iba do západnej Európy.

"Chcete ísť s ním?"

Monkovi poskočilo srdce. "Áno, prosím. Veľmi rád."

"V poriadku. Vy ste ho naverbovali, vy ho budete riadiť."

Do týždňa preložili Monka do Odboru SVE a dostal za úlohu riadiť majora KGB Nikolaja Il'jiča Turkina. Do Madridu sa už nastalo nevrátil, ale chodieval na návštevy a stretával sa s Turkinom tajne na výletných miestach v horách, kde sa, keď prišiel k moci Gorbačov a počas perestrojky a glasnosti sa uvoľňovali pravidlá, zhovárali o tisícoch tém. Monk bol tomu rád, lebo na Turkina neľahadel len ako na agenta, ale aj ako na priateľa.

CIA sa už roku 1984 pomaly menila na obrovskú a škripajúcu byrokráciu, ktorá sa väčšmi venovala papierovaniu ako zhromažďovaniu spravodajských informácií. Monk nenávidel papierovanie, lebo bol presvedčený, že to, čo je napísané, sa dá ukradnúť alebo odkopírovať. Supertajným srdcom všetkého papierovania v odbore SVE boli spisy 301, ktoré uvádzali podrobnosti o každom sovietskom agentovi pracujúcom pre Strýka Sama. V tú jeseň Monk "zabudol" zaniest do spisov 301 podrobnosti o majorovi Turkinovi, krycie meno Lysander.

JOCK MACDONALD, šéf pobočky britskej tajnej spravodajskej služby v Moskve, sa v noci 17. júla vôbec nedostal domov. Krátko po polnoci zavolať žene, že nepríde, a potom sa vrátil k spisu v čiernych doskách.

Čítal pasáže, týkajúce sa znovunastolenia štátu pod vládou jednej strany a reaktívacie siete pracovných táborov pre disidentov a iné nežiaduce živly.

Zoznámil sa s odsekmi opisujúcimi konečné riešenie problému židovskej komunity a zaobchádzanie s inými menšinami. Študoval stránky venované paktu o neútočení s Poľskom a znovudobytíu Bieloruska, pobaltských štátov a južných republík - Ukrajiny, Gruzínska, Arménska a Moldovy.

Vrýval si do pamäti odstavce týkajúce sa opätovného sfunkčnenia jadrového arzenálu.

Zamýšľal sa nad stránkami, opisujúcimi osud ruskej pravoslávnej cirkvi a všetkých ostatných náboženských vierovyznaní.

Podľa manifestu malo obyvateľstvo znovudobytých území pracovať ako nevoľníci, dorábajúci potraviny pre ruských pánov. O celoštátnu disciplínu by sa starali Čierne gardy, posilnené do počtu dvestot tisíc mužov. Tie budú mať na starosti aj osobitné zaobchádzanie s antisociálnymi - liberálmi, novinármi, kňazmi, homosexuálmi a Židmi.

Dokument odhalil aj odpoveď na jednu záhadu, ktorá nedala pokoja Macdonaldovi a iným: odkiaľ berie Únia vlasteneckých síl neobmedzené prostriedky na svoju kampaň.

Po páde komunizmu v roku 1991 bolo ruské zločinecké podsvetie nesmierne širokou sieťou gangov, ktoré viedli zúrivé vojny o teritórium. Od roku 1995 začala prevládať politika zjednocovania. A roku 1999 bolo celé Rusko, od západných hraníc až po Ural, lénom štyroch veľkých zločineckých konzorcií, medzi ktorými boli hlavní Dolgorukovci, s centrálnou v Moskve. Ak spis ležiaci pred Macdonaldom neklamal, práve oni financovali ÚVS s tým, že v budúcnosti dostanú svoju odmenu - všetky ostatné gangy sa zlikvidujú a oni budú suverénmi.

Bolo päť hodín ráno, keď Jock Macdonald po piatom prečítaní zavrel Čierny manifest. Zamkol ho do trezoru, odišiel z veľvyslanectva, zamkol za sebou vlastným kľúčom a pešo sa začal preplietť prebúdajúcim sa centrom.

Cesta ho priviedla na námestie Lubianka. Dlhé desaťročia tu stávala socha Feliksa Dzeržinského - Železného Feliksa - zakladateľa Leninovej pôvodnej mašinérie teroru. Vzadu na námestí stál veľký sivo-okrový blok známy jednoducho ako Moskovské centrum, veliteľstvo KGB. Za starou budovou KGB leží neslávne známe väzenie Lubianka, kde odznali nespočítateľné priznania a vykonali sa nespočítateľné popravy. Za väzením sú dve ulice, Veľká Lubianka a Malá Lubianka. Pustil sa tou druhou. Na Malej Lubianke stojí kostol svätého Ľudovíta, kam chodia početní príslušníci diplomatického zboru a niektorí z tých zopár ruských katolíkov.

Dvesto metrov za Macdonaldom, kam nedoviedel, pretože výhľad mu zablňala budova KGB, spalo pod širokým vchodom hračkárstva niekoľko bezdomovcov. Pod bránu vošli dvaja statní chlapi v džínsoch a čiernych kožených bundách a začali obracať spiace telá. Jeden zo spáčov mal starý vojenský kabát a zopár medailí na chlopni.

"Voláš sa Zajcev?" brechol jeden z chlapov, trasúc tuláka, aby sa prebral.

Starec prikývol. Ten druhý vytiahol z vrečka na košeli mobilný telefón, vyťukal nejaké čísla a začal rozprávať. Ani nie o päť minút pristálo pri chodníku auto. Dvaja chlapi vzali postavu medzi seba a hodili ju dozadu do auta.

Auto rýchlo obehlo námestie a prehučalo Malou Lubiankou, pričom nechalo za sebou na chodníku postavu britského diplomata.

Macdonald sa dostal do kostola s pomocou ospanlivého kostolníka, zašiel na koniec uličky a kľakol si pred oltárom. Pozrel na postavu ukrižovaného Krista a začal sa modliť: "Bože milostivý, prosím ťa, daj, aby to bol falzifikát. Lebo ak nie je, príde na nás veľké a čierne zlo."

EŠTE KÝM PRIŠIEL do práce ktokoľvek z bežného personálu, Jock Macdonald už zase sedel za písacím stolom. Hoci celú noc nezažmúril oka, nikto by to na ňom nezbadal; umyl sa a oholil v kúpeľni na úrade a vzal si čistú košeľu, ktorú mal odloženú v stole.

Šéfovú kanceláriu síce denne kontrolovali, či v nej nie je odpočívacie zariadenie, ale naozaj tajné porady sa vždy konali v "šumáku". Toto čudné zariadenie je komora zavesená na betónových trámoch, takže ju zo všetkých strán obklopuje vzduchom vyplnený priestor. Šumák pravidelne kontrolujú znútra i zvonka a platí za absolútne neodpočívateľný.

Macdonaldovho zástupcu, Brucea Fieldsa, prezývaného Gracie, telefonicky zobudili a odkázali mu, aby bol o deviatej v robote. Hugo Gray dostal podobný odkaz. O ôsmej Macdonald požiadal bezpečnostný personál, aby pripravili šumák na poradu o deväť hodín pätnásť.

"Včera," vysvetľoval svojim dvom kolegom krátko po tomto termíne, "sa mi dostal do rúk istý dokument. Ak je to falzifikát, zbytočne márnime čas. Ale ak je pravý, mohol by byť veľmi dôležitý. Hugo, vysvetli Graciemu okolnosti, dobre?"

Gray referoval, čo mu povedala Celia Stonová.

"Keby sme žili v dokonalom svete," povedal Macdonald, "chcel by som vedieť, ako sa ten starý dostal k tomu spisu, a prečo si vybral práve toto auto. Vedel, že to je auto veľvyslanectva? A ak áno, prečo naše? Zatiaľ však len toľko - nemáme na ambasáde umelca?"

"Umelca?" opýtal sa Fields.

"Niekoľko, kto vie kresliť."

"Myslím, že ktorísi manželka vedie výtvarný kurz," povedal Fields.

"Prever to. Ak vie kresliť, daj ju dokopy s Celiou Stonovou. A Gracie, máš niekoho na polícii?"

Fields prikývol. Počas dlhej služby v Moskve si vypestoval široké spektrum kontaktov. "Inšpektor Novikov.

Oddelenie vyšetrovania vražd. Sem-tam sa osvedčil."

"Skús ho," povedal Macdonald. "Dokumenty hodené do auta nespomínaj. Jednoducho povedz, že nejaký starý chlap nám tu otravuje personál, domáha sa osobného rozhovoru s veľvyslancom. Ukáž mu obrázok, ak ten obrázok budeme mať."

Celia Stonová v sprievode Huga Graya strávila obedňajšiu prestávku s manželkou zástupcu vedúceho politického oddelenia, ktorá si vzala uhol' a ceruzu a pod Celiiným vedením vytvorila portrét tuláka. Strieborný značkovač zvýraznil tri oceľové zuby. Keď bol portrét hotový, Celia prikývla a povedala: "To je on."

WASHINGTON, apríl 1985

Keby do Washingtonu zostúpil archanjel Gabriel a spýtal sa na sovietskom veľvyslanectve rezidenta KGB, ktorého zo všetkých dôstojníkov CIA by chcel získať ako zradcu a špióna pre Rusko, odpovedal by, že najradšej šéfa kontrašpionážnej skupiny pri Odbore SVE na operačnom direktoráte.

Všetky spravodajské agentúry majú kontrašpionážne oddelenie, ktoré pracuje vo vnútri ich aparátu. Úlohou ľudí z kontrašpionáže - ktorí zato nebývajú medzi kolegami vždy veľmi obľúbení - je kontrolovať všetkých ostatných. Ich práca pozostáva z troch hlavných funkcií. Vypočúvajú prebehlíkov a usilujú sa zistiť, či sú nefalšovaní, alebo či ich poslal nepriateľ. Kontrolujú ľudí z druhej strany, ktorí sa dali naverbovať ako špióni, ale v skutočnosti by mohli byť dvojitémi agentmi. A nakoniec musí kontrašpionáž zaručiť, že nepriateľ neprenikol na našu vlastnú stranu, že nechováme hada na hrudi.

Aby kontrašpionáž mohla plniť tieto úlohy, musí mať absolútny prístup všade. Môže si dať predložiť všetky spisy o všetkých prebehlíkoch a ich výsluchoch, na dlhé roky dozadu. Môže prezeráť spisy všetkých aktívnych agentov, ktorí pracujú pre agentúru na nepriateľskom území. A kontrašpionáž si môže vyžiadať spis každého dôstojníka na vlastnej strane.

Pretože panuje prísne škatuľkovanie a informácie sa poskytujú iba tomu, kto ich musí mať, spravodajský pracovník, ktorý pôsobí ako riadiaci dôstojník v jednej či dvoch operáciách, môže vyzradiť svojich agentov, ale normálne nemá ani tušenie, na čom pracujú jeho kolegovia. Iba kontrašpionáž má úplný obraz. Ľudia z kontrašpionáže musia byť najvernejší z verných.

V júli roku 1983 vymenovali Aldricha Hazena Amesu za šéfa kontrašpionážnej skupiny pri Odbore SVE. 16. apríla 1985, hnaný nedostatkom peňazí, zašiel na sovietske veľvyslanectvo vo Washingtone a ponúkol sa, že bude robiť špióna pre Rusko. Za päťdesiat tisíc dolárov.

Neskôr si analytici lámali hlavu, ako mohla taká hrubo neschopná alkoholická nula získať takú dôležitú pozíciu.

Tá otázka sa dá zodpovedať dvoma slovami: Ken Mulgrew.

Za dvadsať rokov, čo bol v CIA, kým sa stal zradcom, Ames absolvoval dva výjazdy. Šéf jeho pobočky v Turecku tvrdil, že iba zbytočne kazí vzduch. V Mexiku bol v jednom kuse opitý, urážal kolegov i cudzincov, raz ostal ležať na zemi a domov ho museli dopraviť mexickí policajti, porušil každú platnú operačnú procedúru, akú si len možno predstaviť, a nenaverboval nikoho.

Amesove hodnotenia boli katastrofálne; pri jednom širokospektrálnom vyhodnotení výkonnosti skončil spomedzi dvesto dôstojníkov na 198. mieste. Ale potom sa jeho priateľom a ochrancom stal Ken Mulgrew. To on vyžehlil tie strašné hodnotenia a obstaral mu povýšenie. Ako Amesov nadriadený odbíjal námietky a ako personalista presunul Amesu do kontrašpionážnej skupiny.

V podstate boli kamaráti z mokrjej štvrte, dvaja ťažkí pijani, plní alkoholickéj sebaľútosti, ktorí sa navzájom ubezpečovali, že agentúra s nimi zaobchádza nesmierne nespravodlivo. Ten chybný úsudok mal čoskoro stáť veľa životov.

LEONID ZAJCEV cítil strašnú bolesť. Plukovník Grišin bolesť vyznával. Zajac sa prehrešil a plukovníkove rozkazy zneli, že kým zomrie, musí plne pochopiť, čo to je bolesť.

Výsluch trval celý deň a násilie nebolo potrebné, lebo Zajcev povedal všetko, na čo sa ho pýtali. Musel celú históriu opakovať znova a znova, kým Grišinovi nebolo jasné, že nijaký detail nevynechal. V podstate ani nebolo veľmi čo rozprávať.

Iba keď vysvetľoval, prečo to urobil, zastrel plukovníkovu tvár neveriaci výraz. "Pivo? Angličania ti dali pivo?" Na poludnie už mal Grišin istotu, že vie všetko. Tá mladá Angličanka najskôr spis zahodí, vravel si, ale istý si byť nemohol. Poslal vozidlo, aby číhalo pri veľvyslanectve a čakalo na malé červené auto. Nato dal posledné príkazy strážam a odišiel z areálu.

Boli štyria. Dvaja držali Zajaca, aby nespadol, a druhí dvaja si ho pomaly vzali do roboty a usilovne umiestňovali údery. Páste v mosadzných zabíjakoch mu drvili obličky, mliaždili pečeň a roztrhli slezinu. Dvakrát zamdlel, ale vedro studenej vody ho prebralo a bolesť sa vrátila. Ku koncu mu praskli dve rebrá v kostnatej hrudi a zapichli sa mu hlboko do pľúc. Zorné pole sa mu zúžilo na tunel a nevidel sivé betónové bloky v izbe, ale slnečný deň s piesčitou cestou a sosnami. Hovoriaceho nevidel, ale hlas mu hovoril: "Na, kamoš. Daj si pivo.... Daj si pivo." Potom svetlá zoslabli a nakoniec zhasli navždy.

WASHINGTON, jún 1985

Takmer na deň presne dva mesiace po tom, čo Aldrich Ames dostal svoju prvú platbu päťdesiatšesť dolárov v hotovosti, za jediné popoludnie zničil takmer celý Sovietsky a východoeurópsky odbor CIA.

U Chadwicka, čo bol bar a reštaurácia pri rieke pod výpadovkou, do ktorej ústila ulica K, sa stretol so svojim kontaktom z KGB a odovzdal mu dve igelitky plné tajných dokumentov. Ani len platbu nežiadal. No keď prišla, bola obrovská - prvá z mnohých, ktoré z neho spravia miliónára.

V tých igelitkách boli podrobné údaje o štrnástich agentoch, takmer celá zostava operatívco, ktorých mal Odbor SVE v ZSSR.

Dôstojník CIA neskôr vyrátal, že v lete 1985 sa zosypalo štyridsaťpäť operácií proti KGB, prakticky celý program CIA. Ani jediný špičkový agent, ktorého meno bolo v spisoch 301, už na jar 1986 nefungoval.

18. JÚLA o pol siedmej večer dostal Jock Macdonald do kancelárie odkaz - Celii Stonovej sa vlámali do bytu a celý jej ho prehádzali. Keď prišla domov, vyrušila dvoch maskovaných chlapov, a tí ju ovalili nohou zo stoličky. Bola v nemocnici, ale mimo nebezpečenstva.

Na druhé ráno Macdonald navštívil Celiu Stonovú v nemocnici a potom zašiel k nej do bytu. Našiel v ňom ruských detektívov, ktorí bez všetkého odpovedali britskému diplomatovi na otázky. Dvaja milicionári na stanovišti pri vjazde na nádvorie nevpustili nijaké ruské auto, takže zloději museli prísť pešo. Dvere neboli vypáčené, tak ich museli otvoriť pakľúčom, pokiaľ nemali kľúč, čo bolo nepravdepodobné. Hľadali asi valuty. Je to ozaj poľutovaniahodné. Macdonald prikývol.

Osobne si myslel, že vlamači mohli byť z Čiernej gardy, ale najskôr to bola práca na objednávku, ktorú vykonalo miestne podsvetie. Moskovskí vlamači sa sotvakedy dotkli diplomatických rezidií - narobilo to priveľký cirkus. Autá voľne stojace na ulici boli bežnými terčami, ale strážené obydli nie. Prehliadka bola dôkladná a profesionálna, ale nič sa nestratilo, ani len šperky v spálni. Profesionálna robota, a hľadali jedinu vec, lenže ju nenašli.

Keď sa Macdonald vrátil na veľvyslanectvo, zišlo mu čosi na um, a tak zavolať k prokurátorovi a požiadal, či by inšpektor, ktorý vyšetruje prípad, nebol taký láskavý a nezastavil sa uňho. Inšpektor Černov prišiel o tretej popoludní. "Možno by som vám vedel pomôcť," povedal Macdonald.

Detektív zdvihol jedno obočie. "Bol by som vám veľmi povďačný," odvetil.

"Naša mladá dáma, slečna Stonová, sa dnes ráno cítila oveľa lepšie. Do tej miery, že mohla podať opis jedného z útočníkov."

"Pri prvej výpovedi naznačila, že nevidela ani jedného," povedal Černov.

"Dnes ráno sa jej to už rozležalo v hlave. No a manželka jedného z našich ľudí je tak trocha výtvarníčka. S pomocou slečny Stonovej namalovala obraz."

Načiahol sa ponad stôl a podal portrét nakreslený uhľom a ceruzkou.

Inšpektorova tvár sa rozžiarila. "To je nesmierne užitočné," povedal. "Dám ho kolovať na oddelení vlámačiek. Človek v tomto veku iste má záznam v registri."

"Som rád, že som vám mohol pomôcť," povedal Macdonald. Podali si ruky a detektív odišiel. Ako Celiu Stonovú, tak autorku kresby poučili o novej verzii histórie. Ani jedna nechápala, prečo, ale súhlasili s tým, že ju potvrdia, keby ich inšpektor Černov niekedy chcel vypočuť. V skutočnosti však k tomu vôbec nedošlo. A ani jeho špecialisti na vlámačky, rozmiestnení po celej Moskve, tvár nespoznali. Ale napriek tomu vyvesili kresbu na steny operačných miestností.

MOSKVA, júl 1985

Po dare šťasteny, ktorý prišiel od Aldricha Ames, KGB spravila čosi celkom mimoriadne.

Vo "veľkej hre" platí neporušiteľný zákon, že ak agentúra zrazu získa nesmierne cenného agenta v samom strede nepriateľa, musí ho chrániť. Takže ak agent odhalí celý zástup zradcov, agentúra ich zneškodňuje veľmi pomaly a v každom jednotlivom prípade vytvorí zdanlivo odlišný dôvod pre zatknutie. Keby postupovala ináč, tak by si mohla rovno predplatiť celostránkový inzerát v New York Times: "Práve sme získali kapitálneho špióna vo vašej organizácii, a pozrite sa, čo nám prihral."

Keďže Ames bol ešte vždy hlboko v strede CIA a mohol ešte dlhé roky vykonávať dobré služby, KGB by sa najradšej bola pridržala pravidiel a likvidovala štrnásť prezradených renegátov pomaly a opatrne. Lenže Michail Gorbačov, ktorý bol od marca generálnym tajomníkom Komunistickej strany, im v tomto smere spravil totálny škrť cez rozpočet, hoci protestovali takmer so slzami v očiach.

Prísne tajná zvláštna komisia, ktorá triedila žatvu od Aldricha Ames, si uvedomila, že niektoré osoby sa dajú na základe opisov ihneď identifikovať, kým iné bude treba najprv starostlivo preverovať. Tých, čo sú vyslaní v zahraničí, bude treba opatrne privábiť domov. To môže trvať celé mesiace.

Jeden z tých štrnástich bol dlhoročným britským agentom. Američania nepoznali jeho meno, ale keďže Londýn poskytoval Langley jeho "produkt", CIA o ňom čo-to vedela a kadečo iné si vedela domyslieť. Fakticky išlo o plukovníka KGB, ktorého naverbovali v Dánsku počiatkom sedemdesiatych rokov a dvanásť rokov bol britským kontaktom. Hoci už naňho padalo isté podozrenie, napriek všetkému sa vrátil z Londýna do Moskvy na poslednú návštevu. Amesova zrada iba potvrdila podozrenia Rusov. Ale plukovník Oleg Gordijevskij mal šťastie. Keď zistil, že je pod nepretržitým dohľadom a hrozí mu bezprostredné zatknutie, vyslal vopred dohodnutý núdzový signál. Britská SIS ho zobrala priamo z ulice, kde džogoval, a prepašovala ho do Fínska. Neskôr ho CIA vypočúvala v konšpiratívnom dome. Výsluch viedol Aldrich Ames.

Aj ďalší z tých štrnástich mal šťastie - alebo rozum. Sergej Bochan bol dôstojníkom sovietskej vojenskej rozvedky v Aténach. Z ničoho nič ho povolali nazad do Moskvy s odôvodnením, že jeho syn má problémy so skúškami na vojenskej akadémii. Náhodou vedel, že chlapec má výborný prospech. Skontaktoval sa s pobočkou CIA v Aténach, a tá ho expresne dostala von z krajiny.

Útek Gordijevského a Bochana vyvolal v tom júli v Moskve nepríjemné prekvapenie. KGB, ktorá vedela, že z informácií dodaných Amesom sa dá identifikovať ďalších dvanásť zradcov, ustanovila Deratizačnú komisiu, ktorá mala zatknutých zradcov vyslúchať. Hlavou tohto útvaru bol štyridsaťročný plukovník Anatolij Grišin.

STARÝ GENNADIJ zbieral v tých lesoch huby už roky. Na dôchodku si prílepšoval k penzii bezplatnou úrodou z lesov; huby nosil čerstvé do najlepších moskovských reštaurácií, alebo ich sušil a predával do tých niekoľkých zostávajúcich obchodov s lahôdkami. Pri hubách je najdôležitejšie byť zavčas rána v lese. Rastú v noci a na úsvite sa k nim dostanú hraboše a veverice - alebo, čo je ešte horšie, iní hubári. Rusi majú huby veľmi radi.

Ráno 24. júla 1999 Gennadij zobral bicykel a psa a vybral sa do lesa hneď pri Minskej ceste. Kým sa rosa pominie, bude už mať plný košík.

Košík mal plný iba do polovice, keď pes zamieril do krovia. Dunčo bol vycvičený ňuchať huby, takže zrejme našiel čosi dobré.

Ako sa Gennadij blížil k tomu miestu, zacítil sladkastý, odporný pach. Mŕtveho tam niekto hodil, alebo sa do krovia dovliekol a zomrel. Bol to vychudnutý starec, celý jedna sinka, a oči aj ústa mal otvorené. Na troch oceľových zuboch sa ligotala rosa. Mŕtvolu bola do pásu nahá, ale neďaleko ležal na kope starý kabát. Gennadij prezrel vrecká, ale nebolo v nich nič, čo by prezrádzalo totožnosť mŕtveho.

Gennadij patril ku generácii, ktorá ešte pamätala na občiansku povinnosť, a chvíľu váhal, ale huby sú huby a chlapovi aj tak pomôcť nemohol.

Zbieral ďalej, kým nemal košík plný a zaviezol sa nazad do dediny. Rozložil koristiť, aby vyschla, a potom sa pobral na miestny výbor. "Našiel som mŕtvolu," oznámil.

"Vaše meno a miesto nálezu," povedal službukonajúci.

Gennadij uviedol jedno i druhé.

Dobitú, neidentifikovanú mŕtvolu doviezli neskôr toho dopoludnia do márnice Druhého lekárskeho inštitútu v Moskve. Tam ju uložili do chladiaceho boxu.

WASHINGTON, september 1985

Kedysi v osemdesiatom štvrtom, ešte kým sa stal zradcom, podal si Aldrich Ames žiadosť na miesto šéfa sovietskeho oddelenia vo veľkej pobočke CIA v Ríme. V septembri 1985 sa dozvedel, že to miesto dostane. To ho postavilo pred dilemu. Rímsky post by znamenal, že pôjde preč z Langley a stratí prístup k spisom 301. Na druhej strane Rím platil za príjemný post a vynikajúce vyslanie.

Poradil sa s Rusmi, a tí ho nabádali, aby preloženie bral. Ak nič iné, čakali ich dlhé mesiace zatýkania a vyšetrovačiek. Prvá Amesova zásielka im poskytla takú bohatú úrodu, že jej dôkladná analýza potrvá možno aj roky.

Medzičasom im Ames totiž prihral oveľa viac - informačný materiál, vrátane životopisov a fotografií prakticky o každom významnejšom operačnom dôstojníkovi z Langley. KGB teraz bude môcť tých dôstojníkov identifikovať, kedykoľvek a kdekoľvek sa objavia. Okrem toho Rusi usúdili, že v Ríme bude mať Ames prístup ku všetkým akciám CIA v priestore Stredozemného mora, čo bola pre Moskvu oblasť prvoradého záujmu.

A tak v septembri 1985 odišiel Ames do jazykovej školy učiť sa po taliansky. Na nový post v Ríme mal nastúpiť v júli 1986. V Langley si ešte neuvedomovali plný dosah pohromy, ktorá mala postihnúť agentúru. Dvaja či traja z najlepších agentov v Sovietskom zväze zdanlivo stratili kontakt, čo bolo síce znepokojujúce, ale nijaká katastrofa.

Medzi osobnými spismi, ktoré Ames dodal KGB, bol aj spis istého mladého človeka, ktorého práve nedávno preložili na Odbor SVE a o ktorom Ames hovoril - pretože chýr o ňom sa šírila úradom ako lesný požiar - ako o budúcej hviezde. Volal sa Jason Monk.

V PRIEBEHU nasledujúceho pol roka sa operačný úsek Odboru SVE doslova rozpadol. Ruských agentov, ktorí pracovali pre CIA na postoch v zahraničí, jedného po druhom potichu odvolávali pod najrozličnejšími vierohodnými zámienkami - vaša matka ochorela; zvolávajú výbor, ktorý rozhoduje o povýšeníach. Jeden po druhom naleteli na úskok a vrátili sa do ZSSR. Hneď pri príchode ich zatkli a dopravili na novú základňu plukovníka Grišina - celé krídlo, oddelené od zvyšku pochmúrnych kazemát väzenia Lefortovo. Langley sa o zatknutiach vôbec nedozvedelo - chlapi jednoducho zmizli.

Pokiaľ ide o tých, čo boli na postoch v ZSSR, jednoducho prestali dávať o sebe bežné "známky života". V ZSSR bolo vylúčené navštíviť niekoho v úrade. Všetky telefóny sa odpočúvali, všetkých diplomatov sledovali. Kontakty sa spravidla realizovali prostredníctvom mŕtvych schránok. Mŕtva schránka je jednoducho nejaká skrýša - odkvapová rúra, trativod, bŕtlavý strom. Agent môže uložiť do schránky mikrofilm a potom informovať o tom svojich zamestnávateľov tým, že kriedou spraví značku na stenu či kandeláber. Auto z veľvyslanectva, ktoré ide okolo, zbadá kriedovú značku a pôjde ďalej. Iný dôstojník neskôr zásielku vyzdvihne a možno nechá namiesto nej peniaze. Alebo ďalšie inštrukcie. Potom zase on urobí niekde značku kriedou a agent bude vedieť, že jeho zásielka sa dostala na miesto.

Ak je špión niekde ďaleko od hlavného mesta, kam sa diplomati nedostanú, pravidlo znie, že musí v pravidelných intervaloch dávať o sebe známky života. Obľúbenými známkami života sú inzeráty v hlavných novinách. Objaví sa nevinný oznam: "Boris má na predaj milé šteňa labradora. Volajte tel. č...". Všetko záleží na formulácii. Labrador môže znamenať "Všetko je v poriadku," kým kokeršpaniel "Mám problémy". "Milý" možno oznamuje "Budúci týždeň budem v Moskve".

Princípom však je, že známky života sa musia objavovať. Keď ustanú, môže to znamenať ťažkosti. A na jeseň a v zime rokov 1985/86 ustali všetky. Gordijevskij vyslal svoj zúfalý signál "Som vo vrcholnom nebezpečenstve," a Briti ho stiahli. Major Bochan v Aténach zavoňal, že čosi nie je v poriadku a utekal o život do Spojených štátov. Ostatní dvanásť sa jednoducho vyparili.

Každý riadiaci dôstojník v Langley i v cudzine vedel o svojom stratenom kontakte a hlásil to na ústredie. Lenže Carey Jordan mal celkový prehľad. Vedel, že čosi nie je s kostolným riadom a nariadil kontrolu spisov 301, kde boli zaznačené všetky podrobnosti o chýbajúcich agentoch. Výsledok bol príšerný - k spisom malo prístup stodeväťdesiatosem osôb. Ak ste v najhlbšom Sovietskom zväze a riskujete život, tak naozaj nepotrebujete, aby sa vo vašom spise hralo stodeväťdesiatosem celkom cudzích osôb.

Tretia kapitola

PROFESOR KUZMIN, súdny lekár na Druhom lekárskom inštitúte, sa tretej pitve v ten deň veľmi nepotešil, "Číslo jeden osem päť," povedal jeho asistent. "Beloch, pohlavie mužské. Príčina smrti neznáma. Totožnosť neznáma." Ako každé veľkomesto, aj Moskva má svoju nočnú žatvu mŕtvol. Zväčša ide o prirodzené príčiny smrti. Potom nasledujú nehody - v domácnosti, pracovné a dopravné. Potom vraždy. Tie putovali na detektívne oddelenie polície a to ich postúpilo profesorovi Kuzminovi. Aj tieto pitvy boli obyčajne formality. Veľká väčšina boli "rodinné záležitosti". Páchatelom bol rodinný príslušník a pitva iba potvrdila, čo polícia už vedela - Ivan zapichol ženu.

Príležitostne sa naskytla mŕtvola s neznámou totožnosťou. Taká bola aj mŕtvola 185. Profesor Kuzmin si natiahol gázovú masku, pohýbal prstami v gumových rukaviciach a stiahol plachtu.

Ale čo, pomyslel si, čudné. Ba až zaujímavé. Hlava vyzerala nedotknutá a nohy boli nepoškodené. Ale od hrudníka po genitálie sa hádam nenašiel jediný štvorcový centimeter, ktorý by sa nečermel krvnými podliatinami.

Profesor Kuzmin si pomyslel, že takéto účinky by sa mohli dostaviť, keby po človeku dupala črieda divých byvolov, lenže v Moskve veľa divých byvolov nie je. Pri mŕtvole 185 išlo jednoznačne o vraždu. Zobral skalpel a začal rezať, pričom svoj priebežný komentár nahrával na magnetofón. Neskôr mu páska posluži pri písaní správy pre gorily z oddelenia vražd. Začal dátumom: 2. august 1999.

LANGLEY, marec 1986

Carey Jordan stál pri obluku a hľadel na panorámu, ktorú mal tak rád. Na les medzi hlavnou budovou CIA a riekou Potomacom sa znášal prvý ľahučký zelený opar. Miloval Washington. Nepoznal mesto, ktoré by malo toľko lesov, stromov a parkov, a jar mal zo všetkých ročných období najradšej.

Aspoň v minulosti. Jar roku 1986 bola ako zlý sen. Sergej Bochan, dôstojník sovietskeho vojenského spravodajstva, ktorého mala CIA v Aténach, počas výsluchov jasne dával najavo, že je presvedčený, že ho zradili. Keďže Bochan bol

medzi prvými, ktorí sa dostali do ťažkostí, CIA bola skeptická. Teraz už neboli takí neveriaci. Od jeho času päť ľudí po celom svete tajomne odvolali uprostred vyslania a vyparili sa do vzduchu.

Dovedna teda šiesti. Siedmi, ak rátame aj toho Gordijevského, čo majú Briti. Ďalší šiesti agenti Odboru SVE pôsobiaci v ZSSR tiež zmizli. Neostal pôsobiť už ani jediný z dôležitých prameňov, predstavujúcich roky ťažkej práce a masívne investície dolárov daňových poplatníkov. S jedinou výnimkou.

Za ním sedel Harry Gaunt, šéf Odboru SVE, pohrúžený do myšlienok. Gaunt bol rovnako starý ako NRO, Carey Jordan. Spolu postupovali hodnosť po hodnosti a dôverovali si navzájom ako bratia.

V tom bol práve problém; v Odbore SVE si všetci navzájom dôverovali. Museli. Boli najvnútornejšie jadro, najexkluzívnejší klub, bojové ostrie skrytej vojny. V Sovietskom a východoeurópskom odbore nemohol byť zradca. Nesmel byť.

Ozvalo sa zaklopanie na dvere. Nálada sa rozjasnila. Posledný úspešný pracovník čakal, kým ho vpustia.

"Sadnite si, Jason," povedal NRO. "Práve sme sa s Harrym chystali vás pochváliť. Ten váš Lysander v Madride prišiel s hotovou zlatou žilou. Chlapi v analýze majú Vianoce."

"Hlásia sa pravidelne, ale vyslanie sa mu čoskoro končí. Zakrátko sa vracia do Moskvy."

"Neodvolávajú ho predčasne?"

"Nie, pán námestník. Mali by ho?"

"Niet na to dôvodu, Jason."

"Mohol by som niečo povedať, a otvorene?"

"Von s tým."

"Po odbore sa rozpráva, že posledného pol roka prišli na nás ťažké časy."

"Fakt?" ohlásil sa Gaunt. "Veď viete, čo ľudia narozprávajú."

Monk sa nadýchol a začal do živého. "Hovorí sa, že strácame agentov. A počul som aj číslo - až desať."

"Poznáte pravidlo, že každý smie vedieť len to, čo bezprostredne potrebuje."

"Áno, pán námestník. Ale aj keby to číslo bolo plus mínus desať, také informácie sú sústredené iba na jednom mieste. V spisoch 301."

"Tak ako to, že Lysander ešte behá na slobode?" spýtal sa NRO trpezlivo. "Nezabúdajte, že aj on je v tristojednotkách."

"Nie, nie je."

Pozorovateľ by bol počul aj búrske oriešky, keby spadol na hrubý koberec.

"Jednoducho som sa nedostal k tomu, aby som zanesol jeho detaily do Centrálného registra. Bola to nedbanlivosť. Prosím o prepáčenie."

"A kde sú pôvodné správy? Vaše vlastné správy s podrobnosťami o verbovke a stretnutiach?" spýtal sa nakoniec Gaunt.

"V mojom trezore. Nikdy sa odtiaľ nedostali."

"A všetky prebiehajúce operačné procedúry?"

"V mojej hlave."

Nasledovala ďalšia, ešte dlhšia prestávka. "Ďakujem, Jason," povedal napokon NRO. "Budeme v styku."

O dva týždne sa na vrcholku Operačného direktorátu konala dôležitá strategická kampaň. Carey Jordan a dvaja analytici priedili stodeväťdesiatosem osôb, ktoré mali prístup k spisom 301, na štyridsaťjeden. Aldrich Ames bol aj na menšom zozname.

Jordan a Gaunt argumentovali, že tých štyridsaťjeden ľudí sa musí podrobiť prísny previerkam, bez ohľadu na to, aké by to bolo trápne. To znamenalo skúšky na detektore lži a kontrolu osobných financií. Netušili, že Aldrich Ames, ktorý bol pred rokom bez haliera a zúfalý po komplikovanom rozvode a novom manželstve, sa teraz topí v peniazoch, ktoré napospol uložil od apríla 1985. Na čele opozičnej skupiny bol Ken Mulgrew. Upozornil, že kontrola osobných financií by bola útokom na ľudské práva.

Jastraby prehrali. Občianske práva si odniesli palmu víťazstva. Kontrolu tých jedenaštyridsiatich vetovali.

INŠPEKTOR PAVEL VOĽSKIJ si vzdychol, keď mu na písací stôl padol ďalší spis. Pred rokom, keď ho preložili na oddelenie vyšetrovania vražd, netušil, že dostane neidentifikované mŕtvolu. Hľadel na príval spisov, ktorý sa mu tiahol pred očami, a ľutoval, že neostal pri organizovanom zločine.

Aspoň že pri väčšine neznámych bol jasný motív. Obyčajne lúpež. Ak išlo o poriadneho občana s peňaženkou, ktorú stálo za to ukradnúť, rodina sa obrátila na oddelenie nezvestných osôb, a to mu týždeň čo týždeň posielalo galériu rodinných fotografií, takže sa často našla zhoda s niektorou mŕtvolou.

Spis zo 4. augusta bol inakší. Lúpež ako motív sotva prichádzala do úvahy. Zoznam osobného majetku bol žalostný.

Obeť mala na sebe (zdola nahor): topánky, umelá hmota; ponožky, lacné, so zažratou špinou; spodky, detto; nohavice, tenké, čierne, zamastené; opasok, umelá hmota, obnosený. Nijaká košeľa, kravata ani sako. Iba kabát, ktorý našli neďaleko, vojenský, z päťdesiatych rokov, veľmi ošúchaný. Obsah vreciek nijaký.

Chudák starý poprdák, pomyslel si Voľskij. Stavím sa, že ťa neodkráľovali kvôli účtu vo švajčiarskej banke. Prešiel k pitevnej správe.

Keď sa prepracoval cez lekárske žargón, našiel niekoľko vecí, ktoré mu nešli do hlavy. Skontroloval úradnú pečiatku márnice na Druhom lekárskom a zdvihol telefón. "Profesor Kuzmin?" spýtal sa.

"Pri telefóne. Kto je tam?"

"Inšpektor Voľskij, oddelenie vražd. Mám pred sebou vašu správu. Spomínate výrazné krvné podliatiny na hornej časti oboch ramien. Môžete mi povedať, čo ich spôsobilo?"

"Ako patológ nie. Ale medzi nami, inšpektor, tie sinky sú od ľudských prstov. Dvaja silní chlapi ho držali, a niekto ho pritom opakovane bil tvrdými tupými predmetmi."

"Príčinou smrti bolo... udusenie?"

Kuzmin si vzdychol. "Dve rebrá sa mu zabodli do pľúc. Pľúcna krv nato zaplavila tracheu a to spôsobilo udusenie."

"Chcete povedať, že sa zadusil vlastnou krvou v hrdle?"

"Presne to sa vám usilujem vysvetliť," povedal profesor. "A teraz dovidenia, pán inšpektor."

Voľskij sa vrátil k správe. Takže starkého domlátili. Všetko kričalo "mafia". Lenže gangstri sú obyčajne mladší.

Voľskij si všimol ešte jedno. Pod "zvláštne znamenie" patológ napísal: "V ústach dva predné rezáky a jeden očný zub, všetko z nehrdzavejúcej ocele."

Posledná poznámka mu čosi pripomenula, ale koniec koncov bola obedňajšia prestávka a on mal dohovorené stretnutie s kolegom, tiež z vražd. Voľskij vstal, zamkol za sebou ošumelú kanceláriu a odišiel.

BUENOS AIRES, jún 1987

Prvý, kto pojal podozrenie, že Valerij Kruglov zo sovietskeho veľvyslanectva nebude celkom v poriadku, bol bystrý mladý agent v argentínskej pobočke CIA. Šéf pobočky konzultoval s Langley.

Latinskoamerický odbor mal už o Kruglovovi založený spis. Vedeli, že je ruským expertom na Latinskú Ameriku, narodil sa roku 1944, syn diplomata. Otcove vplyvné známosti mu pomohli dostať sa na prestížny Inštitút medzinárodných vzťahov, kde sa naučil po španielsky a po anglicky. Mal za sebou dve vyslania do Južnej Ameriky, Kolumbiu a Mexiko, a potom sa stal prvým tajomníkom v Buenos Aires.

CIA bola presvedčená, že nie je príslušníkom KGB, ale normálnym diplomatom - pomerne liberálny, možno prozápadný Rus. Príčinou vzrušenia v lete 1987 bol rozhovor s argentínskym úradníkom, ktorý postúpili Odboru SVE a v ktorom Kruglov prezradil, že sa čoskoro vracia do Moskvy, už nikdy sa nedostane von a jeho životná úroveň sa poriadne zníži. Harry Gaunt navrhol, aby Kruglovovi ukázali novú tvár. Keďže Jason Monk vedel po španielsky aj po rusky, Gaunt navrhol jeho. Jordan súhlasil.

Buenos Aires bolo nenútené hlavné mesto a pre amerického "obchodníka" nebol problém stretnúť sa s Kruglovom na ktorejkoľvek recepcii. Monk sa postaral, aby si padli do nôty, a navrhol, aby sa stretli na večeru.

Rusovi, ktorý bol ako prvý tajomník pomerne nezávislý od veľvyslanca i od KGB, sa zapáčila myšlienka ísť na večeru s niekým, kto nebol súčasťou diplomatického kolobehu. Pri večeri si Monk pomohol výpožičkami zo skutočného životopisu svojej voľakedajšej gymnaziálnej učiteľky francúzštiny pani Bradyovej. Povedal, že jeho matka bola tlmočnicou v Červenej armáde a po páde Berlína sa zaľúbila do mladého amerického dôstojníka. Proti všetkým pravidlám potichu ušli a na Západe sa zosobášili. A tak sa Monk naučil rozprávať rovnako plynne po anglicky i po rusky. A potom prešli na ruštinu. Kruglovovi sa uľavilo. Po španielsky rozprával výborne, ale jeho angličtina bola dosť problematická.

Do dvoch týždňov vyšiel na svetlo Kruglovov naozajstny problém. Mal síce štyridsaťtri rokov, bol rozvedený a mal dve pubertálne deti, ale ešte stále býval u rodičov. Keby tak mal takých dvadsaťtisíc dolárov, mohol by si kúpiť vlastný malý bytík v Moskve.

"Legenda", ktorú Monk zvolil, stávala na protiklade osvietených proti vojnovým štváčom. Vedel, že Kruglov je v podstate gorbačovovec a Gorbi, ako Monk naznačoval, sa naozaj usiluje, aby medzi ich dvoma národmi zavládol mier a porozumenie. Problém však bol v tom, že na oboch stranách boli ešte vždy zakopaní prívrženci studenej vojny, dokonca aj priamo v srdci sovietskeho Ministerstva zahraničných vecí. Veci by nesmierne pomohlo, keby Kruglov mohol informovať svojho nového priateľa o tom, čo sa deje vo vnútri moskovského ministerstva zahraničia. Vtedy už muselo byť Kruglovovi jasné, s kým sa rozpráva, ale nedal najavo nijaké prekvapenie.

Monk bol už v tom čase vášnivým morským rybárom a teraz mal taký pocit, ako keď človek priťahuje tuniaka, ktorý sa už zmieril s nevyhnutnosťou. Kruglov dostal svoje peniaze a spojovacie pomôcky. Odkazy mal posilať neviditeľným atramentom na neškodnom liste na živú schránku vo východnom Berlíne. Tvrdý materiál - dokumenty - mal odфотографovať a doručiť do moskovskej pobočky CIA prostredníctvom jednej z dvoch mŕtvych schránok.

Keď sa lúčili, po rusky sa objali.

"Nezabúdaj, Valerij," hovoril Monk. "Dobří víťazia. Zakrátko sa tento nezmysel pomíne, a my budeme medzi tými, čo ho pomáhajú zlikvidovať... Ak by si ma niekedy potreboval, stačí zavolať, a prídem."

Kruglov odletel domov do Moskvy a Monk sa vrátil do Langley.

INŠPEKTOR VOESKIJ už meškal na obedňajšie stretnutie, a tak rýchlo kráčal chodbami veľkej sivej budovy na ulici Petrovka, kde je veliteľstvo moskovskej milície. Svojho priateľa inšpektora Novikova našiel v operačnej miestnosti, kde sa rozprával s kolegami. "Prepáč, že meškám," povedal.

"To nič. Poďme."

Pri ich platoch neprichádzalo do úvahy, aby sa vybrali do reštaurácie, ale milícia mala lacnú kantínu, kde sa celkom slušne varilo. Obrátili sa k dverám miestnosti. Hneď vedľa nich bola nástenka. Voľskij na ňu letmo pozrel a zastal ako skamenený.

"Hybaj," povedal jeho kolega. "Obsadia nám všetky stoly."

"Počúvaj," ozval sa Voľskij, keď už sedeli za stolom a každý mal pred sebou tanier gulášu a polliter piva. "Tá nástenka u vás. Je na nej kresba - starý chlap s čudnými zubmi. Čo s ním je?"

"Aha, ten," povedal Novikov. "Náš tajomný muž. Nejaká ženská z anglickej ambasády mala vraj vlámačku. Dvaja chlapi. Ovalili ju, až stratila vedomie, ale jedného z nich si všimla. A niekto ho nakreslil."

"Nejaké stopy?"

"Nič. Vyšetruje to Černov z vlámačiek. Nemá šajnu, kto to je a kde je. Každý raz, čo sem prídem, je v tom guláši menej mäsa."

"Neviem, kto to je, ale zato viem, kde je," povedal Voľskij.

Novikov zastal s kríglom na polceste k ústam.

"V boxe v márnici. Neidentifikovaná mŕtvola. Našli ho asi pred týždňom v lesoch. Domlátený na smrť. Dokumenty nijaké."

"No, mal by si s tým ísť za Černovom. Bude mať z teba radosť."

Keď inšpektor Novikov prežúval zvyšok guláša, bol to veľmi zamyslený muž.

KÝM SA DETEKTÍVNI inšpektori Novikov a Voľskij oddávali svojmu informatívnemu obedu v kantíne na veliteľstve moskovskej milície, duma mala zasadanie.

Trvalo istý čas, kým ruský parlament zvolali z letných prázdnin, lebo územie štátu je také rozľahlé, že mnohí delegáti museli precestovať tisíce kilometrov, aby sa mohli zúčastniť na ústavnej rozprave. Napriek tomu sa predpokladalo, že pôjde o mimoriadne závažnú diskusiu. Hlavnou otázkou bola zmena ústavy.

Po nečakanej smrti prezidenta Čerkasova sa podľa ústavy mal na trojmesačné medzivládne ujať prezidentskej funkcie premiér. Ministerský predseda Ivan Markov sa síce ujal zastupujúceho prezidentstva, ale oznámili mu, že nakoľko sa v Rusku majú konať prezidentské voľby v júni roku 2000, stanovenie skoršieho dátumu na október 1999 by spôsobilo vážne narušenie poriadku, ba možno aj chaos. Pred dumou preto ležala predloha jednorazového ústavného zákona, ktorým by sa zastupovanie prezidenta predĺžilo o ďalšie tri mesiace a prezidentské voľby roku 2000 by sa vykonali o tri mesiace skôr.

Únia vlasteneckých síl na príkaz Igora Komarova nástojila na tom, že prezidentské voľby treba vypísať na október, tri mesiace po Čerkasovovej smrti a v súlade s ústavou. Taktika strany bola zrejmä. ÚVS bola v prieskumoch verejnej mienky tak ďaleko pred ostatnými politickými subjektmi, že hľadela na celú situáciu len ako na urýchlenie svojho nástupu k moci o deväť mesiacov.

Postkomunisti a Demokratická aliancia, ktorí v prieskumoch zaostávali, potrebovali čo najviac času, aby si vylepšili pozície.

Diskusia, čiže vzájomné prekríkovanie, zúrila až do západu slnka, keď vyčerpaný a zachrípnutý predseda nakoniec rozhodol, že už si vypočuli dosť hlasov na to, aby mohli hlasovať. Ľavé krídlo a centristi hlasovali spolu, aby porazili pravicu, a predlohu schválili. Voľby preložili na 16. januára 2000.

LANGLEY, november 1986

Carey Jordan a Jason Monk diskutovali o téme, ktorú Jordan nadhodil už pred časom.

"Jason," povedal NRO, "mám fakt problém s tými vašimi spismi. Keby sa vám niečo stalo, nemali by sme potuchy, čo robiť s Lysandrom. Musíte ho zaknihovať k ostatným."

"Ale to znamená riskovať jeho život," apeloval Monk. "Dôverujeme si navzájom. Nechajte to tak."

Jordan dobre poznal to čudné puto, aké sa niekedy vyvinie medzi agentom a riadiacim pracovníkom. Bol to vzťah, ktorý agentúra oficiálne neuznávala, a to z dvoch dôvodov. Dôstojníka môžu preložiť inam, alebo môže odísť do dôchodku či zomrieť. A po druhé, keby sa niečo stalo agentovi, mohlo sa stať, že zamestnanca agentúry by to tak deprimovalo, že by prestal byť užitočný.

Na druhej strane Monk bol naozaj jedinečným človekom. Keby Jordan vedel, čo nevedel, zistil by, že Monk veľmi dbá na to, aby jeho kontakt v Moskve (Turkin už odišiel z Madridu a vrátil sa domov, odkiaľ posielal úžasný materiál) dostával od neho nielen bežné zoznamy úloh, ale aj dlhé osobné listy.

Jordan nakoniec pristal na kompromis. Spisy obsahujúce všetky detaily o Lysandrovi - všetko okrem jeho mena - sa preložila do osobného trezoru NRO. Ak sa niekto bude chcieť k nim dostať, bude musieť samému námestníkovi vysvetliť, prečo. Monk pristal na takú dohodu a spisy sa premiestnili.

"DOBRÝ večer, britské veľvyslanectvo," ohlásil sa telefonista.

"Chcel som Boľšoj teatr, dennú pokladnicu," povedal hlas po rusky.

"Eutujem, zlé číslo," povedal telefonista a zavesil.

Poslucháči pri monitoroch FAPSI, ruskej agentúry elektronického odpočúvania, počuli hovor a zaznamenali ho, ale nevenovali mu pozornosť. Omylov bolo trinásť do tucta.

Telefonista na veľvyslanectve pozrel do malého notesa a vykrútil číslo klapky. "Pán Fields?"

"Áno."

"Tu ústredňa. Práve niekto volal a pýtal si Boľšoj teatr, dennú pokladnicu."

"Dobre. Ďakujem."

Gracie Fields zatelefonoval Jockovi Macdonaldovi. "Práve volal môj kamarát od moskovských šerlokov. Použil núdzové heslo. Musím mu zavolať nazad."

"Povedz mi potom, čo a ako," povedal šéf pobočky.

O desať minút Fields odišiel z veľvyslanectva a zaviezol sa do hotela Kosmos, ktorý mal vedľa haly rad telefónnych búdok. Hodinu potom, čo sa ozval telefón na veľvyslanectve, Fields vytiahol z vrečka notes, pozrel doňho a vykrútil číslo. "Boris?"

Inšpektor Novikov sa volal Jevgenij, ale keď počul "Boris", vedel, že na drôte je Fields. "Áno. Tá kresba, čo ste mi dali. Voľačo sa objavilo. Myslím, že by sme sa mali stretnúť."

"Dobre. Pozývam vás na večeru do Rossije."

Ani jednému z nich by na um neprišlo chodiť do obrovskej Rossije. Heslo označovalo podnik, ktorý sa volal Karuzel'. Bolo tam chladno a dosť tma na diskrétnu stretnutie.

O hodinu sedeli inšpektor Novikov a Gracie Fields v šere Karuzel'u a popíjali chladné pivo.

Fields získaval Novikova ako mladého policajta a naznačil mu, že malý mesačný príspevok v tvrdej mene by mohol človeku s pevným platom spríjemniť život. Novikov sa stal prameňom - síce nízko postaveným, ale príležitostne užitočným. V priebehu toho týždňa mu mal detektív z oddelenia vyšetrovania vražd vynahradiť všetku námahu.

"Máme mŕtvolu," povedal Fieldsovi. "Som si prakticky istý, že to je ten človek na kresbe, ktorú ste mi dali. Vek, oceľové zuby, veď viete."

Porozprával udalosti tak, ako sa ich dozvedel od svojho kolegu Voľského z úseku neznámych osôb.

"Potrebujem fotografiu tváre tej mŕtvy," povedal Fields.

"To bude ťažké."

"Tak sa trochu potrápte, Boris. Vymyslíte si voľačo. Veď teraz je to už vražda. A to vy máte v referáte, nie? Vyšetrujete vraždy?"

"Mal by som," priznal Novikov zachmúrene. Objasnenosť mafiánskych vražd bola tri percentá.

"Ak sa to podarí, bude prémia," povedal Fields.

"No dobre," odvetil Novikov. "Skúsím."

Nakoniec sa ani nemusel namáhať. Spis so záhadným mŕtvym prišiel na oddelenie vražd sám od seba.

VNASLEDUJÚCE RÁNO, 5. augusta, objavil sa na britskom veľvyslanectve inšpektor Černov a zaviedli ho do kancelárie k Jockovi Macdonaldovi.

"Myslíme, že sme našli toho človeka, čo sa vlámал k vašej kolegyni," povedal Černov.

"Gratulujem, pán inšpektor."

"Bohužiaľ, je mŕtvy."

"Ale čo! A fotografiu nemáte?"

"Mám." Černov položil Macdonaldovi na písací stôl lesklú fotografiu. Bola dosť strašidelná, ale vykazovala značnú podobnosť s kresbou uhl'om a ceruzou.

"Ak dovoľíte, zavolám slečnu Stonovú, či bude vedieť identifikovať toho nešťastníka," povedal Macdonald.

Celiu doviedol Fields, ktorý hneď v kancelárii aj zostal. Macdonald ju varoval, že to, čo uvidí, nebude veľmi pekné, ale bude jej vďačný za vyjadrenie. Čelia pozrela na fotografiu a zakryla si ústa rukou. "Je to on. Ten človek, čo -"

"Čo vybehol od vás z bytu," dokončil za ňu Macdonald. "Samozrejme. Ako vidieť, aj zloději majú medzi sebou spory, pán inšpektor. Zrejme je to tak na celom svete."

Celiu Stonovú odviekli.

"Dovoľte mi v mene britskej vlády konštatovať, pán inšpektor, že ste vykonali pozoruhodnú prácu. Môžete si byť istý, že veliaci generál moskovskej milície dostane veľmi priaznivý list," povedal Macdonald žiariacemu Rusovi.

Keď Černov odišiel, Fields sa vrátil k Macdonaldovi.

Šéf pobočky si nalieval kávu. "Čo povieš?" spýtal sa.

"Môj prameň hovorí, že chlapa domlátili na smrť. Ležal asi týždeň v lese, kým ho našli."

"A to bolo kedy?"

Fields pozrel do poznámok, ktoré spísal hneď po rozhovore v Karuzeli. "Dvadsiateho štvrtého júla."

"Takže zabitý sedemnásteho alebo osemnásteho. O deň nato, ako hodil ten spis Celii do auta. Mládenci nemárnia zbytočne čas."

"Akí mládenci?"

"No, stavím milión libier proti fľaši vypáchnutého piva, že to boli gangstri, ktorým velí tá beštia Grišin."

"Komarovov šéf osobnej bezpečnosti?"

"Dá sa to aj tak nazvať," povedal Macdonald. "Videl si niekedy jeho spis?"

"Nie."

"Raz by si si ho mal pozrieť. Hlboko odporný."

"Ak ho bili za trest, tak kto bol ten starý?"

Macdonald hľadel von z obloka ponad rieku na Kremľ. "Pravdepodobne sám zlodej."

"A ako sa taký starý tulák dostal k podobnému spisu?"

"Môžem iba predpokladať, že to bol nejaký obskúry zamestnanec v takom či onakom postavení, ktorý mal pekelné šťastie. Vlastne, ako sa ukázalo, pekelnú smolu."

MOSKVA, október 1987

Plukovník Anatolij Grišin bol frustrovaný. Posledné výsluchy agentov, ktorých vyzradil Ames, sa dávno skončili, z trasúcich sa chlapov vytlačili posledné kvapky informácií. Dvanásť z nich žili vo vzdychárňach pod väznicou Lefortovo a čakali, kedy ich podľa potreby privedú do Grišinovej osobitnej kancelárie.

Napriek Grišinovým argumentom dvaja z nich boli odsúdení iba na dlhoročné tresty v pracovnom tábore, a nie na smrť. To zato, že pre CIA pracovali iba krátko. Ostatní dostali rozsudky smrti. Všetkých desiatich popravili - vyviedli ich na štrkom vysypaný dvor za väzením, museli si kľaknúť a čakať na guľku do tyla. Grišin bol prítomný pri všetkých popravách.

Desiateho zradcu zlikvidovali 15. októbra 1987 a toho dňa formálne rozpustili Deratizačný výbor.

A vtedy vytvorili novú komisiu, Výbor Monach. Ten mal vystopovať amerického agenta, ktorý doposiaľ unikol Grišinovi a KGB.

Monach po rusky znamená mních. Po anglicky sa mních povie Monk.

"TU BORIS. Mám tú fotku, čo ste chceli. Vrátili spis na oddelenie vražd, tak som potiahol jednu zo slušnejších zväčšenín."

„Výborne, Boris. Mám vo vrecku obálku a v nej tisíc anglických libier. Ale potrebujem od vás ešte voľačo."

Inšpektor Novikov sa v telefónnej búdke zhlboka nadýchol. Ani len nevedel vyrátať, koľko stomiliónov rubľov za to dostane. Na každý pád je to viac ako ročný plat. "Dobre."

"Chcem, aby ste zašli za šéfom personálneho odboru na ústredí ÚVS a ukázali mu tú fotku."

"Únia vlasteneckých síl? Čo tí s tým majú?"

"To mi len tak napadlo. Možno už chlapa niekedy videli."

"A pod akou zámenkou?"

"Ste detektív z oddelenia vražd. Sledujete stopu. Chlapa mohli vidieť, ako sa potľka okolo ústredia ÚVS. Nevidel ho náhodou niektorý zo strážcov? Také voľačo."

"Dobre. Ale ak to zle vypáli, vy ste na vine."

"Prečo by to malo zle vypáliť? Ste policajt a plníte si svoju povinnosť."

Jevgenij Novikov si ešte pošomral a zavesil. Títo angličani sú šialenci. Koniec koncov, starý somár sa akurát ktorémusi z nich vlámalo do bytu. Ale tisíc libier stálo za to.

AK SI PAVEL VOESKIJ myslel, že má od súdneho patológa z márnice pokoj, tak sa mýlil. 7. augusta, v to isté dopoludnie, čo jeho priateľ Novikov mal tajný rozhovor s dôstojníkom britskej spravodajskej služby, zazvonil telefón.

"Tu Kuzmin," povedal hlas.

"Dobrý deň, pán profesor. Čo by ste potrebovali?" spýtal sa Voľskij.

"Ja nič, skôr naopak. Možno niečo pre vás mám."

"Tak ďakujem pekne. A čo také?"

"Minulý týždeň vytiahli z Moskvy mŕtvolu. Bola vo vode asi dva týždne. Práve som s ňou skončil."

Dva týždne vo vode za horúceho leta. Profesor musí mať žalúdok ako miešačku na betón. "Vražda?" spýtal sa Voľskij.

"Naopak. Má na sebe iba spodky. Zrejme si šiel v tej horúčave zaplávať, prišlo mu zle, utopil sa."

"Ale to je nešťastie. My sme vraždy," namietal Voľskij.

"Počúvajte, mladý človek. Len počúvajte. Ten človek mal také napuchnuté prsty, že mi to skoro ušlo, ale v záhyboch mäsa mal vrezanú obrúčku. Celozlatú, nie pozlátenú. Dal som ju dolu - pravdu povediac, musel som mu odrezať prst.

Vnútri je vyryté „N. I. Akopov. Od Lidie'."

"Veľmi zaujímavé, pán profesor, ale ak to nie je vražda -"

"Máte niekedy do činenia s oddelením nezvestných osôb?"

"Samozrejme. Každých pár dní mi posielajú fotky, či niekoho nepoznám."

"Tak vidíte, a človek, ktorý má hrubú obrúčku, má možno rodinu. A ak bol nezvestný, možno to nahlásili. Na oddelení nezvestných nikoho nepoznám, tak som zavolať vám."

Voľskij sa rozžiari. Od ľudí z nezvestného potreboval láskavosti v jednom kuse. Teraz im azda pomôže rozriešiť nejaký prípad a ešte si šplhne. Poďakoval sa profesorovi a zavesil.

Na linke sa ohlásil jeho kontakt na oddelení nezvestných osôb.

"Nemáte hlásenie o nezvestnom menom N. I. Akopov?"

"Že či! Nezvestný od sedemásteho júla. Hlásenie podala pani Akopovová, najbližšia príbuzná."

"Lidia Akopovová?"

"Ako vieš? Štyri razy sa tu bola pýtať, či niečo nevieme. Kde je?"

"V chladiacom boxe v márnici na Druhom lekárskom. Šiel si zaplávať a utopil sa. Minulý týždeň ho vytiahli z Moskvy."

"Skvelé. Stará bude rada. Teda tomu, že sa záhada rozrieši. Vieš, kto to je... teda bol?"

"Nemám šajnu," povedal Voľskij.

"Iba osobný tajomník Igora Komarova, nášho budúceho prezidenta. Ďakujem, Pavel, máš to u mňa."

No aby nie, pomyslel si Voľskij, keď sa znova pustil do práce.

OMAN, november 1987

Carey Jordan musel ten mesiac odstúpiť. Nie kvôli strateným agentom. Kvôli Irán-kontre. Pred rokmi CIA tajne predávala zbrane do Iránu, aby mohla podporovať povstalcov v Nicaragua. Rozkaz prišiel od prezidenta Reagana cez neobohého direktora CIA Billa Caseyho. Carey Jordan splnil požiadavky svojho prezidenta a jeho direktora. Teraz jeden z nich trpel stratou pamäti a druhý bol mŕtvy.

Novým námestníkom riaditeľa pre operácie bol penzionovaný veterán CIA Richard Stolz, ktorý bol už šesť rokov mimo hry. Preto bol absolútne čistý a nijako sa nemohol zaplietť do aféry Irán-kontra. A nič nevedel ani o tom, ako pred dvoma rokmi vygumovali Odbor SVE. Kým sa stačil rozhliadnuť, všetko vzali do rúk byrokrati. Z trezoru bývalého NRO zobrali dva spisy a preložili ich k zvyšku spisov 301. Boli v nich detaily agenta s krycím menom Lysander a nového agenta s menom Delphi.

Jason Monk o tom nemal ani tušenia. Bol na prázdninách v Ománe. Sústavne prehľadával rybárske časopisy a sledil po nových miestach, kde je dobrá rybačka. Tak sa dočítal o veľkých rojoch tuniaka žltouchvého, ktoré v novembri a decembri plávajú okolo Muscatu, hlavného mesta Omanu.

Na tretí deň zistil, že na otvorenom mori ho spálilo slnko, a tak sa rozhodol ostať na brehu a chodiť po nákupoch.

Chodil vtedy s fantastickou blondínou z ministerstva zahraničia, tak sadol do taxíka a šiel do súku pozrieť, či tam v

stánkoch s látkami a starožitnosťami niečo pre ňu nenájde.

Vybral striebornú kanvicu na kávu s dlhým sosákom. Obchodník mu ju zabalil a dal do igelitovej tašky.

Monk zabľúdl v labyrinte uličiek, ale nakoniec sa dostal na malé, kameňmi dláždené nádvorie, ktoré malo iba úzky vchod na jednom konci a na druhom východ. Cez nádvorie išiel nejaký chlap. Vyzeral európsky. Za ním boli dvaja Arabi. Obaja siahli za opasok, vytiahli zahnutú dýku a rozbehli sa popri Monkovi za svojím cieľom.

Monk reagoval bez rozmyšľania. Plnou silou sa rozohol nákupnou taškou a zasiahol jedného z útočníkov zboku do hlavy. Niekoľko kíl kovu letiaceho plnou rýchlosťou zrazilo chlapa na zem.

Druhý muž s nožom zastal a potom sa rozohol na Monka. Monk videl, ako sa vysoko vo vzduchu blysla čepeľ, vrhol sa pod ruku, odblokoval ju a vrazil päšť do špinavého rúcha vo výške, kde mal byť plexus solaris. Chlap voľačo vydržal. Zastonal a nôž nepustil, ale rozhodol sa ujsť. Jeho druh sa zviechal na nohy a pobral sa za ním. Nôž nechal na zemi.

Európan sa obrátil a zbadal, čo sa robí, ale neprehovoril ani slovo. Očividne vedel, že by bol mŕtvy, nebyť zásahu plavovlasého chlapa desať metrov od neho. Monk videl štíhleho mladého človeka s olivovou pleťou a tmavými očami v bielej košeli a tmavom obleku. Chcel prehovoriť, keď tu mu neznámy poďakoval ľahkým kývnutím hlavy a stratil sa. Monk sa zohol a zdvihol dýku. Nebola to omanská kundža, ale jemenská gambia s oveľa jednoduchšou a rovnejšou rukoväťou. Monk bol presvedčený, že vie, odkiaľ útočníci prišli. Boli to príslušníci kmeňov z jemenského vnútrozemia. Čo robili tak ďaleko na omanskom pobreží, a prečo tak nenávideli mladého Európana?

Vedený šiestym zmyslom sa pobral na americké veľvyslanectvo, našiel človeka z CIA a predstavil sa. "Nemáte náhodou obrázky našich priateľov z novej sovietskej ambasády?" spýtal sa.

Bolo všeobecne známe, že od fiaska s občianskou vojnou v Jemene v januári 1986 sa ZSSR odtiaľ stiahol; promoskovská jemenská vláda ostala chudobnejšia a zatrpknutá. Odvtedy život Rusa v Jemene visel na vlásku.

"Ja nie," povedal Monkov kolega, "ale stavím sa, že Briti majú."

Z amerického veľvyslanectva bolo iba pár krokov dolu cestou k oveľa honosnejšiemu britskému. Monk a jeho kolega prešli cez obrovské dvere z vyrezávaného dreva, kývli vrátnikovi a cez nádvorie zamierili do hlavnej budovy. Najvyšší dôstojník SIS ich čakal. "Tak aký máme problémik, starký?" spýtal sa Monka.

"Problémik máme taký," odpovedal Monk, "že som práve videl v sýku chlapa, o ktorom si myslím, že by to mohol byť Rus."

"Tak sa pozrieme na naše ksichty," povedal Brit.

Vzal ich hore schodmi. SIS sídlila na najvyššom poschodí. Vybral z trezora album a začali v ňom listovať.

Bol tam celý novoprišlý sovietsky personál, ľudia odfotografovaní na letisku, na prechode cez ulicu, alebo na otvorenej terase kaviarne. Mladý muž s tmavými očami bol posledný.

"Je to on?" spýtal sa muž zo SIS.

"Áno. Nemáte podrobnosti?"

Brit prezerel štôš karát. "Tu to máme. Tretí sekretár, vek dvadsaťosem rokov. Meno Umar Gunajev. Zrejme Tatár."

"Nie," povedal Monk zamyslene. "Je to Čečenec. A moslim."

"Myslíte, že je z KGB?" spýtal sa Brit.

"Určite. Na sto percent vnútrak."

"A chcete, aby sme s ním niečo spravili?"

"Nie," odpovedal Monk. "Len ma zaujímalo, kto to je."

Keď sa vracali nazad, chlap z CIA sa spýtal Monka: "Prečo ste si mysleli, že to bol Rus?"

"Len taký pocit."

Bol to iba drobný detail, ale chlap v sýku mal golier bielej rozhalenky vyložený na saku, ako to robievajú Rusi a ako by to človek zo Západu neurobil ani za nič.

INŠPEKTOR NOVIKOV si dohodol návštevu na ústredí ÚVS na desiatu ráno 10. augusta. Bol trocha nervózny, lebo predpokladal, že sa s ním nebudú dlho baviť.

Pán Žilin, personálny šéf, sa vyznačoval tmavosivým oblekom s vestou a precíznymi manierami. "Mám veľmi málo času, inšpektor," povedal. "Prosím, čo vás sem privádza."

"Len maličkosť. Vyšetrojem smrť človeka, o ktorom predpokladáme, že bol zločincom. Vlakačom. Jedna z našich svedkýň má dojem, že ho videla neďaleko tejto budovy. Videli ste niekedy tohto človeka?"

Žilin vyvalil oči na fotografiu. "Bože dobrý. Zajcev."

"Kto?"

"Zajcev, starý upratovač. Zamestnali sme ho asi pred rokom. Vojenský vyslúžilec. Zdal sa spoľahlivý. Chodil každý večer, od pondelka do soboty."

"Ale v poslednom čase nie?"

"Nie. Jednoducho sa neukázal. Po dvoch dňoch som musel zamestnať náhradu." Žilin išiel k registračke a vybral spis.

"Tu to je. Prezenčky. Pätnásteho júla prišiel ako obyčajne a aj odišiel ako obyčajne, čosi pred úsvitom. Od tých čias sa neukázal. Tá vaša svedkyňa ho musela vidieť, keď ráno išiel odtiaľto."

"Tým by sa všetko vysvetlilo," povedal Novikov.

"Nie celkom," odsekol Žilin. "Vraveli ste, že bol vlakač."

"Dva dni potom, čo odtiaľto odišiel, sa podľa všetkého zúčastnil na vlakačke do jedného bytu. Majiteľka ho identifikovala. O týždeň ho našli mŕtveho."

"Strašné," povedal Žilin. "Táto vlna zločinu, to je hanba. Vy by ste s tým mali voľačo spraviť."

Novikov pokrčil plecami. "Usilujeme sa. Ale ich je veľa a nás málo, a zhora nemáme veľa podpory."

"To sa zmení, pán inšpektor. To sa zmení." Žilínovi sa v očiach objavil mesianistický lesk. "O pol roka odo dneška bude naším prezidentom pán Komarov. Potom uvidíte, ako zatočí so zločinnosťou. Dúfam, že môžeme počítať s vašim hlasom."

"To je bez debaty. Éé, nemáte súkromnú adresu toho upratovača?"

Žilín ju načarbal na útržok papiera a podal mu ju.

Dcéra bola uplakaná, ale odovzdaná osudu. Pozrela na fotografiu a prikývla. Potom vrhla pohľad na skladáciu postelí pri stene obývačky. Aspoň bude o čosi viac miesta.

Novikov odišiel. Oznámi všetko Voľskému, ale tu zrejme nebude dosť peňazí na pohreb. Radšej nech sa oň postará mesto Moskva.

Aspoň bude Voľskij môcť uzavrieť spis. Pokiaľ ide o vraždy, Zajcevova smrť pribudne na kopu k ostatným deväťdesiatim siedmim percentám.

MOSKVA, jún 1988

Valerij Kruglov - agent Delphi - bol doma už desať mesiacov. S kontaktom naverbovaným v zahraničí je vždy riziko, že si to po návrate domov rozmyslí a neohlási sa. Aby človek pracoval proti tyranii znútra, na to treba chladnú odvahu, a tá niektorým ľuďom chýba.

Ale Kruglov držal slovo. Trikrát komunikoval s Monkom prostredníctvom mŕtvych schránok a zaslal zo sovietskeho Ministerstva zahraničných vecí politické dokumenty najvyššej úrovne. V rokoch 1987 a 1988 sa východoeurópske satelity blížili k otvorenej vzbure - Poľsko sa už do nej pustilo; Rumunsko, Maďarsko a Československo vreli - a bolo vrcholne dôležité vedieť, ako Moskva zamýšľa zvládnuť situáciu. A Kruglov to odhalil.

Lenže v máji agent Delphi naznačil, že potrebuje osobné stretnutie. Má niečo dôležité; chce sa rozprávať so svojim priateľom Jasonom.

Harry Gaunt, šéf Odboru SVE, bol krajne znepokojený. "Mohla by to byť pasca. No dobre, šifry naznačujú, že je spoľahlivý. Ale mohli ho odhaliť. Mohol im všetko vysypať. A vy viete priveľa."

"Harry, dnes navštevujú Moskvu státisíce amerických turistov. To nie je ako za starých čias. KGB ich nemôže všetkých monitorovať. A budem mať perfektnú legendu. Som len neškodná americká nula s turistickým sprievodcom. Dajte na mňa."

Akási nadácia pripravovala študijnú skupinu, ktorá mala navštíviť rozličné moskovské múzeá, pričom zlatým klincom mala byť návšteva slávneho Múzea orientálneho umenia. Monk sa prihlásil.

Životopis a dokumenty Dr. Philipa Petersa boli nielen dokonalé, ale dokonca pravé. Keď skupina v polovici júna pristála na moskovskom letisku, Kruglov už bol informovaný. Privítal ich obligátny sprievodca z Inturistu a ubytovali sa v prišernom hoteli Rossija, ktorý je asi taký veľký ako väznica v Alcatraze, ale menej pohodlný. Na tretí deň navštívili Múzeum orientálneho umenia.

Monk zbadal svojho človeka asi po dvadsiatich minútach. Poslušne sa vláčil za sprievodcom a Kruglov chodil za nimi. Nik ich nesledoval; kým Monk zamieril do bufetu, mal už v tomto smere istotu.

Každý pil kávu osve, ale Monk zachytil Kruglovov pohľad. Keby toho človeka bolo zatкло KGB a mučilo ho, kým by sa nepoddal, určite by v tých očiach voľačo bolo. Strach. Zúfale odhodlanie. Kruglov mal okolo očí radostné vrásky.

Alebo bol najdokonalejším dvojitém agentom vo svetových dejinách, alebo bol čistý. Monk vstal a zamieril na záchod. Kruglov šiel za ním. Počkali, kým odišiel chlap, čo si umýval ruky, potom sa objali.

"Ako sa máte, priateľ môj?" spýtal sa Monk.

"Dobre. Mám teraz vlastný byt. Môžu ma navštevovať deti a môžem ich aj prenocovať."

"Nikto nemal nijaké podozrenie? Myslím, pokiaľ ide o peniaze."

"Nie. Dnes berú všetci. Bol som priveľmi naivný."

Rozprávali sa ešte zo desať minút a Kruglov mu odovzdal balík, ktorý doniesol. Pravé dokumenty, tvrdé kópie, priamo z kancelárie ministra zahraničných vecí Edvarda Ševardnadzeho.

Zase sa objali a po jednom odišli. Monk sa vrátil k svojej skupine a o dva dni odletel s nimi do Ameriky.

Dokumenty odhaľovali, že ZSSR kráti prakticky všetky programy pomoci tretiemu svetu, vrátane Kuby. Ekonomia sa prepadala a koniec bol na dohľad. Americké ministerstvo zahraničia bolo nadšené.

Keď sa Monk vrátil do Langley, dozvedel sa, že ho čaká ďalšie povýšenie. A okrem toho, že Nikolaj Turkin, agent Lysander, má ísť do východného Berlína ako veliteľ všetkých operácií Direktorátu K v rámci tamojšieho KGB. Bola to vynikajúca pozícia, pretože poskytovala prístup ku každému sovietskemu agentovi v Západnom Nemecku.

INŠPEKTOR NOVIKOV si povedal, že zvestuje svoje novinky kolegovi Voľskému po práci pri pive. Zase sa stretli v kantíne; pivo bolo lacné.

"Hádaj, kde som strávil predpoludnie."

"V posteli s baletkou."

"Až také dobré to zas nebolo. Ale bol som na centrále ÚVS. A mimochodom, pivo platíš ty. Rozriešil som ti prípad."

"Ktorý?" spýtal sa Voľskij.

"Ten starý, čo ho našli v lese pri Minskej ceste. Bol to upratovač na ústredí ÚVS, kým sa nedal na vlámačky, aby si trochu privyrobil. Tu máš detaily."

Voľskij preletel zrakom hárok papiera, ktorý mu Novikov podal. "V poslednom čase sa im na tom ÚVS lepí smola na päty," povedal.

"Ako to?"

"Komarovov osobný tajomník si šiel minulý mesiac zaplávať a nevrátil sa. Minulý týždeň ho vytiahli z vody."

Novikov sa zamyslel. Popravde by mal to pivo predsa len zaplatiť on. Koniec koncov, má od Angličana dostať tisíc libier šterlingov. A teraz mu môže dať aj čosi navyše. Na účet podniku.

LANGLEY, september 1988

Keď sa prvý raz nadhodila možnosť usporiadať konferenciu o teoretickej fyzike v centre počítačového priemyslu v Silicon Valley a ktosi navrhol, aby na ňu pozvali aj delegáciu zo ZSSR, nik nerátal s tým, že by to prijali. Ale koncom roku 1987 začali Gorbačovove reformy zberať a na prevkapanie organizátorov seminára sa Moskva podvolila poslať osem účastníkov.

Mená sa museli predložiť úradu pre prístahovalectvo a ten požiadal ministerstvo zahraničia, aby ich skontrolovalo. Keď zoznam došiel do Langley, postúpili ho Odboru SVE, a tak ho dostal Monk. Podrobil mená bežným kontrolám a výsledok bol nula. O nikom na tom zozname CIA ani len nepočula, nie to ešte, aby ho kontaktovala či verbovala. Monk skúsil ešte posledný ťah. Bola to malá pravdepodobnosť, ale vedel, že FBI má podrobný zoznam sovietskych občanov, ktorí dostali v Spojených štátoch azyl. Tá malá pravdepodobnosť sa netýkala toho, či FBI pomôže, ale možnosti, či by Sovieti vôbec dovolili, aby ZSSR opustil vedec, ktorý má v USA príbuzných. Najskôr by to nikdy nepripustili. Príbuzní v Spojených štátoch boli závažným bezpečnostným rizikom.

Z ôsmich mien na zozname sa dve znova vynorili na listine FBI. Jedno bola číra zhoda okolností; rodina v Baltimore nemala absolútne nič spoločné s prichádzajúcim ruským vedcom.

Druhý prípad bol zvláštny. Jevgenija Rozina, teraz bytom v New Yorku, bola utečenkyňa, ktorá požiadala o azyl prostredníctvom veľvyslanectva Spojených štátov vo Viedni počas pobytu v utečeneckom tábore v Rakúsku a jej žiadosti vyhovel. V Amerike porodila dieťa, ale chlapca zaregistrovala pod iným menom: Ivan Ivanovič Blinov. Monk vedel, že to znamená Ivan, syn Ivana. Bolo jasné, že chlapec je nemanželský.

Jedno z mien na zozname znelo Profesor doktor Ivan J. Blinov. Bolo to nezvyčajné meno, Monk sa s ním ešte nestretol. Sadol na vlak a odcestoval do New Yorku.

JEVGENIJA ROZINA bola asi štyridsaťročná - tmavá, vitálna a pekná. Keď prišla domov aj so synom, ktorého vyzdvihla zo školy, Monk čakal v hale jej činžiaku.

Smiech na tvári jej zamrzol, keď sa predstavil ako úradník prístahovaleckej služby. Slová "prístahovalecký úrad" stačia, aby sa každého prístahovalca, aj takého, čo má papiere v absolútnom poriadku, zmocnil strach.

Zhovárali sa v obývačke jej malého, ale vrcholne čistého bytu. Jevgenija zaujala obranný postoj a mala sa na pozore, ale Monk mal svoj šarm a milý úsmev, a tak sa po chvíli začala správať uvoľnenejšie. "Viete, ako to je, pani Rozina.

Spisy, spisy, stále spisy. Ak sú v poriadku, šéf je spokojný. Ak nie..."

"Ale veď ja mám papiere v poriadku," povedala. "Pracujem ako ekonómka a prekladateľka. Platím dane."

"To vieme, milostivá pani. Všetko je v poriadku. Ide len o to, že svojho syna, malého Ivana, ste zapísali pod iným menom. Prečo?"

"Dala som mu meno po otcovi."

"Samozrejme. Pozrite, píšeme rok 1988. Ak majú syna dvaja ľudia, ktorí sa nezosobášili, to nie je pre nás problém. Lenže spisy sú spisy. Nemohli by ste mi dať meno jeho otca? Prosím vás."

"Ivan Jevdokimovič Blinov," povedala.

Presne. Meno na zozname.

"Mali ste ho veľmi rada, pravda?"

V očiach sa jej objavil neprítomný výraz. "Áno," zašepkala.

"Prosím vás, porozprávajte mi o Ivanovi."

Jason Monk mal viacero talentov, a medzi nimi aj zvláštnu schopnosť presvedčiť ľudí, aby sa s ním zhovárali. Vyše dvoch hodín mu rozprávala o otcovi svojho syna.

Blinov sa narodil roku 1938 v Leningrade ako syn univerzitného učiteľa fyziky, ktorý zomrel počas nemeckej blokády roku 1942. Po promócii na prestížnom Fyzikálno-technologickom inštitúte - čo bola vyhňa, z ktorej vyšli najpokročilejší konštruktéri atómových zbraní - ponúkli mladému Blinovovi prácu vo vedeckom mestečku, takom tajnom, že trvalo roky, kým sa o ňom Západ vôbec dopočul: Arzamas-16. Životné podmienky tam boli na sovietske pomery prepychové - byt, síce malý, ale vlastný, obchody lepšie ako hocikde inde v celom štáte, vyšší plat a neobmedzené výskumné možnosti. Nemal iba jedno - právo odísť.

Ešte pred tridsiatkou sa zoznámil a oženil s Valjou, knihovničkou a učiteľkou angličtiny v Arzamase-16. Sprvu boli šťastní, ale pomaly začala manželstvo kalieť jedna chyba - nemohli mať dieťa, hoci ho zúfalo chceli.

Na jeseň roku 1977 bol Ivan Blinov na dovolenke v kúpeľoch v Kislovodsku na severnom Kaukaze, a tam so zoznámil s Jevgenijou Kozinou. Ako to často bývalo v pozlátenej kľetke, jeho žena si musela vziať dovolenku v inom čase.

Žena, ako ju volali, bola živá, neúctivá, počúvala "hlasy" - Hlas Ameriky a BBC - a čítala odvážne liberálne časopisy. Ivana Blinova priam očarila. Dohodli sa, že si budú písať.

V roku 1979 sa stretli zas, tentoraz na Jalte. Uvedomili si, že sú do seba zaľúbení, ale bola to beznádejná láska. Blinov cítil, že nemôže opustiť ženu. Nechcel jej urobiť hanbu rozvodom, keď žili v takej uzavretej spoločnosti.

Žena neodporovala, ale z iného dôvodu. Povedala mu čosi, čo dovtedy tajila. Keby sa vzali, kazilo by mu to kariéru. Bola Židovka. Už si podala žiadosť o vysťahovanie do Izraela. Bozkávali sa, milovali sa, a rozišli sa.

"Zvyšok poznáte," povedala.

"A Ivan Ivanovič?"

"Šesť týždňov po Jalte som si uvedomila, že nosím jeho dieťa."

"Povedali ste synovi, akého má otca?"

"Áno. Že to je veľký človek. Láskavý človek. Ale je ďaleko."
"Napísali ste mu niekedy, povedali ste mu to?"
"A načo?" spýtala sa trpkó. "Je ženatý. Žije v pozlátenej väznici. Čo som mohla robiť? Pripomínať mu to všetko?
Nechat' ho túžiť po tom, čo nemôže dosiahnuť?"
"Blinov by mal vedieť, že má syna," povedal Monk. "Nech mu chlapec napíše. Postarám sa, aby otec dostal jeho list."
Ešte kým šiel spať, malý sedemročný chlapec napísal v dojímavo nedokonalnej ruštine list, ktorý sa začínal: "Milý otecko ..."

Štvrtá kapitola

GRACIE Fields sa vrátil na veľvyslanectvo 11. augusta tesne pred poludním. Zaklopal na dvere Jockovi Macdonaldovi a našiel šéfa pobočky sedieť ponoreného v hlbokých a chmúrnych myšlienkach
"Šumák?" spýtal sa Jock. Fields prikývol.
Keď sa usalašili v miestnosti, Fields hodil na stôl fotografiu. "Bol to upratovač na ústredí ÚVS."
"Upratovač?"
"Ako počuješ. Upratoval kancelárie. Ale to nie je všetko."
Fields porozprával o N. I. Akopovovi, donedávna osobnom tajomníkovi Igora Komarova.
Macdonald vstal a chodil po miestnosti. "Skúsme sa trochu pohrať s predpokladmi," povedal. "Akopov nechal ten poondiaty spis vonku na stole. Starý upratovač si v ňom zalistoval, videl voľačo, čo sa mu nepáčilo, a ukradol ho. Logické?"
"Nad každú pochybnosť, Jock. Zistia, že sa spis stratil; Akopova pošlú zaplávať si s dvoma svalovcami, a tí ho trošku potlačia."
"Potom sa upratovač stratí, a im sa rozjasní," mmlal Macdonald. "Začnú ho hľadať, ale on už hodil spis Celi Stonovej do auta. Nikdy sa nedozvieme, prečo."
"Tak či onak, nakoniec ho Čierne gardy nájdú," špekuloval Fields. "Trošku si ho podajú, a on všetko povie. Ako naši Celiin byt?"
"Najskôr sledovali jej auto."
"Takže, Jock, my to vieme, a Komarov vie, že to vieme. Čo spravíš teraz?"
"Myslím, že je čas navštíviť Londýn, Grácie. Kvôli tomu diabolskému dokumentu už zomreli dvaja ľudia."

SAN JOSÉ, november 1988

Medzinárodná vedecká konferencia sa konala v San José, čo je najdôležitejšie mesto v Silicon Valley. Osemčlennú sovietskú delegáciu, ubytovanú v tamjšom hoteli Fairmont, sprevádzala kohorta strážcov z KGB.
Jason Monk v tvrdovom saku, s okuliarmi, ktoré mu viseli na šnúrke okolo krku, a s kopou vedeckých časopisov v ruke sa stal bežným zjavom v hotelovej hale. Po čase si ho už prestali obzerať aj tajní z KGB.
V posluchárni Monk počúval prejavy a cez prestávky na kávu koloval medzi účastníkmi. Z ničoho nerozumel jediné slovo.
V posledný večer Monk počkal, kým profesor Blinov neodišiel na izbu, a potom mu zaklopal na dvere.
"Prosím?" ozval sa hlas po anglicky.
"Chodbová služba," povedal Monk.
"Nič som si neobjednal."
"Nie, prosím. Toto je pozornosť hotela."
Monk vošiel do miestnosti, položil na stôl misu s ovocím, obrátil sa a zavrel dvere. V Blinovových očiach sa objavila panika. "Už aj odíďte, lebo zavolám našich ľudí."
Monk sa usmial a prešiel do ruštiny. "Samozrejme, pán profesor. Ale najprv sa päť minút porozprávajme. Potom pôjdem. Bez rozruchu. Bez kriku."
"Nemôžete mi povedať nič také, čo by ma zaujímalo. Pred ľuďmi ako vy ma vystríhali -"
"Žena je v New Yorku," povedal Monk.
Profesor stíchol a ústa mu ostali otvorené.
"Po vašej poslednej spoločnej dovolenke na Jalte prišla sem, nie do Izraela. V utečeneckom tábore zistila, že nosí vaše dieťa. Teraz si, prosím, prečítajte tento list."
Profesor čítal pomaly a znätene. Keď dočítal, nepúšťal dva háčky krémového papiera z ruky a uprene hľadel do steny.
V očiach sa mu pomaly zbierali slzy a stekali mu po líkach. "Mám syna," šepkal. "Bože dobrý, ja mám syna."
Monk vybral z vrecka fotografiu a podal mu ju. Chlapec mal vysoko na hlave posadenú baseballovú čiapku a vyškieral sa od ucha k uchu. Mal pehy a z jedného zuba mu kúsok chýbal.
"Ivan Ivanovič Blinov," povedal Monk.
"Ja mám syna," opakoval muž, ktorý vedel konštruovať vodíkové bomby.
"Máte aj ženu," ticho mu pripomenul Monk.
Blinov pokrútil hlavou. "Vaša zomrela vlani na rakovinu."
Monkovi zovrelo srdce. Blinov je slobodný. Bude chcieť ostať v Amerike. Takto si to neplánovali.
Blinov ho predišiel. "Čo chcete?"
"O dva roky vás dopravíme do Spojených štátov. Budete mať slušný život. Profesúra na dobrej univerzite, veľký dom, dve autá. A Žena a Ivan s vami. Navždy."

"Dva roky."

"Áno. Ešte dva roky v Arzamase-16. Ale my potrebujeme všetko vedieť. Rozumiete?"

Blinov prikývol. Ešte kým sa rozhodlo, naučil sa pod Monkovým vedením naspať istú východoberlínsku adresu a dostal plechovku s holiacou penou, v ktorej bola kdesi uprostred aerosólu skrytá fľaštička s neviditeľným atramentom. Dostať sa do Arzamasu-16 bolo vylúčené. Budú to musieť spraviť tak, že si zorganizujú jediné stretnutie, kde sa odovzdávajú listiny, a o rok neskôr bude nasledovať útek so všetkým, čo Blinov stihne zobrať.

Keď vychádzal do haly, tichý hlások v Jasonovi Monkovi prisahal, že jedného dňa to Strýko Sam Blinovovi vynahradí. Každú minútu tých dvoch rokov.

SIR HENRY COOMBS mal tesne pred šesťdesiatkou a slúžil posledný rok ako hlava britskej Secret Intelligence Service. Ako jeho predchodcovia, aj on sa vypracoval od piky a zdokonalil sa vo svojom remesle cez studenú vojnu. Na rozdiel od CIA, ktorej riaditelia boli dosadzovaní politicky, a nie vždy najšťastnejšie, SIS sa tridsať rokov darilo presviedčať ministerských predsedov, aby jej dali šéfov, ktorí prešli ohňom.

Stretnutie Jocka Macdonalda s Coombsom sa konalo 13. augusta v kancelárii sira Henryho na Vauxhall Cross, kde je budova ústredia SIS. Na porade boli prítomní aj dvaja sekční šéfi, pre východnú pologuľu a západnú pologuľu, a Jeffrey Marchbanks, šéf ruského odboru SIS.

Macdonald vyrozprával históriu Čierneho manifestu od samého začiatku. Trvalo mu to takmer hodinu a nadriadení ho len sem-tam prerušovali doplňujúcimi otázkami.

"Tak čo, páni?" spýtal sa nakoniec Coombs.

Každý z prítomných povedal svoj názor. Zhodli sa jednomyselne. Treba vychádzať z predpokladu, že Čierny manifest je autentickým plánom, načrtávajúcim, čo chce Komarov robiť, keď sa dostane k moci: nastoliť tyranii jednej strany, aby mohol začať vonkajšiu agresiu a vnútornú genocídu.

"Jock, dáš nám na papier všetko, čo si hovoríš? Potom to vezmem vyššie. A myslím, že by sme to mali poslať aj kolegovi v Langley. Sean, ujmeš sa toho?"

Šéf sekcie pre západnú pologuľu prikývol.

Coombs vstal. "Odporná záležitosť. Samozrejme, treba to zatrhnuť. Politici nám musia dať zelenú, aby sme toho chlapa zastavili."

Veci sa však vyvinuli ináč. Stalo sa toľko, že tesne pred koncom augusta pozvali sira Henryho Coombsa k sirovi Reginaldovi Parfittovi, hodnosťou najvyššiemu kariérmu pracovníkovi Ministerstva zahraničných vecí na King Charles Street.

"Ten prekliaty dokument, čo vaši ľudia vyniesli začiatkom mesiaca z Ruska," začal Parfitt.

"Čierny manifest."

"Presne tak. Čierny je veľmi výstižné slovo. Teda, poslali sme ho Američanom. A náš vlastný pán a vládca" - myslel tým britského ministra zahraničia - "ho pred odchodom na dovolenku do Toskánska tiež videl. Netreba ani hovoriť, že zavládlo všeobecné zhnusenie."

"Budeme reagovať, Reggie?"

"Reagovať? No, s tým je problém. Vlády oficiálne reagujú na iné vlády, nie na cudzích opozičných politikov. Oficiálne ten dokument neexistuje. Je mi ľúto, ale všetky názory sa zhodujú v tom, že oficiálne nemôže ani jedna vláda nič podniknúť."

"To akože oficiálne," vravel ticho Henry Coombs. "Ale práve preto má naša vláda moju službu, aby mohla, ak si to situácia vyžaduje, konať aj neoficiálne."

"Henry, nepochybne narážaš na nejaký druh tajnej akcie," povedal sir Reginald a jeho výraz naznačoval, že nejaký hlupák asi otvoril oblok a cezeň sa nesie pach mestskej plynárne.

"Nejedného zlého maniaka sa už podarilo destabilizovať, Reggie."

"Ale zriedka úspešne. Na prvý pohľad sa všetko zdá ohromne utajené, ale nakoniec sa to vždy akosi dostane von. Ak by sa ten človek mal dostať k moci, pochybujem, že by si niektorá z našich dvoch vlád čo len vo sne zmyslela poskytnúť mu obchodný kredit. Ale tým sa to končí. Pokiaľ ide o aktívne opatrenia, odpoveď je nie."

Sir Reginald odprevadil Coombsa ku dverám. Oči s modrými iskierkami sa upreli na šéfa špionáže bez najmenej stopy humoru. "A Henry, to naozaj znamená nie."

VLADIMIR, júl 1989

Americký profesor Dr. Philip Peters už raz v ZSSR bol, naoko holdovať svojej vášni pre orientálne umenie a ruské starožitnosti. Nik ani nezdvihol obočie. O rok zaplavovali Moskvu ďalší turisti a kontrola bola ešte uvoľnenejšia. Pred Monkom stála otázka, či znova použiť Dr. Petersa. Rozhodol sa kladne.

List od profesora Blinova bol celkom jasný. Bol pripravený doručiť bohatú vedeckú žatvu. Problém bol v tom, že dostať sa do Moskvy by bolo veľmi ťažké. A podozrivé.

No keďže mesto Gorkij bolo plné vedeckých inštitúcií a od Arzamasu-16 ho delilo len deväťdesiat minút vlakom, mohol sa ta dostať. Bez dohľadu sa potom mohol ďalším vlakom odviezť do chrámového mesta Vladimira a na zotmení byť doma. Dátum určil na 19. júla a za miesto stretnutia kryptu v Uspenskom chráme na poludnie.

Monk dva týždne študoval mesto Vladimir. Bolo to stredoveké mesto vychýrené dvoma nádhernými chrámami s mnohými freskami Rubľova, ikonistu z pätnásteho storočia. Väčší sa volal Uspenskij sobor, menší bol chrám svätého Dmitrija.

Výskumné oddelenie v Langley nevedelo nájsť nijaký turistický zájazd, ktorý by mal v danom čase namierené niekam do blízkosti Vladimira, ale nakoniec vyrukovali so skupinou nadšencov staroruskej cirkevnej architektúry, ktorí chceli

navštíviť Moskvu v polovici júla. Dr. Peters sa k nim pridá.

S masou priliehavých sivých kučier a s nosom zaboreným do turistického sprievodcu chodil Dr. Peters tri dni v Moskve z jedného nádherného kremeľského chrámu do druhého. 19. júla o štvrt' na osem ráno poslal sprievodcovi z Inturistu listok, že má silné žalúdočné ťažkosti a radšej zostane v posteli. O ôsmej pokojne odišiel na Kazanskú stanicu, kde nastúpil na vlak do Vladimira. Tesne pred jedenástou vystúpil v chrámovom meste.

Prechádzal sa okolo chrámu sv. Dmitrija a obdivoval jeho tisícristo basreliéfov vtákov, kvetov, gryfov, svätcov a prorokov. Desať minút pred dvanástou pomaly prešiel tristo metrov k Uspenskému chrámu a nikým nepristavený zišiel do klenutých krýpt pod chórom a oltárom. Obdivoval Rubľovove ikony, keď mu pri pleci ktosi zakašlal.

"Dobrý deň, pán profesor. Ako sa cítite?" spýtal sa pokojne.

"Dobre, ale nervózne," odpovedal Blinov. "Voľačo pre vás mám."

"A ja zas mám voľačo pre vás. Dlhý list od Ženi. A druhý od malého Ivana. Mimochodom, musel zdediť rozum po vás. Jeho učiteľ matematiky hovorí, že ďaleko predstihol celú triedu."

Hoci bol vedec vyplašený a na čele sa mu perlil pot, rozžiari sa radosťou. Monk mu dal balíček listov, ktoré doniesol z Ameriky.

To, čo doniesol Blinov, bolo objemnejšie - trojcentimetrový štôš papierov. Monk si ho vopchal za košeľu a zatisol ho na chrbát.

Načiahol ruku a usmial sa. "Odvahu, Ivan Jevdokimovič, už to nebude dlho. Ešte rok."

20. júla Monkova turistická skupina odletela z Moskvy do New Yorku. Ten istý večer priletelo na Kennedyho letisko aj iné lietadlo. Nieslo Aldricha Ames, ktorý sa vracal po troch rokoch v Ríme, aby v Langley pokračoval v špionáži pre KGB.

Kým odišiel z Ríma, naučil sa nasпамáť deväťstránkový list z Moskvy, ktorý potom spálil. Najdôležitejšou z celého zoznamu úloh bolo zistiť, či CIA má v ZSSR ešte ďalších agentov. Na konci listu bolo post skriptum. Sústreďte sa na človeka, ktorého poznáme ako Jasona Monka.

V POSLEDNÝ augustový deň roku 1999 pozval sir Henry Coombs svojho predchodcu na mieste šéfa SIS na obed do klubu White's.

Sedemdesiatštyriročný sir Nigel Irvine striasol chomúť už pred pätnástimi rokmi. Utiahol sa do starej stodoly na koče neďaleko jednej dediny v Dorsete. Písal, čítal, prechádzal sa po divom pobreží s výhľadom na Kanál a príležitostne sa vybral vlakom do Londýna navštíviť starých priateľov. Ešte vždy bol čulý a činorodý a jeho pokojné modré oči skrývali mozog ostrý ako britva.

Irvine by nesmel byť normálnym človekom, keby neuvažoval, či ho jeho bývalý chránenec pozval, aby sa trepal vlakom do sparného Londýna len kvôli jednému obedu.

"Voľačo sa v Rusku robí," povedal Coombs, keď sa usadili za stolom pri obloku s výhľadom na St. James's Street.

"Samozrejme," odvetil Irvine.

Coombs mu načrtol udalosti posledných šiestich týždňov v Moskve i v Londýne. "Neurobia v tejto veci nič, a to je definitívne," povedal. "Udalostiam sa musí nechať voľný priebeh, aj keby bol neviemaký poľutovaniahodný. Tak mi to aspoň pred pár dňami vyhlásil náš veľavážený pán minister zahraničia."

"Obávam sa, že ma veľmi preceňuješ, ak si myslíš, že môžeme niečo spraviť, aby naši mandaríni na zamini vyvinuli trocha dynamizmu," povedal sir Nigel. "Som starý a na penzii. Ako hovoria básnici, všetky boje som dobojoval, všetky vášne vyhasli."

"Mám tu jeden spis a chcel by som, aby si sa naň pozrel," povedal Coombs. "Vezmi si ho domov, prečítaj si ho a uvidíš, čo povieš."

Po dezerte objednal sir Henry kávu a dva poháre klubového starého portského; bola to obzvlášť vydarená Fonseca.

"A aj keby som súhlasil so všetkým, čo hovoríš, že ten manifest je príšerný, čo potom?" spýtal sa Irvine.

"Tak som uvažoval, Nigel... Ti ľudia, čo sa s nimi máš tuším stretnúť na budúci týždeň v Amerike..."

"Bože dobrý, Henry. Ty by si o tom vôbec nemal vedieť."

Coombs sa potajomky potešil, že ho tušenie nesklamalo. Lincolnova rada sa teda naozaj stretne a Irvine sa na nej zúčastní. "Ako znie osvedčená fráza, všade mám svojich zvedov."

"No dobre," povedal Irvine. "Predpokladajme, že by som sa mal stretnúť s nejakými ľuďmi v Amerike. Čo potom?"

"To nechám na teba. Ak si myslíš, že ten spis treba zahodiť, spál' ho na najjemnejší popol. Ak si myslíš, že ho treba zobrať cez Atlantik, bude to tvoje rozhodnutie."

"Bože dobrý, to je ale napínavé."

Coombs vybral z aktovky plochú zalepenú obálku a podal mu ju. Irvine ju položil do svojej aktovky k vyšívaciemu plátnu, ktoré kúpil manželke, lebo cez zimné večery rada vyšívala obliečky na vankúše.

V hale sa rozlúčili, sir Nigel Irvine sadol do taxíka a išel na stanicu na vlak do Dorsetu.

LANGLEY, september 1989

Keď sa Aldrich Ames presťahoval nazad do Washingtonu, ešte vždy mal pred sebou neuveriteľného štyri a pol roka svojej špiónskej kariéry. Nový život začal tým, že si kúpil dom za pol milióna dolárov a nový Jaguar. To všetko z platu päťdesiat tisíc dolárov ročne. Nikomu to nebolo čudné.

Rýchlo obnovil svoje pijanské kamarátstvo s Kenom Mulgrewom, ktorý bol teraz šéfom personálneho oddelenia.

Z titulu tejto funkcie mohol Mulgrew zariadiť, že jeho kamarát dostal miesto európskeho šéfa skupiny vonkajších operácií odboru SVE. Lenže vonkajšie operácie prichádzali do styku len so sovietskymi agentmi, ktorí pracovali mimo ZSSR či sovietsky blok. K takým agentom nepatril Lysander, ktorý bol vo východnom Berlíne, kde viedol Direktorát K

KGB; Delphi, ktorý bol na najvyšších priečkach sovietskeho ministerstva zahraničia; ani Pegasus, ktorý bol v uzavretom jadrovom výskumnom ústave medzi Moskvou a Uralom.

Keď Ames využil svoju funkciu, aby si posvietil na Jasona Monka, nič nenašiel. Ale fakt, že vonkajšie operácie nemali o Monkovi nijaký záznam, prezradil Amesovi jedno: akikoľvek agenti, ktorých kontroluje Monk, musia preto byť v ZSSR. Scuttlebutt a Mulgrew mu prezradili zvyšok.

V úrade panovala mienka, že agent Jason Monk je poslednou veľkou nádejou sekcie rozloženej Amesovou zradou. A tá mienka zároveň hovorila, že je to individualista, tvor nekonvenčný, ktorého by už dávno boli pustili dolu vodou, keby nie jedno: dosahoval úspechy v organizácii, ktorá ich zažívala čoraz menej.

Ako všetci kancelárski šimli, aj Mulgrew neznášal Monka. Neznášal jeho nezávislosť, to, že odmietal vyplňovať trojmo formuláre, a predovšetkým jeho zdanlivú imunitu pred ľuďmi ako Mulgrew. Ames hral na tento odpor. Z nich dvoch Ames znášal pijatiku lepšie. Vládal myslieť aj napriek alkoholu, kým Mulgrew sa začínal chvastať a nedával si pozor na jazyk.

A tak raz neskoro v noci v septembri 1989 Mulgrew vyblábol, že ako počul, Monk riadi agenta, ktorý bol "nejakým papalášom a naverboval ho pred pár rokmi v Argentíne".

Nepoznal meno ani krycie meno. Ale KGB si už mohla zistiť zvyšok. Na rozdiel od CIA, jej kontrašpionáž nemala zábrany. Začala zisťovať, kto mal zrazu k dispozícii peniaze, vyššiu životnú úroveň, napríklad aj kto si kúpil malý byt...

SIR NIGEL kráča po chodníku na vrchole útesu a vpijal do seba vzduch voňajúci morskou soľou. Bol to krásny deň, ten prvý september, od Kanála vial svieži vietor a medzi útesom a ďalekým pobrežím Normandie nebolo nič, iba belohlavé vlny, s ktorými sa pohrával vietor. Vedel, že prechádzka mu vyčistí hlavu - odveje všetko nepodstatné a zvýrazní najvlastnejšie jadro problému.

Noc strávil zhrbený nad dokumentom, ktorý mu dal Coombs, a bol zhrozený z toho, čo čítal. Ak ten ruský demagóg naozaj chce uskutočniť taký program, stane sa čosi, čo vybavilo sirovi Nigelovi pred očami odpornú spomienku z mladosti. Ako mladý poručík krátko po dvadsiatych narodeninách prekročil Rýn s Ôsmou armádou a objavil čosi, čo by nik v tom veku, a vlastne v nijakom veku, nemal vidieť: koncentračný tábor Bergen-Belsen. Sir Nigel sa už nikdy nezbavil zlých snov.

Obrátil sa a vracal sa domov. Čo robiť?

Odhasproval bránku a prešiel malou záhradkou, kde jeho žena Penny pestovala v lete ovocie a zeleninu. Horela tam vatra, spaľovali sa nejaké odrezky. Ako ľahko by bolo strčiť spis do pahreby a pustiť všetko z hlavy. Vedel, že Henry Coombs by už tému ani slovom nespomenul, nepýtal by sa ho, ako napreduje. Patrílo to k ich pravidlám.

Z kuchynského obloka naňho zakričala žena: "Tak už si tu? Čaj máš v salóne. Bola som v dedine a doniesla som šišky a džem."

"Fajn. Šišky mám rád."

"Bodaj by som to nevedela po toľkých rokoch."

Penelope Irvineová bývala kedysi nesmierna krásavica, o ktorú sa uchádzalo aj desať bohatších mužov. Z dôvodov, ktoré poznala iba ona, sa rozhodla pre nemajetného mladého spravodajského dôstojníka, ktorý čítal básne a za plachým povňajškom skrýval mozog ako počítač.

Po tridsať rokov tajnej služby naňho trpezlivo čakala, kým on sa stýkal s agentmi hlboko v ZSSR alebo striehol v tieni berlínskeho múra, kým sa nejaký statočný, ale vyľakaný človek nedovlečie k svetlám západného Berlína. Keď prišiel domov, vždy našiel v kozube oheň a k čaju mal šišky. Podľa neho bola ešte aj v sedemdesiatke krásna a veľmi ju miloval.

Sedel, jedol a hľadel do ohňa.

"Zase ideš preč," povedala ticho.

"Myslím, že musím."

"Na ako dlho?"

"Pár dní v Londýne a potom týždeň v Amerike."

"No čo, zaobídem sa. V záhrade je plno roboty. Zavolaš, ak budeš môcť?"

"Samozrejme."

Potom doložil: "Vieš, druhý raz sa to už nesmie stať."

"Samozrejme, že nie. A teraz dojedz."

SPOJENÉ ŠTÁTY sú krajinou oplývajúcou mnohými bohatstvami, a nie najmenším z týchto bohatstiev sú mimovládne organizácie, združenia, rady a nadácie, ktoré sú také početné, že ich takmer ani nemožno vymenovať. Ale všetky majú spoločné dve veci: priznávajú, že existujú, a kdesi majú ústredie. Všetky, okrem jednej, možno najvplyvnejšej.

Lincolnova rada je finančne nezávislá skupina, ktorá sa venuje analýze závažných problémov. Členstvo sa získava iba na základe pozvania a v lete roku 1999 mala šesť britských členov a tridsaťdva Američanov.

Vedúca myšlienka rady je stelesnená v Lincolnových slovách, že "vláda ľudu, ľuďom a pre ľud nezmizne z povrchu zemského". Stretáva sa raz do roka na dobre utajenom mieste. Členovia si sami platia cestovné na vopred dohodnuté stretávacie miesto, a potom už sú hosťami pozývajúceho.

V roku 1999 bol hosťiteľom washingtonský finančník Saul Nathanson, ktorý si postavil vo Wyomingu štyridsaťhektárový prázdninový ranč v údolí známom ako Jackson Hole. Na ranč sa dalo dostať iba horským chodníkom a dodatočnú bezpečnostnú poistku tvorili príslušníci strážnej služby, ktorí ho obklopovali maskovaní ako táboriaci výletníci a zavracali každého turistu, ak by tam náhodou zabľúdil.

7. septembra prišli prví hostia do Denveru, kde ich čakalo Nathansonovo súkromné lietadlo a zaviezlo ich cez hory na

jacksonské letisko. Tam presadli na helikoptéru a tá ich za päť minút dopravila na ranč.

V to prvé popoludnie sa sir Nigel Irvine vybalil, osprchoval, preobliekol sa do pohodlných nohavíc a športovej košeľe a šiel si sadnúť na terasu pred chatou, kde mal bývať spolu s bývalým prezidentom Georgeom Bushom a bývalým americkým ministrom zahraničia Henrym Kissingerom. Bola to jedna z dvadsiatich chát na ranči.

Nigel Irvine pozrel na program. V nasledujúce dva dni sa členovia mali rozdeliť do troch výborov - geopolitického, strategického a hospodárskeho. Tretí deň bude venovaný výsledkom ich rokovania. Tak ako požiadal, prideliť mu hodinu ku koncu štvrtého dňa.

Na západe, v hustých lesoch na svahoch Tetonského pohoria, ručal za svojou družkou opustený los. Nad hlavou sa mu vznášal kršiak s bielymi končekomí krídel. Aký idylický kraj, pomyslel si starý šéf špiónov; rušila ho len čierna zloba v dokumente, ktorý doniesol so sebou a ktorý prišiel odkiaľsi z písacieho stola v Rusku.

VIEDENĽ, jún 1990

Keďže sa bolo treba obávať skrytého dohľadu FBI, pre Amesu začalo byť nebezpečné stretávať sa so sovietskymi diplomatmi vo Washingtone. Preto v júni 1990 odletel do Viedne na stretnutie so svojim dlhoročným riadiacim dôstojníkom, plukovníkom Vladimírom Mečulajevom. Ames dovezol so sebou dva opisy, pochádzajúce od jeho kamaráta Mulgrewa, a tie priviedli Mečulajeva skoro do vytrženia. Prvý sa týkal vedca, ktorý býval v prísne tajnom uzavretom meste, ale naverbovali ho v Kalifornii. V druhom prípade išlo o plukovníka KGB, ktorého naverbovali mimo ZSSR, teraz bol v sovietskom bloku, ale nie v ZSSR, a vedel po španielsky.

Do troch dní sa na ústredí Prvej hlavnej správy KGB v Jazeneve začal pohon.

"NEPOČUJETE JEJ HLAS, nesený nočným vetrom, bratia a sestry? Nepočujete hlas našej milovanej matičky Rusi? Ja ju počujem, priatelia. Počujem z lesov jej vzdychy. Počujem cez snehy jej plač. Prečo mi to robíte, pýta sa. Vari som netrpela dosť zrad? Prečo ma predávate ako neviestku do rúk cudzincom, ktorí oberajú moje boľavé telo ako krkavce?"

Plátno zavesené na konci veľkej spoločenskej chaty, ktorá tvorila na ranči hlavné konferenčné stredisko, bolo najväčšie, aké mohli zohnať. Projektor stál na konci haly.

Tridsaťdeväť párov očí sa upieralo na obraz človeka, ktorý rečnil k masovému zhromaždeniu začiatkom toho leta. Zvučný ruský prednes chvíľami mocnel, chvíľami slabol a hlas tlmočníka, dabovaný na zvukovú stopu, vytváral k nemu tlmený kontrast.

Hlas zase zmocnel. "Prichádzam, matička milovaná. Áno, ja, Igor, tvoj syn, prichádzam k tebe."

Posledné slová takmer zanikli, lebo zhromaždený dav jednohlasne opakoval ponúkaný refrén: "Ko-ma-rov, Ko-ma-rov."

Vypli projektor a obraz sa stratil. Keď sa rozžali svetlá, Nigel Irvine prešiel na čelo dlhého jedálenského stola z wyominskej sosny. "Myslím, že viete, čo ste videli," povedal ticho. "To bol Igor Komarov, vodca Únie vlasteneckých síl, strany, ktorá pravdepodobne v januári vyhrá ruské voľby. Nepožiadali som o túto prezentáciu, aby som rozoberal možný vývoj udalostí potom, čo Komarova zvolia za prezidenta, ale aby som predostrel rade to, čo pokladám za rukolapné dôkazy, ako tento vývoj bude vyzeráť. Doniesol som z Anglicka spis nazvaný Čierny manifest. Práve som z neho zhotovil tridsaťdeväť kópií. Žiadam, aby ste si ho všetci v súkromí prečítali. Pred mojim odchodom z tohto areálu mi ich musíte vrátiť, aby som ich mohol spáliť. A na záver by som vám mal povedať, že kvôli tomu, čo dnes večer budete čítať, už zomreli dvaja ľudia."

LANGLEY, august 1990

Prvý poplach spustila moskovská pobočka CIA. Agent Delphi sa odmlčal. Dôstojníci CIA pôsobiaci v Moskve dvakrát spravili na príslušných miestach príslušné kriedové značky, aby naznačili, že uložili do tajnej schránky čosi pre Kruglova a že si to má prísť vyzdvihnúť. Dvakrát ostali znamenia bez povšimnutia. Nie je mimo mesta, nepreložili ho náhle do cudziny?

Ak áno, potom mal dať o sebe štandardnú známku života, naznačujúcu "Všetko je v poriadku". Ale neobjavilo sa nič.

Okrem toho prišla zo západného Berlína správa, že pravidelný mesačný list od Pegasa na východonemeckú konšpiratívnu adresu neprišiel. A nič sa neobjavilo ani v ruskom časopise pre chovateľov psov.

Keďže profesorovi Blinovovi sa naskytovalo čoraz viac príležitostí cestovať z Arzamasu-16 po Rusku, Monk mu navrhol, aby raz mesačne poslal neškodný list na konšpiratívnu východoberlínsku adresu. Po páde berlínskeho múru už ani nebolo treba pašovať tieto listy na Západ. Navyše profesorovi Blinovovi poradili, aby si kúpil pár kokeršpanielov. Čo už môže byť neškodnejšou zábavou pre ovdoveného akademika ako pestovať kokeršpanielov?

Každý mesiac mal absolútne opodstatnený dôvod uviesť v chovateľskom týždenníku inzerát a oznamovať, že predá šteňatá, odstaviť šteňatá, narodili sa mu alebo očakáva šteňatá. Pravidelný mesačný inzerát sa neobjavil.

Keby Kruglova a Blinova zatkli a vyslúchali, povedali by všetko. Odporovať by bolo zbytočné; iba by to predlžovalo bolesť. Ich totálne zmiznutie bolo alebo náhodou, ktorá sa neskôr vysvetlí, alebo si KGB chránila zdroj informácií.

Monk nevedel, čo robiť. Ponosoval sa na najvyšších miestach, že čosi nie je v poriadku, ale povedali mu, že sa priskoro plaší. Lenže on nemohol byť trpezlivý. Posielal interné záznamy v tom zmysle, že hlboko v Langley musí byť netesné miesto.

Človek, ktorý by ho bol bral vážne, Carey Jordan, bol už na penzii. Nové tváre, zväčša importované od zimy roku 1985, boli jednoducho podráždené.

"NIGEL, ja to nemôžem pochopiť," vravel bývalý minister spravodlivosti Spojených štátov, keď po raňajkách otvorili

diskusiu. "Obe naše vlády to mali v rukách, a ani jedna nič neurobí?"

Ostatní členovia rady, zoskupení okolo konferenčného stola, upierali pohľady na bývalého šéfa špiónov, akoby sa chceli ubezpečiť, že to všetko je iba zlý sen.

"Všetky názory," povedal Irvine, "sa zhodujú v tom, že oficiálne nemôžeme nič podniknúť. Západ by vlastne Čierny manifest vôbec nemal mať. Komarov by ho označil za podvrh."

"Môžem niečo povedať?" ozval sa ich hostiteľ, Saul Nathanson. "Pred rokmi som mal syna. Padol vo vojne v Perzskom zálive."

Nasledovalo ťaživé ticho a chmúrne pokyvovanie hlavami.

"Ak mi pri tej strate bolo niečo útechou," pokračoval Nathanson, "tak to bolo vedomie, že zomrel v boji proti čomusi naozaj zlému." Naklonil sa dopredu a poklopal po čiernom manifeste. "Tento spis je predchnutý zlom. Človek, ktorý ho napísal, vyžaruje zlo. Nevie si predstaviť, že by sme teraz odišli a dovolili, aby sa to znova opakovalo."

Nik neprerušil ticho v miestnosti. Všetci si uvedomili, že "to" označovalo druhý holokaust, namierený nielen proti ruským Židom, ale aj proti mnohým iným národnostným menšinám.

Ticho prerušila bývalá britská premiérka Margarét Thatcherová. "Súhlasím. Nie je vhodný čas na váhanie."

Bývalý minister zahraničia James Baker sa predklonil. "Nigel, vy ste nám doniesli ten príšerný dokument. Čo radíte?"

"Neradiť nič," povedal Irvine. "Ale ponúkam výstrahu. Ak by mala rada schváliť nejakú iniciatívu - nie podobrať sa na ňu, iba ju schváliť - musí to byť čosi také utajené, že aj keby sa stalo neviemčo, nemohlo by to vrhnúť tieň na reputáciu nikoho v tejto miestnosti."

Z dolného konca stola sa ozval hlas s nemeckým prízvukom. "Môže sa Nigel podujať na operáciu takého stupňa utajenia?" spýtal sa Henry Kissinger.

Dva hlasy ako jeden povedali "Áno". Keď sir Nigel stál na čele britského spravodajstva, slúžil nielen Margarét Thatcherovej, ale aj jej ministrom zahraničia lordovi Carringtonovi, ktorý bol tiež prítomný.

Lincolnova rada nikdy neprijímala formálne písomné uznesenia. Dospievala k dohodám. Dohoda vo veci Čierneho manifestu znela, že na želanie členov sa vytvorí užší výbor a tomu sa deleguje úloha uvážiť, ktorý postup by bol najlepší. Plénum rady sa zhodlo na tom, že neodobrí, neodsúdi, ba ani len nevezme na vedomie, čo by mohlo nasledovať.

MOSKVA, september 1990

Plukovník Anatolij Grišin sedel za písacím stolom vo svojej kancelárii v Lefortovskej väznici a pozeral na dva písomné rozsudky smrti, ktoré mu práve doručili. Hlavou sa mu prehánal vír zmätených pocitov. Najdominantnejším bola víťazosláva. Kontrašpiónáž mu doručila dvoch zradcov rýchlo za sebou.

Najprv prišiel diplomat Kruglov, ktorého prezradila kombinácia faktu, že bol tajomníkom v Buenos Aires, a kúpa bytu za dvadsaťtisíc rubľov krátko po návrate. Priznal sa ku všetkému, a keď už nemal čo povedať, hodili ho do jednej z najhlbších ciel, kde teplota aj v lete zriedka prekročila jeden stupeň Celzia.

Júl mu doniesol do cely profesora jadrovej fyziky. Nebolo veľa vedcov jeho špecializácie, ktorí by niekedy prednášali v Kalifornii, a náhla prehliadka Blinovovho bytu vyniesla na svetlo fľaštičku s neviditeľným atramentom. Aj on sa rýchlo priznal.

Obaja opísali, ako sa im prihovoral usmiaty Američan a ochotne si vypočul ich problémy. To vyvolalo v Grišinej mysli druhý pocit - besnú zlosť na nepolapiteľného človeka, ktorý sa volal Jason Monk.

Dvakrát tá bezočivá sviňa navštívila ZSSR, rozprávala sa so svojimi špiónmi a zase odišla. Rovno pod nosom KGB.

Čím viac Grišin vedel o tom človeku, tým väčšmi ho nenávidel.

Nechal dvoch odsúdených na zadnom dvore čakať pol hodiny, aby si dobre uvedomili, čo bude nasledovať. Keď zišiel dolu, našiel ich kľáčať na štrku vo dvore obklopenom vysokými múrmi, kam nikdy nezasvietilo slnko.

Diplomat bol prvý. Vyzeral traumatizovaný a šomral "Net, net," keď mu starší seržant priložil na tylo Makarova kalibru 9 mm. Rozprskla sa spŕška krvi a kostí a Valerij Kruglov s ťažkou dopadol na štrk. O pár sekúnd aj vedec padol doluznačky ako diplomat.

Keď sa Grišin vrátil do kancelárie vypracovať správu, blikalo mu červené svetlo na telefóne. Volal známy kolega z vyšetrovacieho odboru Druhej hlavnej správy.

"Myslím, že už sme na stope tomu tretiemu vo východnom Berlíne," povedal hlas. "Keď ho budeme zatýkať, chceš byť pri tom?"

"Určite," odpovedal Grišin. "Mám na tom osobný záujem."

PROJEKTOVÝ VÝBOR mal iba päť členov: predsedovia geopolitického, strategického a ekonomického výboru, a k tomu Saul Nathanson a Nigel Irvine. Sir Nigel bol v podstate predsedom a ostatní mu kladli otázky.

Vyjasnime si predovšetkým jedno," začal Ralph Brooke z hospodárskeho výboru. "Uvažujete o atentáte na toho Komarova?"

"Nie," odpovedal Irvine. "Tým sa nič nevyrieši. Stal by sa z neho mučeník. Na jeho miesto by nastúpil iný a pravdepodobne by realizoval ten istý program."

"Čo teda môže zabráť?"

"Každého aktívneho politika možno destabilizovať. To je americký výraz, ak sa nemýlim."

"Čo by na to bolo treba?"

"Rozpočet."

"To nie je problém," ozval sa Saul Nathanson. "A ďalej?"

"A ďalej človek. Veľmi schopný človek, ktorý by išiel do Ruska a vykonal určité veci."

"To je vaša oblasť, Nigel. Ak - a vedome hovorím ak - možno Komarova diskreditovať, čo potom?"

"To je vlastne," odpovedal Irvine, "najhlavnejší problém. Komarov nie je obyčajný šarlatán. Je šikovný a má charizmu. Rozumie inštinktom ruského človeka. Je ikonou."

"Čím že je?"

"Ikonou. Nie svätým obrázkom, ale symbolom. Každý národ potrebuje čosi, nejakú osobu alebo symbol, ktorého sa môže pridržať, ktorý môže dať nesúrodému davu pocit totožnosti, a tým jednoty. Bez jednotiaceho symbolu ľudia upadajú do bratovražedných bojov. Rusko je nesmierne veľké a žije v ňom veľa rozličných národností. Komunizmus bol brutálny, ale poskytoval jednotu. Jednotu z donútenia. Ak chcete dosiahnuť jednotu vôle, potrebujete symbol. Vy máte svoju vlajku, my máme korunu. V tejto chvíli je ich ikonou Igor Komarov, a iba my vieme, ako zúfalo je narušený."

"Ale ak ho niekto zničí? To bude znamenať návrat k chaosu."

"Pravdepodobne. Pokiaľ sa nepodarí priniesť inú, a lepšiu ikonu. Ktorá by si zasluhovala oddanosť ruského národa."

"Takého človeka niet. Nikdy neexistoval."

"Ale existoval," povedal Nigel Irvine. "Kedysi, a dávno. Nazýval sa cár celého Ruska."

LANGLEY, september 1990

Agent Lysander - teraz plukovník Turkin - poslal Jasonovi Monkovi súrnu správu. Bola na pohľadnici, zobrazujúcej nekrytú terasu východoberlínskej Café Opera. Pozdrav bol jednoduchý a nenápadný. "Dúfam, že sa zase uvidíme, všetko najlepšie, José-Maria." Poslali ju na konšpiratívnu adresu CIA v Bonne a na poštu ju podali v západnom Berlíne.

Turkin ju jednoducho hodil cez otvorené okno do auta so západoberlínskou poznávacou značkou. Prekvapenému šoférovi zašomral "Bitte," a kráčal ďalej. Keď sa sledovačka vynorila spoza rohu, nemohla už nič zbadáť. A ochotný Berlínčan kartu poslal.

Poštová pečiatka mala dátum 8. septembra, ale dátum napísaný nad pozdravom bol 23. 9. 90. Pre Jasona Monka to znamenalo: Potrebujem sa stretnúť o deviatej večer 23. septembra. Miesto schôdzky bolo zrejme: terasa pred Café Opera vo východnom Berlíne. Španielske meno znamenalo: Situácia je vážna.

Turkin chcel čosi povedať, a chcel to povedať osobne svojmu priateľovi. Súrne. Na rozdiel od Turkina Jason Monk vedel o tom, že Delphi a Pegasus zmizli. Ako dni pomaly ubiehali, čoraz väčší sa zožieral obavami.

SIR NIGEL IRVINE odišiel z Wyomingu so svojim hostiteľom a bol mu vďačný, že ho vzal svojím lietadlom nazad do Washingtonu. Z lietadla zavolať na isté miesto neďaleko hlavného mesta a dohodol si obed so starým priateľom v príjemnej malej reštaurácii v Georgetowne, ktorá sa volala La Chaumière.

Irvine prišiel prvý. Po chvíli zastal taxík a z neho vysadol belovlasý Američan v podobnom veku. Irvine sa zvitil s Careym Jordanom a potom ich zaviedli do boxu v úzadí miestnosti, kde sa mohli zhovárať bez toho, aby ich niekto počul.

Čašník priniesol jedálne a nápojové lístky. Obaja si vybrali predkrm a mäsitý chod. Irvine hodil okom na ponuku bordeauxských vín a zbadal výborné Beychevelle. Čašník sa rozžiaril; nebolo to lacné víno. O pár minút im už kládol na stôl víno a predkrm a odišiel.

"Tak povedz," začal Jordan, keď ostali sami, "čo ťa privádza do našich končín?"

"Problém. V Rusku sa varí čosi ešte horšie ako obyčajne."

"A prečo ideš za mnou? Ja som z kola von. Už dvanásť rokov."

"Pravdu povediac, Carey, potrebujem človeka. Takého, ktorý môže ísť do Ruska. Bez toho, aby na seba upozornil."

Carey Jordan prežúval rybu, zamyslel sa, potom pokrútil hlavou. "Nie. Ten by už nešiel. Nikdy."

"Prosím ťa, kto? Kto by nešiel?"

"Ten chlap, čo som naňho myslel. Jason Monk. Najlepší agent, akého som kedy mal. A rozprával po rusky ako rodený Rus."

"V poriadku. Porozprávaj mi o Jasonovi Monkovi."

A tak sa starý bývalý NRO pustil do rozprávania.

VÝCHODNÝ BERLÍN, september 1990

Bol teplý jesenný večer a terasa kaviarne bola plná. Plukovník Nikolaj Turkin v letnom obleku si sadol k malému stolíku tesne pri chodníku.

Práve preto, že strávil celý život v kontrašpionáži, platil za odborníka na opatrenia proti sledovaniu. Preto stopovacia skupina z KGB dodržiavala odstup. Ale nestratila ho; na druhej strane Opernplatzu boli muž a žena. Každý z nich mal spojenie s dvoma autami zaparkovanými za rohom. V dvoch autách sedela zatýkacia skupina, lebo konečne dostali príkaz na zatknutie. K zatknutiu mohlo dôjsť už skôr, ale Grišin nájstojil na tom, že chce byť osobne prítomný.

Po chodníku pred kaviarňou sa šuchtal čistič topánok, chlap zo Španielskeho Maroka, a posunkami sa spýtoval tých, čo sedeli v prednom rade, či si nechcú dať vyčistiť topánky. Berlínčania však len odmietavo krútili hlavami. Ich bohaté mesto zastrešovalo priveľa takýchto utečencov z tretieho sveta.

Nakoniec však predsa len niekto prikývol, a tak si čistič topánok dal pod zadok malú stoličku a sadol si pred zákazníka.

"Dlho sme sa nevideli, Nik," zašomral po španielsky. "Ako sa máš?"

Rus sa predklonil. "Nie veľmi dobre. Myslím, že sú problémy."

"Aké?"

"Pred dvoma týždňami, tesne predtým, ako som poslal tú kartu, prišiel z Moskvy dôstojník. Mali sme večierok a opil sa. Chvastal sa, že v Moskve sa zatýkalo. Nejaký vedec a ktosi zo zamini."

Monkovi bolo, akoby ho niekto kopol do tváre. "Musíš preč odtiaľto, Nik," povedal. "Hneď, ešte dnes večer. Pod' na druhú stranu."

"Nemôžem nechať Ľudmilu a Jurija. Sú v Moskve."

"Dones ich sem, kamarát. Pod hocíjakou zámenkou."

"Máš pravdu. Do desiatich dní prideme celá rodina. Postaráš sa o nás?"

"Osobne to budem mať v rukách. Len sa ponáhľaj."

Turkin podal čističovi za priehrsťtie mariet.

Ako sa čistič topánok šuchtal ďalej, spoza rohu sa vyrútili dve autá a zastali pri chodníku pred kaviarňou. Z prvého vyskákali na chodník traja chlapi a plecami odstrkávali chodcov, čo im stáli v ceste. Zákazníci v kaviarni splašene vykrikli, keď chlapi v letnom obleku fyzicky zdvihli a hodili dozadu do druhého auta. Dvere sa zabuchli a auto s revom zmizlo.

Na rohu ulice všetko bezmocne sledoval Jason Monk.

"A ČO SA STALO po Berlíne?" spýtal sa sir Nigel. Zdvihol fľašu Château Beychevelle, zbadal, že je prázdna, a kývol čašníkovi, aby doniesol druhú.

Čašník prišiel s novou fľašou, sir Nigel mu kývol, a tak ju otvoril a nalial.

"Na čo si pripijeme?" spýtal sa Carey Jordan.

"Na staré časy. A na jednoznačnosť. Tá mi chýba najviac, práve tú tí mladí nemajú. Absolútna morálna jednoznačnosť."

"Na to si pripijem s tebou. Takže Berlín. No, Monk sa vrátil besný ako horský lev, keď mu zapália chvost. Chodil a každému, kto bol ochotný počúvať, rozprával, že v Odbore SVE je vysoko postavený zradca. Prakticky každého obviňoval z totálnej neschopnosti. Ames a vytlačili z jeho sovietskeho odboru, ale riaditeľ vytvoril novú kontrašpionážnu centrálu. Tá potrebovala nejakého dôstojníka, ktorý mal za sebou službu v operačnom oddelení. Mulgrew navrhol Ames a, prisámbohu, ten to miesto dostal. Môžeš si domyslieť, komu musel Monk adresovať svoju sťažnosť. Samému Aldrichovi Amesovi."

"Hovorí sa, že diabol drží ruku nad tými, čo mu slúžia."

Jordan trpkoprikyvol. "Mhm, asi máš pravdu. Tak či onak, prebehlo interné vyšetrovanie. Dospelo k záveru, že Monk vlastne narafičil to východoberlínske stretnutie, aby napomohol svojej upadajúcej kariére."

"A čo sa stalo s Monkcom?" spýtal sa sir Nigel.

"Degradovali ho. Dali mu miesto niekde v archíve či kde. Bol by spravil lepšie, keby sa dal penzionovať a odišiel, ale on vydržal, presvedčený, že jedného dňa sa dokáže, že mal pravdu. A nakoniec sa to aj dokázalo."

"Že mal pravdu?"

"Samozrejme. Ale to už bolo neskoro." Carey Jordan si vzdychol. "Možno si aj sám spomínaš na koniec tej nechutnej ságy."

"Na kadečo áno. Ale pripomeň mi detaily." Sir Nigel zdvihol ruku a povedal čašníkovi: "Dve espressá, prosím."

"No, v deväťdesiatom treťom si s tým FBI konečne poradila. Spravili to, čo sme mali urobiť my. Obstarali si tajný súdny príkaz na kontrolu bankových účtov tých pár zvyšných podozrivých. A to zabralo. Dvadsiateho prvého februára zbalili Ames a." Starý NRO hľadel cez reštauráciu, ale v skutočnosti videl mená a tváre, ktoré všetky už dávno zmizli. "Štyridsaťpäť operácií zmarených; dvadsaťdva ľudí vyvradených - osemnásť Rusov, štyria zo satelitných krajín. Štrnásť z nich popravení. A všetko len zato, že jeden podlý, mizerný sériový vrah zo zákulisia musel mať veľký dom a Jaguára."

"A Monk?" spýtal sa Irvine.

"Aha, Monk. No, počul o tom na druhý deň ráno v správach. A vtedy prišiel ten list."

WASHINGTON, február 1994

List prišiel dvadsiateho druhého. Bola to tuhá biela obálka so znakom veľvyslanectva Spojených štátov. Zrejme prišla diplomatickou poštou.

Vnútri bola druhá obálka, oveľa horšej kvality, a v papieri boli viditeľné stopy buničiny. List sám bol napísaný na takom mizernom papieri, že stránky sa pri dotyku dobre nerozpadli. Toaletný papier? Možno.

List bol napísaný po rusky, neistou rukou. V záhlaví stálo:

Nižný Tagil, september 1993.

Milý priateľ Jason,

keď dostaneš tento list, ak ho vôbec dostaneš, budem už mŕtvy. Týfus, aby si vedel. To je z tých bláh a vši. V Moskve je teraz istý Jeľcin, a tak tento tábor rušia. Zo desiatich politických práve dostali amnestiu. Jeden z nich je môj priateľ, litovský spisovateľ. Sľúbil mi, že list ukryje a pošle ho, keď sa dostane domov.

List opisoval, čo sa stalo od toho zatknutia pred tromi rokmi vo východnom Berlíne. Turkin rozprával o výsluchoch u plukovníka Grišina, o bití, o smradľavej, výkalmi zašpinenej cele.

Grišin bol presvedčený, že Turkina popraví ako ostatných zradcov. Ale časy sa menili. Keď prezidentovi Michailovi Gorbačovovi položili na stôl rozkaz na popravu bývalého plukovníka KGB Turkina, vrátil ho nepodpísaný. Gorbačov sa rozhodol využiť právo milosti a Turkinovi zmenil trest na sedem rokov nútených prác.

Pre Grišina bola táto správa tvrdým úderom. Nemohol spraviť nič, iba sa postarať, aby Turkina poslali do tábora takého typu a režimu, že ho nemohol prežiť.

V tomto tábore bolo veľa samovrážd, ale akosi som vždy dúfal, že ak vydržím, možno sa jedného dňa dočkám slobody. Neľutujem, čo som urobil, lebo to bol odporný režim. Možno teraz bude mať môj národ slobodu. Niekde tamvon mám ženu. Dúfam, že bude šťastná. A syna Jurija, ktorý Ti ďakuje za svoj život. Ďakujem Ti za to. Zbohom, priateľ môj. Nikolaj Iljič

Jason Monk poskladal list, položil ho na bočný stolík, zložil hlavu do dlaní a plakal ako malý chlapec. V ten deň nešiel do práce. Nedvíhal ani telefón. O šiestej večer, keď už bola tma, sadol do auta a zaviezol sa do Arlingtonu vo Virgínii. Zdvorilo zaklopal na dvere domu, ktorý hľadal, a keď sa otvorili, povedal: "Dobrý večer, pani Mulgrewová," prešiel popri nej a nechal ju stáť vo dverách neschopnú jediného slova. Mulgrew bol z nich dvoch väčší, ale nebol vo forme a okrem toho ešte stále cítil dôsledky veľmi tekutého obeda. Monk ho udel dokopy tri razy, raz za každého strateného agenta. Zlomil mu čeľusť a vyrobil mu monokel. A potom odišiel.

"TOMU SA POVIE aktívna reakcia," poznamenal Nigel Irvine. "A čo sa stalo potom?"

"No, našťastie žena nezavolala políciu - zavolala k nám do agentúry. Poslali tam pár chlapíkov, došli práve včas, aby videli, ako Mulgrewa nakladajú do sanitky. Pani Mulgrewová identifikovala Monka. Na fláku ho vyhodili, a tak odišiel z mesta."

"A neviete kam?"

"Čo som počul naposledy, tak bol v jednej z kolónií Jej Veličenstva."

"V jednom zo závislých území - už sa to nevolá kolónia. A v ktorom?"

"Ostrov Providenciales, v súostroví Turks a Caicos. Počul som, že tam má loď a prenajíma ju na rybolov."

Bol krásny jesenný deň, ako tak stáli na chodníku pred La Chaumiére a čakali na taxík. "Výborný obed, Nigel," povedal Jordan. "Ale bola to strata času. Monk sa do Ruska nevráti. Nedonútia ho peniaze, nedonútia ho ani vyhrážky, nedonútia ho nič."

Piata kapitola

JASON MONK pomaly vyviedol Foxy Lady z Korytnačej zátoky a obrátil ju o štyridsaťpäť stupňov vpravo k Sellar's Cut. Za Severozápadným mysom bude more búrlivé, pravdepodobne príbúrlivé na staršieho Angličana, ktorý bol dnes ráno jeho jediným zákazníkom, ale poznal miesto, kde bude hladina pokojnejšia.

Štyridsať minút išiel plnou cestovnou rýchlosťou, potom uvidel veľkú plochu spletených plávajúcich chalúh - presne na takých miestach obyčajne ležal v tieni hneď pod hladinou dorado, ktorého tu volali delfín.

Keď rýchlosť klesla, Monkov lodník Július nastavil štyri prúty so šnúrami a začali pomaly plávať okolo chaluhového ostrova. Pri treťom okruhu ryba zabrala.

Jeden z prútov sa prudko sklonil nadol; nato sa šnúra s prenikavým zvukom začala odvíjať. Angličan vstal spod plachty proti slnku a nenáhľivo si presadol do loveckej stolice. Július mu podal prút a zasunul rúčku do tuľajky medzi zákazníkovými stehnami.

"Priťahujte, kým prút nebude stáť kolmo dohora," povedal Monk taktne. "Potom popúšťajte a navíjajte."

Angličan sa usiloval. Po desiatich minútach povedal: "Viete, myslím, že to je na mňa trochu priveľa. Silák, taká ryba."

"Dobre. Ak chcete, preberiem to za vás."

"Bol by som vám vďačný."

Monk vkĺzol do stolice v tej chvíli, ako ju klient opúšťal. Bolo treba desať minút tvrdej driny, aby dostal rybu tesne ku korme. Julius mal hák už prichystaný a keď dorado prišiel k lodi, šikovne zdvihol dvadsaťkilovú rybu ponad zábradlie. Monk vstal zo stoličky, vybral háčik rybe z papule a odopol oceľovú prípojku zo šnúry.

"Chod' hore, Julius, a vezmi kormidlo. Ideme domov."

Keď Julius vyšiel hore rebríkom, Monk sa zohol k truhlici na korme, vybral dve chladené plechovky piva a podal jednu zákazníkovi.

"Pravdu povediac, vy ste neprišli na rybačku, pán Irvine, pravda?" Nebola to otázka, ale konštatovanie.

"Nie je to môj koníček."

"Nie. A vy ani nie ste pán Irvine, však? Po celý tento výlet mi voľačo víťalo v hlave. Dôležitá návšteva v Langley, kedysi dávno, veľké zviera z britskej spravodajskej služby."

"Dobrá pamäť, pán Monk."

"V poriadku, sir Nigel Irvine, môžeme sa prestať hrať na mačku a myš? Kto vás sem poslal?"

"Nik ma neposlal. Carey Jordan mi o vás povedal. Posiela vám pozdrav."

"Pekné od neho. Poďakujte mu, ak s ním budete. Ale nemohli ste nezbadáť, že už nie je od fachu. A ani ja."

"Aha, áno. Carey mi to hovoril. Škoda sa vám unúvať, vravel mi. Ale napriek tomu som sa unúval. Je to dlhá cesta. Môžem vám niečo povedať?"

"No čo, najali ste si loď na štyri hodiny a dve vám ešte zostávajú. Ak chcete, rozprávajte, ale odpoveď je aj tak nie."

"Počuli ste niekedy o istom Igorovi Komarovovi?"

"Chodia nám sem noviny. S párdňovým oneskorením, ale chodia. Takže áno, počul som o ňom. Človek budúcnosti, tak je?"

"Vraj áno. Čo ste o ňom počuli?"

"Pravica, apeluje na vlastenectvo. Také čosi."

"Čo myslíte, kde na pravom krídle stojí?"

Monk pokrčil plecami. "Neviem. A pravdu povediac, politika nechutného pána Komarova ma nezaujíma."

"No, obávam sa, že vás bude. Ja... my... zopár priateľov a kolegov si myslí, že ho treba zastaviť. Potrebujeme niekoho, kto by šiel do Ruska. Carey povedal, že ste boli dobrý, že ste boli najlepši... kedysi."

"Áno, ale to bývalo." Monk vstal a hodil prázdnu plechovicu do koša na odpadky. "Ľutujem, sir Nigel. Naozaj ste zbytočne vyhadzovali peniaze za letenku. Ale tento výlet platím ja."

Vrátil sa na mostík a prevzal kormidlo. Desať minút potom, čo vošli do lagúny, Foxy Lady bola na svojom kotvisku pri môle.

"Najímal som vás s bočným úmyslom," povedal Angličan, "ale vy ste to prijali v dobrej viere. Koľko stojí pol dňa?"

"Tri a pol."

"Aj s prepitným pre vášho mladého priateľa." Irvine oddelil zo zväzku štyri stodolárové bankovky. "Mimochodom, máte zákazníka na popoludnie?"

"Nie. Pôjdem domov."

Irvine sa začal prehrabovať v taške na plece, ktorú mal so sebou, a vytiahol obálku. "Je v nej spis. Prečítajte si ho. Ale nespustíte ho z očí. Je ešte prísnejšie tajný ako čokoľvek, čo vám doniesol Lysander, Delphi alebo Pegasus."

Monkovi bolo, akoby mu zasadil úder na plexus solaris. Keď bývalý šéf spravodajstva pomaly kráčal po môle a hľadal najatú plážovú buginu, Monk stál s otvorenými ústami. Nakoniec si zastrčil obálku pod košeľu a išiel do Tiki Hut na hamburger.

Keď Monk prišiel na Providenciales, nemal veľa peňazí. Zaplatil prístavné poplatky, pohonné hmoty, obchodnú licenciu a rybárske povolenie, a veľa mu nezostávalo. Za nízke nájomné si mohol dovoliť hrazdený prízemný dom na Sapodilla Bay. Ten a domlátená dodávka Chevrolet tvorili všetky jeho svetské statky.

Sedel na verande a pozeral na zapadajúce slnko, keď za jeho domom s kašňaním zastalo vozidlo. Po chvíli sa spoza rohu vynorila štíhla postava staršieho Angličana.

"Vraveli mi, že vás tu nájdem," povedal Irvine spokojne. Sťažka vystúpil hore schodmi a ukázal na prázdnu hojdaciu stoličku. "Môžem?"

Monk sa uškrnul. "Nech sa páči. Pivo?"

"Teraz nie, ďakujem."

"Robím nie najhoršie daiquiri. Bez ovocia, iba čerstvé limety."

"No, to už znie lepšie."

Monk namiešal dve limetové daiquiri a vyniesol ich von. Upíjali a vychutnávali.

"Našli ste si čas na ten spis?" "Mhm."

"A?"

"Odporné."

Irvine chápavo prikývol. Slnko spočinulo na nízkom hrbe Západného Caicosu za mysom. Plytká voda žiarila červeňou.

"Myslíte si, že ho možno zneškodniť? Zlikvidovať?"

"Nie. Povedal som zastaviť. To nie je to isté." Vysvetlil, prečo.

"Možno máte pravdu, sir Nigel. Hádám ho niekto bude môcť zastaviť. Ale ja nie. Budete si musieť nájsť iného mládenca."

"Moji patróni nie sú skúpi ľudia. Samozrejme, bol by aj honorár. Pol milióna dolárov, amerických."

Monk pouvažoval nad tou sumou. Zaplatil by dlh na Foxy Lady, a ešte by mu ostala polovica, ktorú by mohol investovať. Pokrútil hlavou. "Keď som odišiel z tej prekliatej krajiny, tak sa mi to podarilo akurát o chl. A prisahal som, že sa nikdy nevrátim. Je to vábivé, ale nie."

Irvine vzdychol. Vzal Čierny manifest.

Monk vstal. "Nepoviem, že mi bolo potešením."

Aj sir Nigel vstal. "Myslím, že chápem. Škoda. Aha, ešte jedna posledná vec. Ak sa Komarov dostane k moci, nebude sám. Keď sa začne genocída, bude mať všetko na starosti šéf jeho bezpečnosti."

Podal Monkovi fotografiu. Monk hľadel na chladnú tvár človeka o takých päť rokov staršieho od neho. Angličan sa pustil k bugine.

"Kto to je?" zavolať Monk za ním.

Hustnúcim súmrakom sa k nemu doniesol hlas bývalého šéfa špionáže. "Aha, ten. Plukovník Anatolij Grišin."

Na druhý deň na letisku Providenciales sir Nigel podal kufor, prešiel pasovou kontrolou a pomaly kráčal do odletovej haly. Lietadlo do Miami už čakalo na slnku. Pretože je horúco, väčšina budov na letisku nemá bočné steny a od štartovacích a pristávacích dráh ich oddeľuje iba drôtený plot. Ktosi obišiel budovu a teraz stál za plotom a pozeral dnu. Irvine zašiel k nemu.

"No dobre," povedal Jason Monk cez drôt. "Kedy a kde?"

Irvine vytiahol z náprsného vrečka letenku a prestrčil ju cez plot. "Providenciales - Miami - Londýn. Prvá trieda. Odo dnes o päť dní. Na Heathrow vás budú čakať."

"Sir Nigel, vy ste prefikaný starý sviniar."

"Rád by som veril, že áno," odpovedal sir Nigel.

PO NÁVRATE DO LONDÝNA sa sir Nigel na týždeň vrhol do nesmierne aktívnej činnosti. Najsamprv zostavil malý, ale spoľahlivý a absolútne profesionálny tím bývalých vojakov z britských oddielov zvláštneho určenia.

Saul Nathanson dodržal slovo a v ostrovej banke s britskými majiteľmi dal zriadiť vklad, ktorého pôvod sa nijako nedal zistiť. Irvine mohol dať previesť sumu, akú potreboval, do londýnskej pobočky a ihneď ju použiť. Do

štyridsiatich hodín mal k dispozícii šesť mladých mužov, z ktorých dvaja hovorili plynne po rusky. Len čo sa dali do práce podľa jeho pokynov, pustil sa do iného problému.

Pred päťdesiatimi piatimi rokmi, keď sa vrátil do Európy, prideli ho k spravodajskému štábu generála Horrocksa, veliteľa XXX. armádneho zboru, ktorý sa zúfalo usiloval prísť na pomoc britským výsadbárom, držiacim arnheimské predmostie. Jedným z plukov v XXX. zbore boli gardoví granátnici, a medzi jeho mladými dôstojníkmi bol istý major Nigel Forbes, s ktorým Irvine často prichádzal do styku.

Po otcovej smrti majorovi Forbesovi pripadol dedičný titul lord Forbes, prvý lord Škótska. Irvine volal napravo i naľavo a nakoniec ho vystopoval v Armádnom a námornom klube na londýnskej Piccadilly.

"Viem, že to je opovážlivosť," povedal, keď sa znova predstavil, "ale potrebujem usporiadať malý seminár. Taký dosť neverejný. Poznáte škótsku vysočinu. Neviete niečo navrhnúť?"

"Kedy to potrebujete?" spýtal sa škótsky šľachtic.

"Zajtra."

"Aha, takže tak. Moja buda neprichádza do úvahy - je primalá. Hrad som už dávno prenechal chlapcovi. Ale myslím, že bude preč. Počkajte, zistím si to."

O hodinu zavola nazad. Jeho "chlapec" Malcolm - ktorý mal v ten rok popravde päťdesiat tri rokov - potvrdil, že nasledujúci deň odchádza na mesiac na grécke ostrovy.

"Požičajte si jeho dom," povedal lord Forbes. "Zavolám pani Gillivrayovej a poviem jej, že prídete. Postará sa o vás."

Na úsvite šiesteho dňa dopravil nočný let British Airways Monka z Miami a vyložil ho na letisku Heathrow. Keď sa vynoril z colnice a prešiel cez bariéry, ktoré tvorili chodbu do hlavnej haly, hlas pri jeho uchu sa spýtal: "Pán Monk?" Patril mláďencovi okolo tridsiatky, ktorý mal na sebe džínsy a svetlohnedý kožený kabát. Vyzeral nesmierne vytrénovaný a kričalo z neho, že je bývalý vojak.

"Áno."

"Volám sa Ciaran. Poďte, prosím, za mnou."

"Ideme do Londýna?" spýtal sa Monk.

"Nie, prosím. Ideme do Škótska."

O hodinu odštartoval let Londýn-Aberdeen, ktorý ich mal dopraviť na vysočinu. Na aberdeenskom letisku ich čakal odvoz - Landrover, ktorý šoféroval Mitch, ďalší bývalý vojak.

Auto zamierilo do hôr. Tesne pred Keigom Landrover zrazu odbočil z hradskej a pustil sa po príjazdovej ceste. Na miernej výšine stála kamenná masa starobylého zámku, hľadiaceho ponad kopce.

"Vitajte na hrade Forbes, pán Monk," povedal šofér.

Z kamenného priedomia sa vynorila chudá postava sira Nigela Irvina so šiltovkou na hlave. "Mali ste dobrú cestu?" spýtal sa.

"Výbornú."

"Ale aj tak únavnú. Ciaran vám ukáže vašu izbu. Zdriemnite si. Obed je o dve hodiny. Čaká nás kopa práce."

Na obed bola pastierska kaša. Za stolom boli piati: sir Nigel Irvine, sám Monk, Ciaran, Mitch a malý vrtký človek s riedkymi bielymi vlasmi, ktorý rozprával po anglicky s ruským prízvukom.

"Štyri hodiny denne, minimálne," povedal Irvine, "sa budete s Olegom rozprávať po rusky. On s Ciaranom a Mitchom tu budú stálymi obyvateľmi. Ostatní budú prichádzať a odchádzať. To platí aj o mne."

Ak si Monk myslel, že niekto vezme do úvahy potrebu časovej aklimatizácie, tak sa mýlil. Po obede mal štyri hodiny s Olegom a na úsvite v nasledujúce ráno mal prvý terénny beh s Ciaranom a Mitchom.

"Začneme len tak zľahka, pán šéf," povedal Mitch, a tak bežali len osem kilometrov šedivníkom, čo im siahla po stehná. Na začiatku mal Monk dojem, že ide zomrieť. A potom ľutoval, že už nezomrel.

Po obede strávil dlhé hodiny nad obrovským plánom Moskvy a vrýval si do pamäti mesto a stovky nových názvov ulíc - nových aspoň pre neho. Všetky stopy po Marxovi, Leninovi, Dzeržinskom a ostatných komunistických pohlavároch zmizli.

Celý ďalší týždeň čítal Komarovove reči a po nich ruské noviny a časopisy. Čo bolo najhoršie zo všetkého, musel sa naučiť nasпамáť telefónne čísla, rovných päťdesiat.

Sir Nigel odišiel, ale na druhý týždeň sa vrátil. Priniesol čosi, čo kúpil jeden z príslušníkov jeho tímu, keď prečesal londýnske starožitníctva.

Monk obracal nákup v rukách. "Odkiaľ ste o nej vedeli?" spýtal sa.

"Na tom nezáleží. Ja mám dlhé uši. Je taká istá?"

"Tá istá. Pokiaľ sa pamätám."

"No, takže by mala zabráť."

To sa už Monk cítil taký vyšportovaný ako už desať rokov nie. Svaly mal tvrdé a jeho výdrž sa zlepšila.

V polovici toho týždňa prišiel George Sims. Bol to Škót a bývalý praporek vo výsadbárskom pluku zvláštneho určenia. Ráno vzal Sims Monka do lesov a zoznámil ho s novou švajčiarskou pištoľou SIG-Sauer 9 mm. "Ovládáte obojručné držanie a pokľak, šéfinke?"

"Kedysi áno." Keď bol Monk v prijímacom kurze do CIA, absolvoval aj výcvik v používaní ručných zbraní. Bol najlepši v ročníku - pozostatok po poľovačkách, na ktoré chodil s otcom do hôr. Ale to už bolo dávno.

Škót postavil terč kľáčiaceho strelca, podišiel pätnásť krokov, zvrchol sa a nastriegal päť dierok do srdca. Monk odstrelil figuríny ľavé ucho. Po tri dni strieľali dvakrát denne sto nábojov, až nakoniec Monk vedel tromi z piatich výstrelů zasiahnuť tvár.

"To ich obyčajne trochu pribrzdí," poznamenal Sims.

Na konci tretieho týždňa sa všetci inštruktori na hrade Forbes vyjadrili, že sú spokojní.

Nasledujúceho rána Ciaran a Mitch odviezli Monka nazad na aberdeenske letisko a posadili ho na let na juh. Strávil päť dní v Londýne - býval so sirom Nigelom v Montcalme, tichom a diskretnom hoteli zastrčenom za Marble Archom. Za ten čas starý spravodajca podrobne Monkovi vysvetlil, čo má v Rusku robiť. Nakoniec im už ostávalo iba rozlúčiť sa. Podali si ruky.

"Na Heathrow nepôjdem, Jason," povedal Irvine. "Nemôžem letiská vystáť. Myslím, že by sa vám to mohlo podariť. Naozaj si to myslím."

Let nepriniesol nič zvláštne. Monk prešiel pasovou kontrolou na moskovskom letisku Šeremet'jevo a hodil svoj jediný kufr na stôl na prehladku.

Colník naň vrhol jediný pohľad a ukázal na Monkovu aktovku. "Otvoriť," povedal po anglicky.

Americký obchodník prikývol a s úsmevom poslúchol. Colník prezeral jeho papiere, potom zdvihol počítač laptop.

"Pekné," povedal a položil ho nazad. Rýchlo spravil na oboch kusoch batožiny značku kriedou a obrátil sa k nasledujúcemu zákazníkovi.

Monk si vzal kufre, prešiel cez dvere a vykročil do krajiny, o ktorej prisahal, že sa do nej nikdy nevráti.

ČASŤ DRUHÁ

Šiesta kapitola

HOTEL METROPOL ešte vždy stál tam, kde si ho Monk pamätal - veľká sivá kamenná kocka oproti budove na druhej strane námestia, kde sídlil Bolšoj Teatr. Dostal izbu, ktorú si žiadal, rožnú izbu na ôsmom poschodí s výhľadom na Kremľ, ale čo bolo dôležitejšie, s balkónom, ktorý sa tiahol pozdĺž celej budovy. Bol iba október, ale vládla taká zima, že na ulici bolo treba nosiť zimník.

Kým sa Monk ubytoval, bol už podvečer. Navečeral sa mimo hotela a šiel skoro spať.

Na druhé ráno zavesil na kľučku nápis NEVYRUŠOVAŤ a zamkol sa. V kúpeľni vybral z toaletnej tašky odfarbovač, ktorý bol vo fľaštičke s nálepkou "Očné kvapky", a napustil si plné umývadlo teplej vody. Zmizla huňa priliehavých sivých kaderí, patriacich Dr. Philipovi Petersovi, a nahradili ju plavé vlasy Jazona Monka. Fúzy padli za obeť žiletke a tmavé okuliare, ktoré skrývali slabé oči univerzitného profesora, putovali do smetného koša na chodbe.

O čosi neskôr sa Monk objavil na prízemí, prešiel cez klenuté átrium a opustil ho dverami odvrátenými od recepcie.

Pred Metropolom bolo stanovište licencovaných taxíkov a Monk nasadol do jedného z nich, lenže teraz už rozprával plynné po rusky: "Olympic Penta," povedal.

Šofér poznal hotel, prikývol a vydal sa na cestu.

Celý komplex Olympie, postavený pre Olympijské hry roku 1980, leží rovno na sever od centra. Štadión sa ešte vždy týčil nad okolitými budovami, a v jeho tieni bol hotel Penta, ktorý vystavali Nemci. Monk vystúpil pod markízou, vyplatil taxikára a vošiel do haly. Keď taxík zmizol, pobral sa z hotela preč a ďalších štyristo metrov prešiel pešo.

Kúsok od Durovej ulice bola oplotená enkláva, na ktorej záhradách a okolitých budovách vidieť, v príkrom kontraste k pustu jednotvárnemu okoliu, starostlivú opateru. Hlavnú moskovskú mešitu vystavali roku 1905, dvanásť rokov pred nástupom Lenina, a doteraz niesla stopy predrevolučnej elegancie. Počas sedemdesiatich rokov komunizmu chátrala celkom tak ako kresťanské kostoly. Po páde komunizmu štedrý dar zo Saudskej Arábie umožnil jej zreštaurovanie.

Bola to neveľká budova v bledobelasej a bielej farbe. V interiéri, tak ako vo všetkých mešitách, neexistovali nijaké stoličky či lavice. Dlážku pokrývali hrubé koberce; stĺpy podopierali galériu, ktorá lemovala celú budovu nad voľným ústredným priestorom.

Monk si vyzul topánky na chodbe a našiel si miesto pri stene neďaleko vchodu. Sedel so skríženými nohami a pozoroval, čo sa robí. Keďže nebol piatok, v mešite bolo iba zopár veriacich, hlavne starých mužov: Azeri, Tatári, Inguši, Osetínci.

Po polhodine sa starec pred Monkom zdvihol z kolien a obrátil sa ku dverám. Všimol si Monka a tvár mu letmo poznačila zvedavosť. Opálená tvár, plavé vlasy, a najmä to, že nedržal v ruke ruženec.

"Pokojs tebou," ticho prehovoril starec.

"A pokoj aj s tebou," odpovedal Monk.

"Si našej viery?" spýtal sa starec.

"Bohužiaľ, nie. Prichádzam hľadať priateľa. Stratili sme sa jeden druhému. Dúfal som, že ho tu možno nájdem. Alebo niekoho, kto by ho poznal."

Starec prikývol. "Nás nie je veľa."

"Je to Čečenec," povedal Monk. "Volá sa Umar Gunajev."

Starému sa čosi zablyslo v očiach. "Počkaj," povedal, "a ja sa spýtam, či niekto počul o takom človeku."

"Ďakujem," povedal Monk. "Posedím si tu ešte chvíľku a budem obdivovať vašu krásnu mešitu."

Prešli dve hodiny, kým sa vrátili. Boli traja, všetci mladí. Jeden zostal pri dverách, spustil sa na kolená a zaklonil sa na päťach s rukami opretými celkom hore o stehná. Na prvý pohľad sa mohlo zdať, že je pohrúžený do modlitieb, ale Monk vedel, že sa popri ňom nikto nedostane von.

Druhí dvaja podišli k Monkovi a sadli si každý z jednej strany. Keď prišli otázky, zaznievali šepotom, ktorý nemohol rušiť veriacich pred nimi.

"Viete po rusky?"

"Áno, ale som Američan."

"Prečo hľadáte nášho brata?"

"Stretli sme sa kedysi dávno. V ďalekej krajine. Niečo tam nechal. Sľúbil som si, že ak niekedy prídem do Moskvy, donesiem mu to. Možno by ste mu to mohli zaniest'."

"Máte to so sebou?"

Monk šťukol zámkami na aktovke a otvoril ju. Vnútri bola malá kartónová škatuľa. Muž po Jasonovej ľavici povedal čosi po čečensky.

"Nie, nie je to bomba," povedal Monk po rusky. "Otvorte ju."

Tí dvaja pozreli na seba; potom sa jeden z nich načiahol a nadvihol veko škatule. Hľadeli na predmet vnútri.

Ten po ľavici zavrel škatuľu a vybral ju z aktovky. Vstal. "Čakajte," povedal a odišiel aj so škatuľou.

Monk a dvaja strážcovia sedeli ďalšie dve hodiny. Prišiel a prešiel čas obeda. Kým sa posol vrátil, svetlo za malými oknami už pohasínalo. Nič nepovedal, iba kývol hlavou smerom ku dverám.

"Poďte," povedal Čečenec, ktorý čupel po Monkovej pravici. Všetci traja vstali. Vo vstupnej hale si zase našli topánky a obuli sa. Dvaja strážcovia si ho vzali medzi seba; ten, čo strážil pri dverách, uzatváral formáciu zozadu.

Vypochodovali s Monkom na ulicu, kde už pri chodníku čakal Mercedes Umara Gunajeva, obrnený proti guľkám i bombám.

Monk sa ocitol uprostred zadného sedadla a po každom boku mal strážcu. Ten tretí sa šuchol dopredu vedľa šoféra. Mercedes sa pohol.

JEDEN ZO ZJAVOV, ktorý po páde komunizmu udivil západných pozorovateľov Ruska, bol zdanlivo bleskový vzostup kriminálneho podsvetia, nazývaného z nedostatku lepšieho označenia ruská mafia.

V Rusku po stáročia existovalo obrovské kriminálne podsvetie. Stalin sa ho pokúšal zničiť a poslal tisíce jeho príslušníkov do pracovných táborov. Jediným výsledkom bolo, že nakoniec za pasívnej spoluúčasti strážcov prakticky prevzali vedenie táborov.

Jednou z irónií studenej vojny bolo, že komunizmus by bol pravdepodobne skrachoval o desať rokov skôr, keby nebolo podsvetia. Ešte aj šéfovia strany s ním nakoniec museli uzavrieť tajný pakt. Dôvod bol jednoduchý: mafia, ktorá riadila čierny trh, bola jedinou zložkou ZSSR, ktorá fungovala ako-tak efektívne. Po roku 1991 len vyšla z utajenia, prosperovala a mocnела.

Najimpozantnejšia však bola rýchlosť, s akou ruská mafia prešla od konvenčného vydierania k zákonným obchodom. Trvalo im to päť rokov: roku 1995 mafia vlastnila alebo ovládala štyridsať percent národného hospodárstva.

V SRDCI MOSKVE, v bočnej uličke, kam je múdrejšie sa nepúšťať, je malá kaviarnička, ktorá sa volá Kaštan a stojí tam už roky.

Monka vyprevadili z auta a zaviedli do separé na zadnom konci kaviarne. Stál v ňom stôl a štyri stoličky. Z neďalekej kuchyne sa niesla vôňa cesnaku, korenia a kávy. Najstarší z troch strážcov - ten, čo sedel pri vchode do mešity, kým jeho podriadení Monka vypočúvali - po prvý raz prehovoril.

"Sadnite si. Kávu?"

"Áno, ďakujem. Čiernu. S cukrom."

Káva prišla, a dobrá. Keď Monk položil prázdnu šálku, otvorili sa dvere a vošiel Umar Gunajev.

Zmenil sa. Golier košeľa už nemal vyložený na saku a oblek bol od talianskeho módného návrhára. Kravata bola z ťažkého hodvábu a pochádzala pravdepodobne z Jermyn Street alebo z Piatej avenue.

Čečenec za tých dvanásť rokov dozrel a v štyridsiatke bol tmavo pekný, civilizovaný, uhladený. S tichým úsmevom sa niekoľkokrát Monkovi uklonil, potom si sadol a položil na stôl plochú kartónovú škatuľu.

"Dostal som tvoj dar," povedal. Odkryl vrchnák a vybral, čo bolo pod ním. Nastavil jemenskú gambiu svetlu a prešiel prstom po jej ostrí.

"Jeden z nich ju nechal ležať na dlažbe," povedal Monk. "Myslel som si, že sa ti bude hodiť na otváranie listov."

Gunajev sa usmial. "Odkiaľ vieš, ako sa volám?"

Monk mu povedal o fotogalérii v Ománe.

"A odvtedy si čo počul?"

"Počul som, že kapitánovi Gunajevovi sa po desiatich rokoch v KGB zunovalo počúvať vtipy o menšinách. Počul som, že nechal KGB a venuje sa inej práci. Tiež tajnej, ale inakšej."

Gunajev sa zasmial. "Tajnej, ale inakšej. Áno, je to naozaj pravda."

"Potom som počul, že tento Umar Gunajev spravil takú kariéru v novom živote, že sa stal nesporným najvyšším šéfom celého čečenského podsvetia na západ od Uralu. Počul som, že sa ešte vždy drží starých zvyškov čečenského ľudu. A počul som, že v degenerovanom svete Čečenci ešte vždy splácajú dlhy."

Gunajev prikývol. "Dobre si počul. Čo chceš odo mňa?"

"Úkryt. Miesto, kde by som mohol bývať," povedal Monk. "Keby si sa v Amerike chcel stratiť, vedel by som to zariadiť. Ale toto nie je moja vlasť. Vieš zariadiť, aby som sa mohol stratiť v Moskve?"

"Áno." Gunajev vstal a obrátil sa k trom gangstrom. "Tento človek mi zachránil život. Teraz je mojim hosťom. Kým je tu, stane sa jedným z nás."

Tri gorily obklopili Monka, podávali mu ruky, usmievali sa a predstavovali sa. Aslan, Magomed, Šarif.

"Ale nejedol si. Musíš byť hladný." Gunajev dal povel a čašníik priniesol jedlo a pite.

Ako všetci mariánski pohlavári, aj vodca čečenského klanu mal dve tváre. Tá verejnejšia bola tvárou vysoko úspešného biznismana, ktorý ovládal zo dve desiatky prosperujúcich spoločností. Gunajev si ako špecializáciu vybral

nehnuteľnosti.

V prvých rokoch jednoducho skupoval najlepšie stavebné pozemky po celej Moskve pomocou bezproblémovej metódy -podplácal alebo dával odstrelit' byrokratov, ktorí potom, čo komunizmus skrachoval a štátny majetok sa začal smieť verejne predávať, mali na starosti predaj týchto výhodných pozemkov.

Po čase prebral Čečenec kontrolu nad šiestimi najlepšími hotelmi v meste a diverzifikoval do ocele, betónu, stavebného dreva, tehál a kachličiek. Ak niekto chcel reštaurovať, prestavovať alebo asanovať, musel mať do činenia s Umarom Gunajevom.

To bola otvorená tvár čečenskej mafie. Menej viditeľná stránka operácií, ako v celom moskovskom gangsterskom svete, zostávala v oblasti čierneho trhu a tunelovania.

Koncom zimy 1994 sa však v rovnici objavil nový faktor. Tesne pred Vianocami toho roku Boris Jel'cin začal svoju neuveriteľne hlúpu vojnu proti čečensku. Zmizol akýkoľvek náznak ohľadov voči ruskému štátu, ktoré azda čečenská komunita ešte cítila, a hlava ich podsvetia sa stala jednak hrdinom a jednak vodcom hnutia odporu. Koncom jesene roku 1999 bol touto hlavou bývalý kapitán KGB Umar Gunajev.

"Musím ti čosi ukázať," povedal Monk, keď sa najedol. "Dúfam, že ťa to bude zaujímať."

Otvoril kufrik a stlačil dva ovládacie gombíky, ktorými sa otváralo falošné dno. Vybral čierno viazaný manifest a podal ho Gunajevovi.

Ten zdvihol obočie. "Musím?"

"Stojí to za chvíľu trpezlivosti. Prosím."

Gunajev si vzdychol, pustil sa do čítania a text ho čím ďalej tým väčšmi pútal. Napokon privrel oči.

Monk vedel, ku ktorému bodu dospel: "Konečná a totálna likvidácia všetkých Čečencov do posledného z tváre Ruska... vyhubenie potkanieho národa, aby už nikdy nemohol zodvihnúť hlavu... ich kmeňovú vlasť premeniť na pašu pre divé kozy..."

Gunajev dočítal do konca a položil manifest. "Už to skúšali aj prv," povedal. "Skúšali to cári, skúšal to Stalin, skúšal to aj Jel'cin."

"Mečom a raketami. Čo tak antrax a nervové plyny? Umenie vyhladzovania sa modernizuje."

"Chceš Komarova zlikvidovať? Odkrágľovať?" spýtal sa Gunajev.

"Nie. To nepomôže." Monk vysvetlil situáciu. V národe, kde už vládne chaos, vypukne občianska vojna. Alebo vlna rozhorčenia vynesie k moci druhého Komarova, možno jeho pravú ruku Grišina. "Zabiješ jedného, a na jeho miesto príde druhý," povedal. "Záhuby tvojho národa pokračuje."

Gunajev sa naklonil k Monkovi, tvár mal napätú. "Myslíš, že ho budeš vedieť zastaviť?"

"Šanca tu je." Monk vysvetlil, čo má za lubom sir Nigel Irvine a jeho patróni.

"Ty si šialený," povedal Gunajev chladne. "Ale keby som ti mal pomôcť, čo budeš potrebovať?"

"Úkryt. Ale všetkým na očiach. Aby som sa mohol pohybovať, ale aby ma nik nepoznal. Aby som sa mohol stretať s ľuďmi, za ktorými som prišiel."

"Úkryt ťa môžem. V našom spoločenstve je veľa bezpečných úkrytov."

"Bezpečné úkryty," povedal Monk, "sú dobré, keď treba spať. Ak sa mám pohybovať po meste, budem potrebovať papiere."

Gunajev prikývol. "A čo ešte?"

"Pre začiatok toto." Monk napísal niekoľko riadkov na list papiera a podal ho Gunajevovi.

Ten prebehol zoznam očami. Nič nebolo problémom. Prišiel k poslednému bodu. "A toto dočerta načo potrebuješ?" Monk mu to vysvetlil.

O polnoci bol Monk nazad vo svojej izbe v Metropole. Nad ránom mu doniesli do izby dva kufre.

VÄČŠINA MOSKOVČANOV predpokladá, že patriarcha ruskej pravoslávnej cirkvi býva v prepychových apartmánach hlboko v útrobách stredovekého Danilovského kláštora s jeho komplexom opátstiev a katedrál. A patriarcha naozaj úraduje v jednej z budov vo vnútri kláštora, ale bývať tam nebýva.

Býva v skromnom dome na adrese Čistij pereulok číslo päť, čo je úzka bočná ulica neďaleko centra mesta. Tu má k dispozícii osobného tajomníka, sluhu-komorníka, dvoch kozáckych strážcov a dve mníšky, ktoré varia a upratujú.

Vzime roku 1999 bol patriarchom Jeho Svätosť Alexej II., ktorého zvolili pred desiatimi rokmi, tesne pred pádom komunizmu. Iba nedávno prekročil päťdesiatku a zdedil cirkev, ktorá bola znútra demoralizovaná a zvonka prenasledovaná.

Lenin, ktorý nenávidel klérus, si od prvých dní uvedomoval, že komunizmus má v zápase o srdcia a mysle nekonečných mäs ruského sedliactva iba jedného súpera, a rozhodol sa ho zničiť. Takmer sa mu to i s jeho nasledovníkmi podarilo. Do seminárov zakázali vstupovať uchádzačom s vysokou inteligenciou. Väčšinu kostolov jednoducho zavreli a nechali chátrať. Zopár ich ostalo otvorených, a tam chodili zväčša iba starí Fudia. Služiaci kňazi museli podávať pravidelné hlásenia KGB a aj to robili, takže vlastne udávali svojich farníkov.

S pádom komunizmu sa naskytla príležitosť na veľkú obrodu, ktorá by znova postavila cirkev do stredobodu života ruského ľudu, tradične hlboko nábožného.

Lenže pravoslávna cirkev nevysielala svojich najlepších mladých kňazov na misijnú činnosť, aby hlásali vieru a šíрили slovo Božie, ale sedela vo svojich biskupstvách, kláštoroch a seminároch a čakala na ľudí. Prišlo ich málo.

Ak cirkev zúfalo potrebovala vášnivé a osvietené vodcovstvo, tak láskavý a vedecky založený Alexej II. nebol človekom, ktorý ho mohol poskytnúť. Spravil však jednu významnú vec: Napriek silnému odporu poskytol osobnú podporu otcovi Grigorijovi Rusakovovi, charismatickému mladému kňazovi, ktorý uvzato odopieral prijať vlastnú faru i podriaadiť sa biskupom, cez ktorých diecézy sa pohyboval pri svojej putovnej pastierskej misii. Nejedna patriarcha by

bol spurného mnícha odsúdil, ale Alexej II. mu ponechal voľnosť. Svojím vášnivým rečníckym umením oslovoval otec Grigorij mládež a agnostikov, a to sa biskupom nedarilo.

Jednej noci začiatkom novembra 1999, tesne pred polnocou, vyrušila patriarchu pri modlitbách správa, že pri bráne čaká emisár z Londýna a žiada o audienciu. Sekretár mu podal list napísaný na hlavičkovom papieri londýnskeho biskupstva. Patriarcha spoznal podpis svojho priateľa biskupa Antona. List žiadal brata v Kristu, aby prijal človeka, ktorý prináša správu, týkajúcu sa cirkvi, správu vysoko dôvernú a veľmi znepokojujúcu.

Patriarcha sa spýtal: "Je to kňaz?"

"Áno, Vaša Svätosť."

Patriarcha si vzdychol. "Nech ide ďalej."

Kozák, konajúci nočnú službu, dostal od tajomníka šeptom rozkaz a znova otvoril uličné dvere. "Jeho Svätosť vás prijme, otče," povedal.

Host'a uviedli do malej čakárne. Po desiatich minútach vošiel telnatý kňaz a odviezol ho do miestnosti, ktorá bola zrejme pracovnou vedca. Okrem jedinej skvelej Rubľovovej ikony ju zdobili iba knižné police, na ktorých sa vo svetle stolnej lampy leskli prastaré knihy. Za písacím stolom sedel patriarcha Alexej. Ukázal host'ovi na stoličku.

"Otec Maxim, priniesli by ste nám kávu a zopár keksov?"

Telnatý sluha-komorník odišiel.

"Tak, synu môj, ako sa má môj priateľ Anton v Londýne?"

Na návštevníkovom čiernom habite nebolo nič falošné, ani na vysokej čiernej kamilavke, ktorú si teraz zložil a odkryl plavé vlasy. Ak na ňom bolo niečo čudné, tak to, že nemal bradu. Väčšina pravoslávnych kňazov ju totiž nosí.

"Obávam sa, že neviem, Vaša Svätosť, lebo som sa s ním nestretol."

Alexej upieral pohľad na Jasona Monka. "Nerozumiem."

Monk sa zhlboka nadýchol. "Vaša Svätosť, ja nie som kňaz. A ani tento list nie je od biskupa Antona. Celá táto neúčtivá fraška má iba to poslanie, aby som sa k vám nenápadne dostal."

V patriarchových očiach sa zablysl obavy. Nie je to šialenec? Stihne včas privolať ozbrojenú kozácku hliadku na prízemí? "Vysvetlite mi to, prosím vás," povedal.

"Vaša Svätosť, ja som Američan. Volám sa Jason Monk. Posiela ma skupina ľudí zo Západu, ktorí chcú pomôcť Rusku a cirkvi. Máte pri ruke telefón. Môžete ho zdvihnúť a privolať pomoc. Nebudem vám brániť. Ale kým to spravíte, prosím vás, prečítajte si, čo som priniesol."

Alexej sa zamračil. Ten človek však rozhodne nepôsobil ako maniak. "Dobre. Čo ste mi doniesli?"

Monk siahol pod habit, vytiahol tenký obal a položil ho na stôl. "Tajný a osobný manifest Igora Komarova, ktorý podľa všetkého bude čoskoro ruským prezidentom."

Ozvalo sa zaklopanie na dvere. Do miestnosti vošiel otec Maxim s podnosom, na ktorom bola káva a kekсы. Položil ho na stôl a pobral sa ku dverám.

"Tak sa pozrime," povedal patriarcha, "čo nám hovorí manifest pána Komarova."

Otec Maxim zavrel za sebou dvere a dúfal, že si nik nevšimol, ako ho myklo, keď padlo Komarovovo meno. Na chodbe si kľakol ku dverám a priložil ucho ku kľúčovej dierke.

Monk popíjal kávu, kým Alexej II. čítal.

O hodinu sa patriarcha zaklonil v kresle a hľadel na bod nad Monkovou hlavou. "To nemôže myslieť vážne," povedal po chvíli. "Také čosi nemôže plánovať. To sú satanské plány."

"Vaša Svätosť, ak aj nehľadíme na pasáže v tomto Čiernom manifeste, ktoré sa týkajú Židov a ostatných menšín, tieto plány by vrhli vašu svätú cirkev nazad do najtemnejšieho stredoveku."

"A čo ste prišli odo mňa žiadať, pán Monk?"

"Odpoveď. Postaví sa pravoslávna cirkev celej Rusi na odpor proti tomuto človeku?"

"Budem sa modliť a žiadať o osvietenie. Ale ako sa mu postaviť na odpor?"

Monk vstal a zastrčil spis do habitu. Načiahol sa za čiapku. "Vaša Svätosť, zakrátko vás navštívi človek, tiež zo Západu. Tu je jeho meno. Prosím vás, prijmite ho. On navrhne, čo sa dá urobiť." Podal patriarchovi malú vizitku.

"Nepotrebuje auto?" spýtal sa Alexej.

"Ďakujem, nie. Pôjdem pešo."

"Nech Boh sprevádza vaše kroky."

Monk sa pobral a Alexej II. ostal stáť pod svojím Rubľovom - hlboko znepokojený človek. Keď Monk kráčal cez miestnosť, zazdalo sa mu, že zvonka počuje šuchot, ale keď otvoril dvere, chodba bola prázdna. Na prízemí našiel kozáka, ktorý ho vypustil von.

Pred úsvitom vyklzla z patriarchovho domu telnatá postava a rýchlo sa zakrádala ulicami do verejnej telefónnej budky v hale hotela Rossija. Dovolala sa iba k strážcovi, ktorý mal nočnú službu, ale ten sa podvolil prevziať súrny odkaz.

"Povedzte pánu plukovníkovi, že volal otec Maxim Klimovskij. Pracujem v súkromnej rezidencii patriarchu. Musím sa s ním rozprávať. Zavolám nazad na toto číslo o desiatej ráno."

V určenú hodinu otca Maxima spojili. "Áno, otče, tu plukovník Grišin," povedal autoritatívny hlas.

"Pán plukovník, vy ma nepoznáte. Ale som nadšený obdivovateľ pána Komarova. Včera v noci navštívil patriarchu istý človek. Priniesol so sebou dokument, ktorý nazýval Čierny manifest... Haló. Haló. Ste tam?"

"Môj drahý otec Maxim, myslím, že by sme sa mali stretnúť," povedal hlas.

NA SLAVIANSKOM NÁMESTÍ stojí jeden z najmenších, najstarších a najkrajších kostolov v Moskve - kostol Všetkých svätých na Kuliškách. Za komunistov bol zavretý, ale ináč je nedotknutý.

Sem prišiel deň po telefonickom rozhovore otec Maxim. Stred kostola žiaril zlatom a maľbami. Otec Maxim vzal votívnu

sviečku, zapálil ju a zahľadel sa na ikonu akoby v modlitbe.

O päť minút po dohodnutej hodine cítil, že vedľa neho zastal chlap. "Otec Maxim?"

"Áno."

"Ja som plukovník Grišin. Myslím, že mi chcete niečo povedať."

Otec Maxim Zaškúľil bokom. Muž bol vyšší od neho - štíhly, v tmavom zimmiku. Otec dúfal, že koná správne.

"Najprv mi povedzte, prečo, otče. Prečo ten telefonát?"

"Musíte vedieť, pán plukovník, že už dávno som veľkým obdivovateľom pána Komarova. Jeho politiky, jeho plánov pre Rusko."

"To je dobre vedieť. A čo sa stalo predvčerom v noci?"

"Patriarchu navštívil nejaký muž. Bol oblečený ako kňaz, ale bol plavovlasý a nemal bradu. Kázali mi podať kávu. Keď som odchádzal, počul som, ako Jeho Svätosť vraví: 'Čo nám hovorí manifest pána Komarova?' Keď som zavrel dvere, počúval som cez kľúčovú dierku."

"Veľmi rozumné. A čo si povedali?"

"Veľa nie. Najprv bolo dlho ticho. Potom sa zdalo, že patriarcha je veľmi rozrušený. Počul som, že použil slovo satanský. Neznámy rozprával ticho, ale zachytil som slová Čierny manifest. Potom sa neznámy pobral na odchod. Musel som sa rýchlo stratiť z chodby, tak som ho nevidel odchádzať. Na druhý deň som videl patriarchu takého rozrušeného ako ešte nikdy. Bol bledý a dlhé hodiny strávil v kaplnke. To ma priviedlo k tomu, aby som vám zavolať. Dúfam, že som konal správne."

"Priateľ môj, správnejšie ste konať ani nemohli. Protivlastenecké sily sa dali do práce, usilujú sa rozširovať lži o veľkom štátnikovi, ktorý bude čoskoro ruským prezidentom. Už len jedno. Ten neznámy - neviete náhodou, odkiaľ prišiel?"

Sviečka už dohárala. Niekoľko metrov doľava od nich stáli ďalší dvaja veriaci, hľadeli na sväté obrazy a modlili sa.

"Nie. Ale kozák na stráž mi neskôr povedal, že prišiel taxikom. Centrum taxi, tie sivé."

Plukovník Grišin zovrel kňazovi ruku. "Počujte, otče, veľmi ste nám pomohli, ale ešte sme neskončili. Chcem, aby ste si dobre všimli všetko, čo sa bude v tom dome robiť. Ak budete niečo mať, zavolajte mi. Povedzte len: 'Volá Maxim.' Rozumiete?"

"Pán plukovník, urobím pre vás, čo bude v mojich silách."

"Verím vám. Teraz choďte. Ja odidem neskôr."

Plukovník Grišin hľadel na obrazy, ktoré nenávidel, a uvažoval nad tým, čo sa dozvedel. Nepochyboval o tom, že Čierny manifest sa vrátil do Ruska. Ktosi ho potichu dáva kolovať, ukazuje dokument, ale nikde nenechá jediný exemplár. Samozrejme, účelom je vytvárať nepriateľov. Usilovať sa ovplyvniť udalosti.

Nech už je tým neznámy ktokoľvek, s prímasom sa prerátal. Cirkev nemá moc. Aj tak si však Grišin uznanlivo spomenul na Stalinov posmešný výrok: Koľko divízií má pápež? A ten človek môže narobiť kopu nepríjemností. Jednoznačne najdôležitejším problémom bude vypátrať ho a zlikvidovať ho tak, aby ani po ňom, ani po dokumente nezostala jediná stopa.

DO KANCELÁRIE CENTRUM taxi vtrhli štyria muži v čiernych lyžiarskych maskách, strčili dispečerovi pod nos pištoľ a kázali mu, aby im predložil pracovné výkazy z troch predchádzajúcich nocí. Ich šéf študoval výkazy, kým neprišiel k záznamu, ktorý ho zrejme zaujal. Dokumentoval zákazníka, ktorý nastúpil pred hotelom Metropol a cieľ cesty udával ako malú bočnú uličku neďaleko centra mesta. Čas jazdy bol okolo polnoci. Šéf skupiny odtrhol kus výkazu a pobral sa preč.

GRIŠIN MAL VBUDOVE riaditeľstva moskovskej milície viacero informátorov. Jedným z nich bol detektívny inšpektor na oddelení vyšetrovania vražd, Dmitrij Borodin.

Detektív vošiel do Metropolu tesne pred západom slnka a domáhal sa manažéra. Legitimoval sa milicionárskym preukazom.

"Oddelenie vražd?" spýtal sa ustarostený manažér. "Dúfam, že nikomu z našich hostí sa nič nestalo."

"Bežná kontrola," odpovedal Borodin. "Potrebujem vidieť kompletný zoznam hostí spred troch dní."

Manažér sedel v kancelárii a vytľukal informáciu na počítači. "Mám vám to vytlačiť?" spýtal sa.

"Áno. Mám rád zoznamy na papieri."

Borodin sa začal predierať nadol stĺpcami. Metropol bol drahý. Zo šiestich stovák hostí bolo iba zo desať Rusov.

Ostatní boli zo západnej Európy, zo Spojených štátov a z Kanady. "Nebývajú u vás nejakí kňazi?" spýtal sa.

Manažéra to prekvapilo. "Pokiaľ viem, nie."

"Budem ten zoznam potrebovať," povedal Borodin nakoniec.

Manažér bol rád, keď sa stratil.

Plukovník Grišin sa k zoznamu dostal až nasledujúce dopoludnie. Tesne po desiatej vošiel k nemu do kancelárie zriadenec s kávou a videl, že šéf bezpečnosti ÚVS je bledý a trasie sa. Nesmelo sa spýtal, či sa plukovník cíti dobre, ale ten ho len podráždeným kývnutím ruky poslal preč.

Meno bolo na tretej strane, asi v polovici. Dr. Philip Peters, americký profesor.

Grišin poznal to meno. Pred desiatimi rokmi dvakrát prečesával spisy cudzineckej polície a kontroloval každú žiadosť o vstupné vízum do ZSSR. Dvakrát to meno našiel. Dvakrát hľadel na fotografiu pripojenú k žiadosti - priliehavé sivé kučery, dymové okuliare.

V pivniciach pod Lefortovom kýval tými fotografiami popod nos Kruglovovi i Blinovovi a oni mu potvrdili, že to je človek, s ktorým sa stretli na záchode v Múzeu orientálneho umenia a v krypte pod Uspenským chrámom vo Vladimiri.

A teraz tu bol zas.

Grišin vstal, prešiel ku skrini a vybral iný obraz - zväčšeninu fotografie, ktorú kedysi dávno dodal Aldrich Ames. Teraz bude tá tvár staršia, a vlasy boli plavé. Ale bola to tá istá tvár - tvár Jasona Monka.

Grišin zdvihol telefón a celkom jednoznačne dal mužovi na druhom konci na vedomie, že nestrpí ani najmenší odklad. Kázal detektívnemu inšpektorovi Borodinovi, aby sa vrátil do Metropolu a zistil číslo izby Dr. Petersa.

V ten večer, potom, čo opätovné telefonáty na izbu číslo 841 ukázali, že je prázdna, vošli do nej dvaja chlapi.

Nasledovala dôkladná prehliadka. Nič zaujímavé neodhalila. Nijaké spisy, nijaké papiere. Nech bol Monk kdekokoľvek, mal všetko so sebou.

Na druhej strane chodby odchýlil o pár milimetrov dvere Čečenec, ktorý si vzal náprotivnú izbu, sledoval, ako chlapi vchádzajú a potom vychádzajú, a všetko hlásil na mobilnom telefóne.

O desiatej večer vystúpil z výtahu Jason Monk a kráčal po chodbe do svojej izby. Zaklopal na náprotivné dvere, znútra dostal kufor a vošiel na číslo 841. Dvaja gangstri, ktorí nastúpili do druhého výtahu, sa objavili na konci chodby práve včas, aby videli, ako sa zatvárajú dvere. Usalašili sa v kožených kreslách na konci chodby.

O tri štvrté na jedenásť zazvonil Monkovi telefón. Služba sa pýtala, či si neželá ďalšie uteráky. Povedal, že nie.

S obsahom kufra porobil Monk posledné úpravy a chystal sa na odchod. O jedenástej vyšiel na úzky balkón a zavrel za sebou sklené dvere. S pomocou pevného povrazu sa spustil o poschodie nižšie na balkón izby číslo 741, hneď pod jeho izbou. Odtiaľ preskočil štyri predeľujúce bariéry k oblokom neobsadenej izby a vošiel dnu.

Desať minút po jedenástej prešiel nikým nepozorovaný po chodbe na siedmom poschodí, zbehol dolu schodmi a tam ho pri chodníku čakal Magomet s Volvom.

O polnoci vošli do izby 741 traja chlapi s malým kufrikom. Pracovali dvadsať minút a potom odišli.

O štvrtej hodine ráno vybuchlo v plafóne izby 741 nástražné zariadenie obsahujúce plastickú trhavinu. Izba 841, ktorá ležala nad ním, bola v troskách, matrac i paplón sa zmenili na zuhoľnatenú vrstvu textilu a peria. Pod ňou boli úlomky dreva, sklené črepy a početné úlomky ľudských kostí. Prišla sanitka i hasiči, ale čoskoro zase odišli, lebo nemali čo zachraňovať. Skupina zaisťujúca stopy však mala plno práce a poukladala do vriec aj poslednú omrvinku, aby neskôr mohli všetko analyzovať.

Oddelenie vyšetrovania vražd zastupoval inšpektor Borodin. V izbe sa nenašlo nič väčšie ako dlaň, ale pod rumami v kúpeľni ležala aktovka. Bola ohorená a zjazvená hlbokými škrabancami, jej obsah sa však zachoval. Borodin si preveril, či ho nik nevidí, a potom si strčil pod kabát dva dokumenty.

Plukovník Grišin ich mal na stole, keď mu doniesli kávu. Ako sa vie človeku za dvadsaťštyri hodín zmeniť nálada!

Pozeral na ne naplnený spokojnosťou. Jeden bol Čierny manifest, druhý americký pas na meno Jason Monk. Dnu si sa dostal, kamarát, pomyslel si, ale tentoraz sa von nedostaneš.

TOHO DŇA sa stali ešte dve veci a ani jedna z nich neupútala najmenšiu pozornosť. Do Moskvy priletel návštevník z Británie, ktorý rozprával po rusky a jeho pas znel na meno Brian Marks, a dvaja ďalší Angličania s Volvom prekročili hranice z Fínska.

Prvý návštevník, ktorý bol v skutočnosti bývalým príslušníkom útvaru zvláštneho nasadenia, kde sa naučil po rusky, sa ubytoval v malom hoteliku a hneď sa pustil do roboty. Najal si auto a po dva dni hliadkoval pri veľkej priemyselnej budove bez oblokov v jednom z vzdialenejších predmestí.

V noci pozoroval budovu pešo a niekoľkokrát popri nej prešiel, držiac v ruke poloprázdnu fľašu vodky. Pri tých nepočetných príležitostiach, keď išiel okolo nejaký chodec, jednoducho sa tackal z jednej strany chodníka na druhú ako každý opilec, takže si ho nik nevšimol.

Na trhu s ojazdenými vozidlami, kde sa za hotové dalo kúpiť všetko, od rozmlátenej kraksne po takmer novú limuzínu práve ukradnutú na Západe, získal tabuľky s moskovskou poznávacou značkou a rozličné náradie. Potom kúpil tucet hodínok Swatch, batérie, elektrický drôt a maskovaciu pásku. Nato sa vrátil do hotela a čakal na Volvo, ktoré sa blížilo zo Sankt Peterburgu.

S Ciaranom a Mitchom sa stretol v Macdonaldovi na Tverskej. Druhí dvaja vojaci z osobitných jednotiek putovali na juh pomaly, ale bez pozoruhodnejších udalostí.

V londýnskej garáži dostalo Volvo neobyčajný náklad. Obe predné kolesá vybavili staromódnyimi pneumatikami, v ktorých boli zaplátané duše. V dušiach boli stovky guľôčok plastickej výbušniny Semtex, veľkých asi ako palec. Ako sa kolesá krútili, výbušnina pripomínajúca tmel sa premenila na výstelku lemujúcu vnútro každej duše. Rozbušky boli v najďolnejšej vrstve v škatuli havanských cigár, ktorá vyzerala, akoby ju boli kúpili na trajekte, ale v skutočnosti ju pripravili v Londýne.

Ciaran a Mitch bývali v inom hoteli. Brian ich sprevádzal vo Volve na opustenú parcelu, kde auto dali na zdvihák a namiesto predných kolies namontovali dve rezervy, ktoré si turisti predvídavé doniesli so sebou. Trvalo už len pár minút, kým vytiahli duše a vrátili sa do hotela.

Poldruha kila plastickej výbušniny rozdelili na dvanásť menších balíčkov. Ku každému pridali rozbušku, batériu a hodinky. Bomby držala pokope pevná lepiaca páska z umelej hmoty.

Útok na továreň sa odohral šesť dní potom, čo plukovník Grišin dostal Čierny manifest.

Spofahlivé Volvo, už s novými prednými kolesami a falošnou moskovskou poznávacou značkou, šoféroval Brian. Ak by ich niekto zastavil, mohol s ním hovoriť po rusky.

Zaparkovali tri ulice od cieľa a zvyšok cesty išli pešo. Drôtený plot za budovou nemohol ich nožniciam na oceľ nijako odolať.

O pätnásť minút počul osamotený nočný strážnik hlasné grgnutie z tieňov, zvrtol sa a namieril svetlo baterky na pôvodcu. Videl opilca, opierajúceho sa o múr skladiska a držiaceho fľašu vodky. Vôbec nezbadal postavu v čiernom

overale, ktorá ho udrela po zátylku olovenou rúrkou. Vnímal len krátky blesk a potom nastala tma. Kým Brian omotával chlapovi členky a zápästia silnou páskou, Ciaran a Mitch otvorili zámku na dverách budovy.

Pre Ciarana s Mitchom nepredstavovali stroje vo vnútri nijakú záhadu. Boli to rotačky Baker-Perkins, vyrobené v Spojených štátoch a v Rusku neopraviteľné. Náhradné diely boli priveľké na to, aby ich dopravili letecky; nová dodávka si vyžiada dlhú cestu po mori z Baltimoru do Sankt Peterburgu.

Dvaja sabotéri strávili v tlačiarenskom oddelení dvadsať minút a kladli malé bombičky presne tam, kde to zaručovalo, že stroje už nikdy nebudú pracovať. Potom Mitch poklopal na hodinky a kývol Ciaranovi. Bola jedna hodina ráno a časovacie zariadenia boli nastavené na pol druhú. O päť minút už sedeli vo Volve a mierili na letisko k lietadlu, ktoré ich malo odviezť do Helsínk. O pol druhej boli už tak ďaleko, že nemohli počuť výbuchy, keď sa tlačiarenské stroje zosypali na betónovú dlážku.

Šéf propagandy Únie vlasteneckých síl Boris Kuznecov sa v továrni objavil o piatej. Bol zúfalý. Už dva roky sa každú sobotu dostávali slová Igora Komarova prostredníctvom populárnych novín Probudis! do piatich miliónov domácností po celom Rusku. To Kuznecov prišiel s myšlienkou, že ÚVS by mala vlastniť a vydávať dôležité noviny, práve tak ako vymyslel mesačník Rodina, čiže Vlast'. Lenže v túto sobotu Probudis! nebude, a tento mesiac ani Rodina. Najmenej osem týždňov. A do prezidentských volieb zostáva iba šesť týždňov.

A ani inšpektor Borodin nemal ktovieako dobré ráno, hoci do kancelárie vkročil v pohode. Cenný dokument, ktorý minulý týždeň doručil plukovníkovi Anatolijovi Grišinovi, mu vyniesol veľmi slušnú prémie k pravidelnému mesačnému honoráru. Oddelením vyšetrovania vražd sa šírila zvesť o tom, že v noci vyhodili do vzduchu tlačiareň ÚVS. Borodinovi zazvonil telefón.

"Inšpektor Borodin."

"Tu profesor Kuzmin, Druhý lekársky inštitút. Vy ste mi poslali materiál zozbieraný po výbuchu v hoteli Metropol?"

"Áno. Ja som dôstojník poverený vyšetrovaním prípadu."

"Tak vám môžem povedať, že ste somár. Práve som skončil prehliadku telesných pozostatkov z tej hotelovej izby."

"A v čom je problém, pán profesor?"

Hlas v telefóne sa stlmil do čičíkavého tónu, akým človek hovorí s malým a nie veľmi bystrým dieťaťom. "Mám kosti, pán inšpektor Borodin. Ale čakal by som aj kúsky tkanív, svalov, kože, vlasov, nechťov, vnútorností - možno aj zopár gramov špiku. A namiesto toho mám kosti, samé kosti."

"Nechápem. Čo tým kostiam chýba?"

Profesor nakoniec predsa len vybuchol. "Nič. Sú to krásne kosti. A krásne sú už dvadsať rokov, čo je podľa môjho odhadu čas, pred ktorým zomrel ich bývalý majiteľ. Inými slovami, pokúšam sa vám vtĺcť do vášho minimozgu skutočnosť, že niekto si dal tú námahu a vyhodil do vzduchu kostru z anatómie."

Borodin otvoril a zase zavrel ústa ako ryba. "Ten americký turista nebol v izbe?" spýtal sa.

"Keď bomba vybuchla, tak nie," povedal profesor Kuzmin.

Borodin zatelefonoval novinku plukovníkovi Grišinovi a tentoraz nijakú prémie nedostal.

Do večera Grišin zmobilizoval svoju súkromnú armádu informátorov a poslal ju pátrať po Jasonovi Monkovi. Bolo ich ešte viac ako pri poľovačke na upratovača Leonida Zajceva.

Proti takému mravenisku očí a uší sa Američan nebudie mať kde skryť, ubezpečoval Grišin Igora Komarova. A mal takmer pravdu. Lenže na jedno miesto jeho Rusi preniknúť nemohli: do tesne uzavretého sveta Čechencov.

Jason Monk bol v tom svete, v bezpečnom byte nad obchodom s korením, chránený zástenou neviditeľných ľudí ulice, ktorí videli Rusa prichádzať na míle ďaleko a vedeli sa dohovárať jazykom, ktorému nik iný nerozumel.

Siedma kapitola

MEDZI MNOHÝMI ezoterickými inštitúciami, ktoré dodnes v Británii existujú, hádam niet ezoterickejšej ako heraldické kolégium, ktorého pôvod siaha do čias vlády Richarda III. v 15. storočí. Najvyšší úradníci kolégia nosia tituly erbových kráľov a heraldov. V stredoveku, ako to už ich názov naznačuje, heraldi dopravovali odkazy z jednej strany bojiska na druhú. Medzi vojnami im našli inú robotu.

V mierových časoch bývalo zvykom, že sa rytieri a šľachtici schádzali a hrali sa na vojnu v turnajoch. Keďže rytieri boli skrytí v brnení a často mali aj spustený priesor, stávalo sa, že herald - ktorého povinnosťou bolo ohlásiť nasledujúci súboj - mal problémy s identifikáciou muža v brnení. Tento problém vyriešili tým, že šľachtici nosili na štíte znamenie alebo figúru. Takže keď herald videl štít so znamením medveďa a nasekaného kola, vedel, že kdesi vnútri je earl z Warwicku.

Na základe tejto funkcie stali sa heraldi odborníkmi a sudcami, keď išlo o otázku, kto je kto. Z pokolenia na pokolenie sledovali a zaznamenávali línie a vetvy aristokracie. Heraldici aj dnes rozsudzujú súperiace nároky, navrhujú erby priemyselníkom čerstvo povýšeným do šľachtického stavu, alebo za poplatok zostavujú rodokmene. Niektorí sa špecializujú na predkov európskych kráľovských rodov.

Sir Nigel Irvine diskretnými dopytmi zistil, že najmä jeden heraldik, Dr. Lancelot Probyn, je popredným svetovým expertom na ruskú romanovovskú dynastiu. Sir Nigel sa predstavil v telefóne ako penzionovaný diplomat, ktorý pripravuje pre ministerstvo zahraničia referát o možných monarchistických trendoch v Rusku, a pozval Dr. Probyna na čaj do hotela Ritz.

Ukázalo sa, že Dr. Probyn je malý, milúčký človečik, ktorý pristupoval k svojej téme bez pompéznosti a so zmyslom pre humor.

"Tak mi zišlo na um," povedal sir Nigel, keď im k čaju Earl Grey priniesli uhorkové obložené chlebíky, samozrejme bez

korky, "či by sme nemohli pouvažovať nad následníckou postupnosťou Romanovovcov."

Dr. Probyn nemal ktovieaký vysoký plat a okrúhly malý vedec nebol navyknutý na čaj v Ritzi. Pustil sa do obložených chlebov horlivo a usilovne. "Viete, Romanovovci sú iba mojím koníčkom. Nie je to moja robota," vysvetľoval. "Ale ako by som vám mohol pomôcť, sir Nigel?"

"Romanovovská následnícka postupnosť. Je jednoznačná?"

Dr. Probyn zlikvidoval posledný chlebič a poškľoval na koláče. "Ani zďaleka," povedal. "Je to chaos, totálny chaos. Ako viete, Mikuláša Druhého spolu s Alexandrou a ich piatimi deťmi zmasakrovali roku 1918 v Jekaterinburgu. To vyhubilo priamu líniu. Všetci dnešní nápadníci trónu sú z nepriamych línií."

"Takže nijakého silného, nesporného uchádzača niet?"

"Nie. U seba v kancelárii by som vám mohol poskytnúť súvislejšie vysvetlenie. Mám tam všetky grafy. Kopa mien, kadejaké vetvy."

"Ale teoreticky - mohli by Rusi znovunastoliť monarchiu na čele s cárom?"

"Myslíte to vážne, sir Nigel?"

"Rozprávame iba teoreticky."

"No, teoreticky je možné všetko. Generál Franco sa rozhodol, že po smrti obnoví španielsku monarchiu. Juan Carlos vládne dodnes. Ale tam bola postupnosť jasná. V prípade Romanovovcov sú protichodné nároky. Nesmierne chaotická záležitosť."

Vyprofiloval sa niekto?"

"Na prvý dojem ani nie. Ale musel by som si to dobre preveriť. Už dávno sa ma na to nik seriózne nepýtal."

"Mohli by ste sa do toho dať?" spýtal sa sir Nigel. "Musím odcestovať. Čo tak keď sa vrátim? Zavolám vám do úradu."

O dva dni po rozhovore s Dr. Probynom letel sir Nigel Irvine do Moskvy. Sprewádzal ho tlmočník, lebo sir Nigel sa síce kedysi vedel po rusky slušne dohovoriť, ale dnes už jeho vedomosti na háklivejšie diskusie nestačili.

Muž, ktorý cestoval s ním, bol bývalý vojak a znalec ruštiny Brian Marks, s tým rozdielom, že teraz pán Marks používal svoj pravý pas, a ten znel na meno Brian Vincent.

Obaja sa ubytovali v hoteli Narodnaja. Pokojne sa v hoteli navečerali a čakali do desiatej, keď Brian šiel telefonovať. Volal patriarchovo súkromné číslo. Poznalo ho veľmi málo ľudí.

"Áno?" spýtal sa opatrne patriarcha.

"Vaša Svätosť, vy ma nepoznáte. Robím len tlmočníka pánovi, ktorý je so mnou. Pred niekoľkými dňami ste boli taký láskavý a prijali ste otca z Londýna. Povedal, že niekto iný príde na veľmi dôležitý rozhovor. Teraz je tu pri mne. Pýta sa, či ho prijmete."

"Teraz, dnes večer?"

"Rýchlosť hrá dôležitú úlohu, Vaša Svätosť."

"Dobre. Teda o pol hodiny."

Tentoraz kozáka na stráži vopred upozornili, a tak otvoril bránu bez otázok a nervózny, ale nesmierne zvedavý otec Maxim odviezol dvoch návštevníkov do patriarchovej pracovne.

Alexej II. pozdravil návštevníkov a ponúkol ich, aby si sadli.

Sir Nigel, ktorého slová prekladal Brian Vincent, začal tým, že sa predstavil. Obmedzil sa na tvrdenie, že je veteránom britskej zahraničnej služby (čo bola takmer pravda), teraz už na dôchodku. Lincolnovu radu nespomenul, povedal iba, že Čierny manifest dôverne ukázali veľmi vplyvným mužom a ženám a všetci boli z neho hlboko otrasení.

Alexej chmúrne prikývol.

"Preto som vám prišiel pripomenúť, že táto situácia sa dotýka všetkých ľudí dobrej vôle v Rusku i mimo neho. Keby Rusko, jeden z najväčších štátov na svete, znova upadlo pod vládu ukrutného tyrana, bola by to tragédia."

"Isteže," odvetil patriarcha, "lenže cirkev sa nemôže angažovať v politike."

"Nepokryte iste nie. Ale môže vyzývať veriacich, aby nedopustili vývoj, ktorý by ublížil cirkvi, nie?"

"Ak by cirkev vystúpila proti Komarovovi a on by sa napriek tomu stal prezidentom, dosiahla by iba vlastnú záhubu."

"Ale možno je aj iná cesta," povedal sir Nigel.

Niekoľko minút načrtával ústavnú reformu, po ktorej ostal patriarcha s otvorenými ústami. "To nemôžete myslieť vážne, sir Nigel," povedal napokon Alexej. "Priviesť nazad cára?"

"Pozrime sa bližšie na vašu situáciu," pokračoval Irvine. "Vieme, že výber, ktorý sa Rusku ponúka, je nevábný. Na jednej strane leží pokračujúci chaos, možno aj občianska vojna. Alebo na druhej strane diktatúra, tyrania, ktorá v ničom nezaostane za tými, aké vaša toľko trpiaca krajina pozná z minulosti. Ktoré z toho si vyberiete?"

"Ani jedno," odvetil patriarcha. "Obe možnosti sú priveľmi hroznú."

"Tak potom nezabúdajte, že konštitučný panovník je vždy hrádzou proti despotizmu jediného tyrana. Každý národ potrebuje symbol, či už v ľudskej alebo inej podobe, ku ktorému sa môže hlásiť v zlých časoch. Komarov pracuje na tom, aby sa stal takýmto národným symbolom, ikonou. Nikto nebude hlasovať proti nemu a za nejaké vákuum. Musí byť alternatívna ikona."

Nigel Irvine obratne predostrel pred patriarchu vábivé pokušenia: úniu cirkvi a trónu a plné prinavrátanie všetkej slávy a nádhery pravoslávnej cirkvi.

"To, čo hovoríte, sa prihovára môjmu srdcu," povedal Alexej, keď nad tým pouvažoval. "Ale kázať za reštauráciu, kázať proti Komarovovi... Nie, sir Nigel."

"A keby hovoril iný hlas? Silný a presvedčivý hlas, s vašou tichou podporou?" Myslel pritom na svojrázneho otca Grigorija Rusakova, ktorého patriarcha podporil svojou osobnou autoritou, keď mu dovolil kázať, čím osvedčil značnú morálnu odvahu.

Otca Rusakova v mladosti odmietal jeden seminár za druhým. Na vkus KGB bol priveľmi inteligentný. Utiahol sa teda do malého sibírskeho kláštora, prijal rehoľnícke sľuby a až potom sa stal potulným kňazom, ktorý kázal, kde sa dalo a potom, vždy tesne pred príchodom tajnej polície, sa pobral ďalej. Samozrejme, chytili ho a za protištátne výroky dostal päť rokov v pracovnom tábore.

Po Gorbačovovej amnestii pre kňazov ho prepustili a ukázalo sa, že nestratil nič zo svojho ohňa. Dal sa zase na kázanie a chodili ho počúvať celé davy. Rozprával jazykom ľudu. Poznal pop idoly mládeže, vedel, ako ťažko matky rodín musia zápašiť, aby vystačili s peniazmi, vedel, ako vodka pomáha otupiť utrpenie. Významná televízna stanica každý týždeň prinášala správy z jeho hojne navštevovaných zhromaždení a jeho kázne sledovali milióny. V zime roku 1999 ho považovali za najlepšieho rečníka v Rusku, lepšieho ako Komarov.

Patriarcha chvíľu mlčal. Napokon prehovoril. "Porozprávam sa s otcom Grigorijom o otázke návratu cára."

TELNATÝ KŇAZ sklonil hlavu proti vetru a snehu a ponáhlal sa do tepla Všetkých svätých na Kuliškách, kde sa stlala vôňa mokrého šatstva a kadidla.

Plukovník Grišin ho zase nasledoval dovnútra. "Volali ste," povedal, keď stáli bok po boku.

"Včera prišiel návštevník. Starší pán z Anglicka. Prišiel aj s tlmočníkom."

"Počúvali ste za dverami?"

"Skúšal som. Ale tlmočník si prevesil cez kľučku šál, takže som nič nevidel a skoro nič ani nepočul."

"Spomínal, ako sa volá, ten starý Angličan?"

"Nie. A to, čo som počul, nedáva zmysel."

"Skúste, či aj mne to bude nejasné, otec Maxim."

"Patriarcha iba raz prehovoril silnejším hlasom. Počul som, ako hovorí: 'Priviesť nazad cára?' Ani čo by sa čudoval."

Plukovník Grišin stál a hľadel na obrazy Madony s dieťaťom, akoby bol dostal zaucho. To, čo počul, možno nedávalo zmysel hlúpeму kňazovi, ale on dobre vedel, o čo ide. Ak bude hlavou štátu cár, nebude funkcia prezidenta. Nijaký Igor Komarov.

"Ako vyzeral?" spýtal sa Grišin ticho.

"Stredne vysoký, štíhly, strieborné vlasy, po sedemdesiatke."

"Nemáte predstavu, odkiaľ prišiel?"

"Doviezol sa autom, ostalo naňho čakať. Limuzína. Zapísal som si číslo." Podal plukovníkovi kúsok papiera.

"Osvedčili ste sa, otec Maxim. Nezabudnem."

Grišinovým detektívom úloha netrvala dlho. O hodinu už zistili číslo limuzíny - patrila hotelu Narodnaja.

Poskoka robil Kuznecov, šéf propagandy. Jeho takmer dokonalá americká angličtina musela presvedčiť každého ruského úradníka, že je pravým Američanom. Prišiel do hotela Narodnaja a zamieril k dennej službe. "Hi. Prepáčte, že sa pýtam, ale viete po anglicky?"

"Áno, prosím, viem."

"Fajn. Počujte, večeral som včera v reštaurácii a dal som sa do reči s anglickým gentlemanom pri vedľajšom stole. Keď odišiel, zabudol si toto." Zdvihol zlatý zapaľovač Cartier. "Vybehol som za ním, ale už bolo neskoro. Odchádzal v dlhom čiernom Mercedese. Vrátnik si myslel, že by to mohol byť jeden z vašich. Akurát, čo som si stačil zaznačiť číslo."

Úradník skontroloval záznamy z prechádzajúceho večera. "To musel byť pán Trubshaw. Chcete ten zapaľovač nechať tu?"

"To nestojí za reč. Nechám ho na recepcii."

Kuznecov rozšafné kývol rukou a pomaly sa pobral na recepciu. "Hi. Mohli by ste mi povedať, na ktorom čísle býva pán Trubshaw?"

Ruska sa zoširoka usmiala. "Momentik, prosím." Vyťukala meno do počítača. "Pán Trubshaw dnes ráno odcestoval. Potvrdzovali sme mu odlet do Londýna poludňajším lietadlom."

Kuznecov hlásil Komarovovi, čo zistil.

Keď odišiel, Grišin zavolať svoj kontakt na cudzineckom. Podrobnosti z vízového dotazníka pána Trubshawa mu poslali faxom a fotografiu, priloženú k žiadosti, priniesol posol. Tvár postaršieho Angličana Grišinovi nič nehovorila, ale bol presvedčený, že vie o človeku, ktorý ju poznať bude.

Na vrchole studenej vojny stál generál KGB Jurij Drozdov na čele supertajnej správy, ktorá mala na starosti ilegálov. Ilegáli sú ľudia, ktorí idú na nepriateľské územie bez akéhokoľvek diplomatického krytia, preniknú do cudzej spoločnosti ako obchodníci, akademici a podobne, a riadia domácich agentov, ktorých získajú. Ak ich chytia, nehrozí im vypovedanie, ale zatknutie a súd.

Drozdov dlhé roky cvičil a vysielal ilegálov KGB. S Grišinom sa nikdy nezblížil, lebo mal radšej šikovnosť a prefikanosť ako hrubú silu. Napriek tomu však súhlasil, že prijme plukovníka, a ten ho navštívil v jeho byte na Marosejke.

Grišin položil pred neho fotografiu. "Videli ste ho niekedy?" spýtal sa.

Na jeho zhrozenie Drozdov zaklonil hlavu a z plných pľúc sa rozrehotal. "Vy neviete, kto to je?"

"Nie. Ináč by som tu nebol."

"Volali sme ho Líška. Nigel Irvine. V šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch po dlhý čas riadil operácie proti nám a potom bol šesť rokov šéfom britskej Secret Intelligence Service. A bol najlepši. Prečo sa oňho zaujímate?"

"Včera bol v Moskve."

"Bože dobrý. Neviete načo?"

"Nie," zaluhal Grišin.

Drozdov sa naňho uprene zahľadel. Odpovedi neveril. "A čo vás to vôbec zaujíma? Vy ste už z kola von. Vy teraz

šéfujete tým Komarovovým gorilám, nie?"

"Som hlavou bezpečnosti ÚVS," vyhlásil Grišin odmerane.

"To je jedno a to isté," zašomral starý generál. Odprevadil Grišina ku dverám. "Keby sa Irvine vrátil, povedzte mu, nech sa zastaví na pohárik," povedal a zavrel dvere.

POKIAĽ IDE O PRESTÍŽ, zo všetkých ruských vojakov, či v aktívnej službe alebo na odpočinku, práve Nikolaj Nikolajev, posledný z ruských generálov so staromódnym zmyslom pre česť, jej mal viac ako tucet iných.

Vo veku sedemdesiatich troch rokov, pár dní pred sedemdesiatymi štvrtými narodeninami, bol ešte vždy impozantným zjavom. Meter osemdesiatpäť vysoký, s hrivou bielych vlasov, zdravo ružovou tvárou a s charakteristickými fúzami, vykrútenými do dvoch spurných špíc po oboch bokoch hornej pery, udrel do očí v každom zhromaždení.

Celý život bol tankistom, veliteľom mechanizovanej pechoty, počas päťdesiatročnej kariéry slúžil na každom bojisku a na každom fronte a pre tých, čo slúžili pod ním - a v roku 1999 ich už bolo niekoľko miliónov - sa stal legendou.

Keby bol býval vo vzťahoch s politbyrom trochu taktnejší, bol by dostal svoju maršalskú palicu a do penzie veľkú daču. Lenže on im vždy hovoril, čo si naozaj myslel, a im sa to nie vždy páčilo. Tak si pre roky odpočinku postavil vlastný, oveľa skromnejší domček neďaleko Minskej cesty, v oblasti husto posiatej vojenskými tábormi, aby bol nablízku zvyšku svojej milovanej armády. Nikdy nebol ženatý a žil so svojím verným sluhom - jednonohým bývalým starším seržantom - a írskym vlčiakom.

Jason Monk našiel jeho skromný príbytok jednoducho tak, že sa pýtal dedinčanov v neďalekých obciach, kde býva ujo Koľa. Pred rokmi, keď bol na prahu stredného veku, Nikolajev dostal od mladších dôstojníkov prezývku ujo Koľa, a už mu zostala.

Už bola čierna noc a mrzlo, keď mu Monk krátko po deviatej zaklopal na dvere. Otvoril krívajúci sluha a keď videl uniformu štábného plukovníka, vpustil ho dnu.

Generál Nikolajev sedel vo svojom obľúbenom kresle pri blčiacom ohni a čítal. Zdvihol hlavu, keď sluha ohlásil návštevníka a odišiel. "Kto ste?" zavrčal.

"Človek, ktorý sa s vami potrebuje rozprávať, pán generál."

"Tak von s tým a sadnite si. O čo vám ide?"

"Budem absolútne úprimný. Nie som v ruskej armáde; nie som plukovník. Pravdu povediac, som Američan."

"Vy ste podvodník," brechol generál. "Ste odporný špión. Vo svojom dome podvodníkov a špiónov nestrpím. Zmiznite."

Monk sa nehýbal. "V poriadku, odídem. Ale najprv sa pozrite na toto." Sediac na stoličke pri ohni vybral z aktovky Čierny manifest a podával ho generálovi.

Generálov hnev zápasil so zvedavosťou. "Yankeevská propaganda?"

"Nie. Ruská budúcnosť. Pozrite si to."

Generál Nikolajev zašomral a vzal si ponúkaný spis. Prečítal zopár strán. Na tvári sa mu objavili škvrny. "Somariny," vybuchol. "Kto písal tie nezmysly?"

"Počuli ste o Igorovi Komarovovi?"

"Nebudte somár. Samozrejme. V januári bude prezidentom."

"Dobrym, alebo zlým?"

"Odkiaľ to mám vedieť? Všetci sú zloději."

Monk opisoval udalosti čo najrýchlejšie, lebo sa bál, že starec prestane dávať pozor, alebo - čo by bolo ešte horšie - stratí trpezlivosť.

"Neverte tomu," brechol generál. "Prídete sem s nejakou vymyslenou historkou -"

"Keby tá história bola vymyslená, neboli by dvaja ľudia zomreli, keď sa usilovali ten spis opäť získať. Lenže oni sú mŕtvi."

Starý generál hodil čierny spis Monkovi, takže mu pristál v lone. "Ste vy ale opovážlivý, Yankee. Vtrhnete mi do domu a chcete mi poplieť hlavu takýmito somarinami. Aj keby to bola pravda, čo mám robiť? Som starý a na dôchodku, odpísaný, bezmocný."

"Tamvon sú ešte vždy milióny veteránov," povedal Monk, keď vstával a kladol spis nazad do aktovky. "Niektorí pod vami slúžili; iní si vás pamätajú. Keď prehovoríte, ešte vždy vás budú počúvať."

"Počujte, pán Američan, vy si neviete ani predstaviť, koľko si táto krajina vytrpela. Moja vlasť je presiaknutá krvou svojich synov a dcér. Teraz mi chcete nahovoriť, že znova čosi prichádza. Ak je to pravda, zarmucuje ma to, ale podniknúť nemôžem nič."

"Máte auto, pán generál?"

Starec sa zatváril prekvapene. "Samozrejme. Malé."

"Zavezte sa do Moskvy. Do Alexandrovského parku. K večnému ohňu. K veľkej tabuli z leštenej žuly, kde je napísané: 'Váš hrob je neznámy, váš skutok nesmrteľný.' Ich sa spýtajte, čo máte robiť. Nie mňa. Ich."

Nasledujúceho dňa poskytol armádny generál Nikolaj Nikolajev interview novinám Izvestija, najrozšírenejšiemu celoštátnemu denníku. Noviny pozerali na rozhovor tak trochu ako na exkluzívnu záležitosť, pretože starý bojovník nikdy nedával interview.

Navonok boli dôvodom pre interview v Izvestijach generálove blížiace sa narodeniny a úvodné otázky sa týkali jeho zdravia.

Nikolajev sedel v koženom kresle vzpriamený ako lineár a povedal reportérovi, že jeho zdravotný stav je vynikajúci.

"Zuby mám svoje vlastné. Okuliare nepotrebujem a pri pochode ešte vždy ukonám každého dvadsaťročného usmrkanca."

Rozhovor prešiel k situácii v krajine.

"Príšerná," brechol ujo Kofa. "Samý chaos."

"Predpokladám," spytoval sa reportér, "že v januárových voľbách budete voliť ÚVS a Igora Komarova?"

"Nikdy," odsekol generál. "Je to banda fašistov. S takou hávedňou by som nikdy nič nemal."

"Nechápem," preskakoval žurnalistovi hlas, "človek by sa nazdal..."

"Mladý človek, neverte ani na sekundu, že som naletel na to fanfárónske vlastenectvo, ktorým sa toľko oháňa Komarov. Viem, čo to je vlastenectvo. Videl som ľudí, čo zaň prelievali krv. Ten chlap je fašista. A fašista je fašista, či je to Nemec alebo Rus. Sú to všetko..." Mohol použiť ktorékoľvek zo štyridsiatich slov, ktoré v ruštine označujú genitálie, ale keďže bola prítomná aj fotografka, z úcty k žene sa uspokojil s výrazom merzavcy - podliaci.

"Ale pán Komarov nás zbaví gangstrov."

"Gangstri toho vášho pána Komarova financujú. Vy to nevidíte? Čo myslíte, odkiaľ má ten príval peňazí? Od deda Mráza?"

"Tak čo máme robiť?"

Starý generál sa načiahol za rannými novinami a ukázal na poslednú stranu. "Videli ste včera v televízii toho kňaza?"

"Otca Grigorija, toho kazateľa? Nie, prečo?"

"Myslím, že udrel kliniec po hlavičke. Potrebujeme znova Boha a cára."

Interview vyvolalo senzáciu, ale nie svojím obsahom. Rozruch spôsobil jeho prameň. Najslávnejší ruský vojak-vyslúžiliec predniesol tirádu, ktorú si prečíta nielen každý vojak v krajine, ale aj väčšina z dvadsiatich miliónov veteránov.

ZA ČIAS KOMUNIZMU bola iba jediná banka: Narodnyj bank, čiže Ľudová banka. Po nastolení kapitalizmu rástli banky ako huby po daždi. Mnohé z nich zase rýchlo skrachovali a s nimi pošli aj peniaze vkladateľov. Najväčšou bankou v zime roku 1999 bola Moskovská federálna. A práve k predsedovi Moskovskej sa v prvom decembrovom týždni vybral Jason Monk.

Bezpečnosť tam mali ako vo Fort Knoxe, kde strážia zlatý poklad Spojených štátov. Dostať sa osobne k Leonidovi Grigorijevičovi Bernsteinovi bez toho, aby si človek dlhé dni vopred dohodol termín, bolo niečo neslýchané. Ale Monkovi sa to podarilo. Mal so sebou čosi rovnako neslýchané.

List bol na veľmi drahom papieri, ktorý mal textúru krémového plátna a v záhlaví päť rozbiehajúcich sa šípov, čo bola symbolická narážka na päť pôvodných synov Mayera Amschela Rothschilda. Listový papier bol absolútne pravý. Iba podpis sira Evelyn de Rothschilda pod textom bol sfalšovaný. Lenže máloktorý bankár odmietne prijať osobného vyslanca od predsedu spoločnosti N. M. Rothschild, City of London.

"Sir Evelyn sa má dobre?" spýtal sa Bernstein. Bankár bol malý, rozložitý muž s kučeravými vlasmi, prenikavými, spýtavými očami a nádherne ušitým antracitovosivým oblekom z londýnskej Savile Row.

Monk prešiel do ruštiny. "Pokiaľ viem, tak áno," povedal, "lenže on ten list nepodpísal."

"Tak potom prečo prichádzate?"

Monk vysvetlil udalosti od 15. júla.

"Nezmysel," vyhlásil Bernstein. "V živote som také hlúposti nepočul. O Komarovovi viem svoje. Na môj vkus stojí priveľmi vpravo, ale ak si myslíte, že nadávať na Židov je niečo nové, tak nepoznáte Rusko. Všetci nadávajú, ale všetci potrebujú banky."

"Nadávky sú jedno, pán Bernstein. Ale to, čo nesiem v aktovke, sľubuje oveľa viac ako nadávky."

Bernstein sa naňho zahľadel, dlho a uprene. "Ten manifest - máte ho so sebou?"

"Áno."

Bernstein vystrel ruku. "Ukážte."

Monk mu dal čierny spis. Bankár začal čítať. Jednu stranu si prečítal niekoľkokrát. Napokon zdvihol zrak a hľadel na Monka. "To nemôže myslieť vážne."

"Absolútne vyhladenie? Nebol by prvý."

"V Rusku je milión Židov, pán Monk."

"Viem. Desať percent má na to, aby mohli ujsť."

Bernstein podišiel k oblokom, ktoré ponúkali výhľad ponad moskovské strechy. "To nemôže byť seriózny plán."

"Tí, čo ma posielajú, sú presvedčení, že áno. Sú to mocní, vplyvní ľudia. Ale aj oni sa boja tohto človeka."

"A on vyhrá, pravda, pán Monk? Prieskumy hovoria, že ho nemožno zastaviť."

"Možno sa veci menia. Minule proti nemu vystúpil generál Nikolajev. To by malo zapôsobiť. Dúfam, že aj pravoslávna cirkev zohrá svoju úlohu. Azda ho predsa len zastavia."

"Hm, cirkev. Tá tiež nemiluje Židov, pán Monk."

"Nie. Ale on má aj pre cirkev svoje plány."

"Takže vám ide o spojenie síl?"

"Čosi také. Cirkev armáda, banky, národnostné menšiny. Každá troška pomáha. Čítali ste správy o tom potulnom kňazovi? Ktorý volá po návrate cára?"

"Áno. Podľa môjho osobného názoru ide o hlúposť. Ale radšej cár ako nacista. Čo vlastne odo mňa chcete, pán Monk?"

"Ja? Nič. Rozhodnutie je na vás. Vy ste predsedom konzorcia štyroch bánk, ktoré kontroluje dva nezávislé televízne kanály. Máte lietadlo na letisku?"

"Áno."

"Do Kijeva sú to iba dve hodiny letu."

"Prečo do Kijeva?"

"Mohli by ste navštíviť Babij Jar."

Leonid Bernstein sa zvrhol od oblokov. "Môžete ísť, pán Monk."

Monk vzal zo stola spis a vložil ho do tenkej koženej tašky, v ktorej ho doniesol.

Vedel, že zašiel príďaleko. Babij Jar je strž neďaleko Kijeva. V septembri 1941 nechali na kraj strže napochodovať tridsaťpäťtisíc Židov a skosili ich guľometmi tak, že ich telá padali dovnútra.

Monk došiel ku dverám, keď Leonid Bernstein zase prehovoril. "Bolí ste tam, pán Monk?"

"Nie. Počul som, že to je nehostinné miesto."

"Ja som Babij Jar videl. Je to strašné miesto. Zbohom, pán Monk."

KEĎ SIRA NIGELA IRVINA uviedli dnu, Dr. Lancelot Probyn vyskočil na rovné nohy, zmietol celý grimaldiovský rod na dlážku a ponúkol návštevníkovi stoličku, ktorá sa tým uvoľnila. Všetky ostatné vodorovné plochy v kancelárii zaberali papiere.

"Tak čo, ako sa darí romanovovským následníkom?" spýtal sa Irvine.

"Nie veľmi dobre. Ako som si myslel. Máme jedného, ktorý by si mohol nárokovať trón, ale nechce ho, jedného, ktorý sa naň priam hrabe, ale z dvoch príčin neprichádza do úvahy, a jedného Američana, ktorý nemá najmenšiu šancu."

"Až také zlé to je?" poznamenal Irvine.

Dr. Probyn poskakoval a iskril. Bol vo svojom živle. "Vezmime si najprv šarlatánov. Spomínate si na Annu Andersonovú, ktorá tvrdila, že je veľkovejvodkyňou Anastáziou? Skúšky DNA jednoznačne dokázali, že to bola podvodníčka. Ďalší zomrel pred pár rokmi v Madride - samozvaný veľkovejvoda Alexej. Vysvitlo, že to je hochštapler z Luxemburgu. Tak ostávajú traja, ktorých sem-tam spomína aj tlač. Princ Georgij je mladý človek, s ktorým už dlhé roky hauzíruje jeho ctižiadostivá matka, veľkovejvodkyňa Mária, dcéra nebohého veľkovejvodu Vladimíra. Sám Vladimír ako právnik vládnuceho cára by bol mohol mať nárok na trón, ale Mária ako nástupníčka neprichádza do úvahy. Paulínska sankcia."

"A tá hovorí...?"

"Vyhlásil ju cár Pavol Prvý. Postupnosť platí iba v mužskej línii. A v čase, keď sa Georgij narodil, Mária nebola príslušníčkou pravoslávnej cirkvi - to je ďalšia podmienka."

"Spomínali ste Američana, pán doktor?"

"To je taká zvláštna história. Keď prišli bolševici, zavraždili cára, jeho brata i jeho strýka Pavla. Ale Pavol mal syna, cárovho bratanca. Čirou náhodou sa tento divý mladý muž, veľkovejvoda Dimitrij, zaplietol do vraždy Rasputina. Ušiel a skončil v Amerike."

"V živote som o tom nepočul," povedal Irvine. "Pokračujte."

"No, Dimitrij prežil, oženil sa a mal syna Pavla. Na nešťastie si ako Dimitrij tak Pavel vzali Američanky občianskeho stavu. Podľa pravidiel 188 cárskeho domu nemôžete uzavrieť manželstvo s osobou, ktorá nie je v tom istom rangu, a očakávať, že vaše potomstvo nastúpi na trón. Takže Dimitrijov syn a vnúčatá vypadávajú."

"A kto zostáva?"

"Posledný, a ten má najsilnejší nárok z hľadiska pokrvnosti. Je to princ Simeon Romanov. Pestuje v Normandii jablká."

"Je pokrvným príbuzným zavraždeného cára? Nijaké dcéry, nijaké príslušníčky občianskeho stavu?" spýtal sa Irvine.

"Spriaznený je, ale siahla to veľmi ďaleko dozadu. Musíte si predstaviť štyroch cárov. Od zavraždeného cára Mikuláša Druhého musíte ísť tri generácie dozadu až k prastarému otcovi Mikulášovi Prvému, potom bokom k mladšiemu synovi a potom zase štyri generácie nadol až k Simeonovi."

"To je pritiahnuté za veľmi tenké vlasy, pán doktor."

"Tak to už v rodokmeňoch chodí. Technicky je Simeon najbližšie, ako sa môžeme dostať. To je však rýdzo akademická otázka. Má vyše sedemdesiat rokov, nemá deti a opakovane vyhlasoval, že nemá o trón záujem. Okrem toho si odjakživa rád vyhadzoval z kopýtka, zaujímal sa iba o rýchle autá a mladé dievčatá. A vraj švindľuje pri backgamme."

"Bože dobrý." Sira Nigela sa zmocnilo nefalšované zhrozenie. Chvíľu sedel v hlbokom zamyslení. "Lenže čo nám ostáva bez Simeona?"

"Vážení, ak sa ruský národ rozhodne, môže si za cára vybrať, koho len chce. Nič jednoduchšie."

"A jestvujú precedensy, že si niekto vybral cudzinca?"

"Plno. My Angličania sme to spravili tri razy." To už Dr. Probyn tušil, že sir Nigel sa neinformuje z rýdzo akademického záujmu. "Môžem sa niečo opýtať?"

"Samozrejme."

"Máte niekoho na mysli?"

"V tom je práve problém, pán doktor. Pouvažujme o tom, aké vlastnosti by musel mať znovunastolený cár. Nemáte námietky?"

Heraldikovi zaiskrilo v očiach. "Je to oveľa zaujímavejšie ako moja normálna práca. Čo tak vek?"

"Povedal by som medzi štyridsiatkou a šesťdesiatkou. To nie je robota pre teenagera ani pre niekoho z geriatric. Zrelý človek, ale nie starý. Čo potom?"

"Musel sa narodiť ako princ vládnuceho rodu, musí na tú rolu vyzerieť a podľa toho sa aj správať," povedal Probyn.

"Európsky rod?"

"Určite," povedal Probyn. "Okrem toho bude potrebovať žijúceho legitímneho syna a obaja by museli prestúpiť na pravoslávie. Lenže teraz príde ten pravý kameň úrazu. Jeho matka musela byť príslušníčkou pravoslávnej cirkvi."

"Úha. Ešte voľačo?"

"Kráľovská krv na oboch stranách rodokmeňa," povedal Probyn. "A ešte čosi. Musí rozprávať plynne po rusky. Rusom by sa nepáčilo, keby na nich spustil príval napríklad taliančiny."

Sir Nigel Irvine vstal a vybral z náprsného vrečka kus papiera. Bol to šek, a štedrý.

"Ste veľmi láskavý," povedal heraldik.

"Je mi jasné, že heraldické kolégium má svoju réžiu, pán doktor. Viete čo, mohli by ste mi preukázať jednu láskavosť? Poobzerajte sa okolo seba. Skontrolujte vládnuce európske rody. Zistíte, či nenájdete muža, ktorý by vyhovoval všetkým týmto kategóriám."

OSEM KILOMETROV na sever od Kremľa je televízne centrum Ostankino. Vysiela odtiaľ štátna televízia, prísne kontrolovaná vládou, a dve komerčné televízne stanice, ktoré sa financujú z vysielania inzercie.

Borisa Kuznecova vyložil pred televíznym komplexom jeden z Mercedesov ÚVS so šoférom. Mal so sebou videokazetu nesmierne impozantného zhromaždenia, ktoré Komarov usporiadal deň predtým.

Záznam, zostrihaný a zredigovaný mladým geniálnym režisérom, bol triumfom. Za divého jasotu davov Komarov roznosil na kusy potulného kazateľa, ktorý volal po návrate Boha a cára. "Včerajší ľudia so včerajšími nádejami," hrmel. Na zhromaždenie prišlo päťtisíc ľudí, ale šikovné zábery kamery vyvolávali dojem, akoby ich tam bolo trikrát toľko. Kuznecov hodil kazetu na písací stôl Antona Gurova, programového šéfa väčšej z dvoch komerčných staníc. "Bolo to skvelé," povedal nadšené. "Bol som tam. Bude sa ti to páčiť?"

Gurov sa pohrával s perom. "Boris, neviem, či sa voľáčo nerobí. Počuj, vieš, že podporujem prezidenta Komarova na celej čiare, nie?"

Ako skúsený programový plánovač Gurov presne vedel, aké je v čase tesne pred voľbami dôležité vyskytovať sa v komerčnej televízii. Štátny televízny kanál vysielať bohaté spravodajstvo o kampani úradujúceho prezidenta Ivana Markova, kým ostatných dvoch kandidátov spomínal iba príležitostne. Z nich novokomunista Ziuganov mal zrejme problémy s financovaním kampane, kým Komarovovi sa podľa všetkého peniaze len tak sypali. Mohol si kupovať publicitu americkým štýlom tým, že si kupoval celé hodiny vysielacieho času na dvoch komerčných kanáloch. Ak Komarov vyhrá, zo štátnej televízie poletí pekných pár ľudí.

"Pravda je taká, Boris, že došlo k zmene politickej línie. Na úrovni rady. Ja s tým nič nemám, rozumieš. Ja som len poskok. Toto je celkom zhora."

"Aká zmena línie, Anton? O čom to rozprávaš?"

Gurov sa trápne pomrivil. "Iste vieš aj sám, Boris, že ako všetky väčšie podniky, aj my máme veľké bankové pôžičky. Normálne nás nechávajú na pokoji. Ale teraz... chytili nás pod krk."

Kuznecov bol bez seba. "Stanica sa ide položiť?"

"No, stanica to môže prežiť, ale musí za to zaplatiť."

"Ako zaplatiť? Vysyp to už zo seba."

"No dobre. Táto stanica nebude vysielat' nijaké prejavy alebo zhromaždenia pána Komarova. To je rozkaz."

Kuznecov vyskočil na rovné nohy, tvár celú červenú od jedu. "Ty si sa zošalel! My za ten čas platíme. Nemôžete odmietnuť naše peniaze."

"Ak sa nemýlim, peniaze vám vracajú."

"Pôjdem k susedom."

"Boris, ten druhý kanál patrí tým istým bankám."

Kuznecov si zase sadol a roztriasli sa mu kolená. "Čo sa robí?"

"Boris, ja tomu nerozumiem o nič viac ako ty."

"Čo budete vysielat' namiesto toho? Kozácke tance?"

"Nie. To je to zvláštne. Stanica bude sledovať zhromaždenia toho kňaza. Ved' vieš, otca Grigorija."

"Ty si sa zbláznil. Ved' ten nemá ani deravú kopejku."

"Čudoval by si sa. Peniaze sú tu. Chceš vidieť program?"

"Nie, kašlem na jeho posratý program." S tými slovami Kuznecov odhrmel preč. Ako sa s tou novinou ukáže na oči svojmu idolu, to si nevedel predstaviť.

Ôsma kapitola

TO, ČO BY SA v západných krajinách nazývalo políciou, sa v Rusku volá milícia a spadá pod správu Ministerstva vnútra, čiže MVD. Má dve hlavné vetvy: na jednej strane federálnu políciu a na druhej miestnu, štátnu a oblastnú políciu. Po páde komunizmu pripadla povinnosť bojovať proti zločinu v celej krajine federálnym, ale organizovaný zločin, sústredený v Moskve, bol taký neskrývaný, taký všadeprítomný, že moskovské oddelenie pre boj proti organizovanému zločinu, čiže GUVĐ, sa rozrástlo do takmer rovnakých rozmerov ako jeho federálny náprotivok. GUVĐ malo iba mierne úspechy až do polovice deväťdesiatych rokov, keď na jeho čelo nastúpil generálmajor Valentín Petrovskij. Vlády sa ujal tak, že vyhodil zo desať najvyšších dôstojníkov, ktorí mali približko k organizovanému zločinu. Potom niektorých starších vyšetrovateľov podrobil celému radu skúšok podplatiteľnosti. Tých, ktorí poslali zdanlivých úplatkárov do čerta, povýšili a poriadne im pridali na plate. Keď mal k dispozícii spoľahlivú a statočnú jednotku, vyhlásil organizovanému zločinu vojnu.

Do roku 1998 Petrovskij zistil, že zďaleka najväčšia mafistická skupina, a zdanlivo najnepreniknuteľnejšia, bol gang Dolgorukých, ktorý mal ústredné vedenie v Moskve a pod palcom väčšinu Ruska na západ od Uralu. Dva roky pred zimou roku 1999 viedol osobnú vojnu proti Dolgorukým, a tí ho zato nenávideli.

KDE UMAR GUNAJEV zohňal dokumenty, na to sa Monk nikdy nepýtal. Ale vyzerali dobre. Bola na nich Monkova fotografia s nakrátko ostrihanými plavými vlasmi a uvádzali ho ako plukovníka polície z ministerstva vnútra. Ako takého ho nebude Valentín Petrovskij osobne poznať, pretože pôjde o kolegu z federálnej polície.

Auto, ktoré Monk v ten večer šoféroval - aj to zohňal Gunajev - bola čierna Čajka MVD. Zastavila pri bariére pred vnútorným nádvorím domu, kde Petrovskij býval, čo bol činžiak pre vyšších policajných dôstojníkov. Jeden strážca ukázal pohybom ruky, aby stiahol okno, kým druhý mieri na auto samopalom.

Monk sa legitimoval. Strážca prešľudoval preukaz a kývol hlavou. Bariéra sa zdvihla. Na prízemí bol ďalší strážca a ďalší dvaja pri výťahu na ôsmom poschodí. Prešľacovali Monka, skontrolovali mu aktovku a prezreli si jeho dokumenty.

Potom jeden prehovoril cez dverný telefón. O desať sekúnd sa dvere otvorili.

Ukázal sa v nich sluha v bielom kabáte, a jeho telesná stavba i správanie naznačovali, že ak by bolo treba, vedel by poslúžiť aj iným ako chlebičkami. Potom už prevládla rodinná atmosféra. Z obývačky vybehlo malé dievčatko, zahľadelo sa na Monka a povedalo: "To je moja bábika." Zdvihla bábiku s ľanovými vlasmi v nočnej košeli.

Monk sa usmial. "Tá je ale krásna. A ty sa ako voláš?"

"Tatiana."

Objavila sa žena čosi pred štyridsiatkou, ospravedľujúco sa usmiala a odviedla dieťa preč. Spoza nej sa vynoril chlap, utierajúci si ústa ako každý iný občan, ktorého vyrušia pri večeri. "Čudný čas na návštevy, pán plukovník," povedal.

"Prepáčte. Môžem počkať, kým dojete."

"Netreba. Práve som skončil. Poďte ďalej." Zamieril z predsieni do pracovne.

Trikrát - u patriarchu, u generála a u bankára - Monk na samom začiatku odhalil, že sa dopracoval k vstupu pod falošnou totožnosťou, a prepieklo sa mu to. Tentoraz si však uvedomoval, že by mohol skončiť ako mŕtvola a ospravedľnenia by prišli, až keď by bolo neskoro. Otvoril aktovku. Strážce na chodbe ju prezerali, ale videli len spis v ruštine a neprečítali si z neho ani slovo.

Teraz podal čierny spis generálovi. "O toto ide, pán generál. Podľa nášho názoru je to veľmi nebezpečná vec."

"Môžem si to prečítať neskôr?"

"Mohla by to byť vec, ktorá si vyžiada zákrok už dnes v noci."

"Kávu?"

"Veľmi rád. Dnes to bol dlhý deň."

Generál Petrovskij sa usmial. "A kedy nie je?"

Zavolať sluhu a rozkázal kávu. Sluha sa vrátil, naservíroval kávu a zase odišiel. Nato Petrovskij začal čítať.

Nakoniec zdvihol zrak. "Nezmysel. To by mu neprešlo."

"Doteraz mu prešlo všetko. Súkromná armáda Čiernych gárd a Mladí bojovníci, napospol vynikajúco vyzbrojení a platení mafiou Dolgorukých."

"Dôkazy nemáte."

"Dôkazom je ten manifest," povedal Monk. "A keď sa Komarov dostane k moci, Dolgorukí budú chcieť svoju odmenu. Celé územie svojich rivalov - a nielen to. Pomstu voči tým, čo ich prenasledovali. Protimafistickými jednotkami počinajúc. A budú potrebovať sily pre svoje nové pracovné tábory, aby mal kto dobývať zlato, soľ a olovo. Kto by sa na to hodil lepšie ako muži, ktorým velíte?"

"Odkiaľ je ten manifest?"

"Dostal som ho od britskej spravodajskej služby."

"Čo? Ako sa MVD dostalo k tomu exempláru?" Petrovskij sa naňho zahľadel. "Vy nie ste z MVD. Kto vás posiela?"

"Ja som z Ameriky." Monk vysvetlil, ako sa spis v čiernych doskách dostal na britské veľvyslanectvo, potom do Londýna a nakoniec do Washingtonu.

"Ako sa voláte pravým menom?" spýtal sa generál.

"Jason Monk."

"No, po rusky rozprávate bohovsky dobre." Generál čítal ďalej, potom povedal: "Komarovove preferencie klesajú. Možno nevyhrá."

"Ak si bude myslieť, že nevyhrá, možno udrie proti štátu."

"Ak hocikto udrie proti štátu, pán Monk, štát sa bude brániť."

"Počuli ste niekedy o Sippenhaft, pán generál?"

"Neviem po anglicky."

"To je po nemecky. Keď istá časť nemeckého dôstojníckeho zboru povstala proti Hitlerovi, obesili ich na klavírových strunách. A podľa zákona o Sippenhaft poslali ich ženy a deti do koncentrákov."

"To nerobili ani komunisti," odsekol Petrovskij.

"Viete, Komarov je šialený. Pod tou uhladenou fásádou sa skrýva chorý mozog. Ale Grišin ho vo všetkom poslúchne na slovo."

"Radšej odtiaľto vypadnite, kým vás nezatkne."

Monk stál pri dverách. "Na vašom mieste by som vykonal nejaké opatrenia. Ak vyhrá, možno budete musieť bojovať o svoju ženu i dieťa."

A už ho nebolo.

DR. PROBYN BOL ako malý a rozrušený školáčik. Pyšne si viedol sira Nigela k diagramu zavesenému na stene.

Očividne ho sám vyrobil. "Myslím, že mám vášho človeka," povedal.

Sir Nigel hľadel na diagram a ničomu nerozumel. Mená - desiatky mien - pospájaných zvislými a vodorovnými čiarami.

"Pozeráte sa na skrížené časti štyroch európskych kráľovských rodov - dánskeho, gréckeho, anglického a ruského," povedal Probyn.

"Vysvetlite mi to," požiadal Irvine.

Dr. Probyn vzal veľké fixky, červenú, modrú a čiernu. "Začnime navrchu. Dáni. Pred stošesťdesiatimi rokmi mal dánsky kráľ dvoch synov. Tu sú."

Ukázal na vrch diagramu. "No a starší syn nastúpil na trón po svojom otcovi. Tým nás prestal zaujímať. Ale mladšieho z nich, princa Viliama, povolali, aby sa stal gréckym kráľom Jurajom Prvým. Odfrčí do Atén, a čo urobí? Vezme si ruskú veľkovojvodkyňu Oľgu a splodí princa Mikuláša, napolo Dána a napolo Rusa."

Probyn označil Mikuláša modrou farbou, ako Gréka, a ukázal nazad na Dánov navrchu. "Starý kráľ mal aj dcéry. Dagmar odišla do Moskvy a stala sa ruskou čarovnou. Zmenila si meno na Máriu a porodila Mikuláša Druhého, ktorého zavraždili s celou rodinou v Jekaterinburgu."

"Lenže druhá sestra," pokračoval Probyn, "Alexandra Dánska, prišla sem a vydala sa za nášho princa, ktorý sa stal kráľom Eduardom Siedmym. Mali syna, a z toho sa nakoniec stal Juraj Piaty. Jasné?"

"Takže cár Mikuláš a kráľ Juraj boli bratanci."

"Presne tak. Ich matky boli sestry. Teraz sa pozrite na britskú líniu. Juraj Piaty mal päť synov. Nás zaujíma najmladší, princ Juraj." Červené pero zbehlo nadol k najmladšiemu synovi. "Zomrel pri leteckom nešťastí cez druhú svetovú vojnu, ale mal dvoch synov, a obaja dnes žijú. My sa musíme sústrediť na mladšieho."

Červené pero zbehlo na najdolnejší riadok a zakrúžkovalo druhého anglického princa. "Tento človek je spojený s romanovovským rodom manželstvom. A nielen to. Pozrite sa sem."

Hodil na stôl dve fotografie. Dve bradaté, vážne tváre hľadeli priamo do kamery. "Čo poviete?"

"Mohli by to byť bratia," povedal sir Nigel.

"Ale nie sú. Delí ich osemdesiat rokov. Toto je cár Mikuláš Druhý; ten druhý je anglický princ. A to najlepšie ešte len príde. Pamätáte sa na princa Mikuláša?"

"Grécky princ, ale fakticky napoly Dán a napoly Rus?"

"Ten istý. No a cár Mikuláš mal sesternicu, ktorá sa vydala za princa Mikuláša. Takže on bol Romanov napoly, a ona na sto percent. Ich potomkom bola princezná Marina, ktorá prišla sem a vydala sa za princa Juraja. Ich dvaja synovia sú z troch osmín Romanovovci. A ešte čosi. Keď sa obaja narodili, Marina bola príslušníčkou pravoslávnej cirkvi."

"A vek?"

"Aha. Starší brat má šesťdesiatštyri rokov, už prekročil vašu hraničnú čiaru, sir Nigel. Mladší má tohto roku päťdesiatšesť rokov. Rodený princ z vládneho rodu, jedno manželstvo, dvadsaťročný syn, bývalý dôstojník. A čo je hotová senzácia, bol v spravodajskom zbore, absolvoval kompletný kurz ruštiny, je takmer bilingvista."

Dr. Probyn odstúpil od svojho pestrofarebného diagramu a celý sa rozžiaril.

Sir Nigel hľadel na tvár na fotografii. "Pán doktor Probyn, existuje ešte nejaký iný človek, ktorý tak dokonale spĺňa všetky podmienky?"

"Na tejto planéte nie," odpovedal heraldik.

V ten víkend sa sir Nigel Irvine odviezol do západného Anglicka a navštívil mladšieho z oboch princov v jeho vidieckom sídle. Dostalo sa mu zdvorilého prijatia a vážne si ho vypočuli.

Nakoniec ho princ odprevadil k autu. "Budem to musieť starostlivo zvážiť, sir Nigel, poradiť sa s rodinou, a samozrejme požiadať o súkromnú audienciu u Jej Veličenstva."

"Možno k tomu nikdy nepríde. Možno plebiscit vôbec neusporiadajú. Alebo ľud dá negatívnu odpoveď."

"Tak potom vyčkáme až do toho dňa. Šťastnú cestu, sir Nigel."

NA TREŤOM POSCHODÍ hotela Metropol je jedna z najlepších tradičných ruských reštaurácií v Moskve. Bojarskij zaľ, čiže Bojarská dvorana, je pomenovaná po triede šľachticov, ktorí kedysi stáli cárovi po boku, a ak bol slabý, tak zaňho aj vládli. Reštaurácia je klenutá, obkladaná drevom a krásia ju skvelé ozdoby, pripomínajúce zašlé veky. Večer dvanásteho decembra sem generála Nikolaja Nikolajeva zaviedol jeho jediný žijúci príbuzný - synovec Miša - aby spolu oslávili jeho sedemdesiate štvrté narodeniny.

Generálova sestra i s manželom zahynuli pri automobilovej zrážke roku 1963 - jedna z tých hlúpych nehôd, keď vodkou naliaty idiot napálil s autom rovno do nich. Nikolajev, vtedy plukovník, priletel domov na pohreb z Ďalekovýchodného velenia. Stál pri hrobe vedľa vážneho malého chlapca, ktorý odmietal plakať, a sľúbil si, že sa oňho postará.

Jedna z výhod medailí trojnásobného hrdinu je fakt, že ich nositeľ má istú váhu. Normálne sa chlapci dostanú na prestížnu Nachimovovu vojenskú akadémiu vo veku desiatich rokov, ale v tomto prípade úrady privolili spraviť výnimku. Sedemročný Miša Andrejev dostal kadetskú uniformu a vzali ho na Nachimovovu akadémiu.

V osemnástich rokoch Mišu vyradili ako poručíka a nikoho neprekvapilo, že sa rozhodol pre tanky. O dvadsaťpäť rokov neskôr bol generálmajorom a velil elitnej tankovej divízii pod Moskvou.

Dvaja vojaci vošli do reštaurácie čosi po ôsmej a rezervovaný stôl už na nich čakal.

Medzi tými zopár Rusmi, čo tam sedeli, zaznelo ticho: "To je Koľa Nikolajev."

Hlavný čašník, bývalý tankista, pripravil dva stakany ľadovej Moskovskej vodky, pozornosť podniku. Miša Andrejev zdvihol pohár na zdravie svojho strýka, jediného otca, ktorého si pamätal. "Za tvojo zdravie. Na druhých sedemdesiatštyri."

"Nezmysel. Za tvojo zdravie."

Obaja vypili vodku na ex a nahlas vydýchli, keď zacítili, ako dopadá, kam má.

"Videl som minule ten tvoj rozhovor v Izvestijach" povedal Miša. "U nás na základni vyvolal hotový rozruch."

Generál naňho ostro pozrel. "Vieš, je to fašista."

"Keď hovoríš, strýko. Ale zdá sa, že vyhrá. Možno si mal radšej ostať ticho."

"Na to som ja starý. Hovorím, čo si myslím."

Starý generál sa na chvíľu akoby zamyslel a hľadel na galériu, na ktorej hudobníci vyhrávali návštevníkom tradičné ruské piesne. Potom sa naklonil ponad stôl: "Počuj, chlapče, ak by sa mi voľačo stalo..."

"Netáraj. Ty nás všetkých prežiješ."

"Počuj, ak sa niečo stane, chcem, aby si ma zahrabal na Novodevičom. Jasné? A nijaký mizerný občiansky pohreb. Chcem biskupa a všetko, čo k tomu patrí."

"Biskupa? Nevedel som, že ty veríš na také veci."

"Nebud' hlupák. Keď dva metre od niekoho padne granát z nemeckej osemdesiatosmičky a nevybuchne, tak neexistuje, aby taký človek neveril, že tamhore niekto je. Samozrejme, musel som kadečo predstierať - všetci sme museli. To patrilo k robote. Ale toto chcem. A teraz vypime kávu a podme."

Bolo to dobré jedlo. Pri cenách, aké mali v Bojarskom, vyšlo Mišu Andrejeva na mesačný plat, ale jeho strýko stál za to.

NOČNÝ VLAK z Kijeva, hlavného mesta samostatnej Ukrajinskej republiky, hrmel cez mrazivú temnotu k Moskve. V šiestom vozni, v oddelení 2B, sedeli dvaja Angličania a hrali žolíky.

Brian Vincent pozrel na hodinky. "Polhodina na hranicu, sir Nigel. Mali by ste sa chystať do postele."

"Asi áno," povedal Nigel Irvine. Ešte vždy plne oblečený sa vyštvrel na hornú posteľ a pritiahol si prikrývky až pod bradu.

Na hranici bola krátka zastávka. Ukrajinskí pohraničníci už skontrolovali oba pasy vo vlaku. Rusi nastúpili na zastávke. O desať minút sa ozvalo zaklopanie na dvere. Vincent otvoril. "Da?"

"Pásport, poža/ujsta."

V kupé svietilo iba sliepkavé modré svetlo a hoci svetlo na chodbe bolo žlté a jasnejšie, ruský inšpektor musel napínať zrak.

"Chýbajú víza," povedal.

"To sú diplomatické pasy. Nepotrebujú víza."

Rus prikývol. "A starý?" spýtal sa, ukazujúc na druhý pas.

"Je tamhore," povedal mladý diplomat a ukázal na ležiacu postavu na posteli. "Je to otec nášho veľvyslanca v Moskve, a ja ho tam sprevádzam na návštevu k synovi."

Inšpektor bol zmätený. Plešivý páno s okrúhlou tvárou v pase sa nijako neponášal na opis, ktorý mu dali. Ani meno. Nijaký Trubshaw, nijaký Irvine. Iba lord Asquith.

"Na chodbe musí byť zima," povedal Vincent. "Nech sa páči. Na priateľstvo. Zo zvláštnych zásob nášho kijevského veľvyslanectva." Litrovka vodky bola výnimočnej kvality, takú za nijaké peniaze nedostať.

"Ďakujem," zašomral Rus. Opečiatkoval oba pasy a odišiel.

"Nepočul som jasne pod toľkými dekami, ale znelo to dobre," povedal sir Nigel, keď sa dvere zavreli.

"Pravdu povediac, mám dojem, že sa vám to všetko celkom páči," povedal bývalý seržant útvaru zvláštneho nasadenia Vincent.

"Chlapče môj, už roky som sa tak dobre nezabával."

"VRÁTIL SA, pán plukovník Grišin." Hlas otca Maxima v telefóne až pišťal od napätia.

"Upokojte sa, otec Maxim. Kto sa vrátil?"

"Starý Angličan. Už hodinu je s Jeho Svätosťou."

"Vylúčené." Grišin rozdal na cudzineckom odbore vnútra veľké peniaze, aby mu poslali výstražný signál, a ten neprišiel. "Neviete, kde je ubytovaný?"

"Nie. Ale má tú istú limuzínu."

Narodnaja, pomyslel si Grišin. Starý hlupák išiel do toho istého hotela. Plukovník bol ešte vždy roztrpčený, že pri poslednej návšteve starého špióna zmeškal, pretože pán Trubshaw sa pohyboval naňho prirýchlo. Tentoraz nijakú chybu nespraví. "Kde ste teraz?"

"Na ulici, volám z mobilu."

"To nie je bezpečné. Choďte na zvyčajné miesto a čakajte."

Grišin položil slúchadlo, vzápätí ho zase zdvihol a kázal zástupcovi, aby sa ihneď hlásil uňho v kancelárii.

O pätnásť minút položil pred zástupcu fotografiu sira Nigela Irvina. "To je on. Pravdepodobne ho sprevádza mladší muž, tmavovlasý, vyšportovaný. Sú v Národnej. Vezmi desať mužov, najlepších, v civile, a tri autá. Ak je tam, nesmie vyjsť von bez môjho vedomia."

"Ak pôjde autom?"

"Sledovať. Na letisko nepríde."

"Áno, pán plukovník."

Keď zástupca odišiel inštruovať svoj tím, Grišin zatelefonoval inému expertovi, ktorého si platil - tento bývalý zlodej vedel odomknúť každé dvere v Moskve. "Vezmi si náradie a maj mobilný telefón zapnutý. Chcem, aby si zinšpicíroval hotelovú izbu, dnes v noci, hodina neznáma."

O tridsať minút bol plukovník Grišin v kostole Všetkých svätých na Kuliškách. Otec Maxim ho čakal.

"Kedy prišiel?" spýtal sa Grišin.

"Asi o štvrtj."

"Počúvali ste pri dverách?"

"Skúšal som. Nebolo to ľahké. Motali sa tam upratovačky."

"Koľko ste počuli?"

"Trocha. Veľa sa rozprávalo o nejakom cudzom princovi. Počul som slová ,romanovovská krv'. Najviac rozprával starý Angličan. Zaklopal som a šiel som dnu, či nepotrebujú doplniť samovar. Bolo ticho, lebo Jeho Svätosť písala list. Povedal nie a kývol mi, aby som šiel preč."

Grišin sa zamyslel. Slovo princ mu prezrádzalo veľmi veľa, aj keď komorníkovi nič nehovorilo. Potom sa na otca Maxima usmial. "Obávam sa, že patriarcha sa proti nášmu budúcemu prezidentovi spriahol s cudzími záujmami. Je to veľmi smutné, veľmi nešťastné, ale po voľbách budeme môcť na všetky tieto hlúposti zabudnúť. Na vás však nezabudneme. Navrhнем prezidentovi Komarovovi, že gardy budú potrebovať honorárneho kaplána. Bude na to treba prinajmenej hodnosť biskupa."

"Ste veľmi láskavý, pán plukovník."

"Uvidíte, že sa viem odvdáčiť, otec Maxim. A teraz nazad na rezidenciu. Priebežne ma informujte. A vezmite si toto. Zíde sa vám to."

Keď informátor odišiel, plukovník Grišin kázal šoférovi, aby ho zaviezol do hotela Narodnaja. Najvyšší čas, pomyslel si, aby sa títo západníci dozvedeli, ako to v modernej Moskve chodí.

DVAJA ANGLIČANIA počkali na zelené svetlo a potom prešli cez ulicu. "Viete, že nás sledujú," povedal Brian Vincent nenúteným tónom.

"Dvaja chodci vpredu, dvaja vzadu, pomalé auto na druhej strane ulice," povedal sir Nigel.

"Klobúk dolu, pán šéf."

"Chlapče môj, som už síce starý a šedivý, ale dúfam, že ešte vždy viem zbadáť sledovačku, keď je taká veľká a nešíkavná."

Rádio v Grišinovom aute zapraskalo, keď jeden z chodcov zahlásil do vysielacky: "Odbočili. Idú do reštaurácie." Strieborný vek je ďalšou absolútne tradičnou staroruskou reštauráciou a možno ho nájsť v uličke za chrbtom Veľkého divadla. Bývali to Centrálné ruské kúpele, a jej steny pokrývajú kachličky a mozaiky zobrazujúce rustikálne výjavy z dávnych čias.

Jedáleň bola preplnená, takmer všetky stoly boli obsadené. Hlavný čašník im rýchlo bežal v ústrety. "Ľutujem, sme plne obsadení, panstvo," povedal. "Veľká privátna spoločnosť. Je mi veľmi ľúto."

"Vidím, že tam je jeden stôl voľný," odpovedal Vincent. "Hentam."

Čašník si uvedomil, že dvaja turisti sú cudzinci, a to znamenalo platbu v dolároch. "Budem sa musieť opýtať hostiteľa," povedal a odbehol.

Obrátil sa na pekného muža s olivovou pleťou, ktorý sedel za najväčším stolom v miestnosti. Muž si uvážlivo prezrel dvoch cudzincov a prikývol.

Hlavný čašník sa vrátil. "Mám dovolenie. Nech sa páči za mnou."

Sir Nigel Irvine úklonom poďakoval hostiteľovi súkromnej večere. Ten jeho kývnutie opätovoľ.

Objednali si kačku s ostružinovou omáčkou.

Vonku štyria z Grišinových pešiakov uzavreli oba konce ulice. Plukovníkov Mercedes zastal pri vjazde do úzkej ulice.

Vystúpil a radil sa so svojimi ľuďmi. Potom sa vrátil do auta a chytil telefón. "Ako stojíme?" spýtal sa.

Počul, ako hlas na chodbe na druhom poschodí hotela Narodnaja hovorí: "Ešte stále pracujem na zámke."

"Ohláste sa, keď budete dnu," povedal Grišin.

O desať minút zámka na izbe 252 ticho štukla a otvorila sa. Grišin dostal svoje hlásenie. "Každý papier, každý dokument -odfotografovať a vrátiť na miesto," povedal.

Prehliadka v izbe sira Nigela Irvina bola rýchla a dôkladná. Vlamač strávil desať minút v kúpeľni, potom sa zase objavil a pokrútil hlavou. Zásuvky šatníka skrývali iba očakávanú zbierku kravát, košeli, spodkov a vreckoviek. Zásuvky nočného stolíka boli prázdne. Potom sa zlodej spustil na kolená a ticho, spokojne si vzdychol: "Aháá."

Aktovka bola pod posteľou, kde na ňu bolo ťažko dovidieť. Zámky s číselným kódom vyžadovali tri minúty jeho pozornosti.

Keď sa vrchnák otvoril, bol sklamaný. Vnútri ležala plastiková obálka s cestovnými šekmi a náprsná taška s niekoľkými kreditnými kartami. Z vrecák vo vrchnáku sa vynorila na svetlo spiatočná polovica letenky z Moskvy do Londýna.

Malým fotoaparátom všetko odfotografoval.

"Mal by tam byť list," ozval sa hlas z ulice.

Zlodej ešte raz prezrel aktovku a našiel falošné dno. Pod ním bola dlhá krémová obálka, v nej jediný hárok papiera a na ňom suchá pečať Patriarchátu moskovského a celej Rusi. List odfotografoval trikrát.

"Zbaľ to a choď už," povedal Grišin.

Chlap vložil list do obálky vo falošnom dne. Sama aktovka, znova zamknutá a s číslami na valčekoch presne v tej istej polohe, ako ich zlodej našiel, ležala znova zatlačená dozadu pod posteľou. Keď už izba vyzerala, akoby do nej nebol nik vstúpil, odkedy z nej odišiel sir Nigel Irvine, muž sa pobral preč.

DVERE STRIEBORNÉHO VEKU sa s tichým zasyčaním otvorili a zase zavreli. Grišin so štyrmi mužmi prešiel cez nevelkú predsienku a rozhrnul ťažké závesy, cez ktoré sa vchádzalo do jedálenskej časti.

Pridrobčil k nim hlavný čašník: "Ľutujem, páni..."

"Zmizni mi z cesty," povedal Grišin, ani naňho nepozrúc. Jeho pohľad padol na dvoch cudzincov, ktorí večerali usadení na čalúnenej lavici pozdĺž zadnej steny. Kývol jednému zo svojich ľudí, aby šiel s ním.

"Vaši známi?" spýtal sa ticho Vincent.

"Myslím, že to sú tí gentlemani, ktorým ste pred pár týždňami pošramotili tlačiareň," povedal Irvine. Utriel si ústa. Kačka bola lahodná.

Muž v čiernom kabáte prišiel k nim, zastal a pozrel dolu na nich. "Sir Irvine?" Grišin vedel iba po rusky. Vincent prekladal.

"Správne to má byť sir Nigel."

"Nemám chuť na nejaké hračky. Miešate sa do vnútorných záležitostí Ruska, angličanin. A to sa mi nepáči. To vaše americké šteňa, toho Monka, toho čoskoro chytíme, a ja si s ním osobne vybavím účty."

"Skončili ste, pán plukovník? Vy ste plukovník Grišin, ak sa nemýlim? Pretože ak áno, budem rovnako úprimný, ak dovolíte. Ste nekonečne odporné individuum a človek, ktorému slúžite, je, pokiaľ je to vôbec možné, ešte hnusnejší."

Vincent otvoril ústa, zase ich zavrel a potom povedal polohlasom po anglicky: "Pán šéf, je to rozumné?"

"Len to preložte, buďte taký dobrý."

Vincent poslúchol.

"Ruský ľud," pokračoval Irvine, "sa možno dopustil mnohých chýb, ale nezaslúži si takú špinu ako vy a ten váš pasák. Ľudia začínajú pomaly vidieť pod tú vašu fasádu a o tridsať dní možno zistíte, že zmenili svoje názory. A čo potom chcete spraviť?"

"Myslím," odpovedal Grišin, "že začnem tým, že vás zabijem."

Miestnosť stíchla a hostia pri stoloch po oboch stranách počuli prostredníctvom Vincenta výmenu názorov v ruštine.

"To nie je najmúdrejšie, čo by ste mohli urobiť," povedal Irvine.

Grišin sa uškrnul. "A kto vám pomôže? Tieto prasce?"

Prasce - to slovo bolo chybou. Pri stole vľavo od Grišina sa ozval úder. Plukovník sa napoly obrátil. Do stolnej dosky bola zabodnutá lesklá čepeľ otváracieho noža a ešte sa chvela. Host vpravo odložil servítku. Pod ňou bol Steyr 9 mm. Grišin zašomral ponad plece čiernogardistovi za sebou: "To sú kto?"

"Čečenci," zasyčal gardista.

"Všetci?"

"Obávam sa, že áno," povedal Irvine ticho a Vincent prekladal. "A tým sa neveľmi páči, keď ich nazývajú prascami. Moslimi, veď viete."

Ozvala sa séria kovových šťuknutí, keď päťdesiat hostí odistovalo revolvery. Na troch čiernogardistov pri dverách mierilo sedem pištolí. Hlavný čašník sa krčil za pultom s pokladnicou a modlil sa, aby ešte niekedy uvidel vnúť.

Grišin pozrel na siru Nigela. "Podcenil som vás, angličanin. Ale naposledy. Zmiznite z Ruska a viac sa nevracajte."

Zvrtol sa na opätku a kráčal ku dverám. Gardisti ho nasledovali.

Vincent si zhlboka vydýchol. "Vy ste vedeli o tých ľuďoch okolo nás, pravda?"

"No, dúfal som, že môj odkaz došiel, kam mal. Pôjdeme?" Sir Nigel zdvihol pohár a adresoval slová celej miestnosti.

"Páni, na vaše pevné zdravie, a ďakujem."

Vincent pozdrav pretlmočil a potom odišli. Odišli všetci - Čečenci po zvyšok noci strážili hotel a ráno eskortovali návštevníkov na letisko.

"Aj keby mi ponúkali neviemčo, sir Nigel," povedal Vincent, keď prúdové lietadlo British Airways zakrúžilo nad riekou Moskvou a nabralo kurz na Londýn, "ale do Moskvy sa už nevrátim. Nikdy, opakujem nikdy."

"To je dobre, lebo ani ja sa nemienim vracat'."

"A kto je ten Američan?"

"Hm, obávam sa, že je ešte vždy niekde tamdole. Žije na hrane, na samej hrane. A je to veľmi zriedkavý človek."

UMAR GUNAJEV vošiel bez zaklopania. Monk sedel za stolom a študoval podrobný plán Moskvy. Zdvihol zrak.

"Musíme sa porozprávať," povedal čečenský vodca. "Tvoji dvaja priatelia odišli z Moskvy. Živí. Ale to, čo sa včera večer stalo v Striebornom veku, to je šialenstvo. Súhlasil som, lebo som ti zaviazaný, ale ten dlh splácam iba ja. Mojich ľudí netreba vystavovať nebezpečenstvu."

"Ľutujem. Ten starý musel prísť do Moskvy. Mal stretnutie, veľmi dôležité. Grišin objavil, že je tu."

"Jason, v Moskve je osemsto súkromných bezpečnostných služieb. Od hociktorej z nich si mohol najat' päťdesiat mužov."

"Problém je v tom, Umar, že sú predajné. Len čo uvidia Grišina, hneď budú vedieť, že môže zdvojnásobiť ich honorár; prešli by na druhú stranu."

"Takže ty sa spoliehaš na mojich ľudí, lebo ťa nezradia?"

"Nemal som na výber."

"Uvedomuješ si, že Grišinovi je teraz absolútne jasné, kto ťa chráni? Mám už z ulice echo, že Dolgorukí dostali príkaz, aby sa prichystali na veľkú vojnu medzi mafiami."

"Ak sa Komarov dostane k moci, tak Dolgorukí budú твоjim najmenším problémom. Teraz sa už nemôžeme zastaviť, Umar."

"Nemôžeme sa zastaviť? My? Odkiaľ sa tu berie to, 'my'? Obrátil si sa na mňa o pomoc. Ponúkol som ti pohostinstvo. A teraz mi hrozí otvorená vojna."

"Mohol by som prehovoriť s generálom Petrovským. Pokúsiť sa ju odvrátiť."

"Petrovskij? Vieš ty, koľko škody mne a mojim operáciám narobil ten človek so svojím GUVĐ? Vieš, koľko razii spravil v mojich kluboch, skladiskách a kasínach?"

"Dolgorukých nenávidíš ešte väčšmi ako teba. A okrem toho musím navštíviť patriarchu. Ešte raz. A tentoraz budem potrebovať pomoc, aby som sa odtiaľ dostal. Jeho dom majú pod dozorom."

Umar neveriaco pokrútil hlavou. "Priateľ môj, čo si to tu narobil, ty a tvoj prekliaty čierny spis?"

IGOR KOMAROV študoval fotografiu listu, ktorý mal sir Nigel Irvine v aktovke. Bol na úradnom papieri patriarchátu a začínal sa slovami "Vaša Kráľovská Výsosť". Podpis i pečať patrili Alexejovi II.

"To je čo?" spýtal sa.

"Pán prezident," povedal plukovník Grišin, "zahraničné sprisahanie proti vám sa skladá z dvoch častí. Tu v Rusku sa pokúšajú destabilizovať vašu volebnú kampaň a šíriť poplašné zvesti tým, že ukazujú váš dôverný manifest určitým vybraným osobám. To malo za následok sabotáž tlačiarenských strojov, tlak zo strany bánk na ukončenie celoštátnych televíznych relácií a ohováračské vyjadrenia toho starého somára generála. Spôsobil to škodu, ale nemôže to zabrániť vášmu víťazstvu. Druhá časť sprisahania je svojím spôsobom ešte nebezpečnejšia. Namiesto vás navrhujú reštauráciu trónu celej Rusi. Patriarcha, vedený svojimi vlastnými záujmami, na to pristúpil. Máte pred sebou jeho list istému princovi, ktorý žije na Západe; list podporuje reštauráciu a súhlasí s tým, že ak sa tento návrh prijme, cirkev dotyčného človeka navrhne." "A váš návrh, pán plukovník?"

"Celkom jednoduchý. Bez kandidáta sa sprisahanie zrúti samo od seba."

"A poznáte človeka, ktorý by vedel toho šľachtica... odradiť?"

"Navždy. Volajú ho Mechanik a je veľmi dobrý. Navyknutý pracovať na Západe. Rozpráva niekoľkými jazykmi."

"Myslím, že potrebujeme služby toho človeka, pán plukovník."

"Nechajte to na mňa, pán prezident. Do desiatich dní sú bez kandidáta."

GENERÁLMAJOR Valentin Petrovskij, náčelník GUVĐ, dojedol a teraz sedel s dcérkou na kolenách, keď tu zazvonil telefón.

Zdvihla ho jeho žena. "Pre teba."

"Kto to je?"

"Povedal len: „Američan“."

Zložil Tatianu na zem, vstal a zobral slúchadlo. "Počúvam."

"Pán generál, minule sme sa rozprávali. Mám nejaké informácie o maffii Dolgorukých, ktoré by sa vám mohli zísť. Máte pero?"

"Hovorte."

Monk vychrlil šesť adries. "Prvé dve sú arzenály Dolgorukých. Tretia je kasíno; v pivnici majú väčšinu finančných dokladov. Posledné tri sú sklady kontrabandu."

"Ako to viete?"

"Mám priateľov v nízkom postavení. Poznáte týchto dôstojníkov?" Spomenul dve mená.

"Samozrejme. Starší zástupca a veliteľ oddielu. Prečo?"

"Obaja sú na výplatnej listine Dolgorukých."

"Nech vás Boh chráni, ak to nemáte na sto percent overené, Američan."

"Ale mám," odvetil Monk. A zavesil.

Petrovskij zamyslene zložil slúchadlo. Ak je čo len spolovice pravda, čo vraví tento cudzí agent o Igorovi Komarovovi, nebude v novom Rusku miesta ani pre neho, ani pre jeho bojovníkov proti maffii, ani pre jeho jednotky.

NADRÁNOM 16. decembra ľudia generála Petrovského podnikli šesť simultánných razíí; najprv však pozvali oboch informátorov na súkromnú večeru a naliali do nich toľko vodky, že sa spili pod obraz.

Tri skladiská neboli problémom. Štyria strážcovia sa pokúsili postaviť na odpor a skosila ich paľba strelných zbraní. Ďalší ôsmi sa vzdali. V skladiskách boli umývačky riadu, televízory, videorekordéry a počítače, všetky zo Západu a všetky ukradnuté.

V dvoch arzenáloch našli toľko zbraní, že by mohli vystrojiť pluk pechoty, a prepadu kasína velil osobne Petrovskij. Vedúci neprestajne protestoval, že jeho podnik je absolútne zákonným zariadením, až kým v jeho kancelárii nezdvihli koberec a neukázali sa padacie dvere do pivnice. Potom zamdlel.

Dopoludnia Petrovského oddiely ešte stále vynášali jednu škatuľu finančných dokladov za druhou a na poludnie sa objavila podrobná správa v televíznych novinách. Zastili dvadsaťsedem mafiánov a dvaja z nich diktovali obširné výpovede na GUVĐ. Posledné tvrdenie síce nezodpovedalo pravde, ale Petrovskij ho uvoľnil pre médiá, aby vyvolal ďalšiu paniku medzi vodcami klanu Dolgorukých.

A tých naozaj pochytil hnev a panika. Väčšina z nich bola presvedčená, že stiahnutie ich dvoch informátorov z obehu ukazovalo na zradu na vyšších miestach. Na ulici sa hovorilo, že echo prišlo od vyššieho dôstojníka Čiernych gárd.

Nakoľko Dolgorukí vrazili do volebnej kampane Igora Komarova milióny dolárov, veľmi sa im to nepáčilo.

Nikdy sa nemali dozvedieť, že v skutočnosti tie pouličné chýry začali šíriť Čečenci na radu Jasona Monka.

PLUKOVNÍK GRIŠIN sa už chystal do postele, keď polhodinu po polnoci zazvonil telefón. Hlas poznal.

"Je tu. Ten Američan. Teraz je u Jeho Svätosti."

"Kde ste?"

"V kuchynke, robím kávu. Musím ísť."

Telefón stíchol. Grišin sa usiloval opanovať svoje nadšenie. Nenávidený Američan bol nazad a on ho mal takmer v hrsti.

Zavolať hlavu najužšieho jadra Čiernych gárd. "Potrebujem desať mužov, tri autá, samopaly mini uzi - ihneď. Uzavrite oba konce Čistého pereulku. Stretneme sa o tridsať minút."

Desať minút po jednej Monk vstal a zažehal patriarchovi dobrú noc. "Myslím, že sa už nestretneme, Vaša Svätosť."

Alexej II. tiež vstal a odprevádzal ho ku dverám. "Zbohom, synu môj. Nech vás opatrujú anjeli strážni."
V tejto chvíli, pomyslel si Monk, keď kráčal dolu schodmi, mi bohato postačí zopár čečenských bojovníkov.
Tučný komorník bol pri dverách ako obyčajne a držal v rukách jeho kabát.
"Kabát netreba, otče, ďakujem," povedal. Naozaj nepotreboval, aby ho niečo spomaľovalo. Vybral mobilný telefón a vytŕukal číslo. "Monach," povedal.
"Pätnásť sekúnd," odpovedal hlas. Monk spoznal Magometa. Odchýlil bránu o pár centimetrov a vyzrel von.
O kus ďalej na úzkej ulici neďaleko sliepňavej pouličnej lampy čakal Mercedes. Sedeli v ňom štyria chlapi; jeden bol za volantom a traja mali samopaly mini uzi. Motor bežal.
Opačným smerom bolo malé námestie. V tienoch na námestí čakali dve ďalšie čierne autá. Každý, kto by chcel odísť z uličky, musel prejsť popri striehnucich.
Na konci, kde čakal Mercedes, sa objavilo iné vozidlo s nápisom TAXI svietiacim v žltej farbe. Zrejme prišlo vyzdvihnúť terč čakajúcich. Taxík sa dostal na jednu úroveň s Mercedesom a ozvalo sa dvojnásobné cengnutie, keď dva kusy kovu veľké ako grapefruit dopadli na zľadovatenú vozovku a zošuchli sa pod sedan. Len čo taxík prešiel popri aute, Monk, ešte vždy stojaci za uličnými dverami, počul dvojité žuchnutie vybuchujúcich granátov.
V tej istej chvíli sa dovalilo na námestie veľké nákladné auto, s hrmením prišlo pred vjazd do uličky a zastalo. Z kabíny vyskočil šofér a rozbehol sa uličkou.
Monk letmo kývol hlavou roztrasenému kňazovi, otvoril dvere dokorán a vykročil na ulicu. Taxík bol takmer naproti nemu a zadné dvere sa roztvorili. Skočil dovnútra, a hneď za ním aj bežiaci šofér nákladiaka.
Taxík sa spiatockou hnal tou istou cestou, ktorou prišiel. Spoza nehybného nákladného auta dorazila spíška guliek, keď ktosi ležiaci na zemi začal strieľať zo samopalu. Potom pod podvozkom nákladiaku vybuchli dve nálože a streľba prestala.
Magomet na prednom sedadle sa obrátil. "S vami sa človek nenudí, amerikanec."
Na námestí na opačnom konci ulice stál plukovník Grišin a hľadel na zničený nákladiak, ktorý blokoval prístup. Pod ním ležali mŕtvi dvaja jeho muži, ktorých zabili nálože pripevnené k podvozku. Keď vykukol spoza vozidla, videl, že na opačnom konci úzkej uličky horí jeho druhé auto.
Vybral mobilný telefón a vytŕukal sedem čísel. Ozval sa vyľakaný šepot: "Da."
"Ušiel. Máte, čo som chcel?"
"Da."
"Ako vždy. Dnes ráno o desiatej."

KOSTOL VŠETKÝCH SVÄTÝCH na Kuliškách bol v tomto čase takmer prázdny. Otec Maxim stál pri pravej stene a držal sviečku so stekajúcim voskom, keď sa pri ňom objavil plukovník Grišin.
"Američan unikal," povedal Grišin ticho.
"Mrzí ma to. Robil som, čo som mohol, ale zdalo sa, akoby mal podozrenie, že rezidencia môže byť pod dozorom."
"A magnetofón, čo som vám dal?"
"Zapol som ho, keď som niesol dnu kávu. Keď prišli tie výbuchy, Jeho Svätosť vyšla z knižnice, nahla sa nad zábradlie a pýtala sa, čo sa robí. Kým bol tam, odniesol som kávové šálky a magnetofón."
Grišin bez slova vystrel ruku.
"Dúfam, že som konal správne," povedal otec Maxim rozochvené, keď ponoril ruku do vrečka habitu a vybral pásku.
Grišin mal niekedy pocit, že by toho podliaka najradšej zaškrtil holými rukami. Jedného dňa to možno aj urobí. "Spravili ste presne tú najsprávnejšiu vec, otče," povedal.

Deviata kapitola

PLUKOVNÍK GRIŠIN strávil zvyšok dopoludnia zavretý v kancelárii a počúval pásku so záznamom z porady medzi patriarchom Alexejom II. a Jasonom Monkom. Trikrát si vypočul štyridsaťminútový rozhovor, kým sa pustil do doslovného prepisu.
Čo počul, bolo také zlé, že horšie si nemožno ani predstaviť. Monk prezradil, že hneď po Novom roku sa začne koordinovaná kampaň, ktorá zničí volebné šance Igora Komarova.
Zablokovanie akejkoľvek publicity pre Komarova na oboch kanáloch komerčnej televízie bolo dielom bankárov na čele s Leonidom Bernsteinom. To bol jeden účet, ktorý bude treba vyrovnať.
Monkov druhý príspevok sa týkal mafie Dolgorukých. Grišin ich už dávno považoval za háved', ale ich finančná podpora bola životne dôležitá. Páska odhalila, že na finančných dokladoch, ktoré sa našli pod kasínom, začal už pracovať tím účtovníkov a čoskoro poskytnú dôkazy o finančnom prepojení medzi mafiou a ÚVS. Medzitým bude Petrovskij jednou raziou po druhej tlak na klan Dolgorukých zvyšovať. V tom prípade, uvažoval Grišin, neexistuje, aby Dolgorukí uverili jeho ubezpečovaniu, že za tým všetkým nie je prameň v Čiernej garde.
Potenciálne azda zo všetkého najnebezpečnejšie boli patriarchove slová, ktoré zazneli ku koncu pásky.
Úradujúci prezident Markov, povedal, bude tráviť Nový rok s rodinou mimo Moskvy. Vráti sa 3. januára. V ten deň prijme patriarchu, ktorý zamýšľal Markova presvedčiť, aby zrušil kandidatúru Igora Komarova, pretože ide v dôsledku jeho spojenia s gangsterskou mafiou o "nespôsobilú osobu". A bolo veľmi pravdepodobné, že Markov presne také čosi urobí. Ak odhliadneme od všetkého ostatného, aj sám kandidoval, a netúžil sa vo voľbách postaviť zoči-voči Komarovovi.
Traja zradcovia, dumať Grišin. Štyria, ak rátame aj toho renegáta generála Nikolaja Nikolajeva. No čo, zradcov trestal

celý život. Vedel, čo s nimi treba robiť.

Osobne prepísal svoj rukou písaný zápis na stroji a požiadal Komarova o dvojhodinový rozhovor.

IGOR KOMAROV dočítal poslednú stránku prepisu a zaklonil sa v kresle. Nikdy nebol veľmi ružovúčký, ale dnes večer, ako si Grišin všimol, mal tvár ako list papiera.

"To je zlé," povedal vodca ÚVS.

"Veľmi zlé, pán prezident. Ale to, čo vieme, mi umožňuje obrátiť úlohy. Dočkáte sa svojej pomsty. Len mi dajte rozkaz."

"Ako to myslíte, Anatolij Grišin?"

"O niekoľko dní, pán prezident, už nijakého kandidáta na trón celej Rusi nebude. A teraz navrhujem ďalšiu prevenciu a retribúciu."

"Všetkých štyroch?"

"Nemáme inú možnosť,"

"Nič sa nesmie dať vystopovať. Ešte nie. Na to je priskoro."

"Samozrejme. Ale chcete, aby tí štyria, čo sa usilujú o vašu skazu, prestali fungovať?"

"Rozhodne."

"Ďakujem, pán prezident. Len toľko som chcel vedieť."

HOTELOVÁ IZBA bola rezervovaná na meno pána Kuzičkina, a človek toho mena sa do nej naozaj aj nastáhoval. Potom odišiel preč a kľúč nenápadne podstrčil Jasonovi Monkovi. Bol to azda najbezpečnejší spôsob, ako sa dostať k dvadsiatim minútam na telefóne, ktorý keby aj vystopovali, prezradil by iba izbu v nečechenskom hoteli ďaleko od centra mesta.

"Generál Petrovskij?"

"Zase vy. Neviem, kam chodíte na informácie, Američan, ale zdá sa, že sú dobré."

"Ďakujem. Ale Komarov a Grišin to len tak nenechajú. Najradšej by som bol, keby ste ženu i Tatianu poslali von z mesta. Hneď, dnes večer. A vy tiež. Nastáhuje sa do kasární. Prosím."

Monk zložil telefón, chvíľku počkal a vykrútil číslo Moskovskej federálnej banky. Bolo už neskoro večer a reagoval iba odkazovač. Monk sa mohol iba modliť, aby Bernstein v najbližších hodinách skontroloval odkazy a odišiel aj s rodinou z krajiny.

Tretí telefonát bol k patriarchovi.

"Mali by ste ísť do kláštora v Zagorsku."

"Prečo?"

"Obávam sa o vás. Veci začínajú byť nebezpečné."

"Pouvažujem o tom, čo hovoríte." Telefón stíchol.

Pri štvrtom telefonáte sa ozval strohý hlas: "Počúvam."

"Generál Nikolajev?"

"Kto... Počkajte, vy ste ten prekliaty Yankee."

"Áno. Mali by ste odtiaľto vypadnúť a ísť k synovcovi na základňu."

"Prečo?"

"Mohlo by sa stať, že vás navštívia istí banditi."

"Chuligáni, čo? Môžu ísť do čerta. V živote som neustupoval, mládenec. Tak už teraz nebudem začínať." Telefón zmlkol.

Monk si vzdychol a položil slúchadlo. Pozrel na hodinky. Dvadsaťpäť minút. Čas ísť. Nazad do toho bludiska potkaních dier, ktoré tvorilo čečenské podsvetie.

LIKVIDAČNÉ KOMANDÁ boli štyri a zaútočili 21. decembra. Najväčšie si vzalo za terč súkromnú daču Leonida Bernsteina. Strážilo ju dvanásť príslušníkov súkromnej bezpečnostnej služby a v prestrelke štyria z nich zomreli. Aj dvaja čiernogardisti zostali ležať. Veliteľ súkromnej stráže surovo zmlátili, ale on len opakoval, že jeho zamestnávateľ odletel do Paríža. Zvyšok personálu, ktorý pochytili a nahnali do kuchyne, to potvrdil.

Terčom druhého útoku bol činžiak, kde býval generál Valentin Petrovskij. Pri bariére pred budovou zastal jediný čierny Mercedes. Strážny vyšiel z teplej búdky skontrolovať doklady. Strelili ho do tyla. Bezpečnostného na recepcii stihol ten istý osud. Štyria čiernogardisti zaistovali vestibul a šiesti sa vyviezli hore výtahom. Dôkladná prehliadka bytu ukázala, že v ňom nik nie je, a tak oddiel odišiel.

Kozáka, ktorý otvoril dvere na patriarchovej rezidencii, ihneď zastrelili a mŕtvolu vyniesli na poschodie. Podľa plánu mali kozákovou zbraňou zastreliť osobného tajomníka a patriarchu a potom vložiť zbraň do ruky mŕtvemu tajomníkovi. Otec Maxim by potom odprisahal, že kozák s patriarchom prekvapili tajomníka, keď prehrabával zásuvky, a v nasledujúcej prestrelke všetci traja zomreli.

Namiesto toho zabijaci našli tučného kňaza v špinavom župane, ktorý vrieskal na vrchu schodov: "Čo to robíte?"

"Kde je Alexej?" zavrčal jeden z mužov v čiernom.

"Preč," bľabotal kňaz. "Išiel do Zagorska."

Likvidačné komando nechalo mŕtvolu kozáka tak a zmizlo.

Dvere na osamotej chalupe pri Minskej ceste otvoril obstarožný sluha. Do prs ho zasiahol výstrel a do domu vtrhli štyria čiernogardisti. Z druhej strany obývačky na nich zaútočil vlčiak a vrhol sa na hrdlo vedúceho gardistu. Jeho spoločník odstrelil psovi hlavu.

Starý chlap s naježenými bielymi fúzami sediaci pri dohasínajúcich siahoviciach v kozube namieril makarova na skupinu

vo dverách a dvakrát vystrelil. Jedna guľka zaviazla vo verajach a druhá zasiahla muža, ktorý mu práve zastrelil psa. A nato tri guľky v rýchlom slede zasiahli starého generála do prs.

UMAR GUNAJEV zavola krátko po desiatej ráno. "Práve som došiel do kancelárie. Fantastický cirkus."

"Prečo?" spýtal sa Monk.

"Všade samá milícia. Včera podnikli nejaký útok na budovu, kde bývajú vyšší dôstojníci milície."

"To bolo rýchlo. Budem potrebovať bezpečný telefón."

"Daj mi pol hodiny. Pošlem po teba."

O jedenástej už Monk sedel v skladisku plnom pašovaného alkoholu. Telefónny mechanik práve dokončoval robotu.

"Ak sa niekto pokúsi vystopovať hovor na tomto prístroji," povedal Monkovi, "skončí v kaviarni tri kilometre odtiaľto."

Monk začal tým, že vykrútil číslo veliteľstva GUVU. "Spojte ma s generálom Petrovským," povedal.

"Nemá čas. Kto volá?" spýtal sa operátor.

"Tak ho vyrušte. Povedzte, že ide o Tatianu."

Petrovskij sa ozval o desať sekúnd.

"To som ja, ten nočný návštevník. Sú obe preč z Moskvy, Tatiana i vaša žena?"

"Áno. Kilometre odtiaľto."

"Ak sa nemýlim, na vašu budovu zaútočili."

"Bolo ich desať, ozbrojených až po zuby. Zabili dvoch strážcov."

"Hľadali vás."

"Dal som na vašu radu. Som v kasárňach. Kto to bol? Prekliati gangstri."

"Nijakí gangstri. To boli Čierne gardy."

"Grišinove gorily. Prečo?"

"Pravdepodobne sa boja, že tie papiere, čo ste zabavili, dokážu spojenie medzi mafiou Dolgorukých a ÚVS."

"No, nič také nedokazujú. Sú to zväčša kvitančie z kasína."

"Grišin to nevie, pán generál. Obáva sa najhoršieho. Počuli ste o ujovi Koľovi?"

"O tom tankovom generálovi? Čo je s ním?"

"Dostali ho. Podobné likvidačné komando. Včera večer. Odsúdil Komarova, pamätáte sa?"

"Samozrejme. Ale nikdy som si nemyslel, že zájde až tak ďaleko. Pankharti." Monk položil slúchadlo a zazvonil na Moskovskú federálnu banku. Bernsteinov osobný tajomník ho ubezpečoval, že jeho šéf je teraz na kilometre ďaleko.

"Poradte mu, aby tam zostal."

"To nebude problém."

Nasledovali Monkove telefonáty reportérom v siedmich rozličných redakciách. V Pravde, bývalom orgáne Komunistickej strany, ho spojili s hlavným reportérom rubriky zločinu.

"My dvaja sa nepoznáme," povedal Monk. "Ale čosi pre vás mám. Tejto noci došlo k útoku na rezidenciu patriarchu. Atentát a pokus o zavraždenie. Nezájdete tam?"

Reportér sedel za písacím stolom a počúval bzukot stíchnutej linky. Bol ako omráčený. Ak to je len spolovice pravda, tak je to najväčšia senzácia, na akej kedy pracoval.

23. decembra sa ranné vydania všetkých novín sústreďovali na senzácie, na ktoré ich Monk nasmeroval. Novinári si navzájom čítali články a potom nanovo prepisovali vlastné reportáže, v ktorých uvádzali tie štyri útoky do súvislosti. Nikto ani na okamih neuveril, že by mohlo ísť o vlámačku, ktorá sa zle skončila. Vláračka mohla byť dôvodom na to, aby niekto prepadol dom nesmierne bohatého bankára Leonida Bernsteina, ale nemalo zmyslu vlárať sa ku generálovi na penzii, do bytu vyššieho policajného dôstojníka alebo do rezidencie patriarchu.

Druhý deň anonymných telefonátov začal Monk pred poludním. Pod každé líce si zasunul zrolovaný kus servítky, čo mu zmenilo hlas aspoň natoľko, aby nik nezistil, že volá ten istý človek, čo včera, a všetkým siedmim novinám sprostredkoval ten istý odkaz. "Vy ma nepoznáte a nemôžem vám ani uviesť svoje meno. Stálo by ma to život. Som vyšší dôstojník Čiernych gárd. Ale som aj veriaci kresťan. Už dlhé mesiace ma znepokojujú názory, ktoré sa vyjadrujú v srdci ÚVS. Na verejnosti hovoria jedno, ale popravde nenávidia cirkev a demokraciu a chystajú sa zriadiť štát jednej strany a vládnuť ako nacisti. Ja už mám toho dosť. Musel som sa ozvať. Tie štyri útoky podnikli Čierne gardy."

Popoludní už bola Komarovova centrála ako za stavu obliehania. Atmosféra vnútri nemala ďaleko do paniky.

Boris Kuznecov s vlhkými škvrnami pod pazuchami sa usiloval zvládnuť telefóny, ktoré v jednom kuse vyzváňali. "Nie, nie je to pravda," kričal na jeden dopyt za druhým. "Je to podlá lož, hrubé ohováranie. Neexistuje nijaké spojenie medzi stranou a akýmkoľvek mafianskym gangom."

V JUHOZÁPADNOM KÚTE centrálnej moskovskej zóny, na výbežku zeme, ktorý vytvára serpentína rieky Moskvy, stojí stredoveký Novodevičij kláštor a v tieni jeho múrov leží veľký cintorín.

Osem hektárov zeme, tienenej sosnami, brezami, lipami a vrbami, prichýlilo dvadsaťdva tisíc hrobov. Gagarin, astronaut, ktorý sa zabil ako skúšobný pilot, keď zalietaval prototyp lietadla po konzumácii vodky, tu leží len niekoľko metrov od kamennej sochy Nikitu Chruščova s guľatou hlavou.

Keďže priestor sa tu vyvažuje zlatom, v zime roku 1999 ostávalo na hroby už len málo miest, ale jedno z nich bolo vyhradené pre armádneho generála Nikolaja Nikolajeva, a tu 26. decembra Miša Andrejev pochoval svojho uja Koľu. Usiloval sa, aby pohreb bol taký, ako si ho starý bojovník pri poslednej spoločnej večeri žiadal. Komplet všetko, povedal, a tak miništranti hojdali kadidelnicami a v chladnom vzduchu stúpali oblaky voňavého dymu.

Náhrobný kameň mal tvar kríža, ale nebola na ňom podobizeň mŕtveho, iba meno a pod ním slová Rusksij soldat - ruský

vojak.

Reč nad hrobom predniesol generálmajor Andrejev. Bola krátka. Ujo Koľa nenávidel vzletné slová. Keď Andrejev skončil a biskup začal pospevovať slová rozlúčky, položil na rakvu tri purpurové stuhy a zlaté kolieska Hrdinu ZSSR. Osem vojakov jeho Tamanskej divízie, ktorí niesli rakvu, ju spustilo do zeme. Andrejev odstúpil a zasalutoval. To isté spravili dvaja ministri ústrednej vlády a osemnásť generálov.

Keď sa vracali cestičkou k bráne cintorína, námestník ministra obrany, generál Butov, položil Andrejevovi ruku na plece. "Hrozná čosi," povedal. "Strašné, takto zomrieť."

"Jedného dňa ich nájdem," povedal Andrejev, "a zaplatia mi za to."

OSEM KILOMETROV odtiaľ, v slabnúcim svetle zimného popoludnia, drobčil v snehu malý kňaz v habite a vysokej čiernej kamilavke, a zmizol pod cibulovitými kupolami kostola na Slavianskom námestí. O päť minút bol pri ňom plukovník Grišin.

"Veľmi sa bojím," povedal otec Maxim.

"Nemusíte. Neúspech sa môže pritrafiť, ale nie je to nič také, čo by som nevedel zvládnuť. Povedzte, prečo patriarcha tak náhle odišiel?"

"Neviem. Ráno dvadsiateho prvého mu niekto telefonoval. Kým som sa nazdal, rozkázal mi zabaliť kufor. Ostal niekoľko dní u mníchov v Zagorsku a včera sa vrátil."

"Takže je nazad. A vy ste ma volali nato, aby ste mi to povedali?"

"Samozrejme nie. Ide o voľby."

"O voľby sa nemusíte obávať, otec Maxim. Mali sme neúspechy, ale úradujúci prezident Markov určite vypadne v prvom kole. A v druhom kole Igor Komarov napriek všetkému nad komunistom Žuganovom zvíťazí."

"Práve o to ide, pán plukovník. Dnes ráno išla Jeho Svätosť na Starú ploščaď, kde mala súkromné stretnutie s prezidentom. Ako počúvam, boli na ňom aj dvaja generáli milície a ďalší."

"Ako viete?"

"Vrátil sa tak zavčasu, že stihol obed so svojím osobným tajomníkom. Ja som nosil na stôl, mňa si nevšimli. Rozoberali to rozhodnutie, ku ktorému Markov konečne dospel."

"A to znelo?"

Otec Maxim sa triasol ako osika. Plameň sviečky v jeho rukách sa chvel, takže jej svetlo tancovalo po tvári Madony s dieťaťom na stene. "Začína to byť nebezpečné."

"Upokojte sa, otcie. O dvadsať dní, keď zvolia Igora Komarova, nastúpíte do postavenia, o akom sa vám ani nesnívalo. No a čo sa rozprávalo na tom stretnutí s úradujúcim prezidentom?"

"Voľby nebudú."

"Čože?"

"Teda, voľby budú. Ale bez pána Komarova."

"To by sa neopovážil," zašepkal Grišin. "Neopovážil by sa vyhlásiť Igora Komarova za nespôsobilú osobu."

"Ide to ešte ďalej, pán plukovník. Tí generáli sa vraj nedali odbiť. Zabitie generála Nikolajeva a pokusy o atentát na bankára, na milicionára, a predovšetkým na Jeho Svätosť ich zrejme vyprovokovali."

"K čomu?"

"Dávajú dokopy jednotku štyridsaťtisíc mužov. Prezidentská ochrana, sily rýchleho nasadenia a elitné jednotky ministerstva vnútra."

"A načo?"

"Aby vás všetkých pozatýkali. Na Nový rok. Obvinili z protištátneho sprisahania. Nejaký dôstojník Čiernych gárd je to pripravený dosvedčiť."

Plukovník Grišin stál, akoby ho bol zasiahol elektrický prúd. Časť mozgu mu hovorila, že títo zbabelí potrimiskári by na niečo podobné nemali odvahy. Iná časť mu hovorila, že by to mohla byť pravda, ak si úradujúci prezident a ľudia okolo neho uvedomili, čo by ich čakalo, ak Komarov vyhrá.

"Vráťte sa do rezidencie, otec Maxim," povedal po chvíli. "Chcem vedieť všetko, čo sa stane, všetko, čo budete počuť. Odteraz až do Nového roku."

Vylákaný kňaz vďačne odbehol. Neuplynulo šesť hodín a jeho staručká matka dostala ťažký zápal pľúc. Lásavý patriarcha mu dal dovolenku. Keď sa zotmelo, otec Maxim už sedel vo vlaku do Žitomira. Vrável si, že urobil, čo mohol - všetko, čo od neho žiadali a ešte aj čosi navyše. Ale ani svätý Michal so všetkými svojimi anjeli by ho neudržal v Moskve o sekundu dlhšie.

IGOR KOMAROV sedel za stolom, vo svetle lampy popolavý. Grišin práve doreferoval vodcovi ÚVVS, čo sa dozvedel od otca Maxima. Kým Grišin hovoril, Komarov sa navidomoči scvrkával. Voľakedajšie ľadové sebaovládanie sa roztápalo; rozhodnosť, nepoznajúca váhanie, sa z neho cedila ako krv. Všetko sa rúcalo.

"Bola chyba podniknúť tie štyri atentáty na našich nepriateľov," povedal Komarov po chvíli.

"Ak dovolíte, pán prezident, takticky to bolo správne. Iba nesmierna smola tak chcela, že traja z nich práve vtedy neboli doma."

Komarov zašomral. Smola to možno bola, ale výsledok bol ešte horší. Kde nabrala tlač tú predstavu, že za tým všetkým je možno on? Kto zradil? Média vždy viseli na každom jeho slove; a teraz ho špinia.

"Ste si istý tým otcom Maximom, pán plukovník?"

"Áno, pán prezident."

"Dôverujete mu?"

"To určite nie. Ale dôverujem jeho chůťkam. Túži po povýšení a po živote plnom rozkoší, a sľúbené má oboje."

"Ale... mali by naozaj tú guráž, aby si s nami začali?"

"Nemyslím, že to môžeme len tak spakruky zavrhnúť. Ako hovoria boxeri, ide sa na holé päste. Ten náš hlúpy úradujúci prezident vie, že proti vám nemôže vyhrať, ale proti Ziuganovovi by zvíťazil mohol. Veliaci generáli milície si práve uvedomili, akú čistku u nich zamýšľate. Možno využijú tvrdenia o finančnom prepojení medzi ÚVS a mafiou a zlátať nejaké obvinenia. Áno, myslím, že by sa o to mohli pokúsiť."

"Keby ste boli na ich mieste, pán plukovník, a plánovali tú vec, čo by ste spravili?"

"Presne to isté. Čím viac o tom rozmýšľam, tým je to logickejšie. Včasnáno prvého januára je fantastický termín. Kto nemá po takej noci kocúra? Aké stráže nespia? Áno, je to logické."

"Čo to hovoríte? Že je s nami koniec? Že všetko, čo sme vykonali, bolo zbytočné, že naše veľké plány sa nikdy nestanú skutkom?"

Grišin sa naklonil ponad stôl. "Nie, pán prezident. Kľúčom k úspechu je poznať zámysel nepriateľa. A ten poznáme. A necháva nám iba jediná možnosť - preventívny úder."

"Úder? Proti komu?"

"Pán prezident, na Silvestra budú naši nepriatelia oslavovať, ich jednotky budú zavreté v kasárňach až do rána. Môžem dať dokopy vojsko o sile osemdesiat tisíc mužov a cez noc obsadiť Moskvu. A kto má Moskvu, má Rusko."

Komarov sa zamyslel. Obsadí televízne štúdiá a prehovorí k národu. Bude tvrdiť, že konal, aby zabránil sprisahaniu, ktoré chcelo zrušiť voľby. Ľudia mu uveria. "Naozaj by ste to dokázali?" spýtal sa.

"Pán prezident, v tejto úplatnej krajine je všetko na predaj. Za peniaze si môžem kúpiť vojska, koľko chcem. Dajte mi príkaz, a na poludnie na Nový rok vás posadím do reprezentačných miestností Kremľa."

Igor Komarov si oprel bradu o ruky zopäté do striešky a hľadel na písaciu podložku na stole. Po niekoľkých minútach zdvihol zrak a stretol sa pohľadom plukovníka Grišina.

"Urobte to," povedal.

KEBY BOL GRIŠIN potreboval zorganizovať ozbrojený útvar s cieľom obsadiť Moskvu, a keby bol musel za štyri dni zorganizovať všetko od nuly, nikdy by sa mu to nebolo podarilo.

Lenže on nezačínal od nuly. Už mesiace vedel, že bezprostredne po víťazstve Igora Komarova v prezidentských voľbách mu prípadne úloha odzbrojiť a rozpustiť všetky ozbrojené útvary štátu.

V rámci príprav na túto úlohu už vedel, kde nájde prirodzených spojencov a kto budú jasní nepriatelia. K tým posledným patrila predovšetkým Prezidentská garda, tridsať tisíc mužov v plnej zbroji, z ktorých šesť tisíc bolo posádkou priamo v Moskve. Pod velením generála Sergeja Korina budú bojovať za legitímnosť štátu. Po nich nasledovalo ministerstvo vnútra, ktoré malo vlastnú stopäťdesiat tisícovú armádu. Treťou úlohou bude pozatýkať a internovať dva útvary na boj proti organizovanému zločinu: federálny útvar, ktorému velili z ústredia ministerstva vnútra na Žitnom námestí, a moskovskú mestskú jednotku, GUVĐ, ktorá mala na čele generálmajora Petrovského, a zároveň s nimi aj ich jednotky rýchleho nasadenia.

Grišinove bezprostredne podriadené sily boli jeho Čierne gardy - teraz v sile šesť tisíc mužov - a dvadsať tisíc dospievajúcich Mladých bojovníkov. Čierne gardy boli elitnou jednotkou, ktorú sám vybudoval, ale niekde medzi najvyššou štyridsiatkou veliteľov musí byť zradca. Ktosi očividne kontaktoval médiá a denuncoval pokusy o atentát z 21. decembra ako dielo Čiernych gárd.

Nemal inú voľbu, ako tých štyridsiatich izolovať. To sa stalo 28. decembra. Mladších dôstojníkov povýšili, aby sa uvoľnené miesta zaplnili, a povedali im, že ich velitelia odcestovali na výcvikový kurz.

Grišin sa zamyslel nad podrobnou mapou moskovskej mestskej oblasti a pripravoval si bojový plán na Silvester. Jeho veľkou výhodou bude, že ulice budú takmer prázdne.

Oslavy Nového roku sú v Rusku veľmi dôležité. Na Silvestra popoludní sa prakticky nikde nepracuje a Moskovčania sa strácajú so svojimi zásobami pijatiky na súkromné večierky, kde hodlajú stráviť celú noc. O pol štvrté popoludní sa zotmie a potom sa už do mrazivej noci odvážia iba tí, čo zúfalo potrebujú doplniť stenčené zásoby alkoholu.

Všetci oslavujú, vrátane nešťastných nočných strážnikov. Tí si donesú do roboty vlastné zásoby. Okolo šiestej, predpokladal Grišin, bude mať ulice sám pre seba.

Prvoradou prioritou bolo obsadiť sedem cieľov - dva primárne a päť sekundárnych. Na jeden zo svojich primárnych cieľov - veľký televízny komplex v Ostankine - hodlal nasadiť dve tisíce zo svojej teraz už šesťtisícovej Čiernej gardy. Zvyšujúce štyri tisíce, ktorým bude veliť sám, zamieria do srdca Moskvy po najväčšiu korisť - Kremľ. Na úsvite už Kremľ musí byť jeho, posádku musí poraziť a postarať sa, aby rádiocentrála nemohla volať o pomoc, ináč by sa váhy mohli prikloniť na opačnú stranu.

Piatimi sekundárnymi cieľmi boli radnica na Tverskej ulici, ministerstvo vnútra na Žitnom námestí, komplex prezidentských a ministerských budov na Starej plošči a v jej okolí, letisko Chodinka s kasárňami GRU - vojenského spravodajstva - a budova Dumy.

Ôsmym a samozrejmým cieľom bude ministerstvo obrany, obrovská sivá kamenná budova na Arbatskom námestí. Pre ministerstvo obrany mal Grišin osobitné plány.

Prirodzených spojencov pre extrémne pravicový puč nie je v Rusku ťažko nájsť. Na ich čele je Federálna bezpečnostná služba, čiže FBS, dedičia kedysi všemocnej Druhej hlavnej správy KGB, kde pracoval aj Grišin.

FBS mala pod svojim velením dva útvary rýchleho nasadenia, skupinu Alfa a Vypel - čo po rusky znamená vlajka.

Obe skupiny boli ťažko ozbrojené a pozostávali z vynikajúcich bojovníkov. Z Grišinovho hľadiska mali dve výhody.

Inklinovali ku krajnej pravici: boli proti Židom, proti menšinám a proti demokracii. A okrem toho pol roka nedostali plat.

Grišinove vohľady boli ako spev sirén: obnova starej moci KGB, luxusné výhody, aké patria skutočnej elite, a

počínajúc okamihom Komarovovho puču dvojnásobný plat.

Jednotky Vypelu dostali za úlohu zaistiť v noci 31. decembra letisko Chodinka. Al'fe prideliť ministerstvo vnútra.

29. decembra sa plukovník Grišin zúčastnil na stretnutí v prepychovej podmoskovskej dači, ktorá patrila mafii Dolgorukých. Boli presvedčení, že im má veľmi veľa čo vysvetľovať.

Razie generála Petrovského ich ešte vždy boleli. Ako financijári vyžadovali Dolgorukú vysvetlenie. Lenže počas Grišinovej reči sa nálada zmenila. Keď prezradil, že jestvuje plán vyhlásiť Igora Komarova za osobu nespôsobilú kandidovať v nadchádzajúcich voľbách, účnosť vystriedala panika. Do Komarovovho volebného úspechu všetci veľmi veľa investovali.

Rozhodujúcim úderom bolo Grišinovo odhalenie, že štát zamýšľa zatknúť Komarova a rozdrviť Čierne gardy. Keď načrtol, ako chce situáciu riešiť, Dolgorukí ostali ako bleskom omráčení. Podvody, vydieranie, drogy, prostitúcia a vražda, to boli ich špeciality, ale štátny prevrat, tam sa hralo o naozaj vysoké stávky.

"Nie je to nič iné, len najväčšia krádež na svete - ukradneme štát," povedal Grišin. "Odmietnite, a zase sa stanete štvanou zverou. Prijmite, a krajina je naša."

Najvyššie postavený gangster sediaci za vrchostolom, ktorý sa, tak ako pred ním jeho otec, do podsvetia už narodil a mal medzi všetkými Dolgorukými najbližšie k sicílskemu donovi všetkých donov, dlho upieral zrak na Grišina. Ostatní čakali. Potom začal prikyvovať a jeho zvráskavená lebka sa dvíhala a klesala, ako keď starý jašter signalizuje súhlas. Dohodli sa na posledných financiách.

A dohodli sa aj na tretej ozbrojenej sile, ktorú Grišin potreboval. Z ôsmich stoviek súkromných bezpečnostných služieb dvesto bolo nastrčenými organizáciami Dolgorukých. Poskytnú dvetisíc mužov.

V TEN ISTÝ DEŇ zavolať Jason Monk generálmajorovi Petrovskému. "Zase ja. Balíte?"

"Ako viete?"

"Všetci Rusi chcú stráviť Silvestra s rodinou."

"Viete čo, o hodinu mi letí lietadlo."

"Zrušte let. Budú aj iné Silvestre. Vraveli ste, že ak na ruský štát zaútočia, štát sa bude brániť."

"Čo viete dočerta také, čo ja neviem?"

"Vedieť neviem nič. Mám len svoje podozrenia. Neviete, že podozrenia, to je ruská špecialita?"

Petrovskij zložil telefón a začal vybaľovať.

POSLEDNÉ SPOJENECTVO uzavrel Grišin 30. decembra v krčme. Jeho partnerom v rozhovore bol pupkatý kretén, lenže ten bol zároveň čímsi ako veliteľom pouličných bánd Hnutia Nové Rusko, čo bol vznešený názov pre voľné zoskupenie tetovanej ultrapravicovej čvargy s vyholenými lebkami.

Štós dolárov, ktoré Grišin priniesol, ležal na stole medzi nimi a muž z HNR na ne upieral lačný pohľad. "Päťsto dobrých chlapov zoženiem hocikedy," povedal. "A aká je to robota?"

"Na Silvestra, medzi desiatou večer a polnocou. Zaútočiť na radnicu, dobyť ju a udržať. A je tu jedna podmienka. Až do svítania nijaký alkohol."

Veliteľ HNR si to obracal v hlave. Možno nebol ktovieaký bystrý, ale toľko si vedel zrátať, že ÚVS hrá vabank. A najvyšší čas. Naklonil sa nad stôl. "Ale keď bude po všetkom, icíkovia sú naši."

Grišin sa usmial. "Platí."

Postupom času, uvažoval Grišin, keď sa viezol autom preč, dajú moskovských Židov do laty, ale s nimi aj háved' z HNR. Bude to psina, keď ich budú nakladať do tých istých vlakov smerujúcich na východ.

RÁNO 31. DECEMBRA Jason Monk zase zavolať Petrovskému. "Stále na poste?" spýtal sa.

"Áno, čert aby vás bral."

"Má GUVĐ helikoptéru?"

"Samozrejme."

"Nemáte chuť preletieť ponad tábory Grišinových Čiernych gárd v okolí mesta? Len sa tak pozrieť. Zavolám vám o štyri hodiny."

Pri ďalšom telefonáte bol Petrovskij o čosi krotkejší. "Štyri z tých táborov vyzerajú prázdne. Grišinov osobný tábor, na severovýchod odtiaľto, sa len tak hmýri ako mravenisko. Zdá sa, že sústredil všetky sily do jedného tábora. Nepáči sa mi to."

"Výzerá to na nočné cvičenie, nezdá sa vám?"

"Na Silvestra? Nebuďte strelení. Na Silvestra sú všetci Rusi opití."

"Práve preto. Každý vojak v Moskve bude pod obraz. Ak nedostanú rozkaz ostať triezvi. Nie je to populárny rozkaz, ale ako som hovoril, budú aj iné Silvestre. A počujte, len tak medzi nami, ak by Komarov naozaj zvíťazil, čo sa stane s vašou ženou a s Tatianou? Stojí to za prebdetú noc? Stojí to za pár telefonátov?"

Len čo Jason Monk zložil telefón, ihneď zase zdvihol slúchadlo a začal posledný telefonát. "Umar, priateľ môj, potrebujem od teba poslednú láskavosť. Áno, prisahám, že bude posledná. Auto s telefónom... a pištoľu. Ak to nebude priveľký problém."

Ozval sa smiech. "Nejakú špeciálnu značku?"

Monk si spomenul na hrad Forbes. "Nemohol by si zohnať švajčiarsku SIG-Sauer?"

Desiata kapitola

O DVE ČASOVÉ PÁSMA na západ od Moskvy bolo počasie celkom inakšie, obloha bola žiarivo modrá a teplota sotva dva stupne pod nulou. Mechanik ticho kráčaľ lesmi ku kaštieľu.

Na cestu cez celú Európu sa ako vždy dobre pripravil a nemal nijaké problémy. Vybral sa tam na Volve s moskovskou poznávacou značkou. Lietadlá a zbrane nejdú veľmi dokopy, ale v aute sa nájde veľa skrýší.

Väčšiu časť noci strávil v moteli necelých sto kilometrov odtiaľ a pred úsvitom sa odviezol do oblasti, ktorú hľadal, ale auto zaparkoval tri kilometre od domu. Zvyšok cesty išiel pešo cez les a vynoril sa na okraji lesa za domom. Keď vyšlo zubaté zimné slnko, vyhrabal si za kmeňom veľkého buka okop, aby si mal kde ľahnúť, sadol si a začal čakať. Zo svojho miesta videl na dom i dvor z diaľky tristo metrov, pričom sám ostával skrytý za stromom.

O deviatej vyšiel na dvor chlap. Mechanik zdvihol ďalekohľad a zaostril. Nebol to jeho terč; sluha vzal za kôš polien z prístrešku pri múre nádvorja a vrátil sa dnu.

Na jednej strane dvora bola koniareň. Dva boxy boli obsadené. Sponad dolnej časti polovičných dverí vytŕčali dve konské hlavy, jedna hnedočervená, jedna gaštanová. Krátko pred poludním sa objavil starší človek, prešiel cez dvor a potľapkal kone po nose. Mechanik štuďoval tvár ďalekohľadom a vrhol pohľad na fotografiu, ktorú mal v trávě po boku. Nebolo pochybností.

Zdvihol loveckú pušku a pozrel cez zámerný ďalekohľad. Tvídové sako zapĺňalo celý kruh. Odistiť. Pomaly stlačiť spúšť.

Údolím sa rozľahol zvuk výstrelu. Muža v tvídovom saku na dvore akoby čosi hodilo o dvere tajne. Diera na jeho chrbte, v úrovni srdca, sa strácala vo vzorke tvídu. Podlomili sa mu kolená. Ako klesal, druhý výstrel mu rozmetol pol hlavy.

Dva výstrely za zimného dopoludnia nie sú na vidieku ničím zvláštnym. Sedliak strieľa králiky. Nakoniec príde policajné auto.

Neskoro. O pätnásť minút už Mechanik doklusal k autu. Šesťdesiat minút po výstrele hodil pušku cez murované zábradlie mosta a pozeral, ako mizne v čiernej vode. A potom sa vydal na dlhú cestu domov.

PRVÉ REFLEKTORY sa objavili tesne po siedmej a pomaly napredovali tmou k jasne osvetlenému komplexu budov tvoriacich televízne centrum Ostankino. Jason Monk sedel za volantom auta a motor mal pustený, aby ho kúrenie chránilo pred zimou. Zaparkoval tesne pri bulvári, na bočnej ceste, pričom hlavnú kancelársku budovu mal rovno pred sebou. Keď videl, že svetlá nepatria jedinému autu, ale konvoju nákladných vozidiel, zhasol motor a zradný oblak dymu z výfuku zmizol.

Nákladiakov bolo zo tridsať, ale iba tri zašli až na parkovisko televízneho centra. Vyskákali z nich ozbrojenci v čiernom a vbehli rovno do prijímacej haly. O pár sekúnd už vyľakaný personál stál v rade pred namierenými zbraňami oproti zadnej stene, jasne viditeľný z vonkajšej temnoty. A potom Monk videl, ako ich odvádzajú preč z dohľadu.

Ktorýsi z čiernogardistov vyšiel z budovy a dal baterkou signál ostatnému konvoju, ktorý sa pohol dopredu, zaplnil parkovisko a obklopil kancelársky blok obranným prstencom. Vynorili sa ďalšie stovky gardistov a odklusali do budovy.

Monk zobral autotelefón a zavolať Petrovskému.

Ten zdvihol a spýtal sa: "Kde ste?"

"Sedím vo veľmi studenom aute v Ostankine a pozerám, ako Čierne gardy preberajú celý komplex."

Nastalo ticho. A potom: "Tak sa naozaj na to dal!"

"Je šialený, ale až taký blázon zase možno nie je. Mohlo by sa mu to podariť. Je v Moskve niekto taký triezvy, aby mohol brániť štát?"

"Dajte mi číslo, Američan, a zložte telefón."

Nastalo veľké ticho. Ktokoľvek plánoval prevrat, plánoval dobre. Oboma smermi boli na bulvári bloky obytných domov, zväčša vysvietených, a ich obyvatelia s pohármi v rukách pozerali tú istú televíziu, ktorú tu len o pár metrov ďalej potichu kradli.

Monk vystúpil z auta, čupol si a vyprázdnil zásobník pištole rovno do nákladiakov a televíznej budovy. Na dvesto metrov nepočuť pištoľ o nič lepšie ako kapsľovku, ale guľky na takú vzdialenosť doletia a náhodný výstrel zasiahol čiernogardistu do ucha. Jeden z jeho spolubojovníkov pokropil noc guľkami z Kalašnikova. Rozbil tri obloky v bytovkách a v tých sa začali objavovať vyľakané hlavy. Niekoľko z nich vzápätí zmizlo, lebo sa rozbehli k telefónom volať políciu.

V centrále ministerstva vnútra na Žitnom námestí sedel generál Ivan Kozlovskij, veliteľ oddielov rýchleho nasadenia OMON, vo svojej kancelárii v kasárňach s tromi tisíckami napajedených chlapov, ktorým v ten deň zrušil vychádzky i dovolenky.

Človek, ktorý ho na to nahovoril, generálmajor Petrovskij, bol zase na telefóne, a Kozlovskij naňho kričal: "Somárstvo, veď práve pozerám telku. A kto to hovorí? Počkaj, počkaj." Svetielko na druhom telefóne blikalo. Schmatol slúchadlo a skríkol: "Prosím!"

Ozval sa nervózny telefonista. "Prepáčte, že vyrušujem, pán generál, ale mám na linke človeka, ktorý tvrdí, že v Ostankine sa strieľa."

Tón generála Kozlovského sa zmenil. Hovoril jasne a pokojne. "Zistite od neho všetky podrobnosti a zavolajte mi nazad."

Do druhého telefónu povedal: "Valentin, možno máš pravdu. Prechádzam na pohotovosť najvyššieho stupňa."

"Aj ja. Mimochodom, zavolať som generálovi Korinovi v Kremli. Sľúbil, že prezidentskej garde vyhlási pohotovosť."

"Dobrý nápad. Zavolám mu." Z Ostankina prišlo ešte osem telefonátov ohľadne strelby na uliciach. Útočníci boli

oblečení v čiernom. Nebola to armáda. Kozlovskij si zvolal k sebe veliteľov jednotiek. "Nasadať na autá a do terénu," rozkázal. "Dva tisíce mužov chceme mať na uliciach a tisíc ostane tu a bude brániť budovu."

Ak sa koná nejaký prevrat, útočníci budú musieť vyradiť ministerstvo a jeho kasárne. Tie boli našťastie postavené ako pevnosť.

V meste sa dali do pohybu aj iné jednotky, ale tým nevelil Kozlovskij. Úderná skupina Alfa obkľučovala ministerstvo. Grišinovým problémom bol čas. Musel koordinovať svoje útoky, a pritom do poslednej minúty nesmel porušiť rádiové mlčanie. Keby zaútočil priskoro, mohlo sa stať, že obrancovia ešte nepokročia dostatočne v oslavách; ak prineskoro, premrhná niekoľko hodín tmy. Skupine Alfa dal rozkaz zaútočiť o deviatej.

O pol deviatej odišlo z kasární na ministerstve dvetisíc Kozlovského výsadbárov OMON na nákladiakoch a obrnených transportéroch. Len čo odišli, zostávajúci uzavreli pevnosť a zaujali obranné postavenia. O deviatej sa strhli prestrelky, ale prvok prekvapenia útočníci stratili. Paľba protivníka sa niesla ulicami okolo ministerstva a križovala Žitné námestie. Vojaci zo skupiny Alfa sa museli kryť a túžili po delostrelectve. Lenže to nemali.

Medzitým generál Sergej Korin, veliteľ prezidentskej ochrannej gardy, došiel do kasární v kremľských múroch a dal za sebou zavrieť Kutafianskú bránu tesne predtým, ako Grišinova hlavná kolóna došla na Manéžne námestie. Korin bol v kancelárii a telefonoval na ministerstvo obrany. "Dajte mi staršieho službukonajúceho dôstojníka," zakríčal.

Nasledovalo ticho a potom sa na linke ozval známy hlas. "Námestník ministra obrany Butov."

"Chvalabohu, že ste tam. Máme krízu. Pokúšajú sa o nejaký prevrat. Ostankino sme stratili. Na vnútro útočia. Pred Kremľom je kolóna obrnených áut a nákladiakov. Potrebujeme pomoc."

"Dostanete ju. Čo potrebujete?"

"Všetko. A čím rýchlejšie." Korin vedel, že ani nie na hodinu cesty lietadlom je elitná výsadbárska brigáda, ktorú mohli zhodiť na letisko v Chodinke, ak im vyznačia miesto zoskoku.

"Generál, dostanete všetko, čo vám budem môcť zorganizovať. Len vydržte."

Družstvo čiernogardistov pod krycou paľbou vlastných ťažkých guľometov vybehlo dopredu a dostalo sa do skryše, ktorú poskytovala krytá Borovička brána Kremľa. Na každý zo štyroch pántov umiestnili tvarovanú nálož plastickej trhaviny. Keď družstvo bežalo nazad, dvoch mužov skosila paľba z vrchu múrov. O niekoľko sekúnd sa dvadsaťtonová brána zatrasla, lebo jej pánty zničil výbuch, potom sa zaknísala a s rachotom sa zrútila na zem. Obrnený transportér, ktorý nemohla ohroziť paľba z ručných zbraní, vybehol hore prístupovou cestou do krytu, tvoreného oblúkom brány. Za drevenými vrátami bola veľká oceľová mreža. Za ňou, v parkovacom priestore, kde sa obyčajne prechádzali turisti, sa objavil príslušník prezidentských gárd a pokúsil sa cez mreže namieriť na transportér pancierovku. Kým stačil vystreliť, kanón transportéra ho rozmetala na kusy.

Z transportéra vyskákali gardisti a rozmiestnili na oceľovú mrežu ďalšie nálože. Nálože vybuchli a mreža ostala opito visieť na jedinom pánte. Útočníci sa rozbehli proti nej a zrazili ju na zem.

Napriek paľbe začali Čierne gardy vbiehať do pevnosti. Nad prezidentskými silami mali prevahu štyri ku jednej.

"JASON, ČO SA ROBÍ?" Na autotelefóne bol Umar Gunajev.

"Grišin chce dobyť Moskvu, priateľ môj."

"Nechýba ti nič?"

"Zatiaľ nič."

"Kde si?"

"Veziem sa na juh od Ostankina. Prečo?"

"Jeden z mojich ľudí práve išiel cez Tverskú. Je tam kopa tej čvargy z HNR a prebývajú sa na radnicu."

"Vieš, čo si mládenci z HNR myslia o tebe a tvojich ľuďoch?"

"Samozrejme," povedal Gunajev.

"A nepošleš pár mládenčov, nech si vybavujú účty?"

O hodinu sa tristo Čečencov, vyzbrojených dlhými kaukazskými nožmi, pištoľami a samopalmi mini uzi, objavilo na Tverskej, kde pouličné bandy HNR demolovali radnicu. Po prvých desiatich minútach nemohol nik pochybovať, kto je pánom v dome.

Monk zahol na Arbatské námestie a s úžasom zastal. Na východnej strane námestia stála budova ministerstva obrany, osamotená a mŕkva. Nikde Čierne gardy, nikde prestrelky, nikto sa budovu nepokúšal dobyť. Prečo ministerstvo neobsadili ani neobliehali? Pozrel do vreckového adresára a vyťukal číslo na autotelefóne.

Generálmajor Miša Andrejev si vo svojej osobnej ubytovni na základni Kobjakova, asi päťdesiat kilometrov od Kremľa, pritiahol kravatu a chystal sa na odchod, lebo mal predsedať oslavám Nového roka v dôstojníckom kasíne. Zazvonil telefón. Zrejme jeho pobočník, bude ho súriť a ponosovať sa, že mládenci už chcú začať. Načial sa za slúchadlom.

"Generál Andrejev?" spýtal sa neznámy hlas.

"Áno."

"Nepoznáte ma. V istom zmysle som bol kolegom vášho strýka. Bol to dobrý človek, keď sa v tom rozhovore postavil proti Komarovovi."

"Aj ja som bol toho názoru. A o čo vám ide?"

"Igor Komarov začal v Moskve puč. Dnes večer. Čierne gardy sa zmocňujú Moskvy, a s Moskvou celého Ruska."

"No dobre, ako žart to už stačilo. Vráťte sa k vodke a neblokujte mi telefón."

"Pán generál, ak mi neveríte, prečo nezavoláte niekoho známeho v centre Moskvy? Všade sa tu strieľa. Pol mesta to počuje. A ešte čosi na záver. Vášho strýka Koľu zavraždili Čierne gardy. Na rozkaz plukovníka Grišina."

Miša Andrejev sa prichytil, že vyvaluje oči na telefón a počúva šumenie prázdnej linky. Zložil slúchadlo.

Vzápätí telefón zazvonil. Bol to jeho pobočník z kasína. "Tak už poď, Miša," ozvalo sa. "čakáme len na teba a začneme."

"Už idem, Konni. Len si vybavím pár telefonátov."

"Ale nech ti to netrvá dlho, lebo začneme bez teba."

Zavolať na iné číslo. "Ministerstvo obrany," povedal hlas.

"Dajte mi službukonajúceho dôstojníka."

Nečakane rýchlo sa ozval na linke iný hlas. "Námetník ministra obrany Butov."

"Prepáčte, že ruším. Tu generálmajor Andrejev. Je v Moskve všetko v poriadku?"

"Samozrejme. Prečo by nemalo byť?"

"Len tak, že som počul čosi... čudné. Mohol by som mobilizovať za..."

"Ostaňte na základni, pán generál. To je rozkaz. Všetky jednotky ostávajú na základniach."

"Rozkaz, pán námetník." Námetník ministra obrany? V telefónnej centrále na Silvestra? Prečo nie je s rodinou?

Zložil telefón, pozrel do tajného vojenského telefónneho zoznamu a zavolať ďalšie číslo. Dlhý počúval zvonenie a pohľadom na hodinky skontroloval čas. O desať minút jedenásť. Samozrejme, všetci opití. Konečne na letisku Chodinka ktosi zdvihol slúchadlo. "Čo je, haló."

V pozadí bolo počuť brechot paľby.

"Je tam plukovník Demidov?" spýtal sa.

"Ako to mám vedieť?" zreval hlas. "Ležím na dlážke a uhýbam pred guľkami. Tam ministerstvo obrany?"

"Nie."

"Tak im povedzte, aby sa poponáhľali s tými zálohami."

"S akými zálohami?"

"Ministerstvo obrany nám posielajú jednotky zvonka." Hovoriaci s buchnutím zložil slúchadlo a zrejme sa odplazil preč. Generál Andrejev stál s odpojeným slúchadlom v ruke. Nie, neposielala, pomyslel si. Ministerstvo obrany nijaké jednotky nepošle.

Rozkazy, ktoré dostal, boli formálne a absolútne. Dal mu ich štvorhviezdičkový generál a minister vlády. Ostať na základni. Mohol ich poslúchnuť a jeho kariéra by ostala čistá ako ľalia.

Hľadel z obloka cez sneh na dôstojnícke kasíno, odkiaľ sa ozýval smiech a dobrá nálada. Ale v snehu videl vysokú, meravo vzpriamenú postavu s malým kadetom po boku. Aj keby ti núkali neviemaké peniaze, povýšenie alebo pocty, hovoril vysoký muž, pamätaj, čo som ti povedal: Týchto ľudí nesmieš nikdy zradiť.

Načial sa za slúchadlom a zase vykrútil číslo. "Konni, o hodinu bude všetko, čo sa na tejto základni hýbe, pripravené na odchod a každý vojak, ktorý vládze stáť na nohách, bude v plnej zbroji. Ideme do Moskvy."

1. JANUÁRA roku Pána 2000, jednu minútu po polnoci, vyhrmelo zo základne Kobjakova dvadsaťšesť bojových tankov T-80 a štyridsať obrnených transportérov BTR-80 a zabočili smerom na Minsku hradskú a k bránam Kremľa. Päť kilometrov pred Moskvou generál Andrejev kolónu spomalil a vyčlenil dva oddiely. Päť tankov a desať transportérov poslal doprava na pomoc posádke na letisku Chodinka a ďalších päť tankov a desať transportérov poslal čisté na základe šiesteho zmyslu doľava, aby sa pustili na severovýchod k televízному komplexu Ostankino. Zostávajúcich šestnásť tankov a dvadsaťjeden transportérov sa zoradilo do kolóny a zamierilo ku Kremľu.

Kolóna prehrmela cez Arbatské námestie, prešla okolo ministerstva obrany a teraz sa valila rovno na Borovické námestie a k múrom Kremľa na jeho druhej strane. Nik z posádok tankov či transportérov si nevšimol auto zaparkované medzi ostatnými na ulici len kúsok od námestia, ani postavu v prešívanej bunde a čizmách, ktorá vyšla z auta a pustila sa poklusom za nimi.

Bola jedna hodina ráno. Čierne gardy už obsadili všetko okrem samého vrchu kremelských múrov - ktoré sú takmer dva kilometre dlhé a navrchu sú také široké, že tam možno pochodovať v päťstupe. Tu sa chúlilo posledných pár stoviek vojakov prezidentskej gardy a bránilo Grišinovým mužom zavŕšiť víťazstvo.

Andrejevov vedúci tank sa zo západnej strany Borovického námestia vynoril na otvorený priestor a zbadal zaparkovaný obrnený transportér BTR-80 Čiernych gárd. Jediný výstrel z kanóna z bezprostrednej blízkosti rozmetol transportér na kúsky. Keď Andrejevove tanky prešli cez vrak, zostali z neho kúsky sotva väčšie od puklíc na kolesách. Štyri minúty po jednej hodine sa vovalil do Kremľa Andrejevov T-80. Tak ako kedysi jeho strýko, aj on pokladal za nedôstojné čupieť pod zavretou vežou a škuľiť von cez periskop. Poklop na veži mal odkrytý, hlavu v chladnom povetří, a tvár mu maskovala vypchatá prilba a tankistické okuliare.

Pokúsili sa na neho zaútočiť dva transportéry Čiernych gárd. Z obidvoch zostali len črepiny rozpáleného kovu.

Na dvadsiatich deviatich hektároch Kremľa zostávalo ešte vyše tritisíc bojaschopných čiernogardistov, lenže Grišin nerátal s obrnenou bojovou technikou. Nepriniesol si protitankové delostrelectvo. Najväčší účinok bol však psychologický. Pre pešiaka je tank obľudná príšera.

O päťdesiat minút sa Čierne gardy zlomili, opustili pozície a bežali hľadať útočisko v palácoch a chrámoch. Niektorým sa to podarilo; iných zasiahla guľometná paľba z tankov.

Na iných miestach v meste zúrili ďalšie bitky, každá v inom štádiu. Skupina Alfa sa pripravovala zaútočiť na ministerstvo vnútra, keď tu jeden z nich zachytil v rádiu volanie z Kremľa. Bol to panikou posadnutý čiernogardista, ktorý volal o pomoc proti tankom. Chýr o tankoch preletel skupinou Alfa ako blesk a vojaci sa rozhodli, že stačilo. Stiahli sa a hľadali si zachrániť vlastnú kožu.

Pouličné bandy Hnutia Nové Rusko na radnici už Čečenci rozmlátili na kúsky.

Na Starej plošči jednotky OMON s pomocou mestskej polície generála Petrovského začínali likvidovať v komplexe vládnych budov žoldnierov z bezpečnostných služieb, patriacich mafii Dolgorukých.

Na letisku Chodinka zaútočilo na prepadovú jednotku Vympel päť tankov a desať obrnených transportérov. Budovu parlamentu ešte vždy držal zvyšok žoldnierov z bezpečnostných služieb, ale aj oni počuli volanie o pomoc z Kremľa, uvedomili si silu tankov a začali sa vytrácať, pričom každý presviedčal sám seba, že pri troche šťastia ho nikdy neidentifikujú.

Televízny komplex Ostankino ešte patrila Grišinovi, ale triumfálny prejav, určený pre ranné spravodajstvo, bol predbežne stornovaný, lebo dvetisíc čiernogardistov, ktorí sa pozerali z oblokov, videlo, ako sa po bulvári pomaly blížila tanky a ich nákladné autá jedno po druhom vzbĺkajú ohňom.

Kremeľ postavili na výšine nad riekou Moskvou; svahy návršia sú porastené stromami a kríkmi, a mnohé z nich sú vždyzelené. Pod západným múrom leží Alexandrovský park. Pomedzi stromy vedú cestičky k Borovickej bráne.

Nikto z bojujúcich v kremelských múroch nezbadal pohyb osamotenej postavy, ktorá sa blížila k otvorenej Borovickej bráne. A nevideli ani to, ako vkĺzla dovnútra.

Keď sa muž vynoril spod oblúka, zasiahol ho pohybujúci sa kužeľ svetla z ktoréhosi Andrejevovho tanku, ale posádka ho považovala za jedného z vlastných. Jeho prešivaná bunda sa ponášala na ich vlastné prešivané blúzy a okrúhla baranica vyzerala skôr ako ich ušanka než oceľové prilby Grišinových gárd. Svetlo prebehlo po ňom a putovalo ďalej. V tej istej chvíli Jason Monk vybehol spod oblúka a našiel si úkryt pod sosnami vpravo od brány.

S príchodom úsvitu štátne jednotky vyčistia Kremeľ od porazených. Ten, kto chce ostať nažive a na slobode, usúdi, že čoskoro musí opustiť Kremeľ cez jedinú otvorenú bránu.

Pod plášťom tmy Monk pozoroval a čakal.

Tesne po druhej zazrel pohyb pri múre Veľkého paláca; potom uvidel muža v čiernom, ako rýchlo beží pozdĺž fasády zbrojného múzea. V žltom svetle horiaceho transportéra Monk zbadal jeho tvár. Videl ju iba raz v živote, na fotografii. Monk vykročil spoza stromu. "Grišin."

Chlap zdvihol zrak a videl, kto volá. Mal Kalašnikov AK-74 so sklopnou pažbou. Monk videl, ako sa hlaveň dvíha, a stal si za strom. Ozvala sa dávka. Z kmeňa odletovali kúsky živého dreva. Potom ticho.

Grišin zmizol. V poslednej chvíli Monk zbadal, že z rozbitej brány vytŕča hlaveň samopalu. Zase sa ukryl a guľky sa zavrtávali do stromu pred ním. Paľba opäť utíchla. Dve polovičky zásobníka, odhadol, a tak vybehol spoza stromu cez cestu a pritisol sa k okrovej stene zbrojného múzea. Na hrudi držal svoj SIG-Sauer.

Monk počul znútra dupot krokov bežiacich po kamennej dlážke múzea. O pár sekúnd už čupel v čiernej temnote chodby.

Múzeum sa rozkladá na dvoch poschodiach a má deväť komnát, v ktorých je päťdesiatpäť vitrín. V tých sú historické pamiatky hodné doslova milardy dolárov, lebo Rusko bolo kedysi také bohaté a mocné, že všetko, čo vlastnili cári - koruny, tróny, zbrane i šaty - bolo posádzané striebrom, zlatom, diamantmi, smaragdami, rubínmi, zafírmami a perlamami. Keď si Monkov zrak privykol na temnotu, rozoznal schody, vedúce na poschodie. Vľavo bol klenutý oblúk, vedúci k štyrom komnatám na prízemí. Znútra začul tichý náraz, akoby ktosi zavádil o vitrínu.

Monk sa zhlboka nadýchol a vrhol sa cez klenbu vo výsadbárskom premete. Ako letel cez vchod, napoly zazrel modrobiely záblesk z hlavne a keď guľka zasiahla vitrínu nad jeho hlavou, pokryli ho úlomky skla. Črepiny sa zvonivo zosypali na nesmierne cenné korunovačné odevy romanovovských cárov.

Monk napínal sluch a počul, ako ktosi vydychuje. Vzal trojuholník rozbitého tabuľového skla a oblúkom ho hodil cez temnotu smerom, odkiaľ prišiel zvuk.

Sklo dopadlo na vitrínu; nasledoval ďalší výstrel naslepo a zvuk bežiacich nôh. Monk sa zdvihol do prikrčenej polohy a vybehol dopredu, kryjúc sa za pultom v strede miestnosti, kým si neuvedomil, že Grišin sa už dostal do nasledujúcej komnaty a tam na neho čaká.

Monk postúpil až k spojovaciemu oblúku a v ruke držal druhý úlomok skla. Keď bol pripravený, hodil ho ďaleko do miestnosti, potom prešiel cez oblúk a ihneď sa šúchol bokom za vitrínu. Tentoraz nenasledovala guľka. Keď sa mu zase vrátilo nočné videnie, Monk si uvedomil, že je v menšej sieni, kde vystavovali tróny, posádzané drahokamami a slonovinou. V temnote zazrel záblesk výstrelu a ihneď ho opätovoľ. Nad jeho hlavou sa rozbilo ďalšie sklo a Grišinova guľka odrazila spršku briliantov z diamantového trónu cára Alexeja.

Monkova guľka zrejme minula cieľ len tesne, lebo Grišin sa obrátil a bežal do susednej siene. Monk to nevedel a Grišin na to zrejme zabudol, ale bola to posledná miestnosť - slepá ulička, komnata starých kočov. Ešte kým si Grišin stihol nájsť novú streleckú pozíciu, Monk ho rýchlo nasledoval. Skryl sa za slávnostný koč, ktorý roku 1600 darovala Alžbeta I. Anglická Borisovi Godunovovi. Jastril zrak a hľadal nepriateľa, ale v sieni bola absolútna tma a koče vedel rozoznať len ako nejasné tvary.

Ako napínal zrak, oblaky za oknom sa rozišli a do miestnosti prenikol jediný lúč mesačného svitu. Bolo to veľmi slabé svetlo.

Ale čosi sa zalesklo. Drobnučký bod v celej tej tme kdesi za zdobeným kolesom koča Carice Jelizavety.

Monk si pripamätával, čo ho učil pán Sims na hrade Forbes. Oboma rukami, šéfinko, a pevne držať. Zdvihol SIG-Sauer, držiak ho oboma rukami, a zamieril na bod desať centimetrov nad svetielkom. Dýchať pomaly, nehýbať zbraňou, páľ. Guľka preletela pomedzi spice kolesa a zasiahla čosi za ním. Počul zadunenie, keď na dlážku dopadlo čosi ťažké.

Mohol to byť úskok. Čakal päť minút, a potom mal istotu, že nejasný obrys na dlážke vedľa koča sa nehýbe. Ticho kĺzal za starými vozidlami z úkrytu do úkrytu, bližšie a bližšie, kým neuvidel trup a hlavu, ležiace doluznačky na dlážke. Prišiel až ta, s pištoľou v pohotovosti, a obrátil telo.

Plukovníka Anatolija Grišina zasiahla jediná guľka nad ľavé oko. Ako by povedal pán Sims, trochu ich to pribrzdí.

Jason Monk pozrel nadol na človeka, ktorého nenávidel, a necítil nič. Urobil to, lebo to musel urobiť.

Strčil pištoľu do vrečka a pobral sa nazad k autu. Boj o Moskvu sa skončil.

Epilóg

RÁNO 1. JANUÁRA sa Moskva i celé Rusko zobúdzali do tiesnivých správ o tom, čo sa stalo v hlavnom meste. Televízne kamery prenášali obraz do posledného kúta rozľahlej krajiny.

Za kremeľskými múrmi sa prestieral obraz skazy. Priečelia Uspenského, Blagoveščenského a Archangelského chrámu boli rapavé a zjazvené od guľiek. Na snehu a ľade sa blýskali úlomky skla. V rannom svetle dohárali a dymili obmené transportéry.

Úradujúci prezident Ivan Markov ihneď priletel z vidieckeho sídla. Podvečer prijal na súkromnej audiencii patriarchu moskovského a celej Rusi.

Alexej II. intervenoval na moskovskej politickej aréne po prvý a posledný raz. Povedal, že prezidentské voľby 16. januára neprichádzajú do úvahy. Nástojil na tom, že v tom istom termíne sa musí vykonať celoštátne referendum o otázke znovunastolenia monarchie.

Iróniou bolo, že Markov tú myšlienku nezavrhol. Keďže Únia vlasteneckých síl bola v rozklade, bolo mu jasné, že vlastný súboj sa odohrá medzi ním a postkomunistom Žuganovom. Tam by pravdepodobne skončil druhý. Lenže ústavný panovník sa bude musieť obrátiť na skúseného politika, aby zostavil vládu národnej jednoty. A kto by bol lepší, argumentoval si, ako on sám? Ešte v ten večer zvolal poslancov dумы, aby sa vrátili do Moskvy na mimoriadne zasadnutie.

To sa konalo 4. januára. Nálada bola pochmúrna. Markov navrhol, aby sa 16. januára položila národu otázka, či znovunastoliť monarchiu. Postkomunisti sa proti rezolúcii postavili s celým svojím hlasovacím blokom.

Lenže Markov sa dobre pripravil. Poslancov za ÚVS si po jednom zavolali bokom na súkromné pohovory a každému z nich jasne naznačili, že ak nebudú podporovať úradujúceho prezidenta, môže sa stať, že ich pozbaví parlamentnej imunity, ktorá ich chráni pred zatknutím.

Hlasy Markovovej strany, Demokratickej aliancie, spolu s hlasmi ÚVS prečísľali postkomunistov. Návrh prijali.

5. JANUÁRA v malom severoruskom prístave Vyborg pričlenil k dejinám svoju malú poznámku pod čiarou príslušník prístavnej polície Piotr Gromov. Krátko po rozhodnutí pozoroval, ako sa švédska nákladná loď Ingrid B chystá vyplávať do Göteborgu. Spoza štósu dební sa vynorili dve postavy v hrubých vetrovkách a zamierili na mostík tesne predtým, ako sa ho chystali vytiahnuť. Gromov, poháňaný akýmsi tušením, na nich zavolať, aby zastali.

Obaja sa rozbehli. Gromov vytiahol zbraň a vypálil výstražný výstrel. Obaja námorníci ostali stáť.

Podľa papierov boli obaja Švédi a Gromov pracoval v dokoch dosť dlho, aby vedel trochu po švédsky. "A kam tak bežíte?" brechol.

Ani jeden z nich mu nerozumel. Načiahol sa a strhol staršiemu z nich z hlavy baranicu. Tvár mu prichodila akási známa. Prístavný policajt a utekajúci Rus hľadali na seba. Tá tvár... televízia... burácajúce davy.

"Ja vás poznám," povedal Gromov. "Vy ste Igor Komarov."

Komarova s Kuznecovom zatkli, obvinili z velezrady a zavreli do vyšetrovacej väzby. Komarova ako na posmech posadili do väzenia Lefortovo.

POPOLUDNÍ v piatok 14. januára konal otec Grigorij Rusakov evanjelizačný míting na Olympijskom štadióne v Moskve. Jeho prejav prenášali v celom štáte a sledovalo ho podľa odhadov prieskumu osemdesiat miliónov Rusov. Tému mal prostú. Sedemdesiat rokov ruský ľud uctieval dvoch bohov - dialektický materializmus a komunizmus - a obaja ho zradili. Nabádal poslucháčov, aby sa vrátili k Bohu svojich predkov, aby išli v nedeľu do kostola a modlili sa za osvietenie.

V nesmierej krajine rozkladajúcej sa od Bieloruska po Vladivostok, v krajine, ktorá meria dvadsaťtisíc kilometrov a má deväť časových pásem, sa nachádza stotisíc farností a každá má svoj veľký či malý kostol s cibulovitou kupolou. Do týchto kostolov sa mrazivou zimou ráno 16. januára zbieralo sedemdesiat percent Rusov, a z každého kancľa miestny kňaz prečítal patriarchálny list, neskôr známy ako Veľká encyklika. Bola to pravdepodobne najmocnejšia a najpresvedčivejšia epištola, akú kedy Alexej II. napísal.

Po ranných bohoslužbách išli Rusi z kostolov do volebných miestností. Pre nedostatok elektronickej technológie trvalo dva dni, kým sčítali hlasy. Z platných hlasov bolo šesťdesiatpäť percent za obnovenie monarchie, tridsaťpäť percent proti.

20. januára дума prijala a schválila výsledok. O mesiac vyslovili pozvanie päťdesiatšesťročnému princovi z windsorského rodu, aby v rámci konštitučnej monarchie prijal titul cára celej Rusi.

O desať dní po dlhom lete z Londýna pristálo v Moskve ruské lietadlo. Vystúpil z neho muž, ktorého дума pozvala.

ДАЛЕКО ОД ТИАЛ na západ, v bývalej stodole na koče za dorsetskou dedinou sir Nigel Irvine pozeral slávnosť v televízii.

Lady Irvinová umývala v kuchyni riady po raňajkách, ako vždy, kým prišla denná pomocnica v domácnosti. "Čo to pozeráš, Nigel?" zavolať. "Veď ráno nikdy nepozeráš televíziu."

"V Rusku sa voľačo robí, drahá."

A veľa veru nechýbalo, pomyslel si.

Prvé štádium vyžadovalo, aby Jason Monk vytvoril tesné spojenectvo tých, čo sa mali Igora Komarova prečo obávať, alebo ho nenávidieť. Do prvej kategórie patrili tí, čo boli určení na likvidáciu: Čečenci, Židia a polícia, ktorá prenasledovala Komarovových spojencov, mafiu. Do druhej patrili cirkev a armáda, reprezentované patriarchom a

najprestížnejším žijúcim generálom Nikolajom Nikolajevom.

Ďalšou úlohou bolo reaktivovať dlhoročného nízko postaveného spiaceho agenta, ktorého naverboval pred dlhými rokmi, syna uctievaného profesora na Moskovskej univerzite. Keď profesor prišiel o miesto, lebo za komunizmu navrhoval demokratické reformy, jeho syn stratil akúkoľvek nádej dostať sa na univerzitu. Mladý človek nakoniec zakotvil v cirkvi a po nenápadných pobytoch v rozličných farnostiach ho nakoniec vzali ako komorníka k patriarchovi Alexejovi.

Otca Maxima Klimovského poverili vyzradiť Irvina a Monka plukovníkovi Grišinovi, aby tak v samom centre nepriateľského tábora dokázal svoju spoľahlivosť ako informátor.

Irvine sa musel po svojej druhej návšteve v rezidencii zdržať mimo hotela, aby Grišin a jeho gorily mali čas vlámať sa do jeho izby, objaviť aktovku a odfotografovať inkriminujúci list.

List bol falzifikát, zhotovený v Londýne. Patriarcha v ňom oznamoval adresátovi, že vrelo podporuje myšlienku obnovenia monarchie v Rusku (čo nebola pravda, keďže o tejto možnosti iba uvažoval) a navrhne, aby na toto miesto vybrali adresáta listu.

Nanešťastie list bol adresovaný nesprávnemu princovi. Niesol meno princa Simeona, ktorý býval v Normandii v kamennom sedliackom dome so svojimi koňmi a milenkou. Pod tlakom nevyhnutnosti sa usúdilo, že ho možno obetovať.

Druhá návšteva Jasona Monka u patriarchu otvorila druhé štádium - provokovať nepriateľa, aby násilne a zveličene reagoval na neexistujúcu hrozbu. To sa dosiahlo magnetofónovou páskou so záznamom údajného rozhovoru medzi Monkoma a Alexejom II.

Vzorky patriarchovho hlasu nahrali pri Irvinovej prvej návšteve - jeho tlmočník Brian Vincent mal na tele ukrytý magnetofón. V Londýne ruský imitátor a herec nahral na pásku slová, ktoré údajne hovoril Alexej II. Pásku vytvorili s pomocou počítačovej zvukovej techniky až do takých detailov ako miešanie kávy v šáľkach.

Každé slovo na páske bola lož. Patriarchovi ani na um nezišlo zasahovať do politiky.

Lenže Grišin ani Komarov to nevedeli. Presvedčení, že stoja zoči-voči hroznému nebezpečenstvu, reagovali zveličene a podnikli štyri atentáty, ktoré Monk využil na to, aby rozpútal hotovú búrku kritiky v médiách. A ako kritika silnela, silnela aj Komarovova paranoia.

Záverečným gambitom Nigela Irvina bolo hrať na túto paranoiu.

Keď sa patriarcha vrátil zo Zagorska, k úradujúcemu prezidentovi sa ani nepriblížil. Otec Maxim presvedčil Komarova, že jeho odporcovia sú oveľa početnejší a mocnejší ako v skutočnosti. Komarov, ktorý uveril tomuto druhému "podrazu", sa rozhodol udrieť prvý.

Ruský štát, varovaný Monkom, sa bránil.

Lady Irvinová prišla do miestnosti a vypla televízor. "Pod', Nigel. Je krásny deň a musíme sadiť rané zemiaky."

Šéf špiónov sa zdvihol na nohy. "Dobre," povedal. "Vezmem si gumáky."

Nenávidel kopanie, ale veľmi miloval Penny Irvinovú.

V KARIBIKU bolo krátko popoludní, keď Foxy Lady vyplávala z Korytnačieho zálivu a zamierila k Sellar's Cut.

Na polceste k útesu sa k nej pridral Arthut Dean na Silver Deep. "Hej, Jason, čo si bol preč?"

"Áno. Odskočil som si na chvíľku do Európy."

"A ako bolo?"

Monk sa nad odpoveďou zamyslel. "Zaujímavo," povedal.

"Som rád, že ťa tu zase vidím."

Silver Deep pridala plyn a rýchlo sa vzdaľovala. Foxy Lady prešla cez úžinu a Monk zacítil pod nohami údery a vlny otvoreného mora a na tvári voňavý slaný vietor.

Roztúroval motor, obrátil Foxy Lady chrbtom k ostrovom a vydal sa v ústrety osamelému moru a oblohe.

IKONA

(c) 1996 by Bantam Books, a division of Bantam Doubleday Dell Publishing Group, Inc.

(c) 1997 by The Reader's Digest Association, Inc.

Translation (c) Ján Vilikovský, 1999

Digitalizácia Lusiko 2004

Plné znenie vydalo vydavateľstvo Slovart